

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT

LEGE

privind Codul de procedură penală

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I
PRINCIPIILE ȘI LIMITELE APLICĂRII LEGII PROCESUAL
PENALE

Art.1. Normele de procedură penală și scopul acestora

(1) Normele de procedură penală reglementează desfășurarea procesului penal și a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală.

(2) Normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și a celorlalți participanți în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări comunitare, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte.

Art.2. Separarea funcțiilor judiciare

(1) În procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare:

- a) funcția de urmărire penală;
- b) funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală;
- c) funcția de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată;
- d) funcția de judecată.

(2) Funcțiile judiciare se exercită din oficiu, afară de cazul când, prin lege se dispune altfel.

(3) În desfășurarea procesului penal exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare

(4) În exercitarea funcției de urmărire penală, procurorul și organele de cercetare ale poliției judiciare strâng probele necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată.

(5) Asupra actelor și măsurilor din cadrul urmăririi penale, care restrâng drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, dispune judecătorul desemnat cu atribuții în acest sens, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(6) Asupra legalității actului de trimitere în judecată, a probelor pe care se bazează acesta, precum și a legalității soluțiilor de netrimitere în judecată se pronunță judecătorul de cameră preliminară, în condițiile legii .

(7) Judecata se realizează de către instanță, în complete legal constituite.

Art.3. Presumția de nevinovăție

(1) Oricare persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă.

(2) După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.

Art.4. Aflarea adevărului

(1) Organele judiciare au obligația de a asigura, pe bază de probe, aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana suspectului sau inculpatului .

(2) Organele de urmărire penală au obligația de a strânge și de a administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului.

Art.5. Ne bis in idem

Nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni atunci când față de acea persoană s-a pronunțat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeași faptă, chiar și sub altă încadrare juridică.

Art.6. Obligativitatea punerii în mișcare și exercitării acțiunii penale

(1) Procurorul este obligat să pună în mișcare și să exercite acțiunea penală din oficiu atunci când există probe din care rezultă motive întemeiate cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.

(2) În cazurile și în condițiile prevăzute expres de lege, procurorul poate renunța la exercitarea acțiunii penale dacă, în raport cu elementele concrete ale cauzei, nu există un interes public în realizarea obiectului acesteia .

(3) În cazurile prevăzute expres de lege, procurorul pune în mișcare și exercită acțiunea penală după introducerea plângerii prealabile a persoanei vătămate sau după obținerea autorizării ori sesizării organului competent, sau îndeplinirea unei alte condiții prevăzută de lege.

Art.7. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal

Organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil

Art.8. Dreptul la libertate și siguranță

(1) În cursul procesului penal este garantat dreptul oricărei persoane la libertate și siguranță.

(2) Orice măsură privativă sau restrictivă de libertate se dispune în mod excepțional și doar în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

(3) Orice persoană arestată are dreptul de a fi informată în cel mai scurt timp, și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și are dreptul de a formula contestație împotriva dispunerii măsurii.

(4) Atunci când se constată că o măsură privativă sau restrictivă de libertate a fost dispusă în mod nelegal, organele judiciare competente au obligația de a dispune revocarea măsurii și, după caz, punerea în libertate a celui reținut sau arestat.

(5) Orice persoană față de care s-a dispus în mod nelegal, în cursul procesului penal, o măsură privativă de libertate, are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

Art.9. Dreptul la apărare

(1) Părțile și subiecții procesuali principali au dreptul de a se apăra ei înșiși sau de a fi asistați de avocat.

(2) Părțile, subiecții procesuali principali și avocatul au dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării.

(3) Suspectul are dreptul de a fi informat, înainte de a fi ascultat, despre fapta pentru care este cercetat și încadrarea juridică a acesteia. Inculpatul are dreptul de a fi informat în cel mai scurt timp, despre fapta pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală împotriva lui și încadrarea juridică a acesteia.

(4) Înainte de a fi ascultați, suspectului și inculpatului trebuie să li se pună în vedere că au dreptul de a nu face nicio declarație.

(5) Organele judiciare au obligația de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți și subiecții procesuali principali în tot cursul procesului penal.

(6) Dreptul la apărare trebuie exercitat cu bună-credință, potrivit scopului pentru care a fost recunoscut de lege.

Art.10. Respectarea demnității umane și a vieții private

(1) Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnității umane.

(2) Respectarea vieții private, a domiciliului și a corespondenței sunt garantate. Restrângerea exercitării acestor drepturi nu este admisă decât în condițiile legii și dacă aceasta este necesară într-o societate democratică.

Art.11. Limba oficială și dreptul la interpret

(1) Limba oficială în procesul penal este limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, actele procedurale întocmindu-se în limba română.

(3) Părților și subiecților procesuali care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, de a vorbi, precum și de a pune concluzii în instanță, prin interpret.

(4) În cadrul procedurilor judiciare se folosesc interpreți autorizați, potrivit legii. Sunt incluși în categoria interpreților și traducătorii autorizați, potrivit legii.

Art.12. Aplicarea legii procesuale penale în timp și spațiu

(1) Legea procesuală penală se aplică în procesul penal, actelor efectuate și măsurilor dispuse, de la intrarea ei în vigoare și până în momentul ieșirii din vigoare, cu excepția situațiilor prevăzute în dispozițiile tranzitorii.

(2) Legea procesuală penală română se aplică actelor efectuate și măsurilor dispuse pe teritoriul României, cu excepțiile prevăzute de lege.

TITLUL II

ACȚIUNEA PENALĂ ȘI ACȚIUNEA CIVILĂ ÎN PROCESUL PENAL

CAPITOLUL I

Acțiunea penală

Art.13. Obiectul și exercitarea acțiunii penale

(1) Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare de către procuror, prin actul de inculpare prevăzut de lege și se exercită numai de către acesta.

(3) Acțiunea penală se poate exercita în tot cursul procesului penal, în condițiile legii.

Art.14. Condițiile de punere în mișcare sau de exercitare a acțiunii penale

Acțiunea penală se pune în mișcare și se exercită când există probe din care rezultă motive întemeiate de a crede că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există cazuri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia.

Art.15. Cazuri care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale

(1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

- a) fapta nu există;
- b) fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu există probe că o persoană a săvârșit o infracțiune;
- c) există o cauză justificativă sau de neimputabilitate;
- d) lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;
- e) a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică;
- f) a fost retrasă plângerea prealabilă în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii;
- g) există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;
- h) există autoritate de lucru judecat;
- i) a intervenit un transfer de proceduri către un alt stat, potrivit legii.

(2) În cazul prevăzut la alin.(1) lit.d) și i) acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ulterior, în condițiile prevăzute de lege.

Art.16. Stingerea acțiunii penale

(1) În cursul urmăririi penale acțiunea penală se stinge prin clasare sau prin renunțare la urmărirea penală, în condițiile prevăzute de lege.

(2) În cursul judecății acțiunea penală se stinge prin pronunțarea unei hotărâri definitive.

Art.17. Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului

În caz de amnistie, de prescripție, de retragere a plângerii prealabile, de existență a unei cauze de nepedepsire sau de renunțare a procurorului la urmărirea penală, suspectul ori inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

CAPITOLUL II

Acțiunea civilă

Art.18. Obiectul și exercitarea acțiunii civile

(1) Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect repararea prejudiciului material sau moral produs prin săvârșirea infracțiunii.

(2) Acțiunea civilă se exercită de către persoana vătămată sau de către succesorii acesteia, care se constituie partea civilă împotriva inculpatului și, după caz, a părții responsabile civilmente.

(3) Când persoana vătămată este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă, acțiunea civilă se exercită în numele acesteia de către procuror în condițiile art.19 alin.(1) și (2).

(4) Acțiunea civilă se soluționează în cadrul procesului penal, dacă prin aceasta nu se depășește durata rezonabilă a procesului.

(5) Repararea prejudiciului material se face potrivit dispozițiilor legii civile, după cum urmează:

a) în natură, prin restituirea lucrului, prin restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, prin desființarea totală sau parțială a unui înscris ori prin orice alt mijloc de reparare;

b) prin plata unei despăgubiri bănești, în măsura în care repararea în natură nu este cu putință;

(6) Despăgubirile se acordă și pentru folosul de care a fost lipsită partea civilă.

(7) Repararea prejudiciului moral se face potrivit dispozițiilor legii civile, după cum urmează:

a) prin plata unei despăgubiri bănești;

b) prin dispunerea oricăror măsuri necesare pentru înlăturarea atingerii aduse dreptului lezat.

Art.19. Constituirea ca parte civilă

(1) Constituirea ca parte civilă se poate face până la începerea cercetării judecătorești.

(2) Constituirea ca parte civilă se face în scris sau oral, cu indicarea naturii și a întinderii pretențiilor, a motivelor și a probelor pe care acestea se întemeiază.

(3) În cazul în care constituirea ca parte civilă se face oral, organele judiciare au obligația de a consemna aceasta într-un proces-verbal sau, după caz, în încheiere.

(4) În cazul nerespectării vreuneia dintre condițiile prevăzute în alin.(1) și (2), persoana vătămată sau succesorii acesteia nu se mai pot constitui parte civilă în cadrul procesului penal, putând introduce acțiunea la instanța civilă.

(5) Până la terminarea cercetării judecătorești, partea civilă poate:

a) îndrepta erorile materiale din cuprinsul cererii de constituire ca parte civilă;

b) mări sau micșora întinderea pretențiilor;

c) solicita repararea prejudiciului material prin plata unei despăgubiri bănești, dacă repararea în natură nu mai este posibilă.

(6) În cazul în care mai multe persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană, care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile civile nu și-au desemnat un reprezentant, pentru buna desfășurare a procesului penal, desemnarea poate fi dispusă din oficiu de către organul judiciar.

(7) Dacă dreptul la repararea prejudiciului a fost transmis pe cale convențională unei alte persoane, aceasta nu poate exercita acțiunea civilă în cadrul procesului penal. Dacă transmiterea acestui drept are loc după constituirea ca parte civilă, acțiunea civilă se disjunge.

(8) Acțiunea civilă care are ca obiect repararea prejudiciului rezultat din săvârșirea unei infracțiuni, exercitată la instanța penală sau la instanța civilă, este scutită de taxă de timbru sau de timbru judiciar.

Art.20. Introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente

(1) Introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente poate avea loc, la cererea părții civile sau a inculpatului, în termenul prevăzut la art.19 alin.(1).

(2) Atunci când exercită acțiunea civilă, procurorul este obligat să ceară introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente, în condițiile alin.(1).

(3) Partea responsabilă civilmente poate interveni în procesul penal până la începerea dezbaterilor la prima instanță de judecată, luând procedura din stadiul în care se află în momentul intervenției.

(4) Partea responsabilă civilmente are, în ceea ce privește acțiunea civilă, toate drepturile pe care legea le prevede pentru inculpat.

Art.21. Renunțarea la pretențiile civile

(1) Partea civilă poate renunța, în tot sau în parte, la pretențiile civile formulate, până la terminarea dezbaterilor în apel.

(2) Renunțarea se poate face, fie prin cerere scrisă, fie verbal în ședința de judecată.

(3) Partea civilă nu poate reveni asupra renunțării și nu poate introduce acțiune la instanța civilă pentru aceleași pretenții.

Art.22. Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile

(1) În cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii.

(2) Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile.

(3) În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute, părțile pot administra probe.

Art.23. Exercițarea acțiunii civile de către sau față de succesori

(1) Acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale în caz de deces, reorganizare, desființare sau dizolvare a părții civile, dacă moștenitorii sau după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii acesteia își exprimă opțiunea de a continua exercitarea acțiunii civile, în termen de cel mult 2 luni de la data decesului sau a reorganizării, desființării sau dizolvării.

(2) În caz de deces, reorganizare, desființare sau dizolvare a părții responsabile civilmente, acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale dacă partea civilă indică moștenitorii, sau după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii acesteia, în termen de cel mult 2 luni de la data la care a luat cunoștință de decesul sau, după caz, de reorganizarea, desființarea sau dizolvarea părții responsabile civilmente.

(3) În cazurile prevăzute de alin. (1) și (2), dacă se depășește durata rezonabilă a procesului, instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile și trimiterea acțiunii la instanța civilă competentă.

Art.24. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal

(1) În caz de condamnare, instanța se pronunță prin aceeași hotărâre și asupra acțiunii civile.

(2) Când acțiunea civilă are ca obiect repararea prejudiciului material prin restituirea lucrului, iar aceasta este posibilă, instanța dispune ca lucrul să fie restituit părții civile.

(3) Instanța, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunță cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris sau la restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.

(4) Când prin desființarea înscrisului sau prin restabilirea situației anterioare pot fi afectate drepturile terților, instanța disjunge acțiunea și o trimite la instanța civilă.

(5) În caz de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal în baza art. 15 lit. b) teza întâi, d), e), h) și i), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă.

Art.25. Disjungerea acțiunii civile

(1) Instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile și trimiterea ei la instanța competentă potrivit legii civile, când soluționarea acțiunii civile în procesul penal determină depășirea termenului rezonabil al procesului penal.

(2) Disjungerea se dispune de către instanță, din oficiu ori la cererea procurorului sau a părților.

(3) Probele administrate în fața instanței penale până la disjungere pot fi folosite în fața instanței civile, afară de cazul când instanța civilă apreciază că este necesară refacerea lor.

(4) Instanța dispune disjungerea acțiunii civile și trimiterea ei la instanța competentă potrivit legii civile și în cazul admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției în condițiile art. 480.

Art.26. Cazuri de soluționare a acțiunii civile la instanța civilă

(1) Dacă nu s-au constituit parte civilă în procesul penal, persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce la instanța civilă acțiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

(2) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civilă în procesul penal, pot introduce acțiune la instanța civilă, dacă, prin hotărâre definitivă, instanța penală a lăsat nesoluționată acțiunea civilă.

(3) Persoana vătămată sau succesorii acesteia care s-au constituit parte civilă în procesul penal, pot să introducă acțiune în fața instanței civile, dacă procesul penal a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acțiunea introdusă la instanța civilă se suspendă în condițiile prevăzute la alin. (7).

(4) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care au pornit acțiunea în fața instanței civile, pot să părăsească această instanță și să se adreseze organului de urmărire penală, judecătorului ori instanței, dacă punerea în mișcare a acțiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanței civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunțat o hotărâre, chiar nedefinitivă.

(5) În cazul în care acțiunea civilă a fost exercitată de procuror, dacă se constată din probe noi că prejudiciul nu a fost integral acoperit prin hotărârea definitivă a instanței penale, diferența poate fi cerută pe calea unei acțiuni la instanța civilă.

(6) Persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce acțiune la instanța civilă, pentru repararea prejudiciului născut ori descoperit după constituirea ca parte civilă.

(7) În cazul prevăzut în alin. (1), precum și în cazul acțiunii civile disjuncte, judecata în fața instanței civile se suspendă după punerea în mișcare a acțiunii penale și până la rezolvarea în primă instanță a cauzei penale, dar nu mai mult de un an.

Art.27. Autoritatea hotărârii penale în procesul civil și efectele hotărârii civile în procesul penal

(1) Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.

(2) Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organelor judiciare penale, cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.

TITLUL III PARTICIPANȚII ÎN PROCESUL PENAL

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.28. Participanții în procesul penal.

Participanții în procesul penal sunt: organele judiciare, părțile, avocatul, subiecții procesuali principali precum și alți subiecți procesuali

Art.29. Organele judiciare.

Organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară sunt:

- a) instanțele judecătorești;
- b) judecătorul de drepturi și libertăți;
- c) judecătorul de cameră preliminară;
- d) procurorul;
- e) organele de cercetare penală.

Art.30. Părțile

(1) Părțile sunt subiecții procesuali care exercită sau împotriva cărora se exercită o acțiune judiciară.

(2) Părțile din procesul penal sunt: inculpatul, partea civilă, partea responsabilă civilmente.

Art.31. Avocatul

Avocatul asistă sau reprezintă părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii.

Art.32. Subiecții procesuali principali

(1) Subiecții procesuali principali sunt suspectul și persoana vătămată.

(2) Subiecții procesuali principali au aceleași drepturi și obligații ca și părțile, cu excepția celor pe care legea le acordă numai acestora.

Art.33. Alți subiecți procesuali

În afara participanților prevăzuți în art.32, sunt subiecți procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege, având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.

CAPITOLUL II.

Competența organelor judiciare

SECȚIUNEA 1

Competența funcțională, după materie și după calitatea persoanei a instanțelor judecătorești

Art.34. Competența judecătoriei

(1) Judecătoria judecă în primă instanță infracțiunile pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și cele pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 5 ani.

(2) Judecătoria soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

Art.35. Competența tribunalului

(1) Tribunalul judecă în primă instanță toate infracțiunile, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

(2) Tribunalul soluționează conflictele de competență ivite între judecătoriile din circumscripția sa.

(3) Tribunalul soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

Art.36. Competența tribunalului militar

(1) Tribunalul militar judecă în primă instanță toate infracțiunile comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

(2) Tribunalul militar soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

Art.37. Competența Curții de Apel

(1) Curtea de Apel judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art.391- 406 și 430 - 436;

b) infracțiunile privind securitatea națională a României, prevăzute în legi speciale;

c) infracțiunile săvârșite de judecătorii de la judecătorii, tribunale și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe.

(2) Curtea de Apel judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de judecătorii și de tribunale.

(3) Curtea de Apel soluționează conflictele de competență ivite între instanțele din circumscripția sa, altele decât cele prevăzute la art. 35 alin. (2).

(4) Curtea de Apel soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

Art.38. Competența Curții militare de Apel

(1) Curtea militară de Apel judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art.391 - 406 și 430 - 436, săvârșite de militari;

b) infracțiunile privind securitatea națională a României, prevăzute în legi speciale, săvârșite de militari;

c) infracțiunile săvârșite de judecătorii tribunalelor militare și de procurorii militari de la parchetele militare care funcționează pe lângă aceste instanțe.

(2) Curtea militară de Apel judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalele militare.

(3) Curtea militară de Apel soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare din circumscripția sa.

(4) Curtea militară de Apel soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

Art.39. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție

(1) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă în primă instanță infracțiunile săvârșite de președintele României, senatori și deputați, de membrii Guvernului ori de persoanele asimilate acestora, de judecătorii care își desfășoară activitatea în cadrul instanțelor internaționale, de europarlamentari, de judecătorii și magistrații asistenți de la Curtea Constituțională, de judecătorii și magistrații asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și curtea militară de apel, de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe, de mareșali, amirali, generali, precum și de persoanele care au gradul profesional asimilat acestora.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în primă instanță, de curțile de apel, de curțile militare de apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă recursurile în casație împotriva hotărârilor penale definitive, precum și recursurile în interesul legii.

(4) Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează conflictele de competență în cazurile în care este instanța superioară comună instanțelor aflate în conflict, cazurile în care cursul justiției este întrerupt, precum și cererile de strămutare.

(5) Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 2-a
Competența teritorială a instanțelor judecătorești

Art.40. Competența pentru infracțiunile săvârșite pe teritoriul României

(1) Competența după teritoriu este determinată, în ordine, de:

- a) locul săvârșirii infracțiunii;
- b) locul în care a fost prins inculpatul;
- c) locuința inculpatului persoană fizică sau, după caz, sediul inculpatului persoană juridică;

d) locuința sau, după caz, sediul persoanei vătămate.

(2) Prin "locul săvârșirii infracțiunii" se înțelege locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs urmarea acesteia.

(3) În cazul în care, potrivit alin.(2), o infracțiune a fost săvârșită în raza teritorială a mai multor instanțe, oricare dintre acestea este competentă să o judece.

(4) Când niciunul dintre locurile prevăzute în alin.(1) nu este cunoscut, sau când sunt sesizate succesiv două sau mai multe instanțe dintre cele prevăzute în alin.(1), competența revine instanței mai întâi sesizate.

(5) Ordinea de prioritate prevăzută în alin.(1) se aplică atunci când două sau mai multe instanțe sunt sesizate simultan ori urmărirea penală s-a efectuat cu nerespectarea acestei ordini.

(6) Infracțiunea săvârșită pe o navă sub pavilion românesc este de competența instanței în a cărei rază teritorială se află primul port român în care ancorează nava, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(7) Infracțiunea săvârșită pe o aeronavă înmatriculată în România este de competența instanței în a cărei rază teritorială se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(8) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, iar competența nu se poate determina potrivit alin.(1), competența este cea prevăzută în alin.(4).

Art.41. Competența pentru infracțiunile săvârșite în afara teritoriului României

(1) Infracțiunile săvârșite în afara teritoriului României se judecă de către instanțele în a căror circumscripție se află locuința inculpatului persoană fizică sau, după caz, sediul inculpatului persoană juridică.

(2) Dacă inculpatul nu locuiește sau, după caz, nu are sediul în România, iar infracțiunea este de competența judecătoriei, aceasta se judecă de Judecătoria

Sectorului 2 București, iar în celelalte cazuri, de instanța competentă după materie ori după calitatea persoanei, din municipiul București, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

(3) Infracțiunea săvârșită pe o navă este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul port român în care ancorează nava, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(4) Infracțiunea săvârșită pe o aeronavă este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(5) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competența este cea prevăzută în alin.(1) și (2), afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

SECȚIUNEA a 3-a

Dispoziții speciale privind competența instanțelor judecătorești

Art.42. Reunirea cauzelor

(1) Instanța dispune reunirea cauzelor în cazul infracțiunii continuate, al concursului formal de infracțiuni sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracțiune.

(2) Instanța poate dispune reunirea cauzelor, dacă prin aceasta nu se întârzie judecata, în următoarele situații:

a) când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite de aceeași persoană;

b) când la săvârșirea unei infracțiuni au participat două sau mai multe persoane;

c) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și reunirea cauzelor se impune pentru buna desfășurare a justiției.

Art.43. Competența în caz de reunire a cauzelor

(1) În caz de reunire, dacă, în raport cu diferiții făptuitori ori diferitele fapte, competența aparține, potrivit legii, mai multor instanțe de grad egal, competența de a judeca toate faptele și pe toți făptuitorii revine instanței mai întâi sesizate, iar dacă competența după natura faptelor sau după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

(2) Competența de a judeca cauzele reunite rămâne dobândită instanței, chiar dacă pentru fapta sau pentru făptuitorul care a determinat competența acestei instanțe s-a dispus disjungerea sau încetarea procesului penal ori s-a pronunțat achitarea.

(3) Tăinuirea, favorizarea infractorului și nedenunțarea unor infracțiuni sunt de competența instanței care judecă infracțiunea la care acestea se referă, iar în cazul în care competența după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

(4) Dacă dintre instanțe una este civilă, iar alta este militară, competența revine instanței civile.

(5) Dacă instanța militară este superioară în grad, competența revine instanței civile echivalente în grad competentă potrivit art. 40 – 41.

Art.44. Procedura de reunire a cauzelor

(1) Reunirea cauzelor se poate dispune la cererea procurorului sau a părților și din oficiu de către instanța competentă .

(2) Cauzele se pot reuni dacă ele se află în fața primei instanțe chiar după desființarea sau casarea hotărârii, sau în fața instanței de apel.

(3) Instanța se pronunță prin încheiere care poate fi atacată numai odată cu fondul.

Art.45. Disjungerea cauzelor

(1) Atunci când consideră necesar pentru o mai bună judecare a cauzei, instanța poate dispune disjungerea acesteia, cu privire la unii dintre inculpați sau la unele dintre infracțiuni.

(2) Disjungerea cauzei se dispune de instanță, prin încheiere, din oficiu sau la cererea procurorului ori a părților.

Art.46. Excepțiile de necompetență

(1) Excepția de necompetență materială și după calitatea persoanei, a instanței inferioare celei competente potrivit legii, pot fi invocate în tot cursul judecării, până la pronunțarea hotărârii definitive.

(2) Excepția de necompetență materială și după calitatea persoanei, a instanței superioare celei competente potrivit legii, pot fi invocate până la începerea cercetării judecătorești.

(3) Excepția de necompetență teritorială poate fi invocată în condițiile alin.(2) .

(4) Excepțiile de necompetență pot fi invocate din oficiu, de către procuror, de către persoana vătămată sau de către părți.

Art.47. Competența în caz de schimbare a calității inculpatului

(1) Când competența instanței este determinată de calitatea inculpatului, instanța rămâne competentă să judece chiar dacă inculpatul, după săvârșirea infracțiunii, nu mai are acea calitate.

(2) Dobândirea calității după săvârșirea infracțiunii nu determină schimbarea competenței, cu excepția infracțiunilor săvârșite de persoanele prevăzute în art. 39 alin.(1).

Art.48. Competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării faptei

(1) Instanța sesizată cu judecarea unei infracțiuni rămâne competentă a o judeca, chiar dacă, după schimbarea încadrării juridice, infracțiunea este de competența instanței inferioare.

(2) Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage necompetența instanței, afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel.

Art.49. Declinarea de competență

(1) Instanța care își declină competența trimite, de îndată, dosarul instanței de judecată arătată ca fiind competentă prin hotărârea de declinare.

(2) Dacă declinarea a fost determinată de competența materială sau după calitatea persoanei, instanța căreia i s-a trimis cauza poate menține probele administrate, actele îndeplinite și măsurile dispuse de instanța care și-a declinat competența.

(3) În cazul declinării pentru necompetență teritorială, probele administrate, actele îndeplinite și măsurile dispuse se mențin.

(4) Hotărârea de declinare a competenței nu este supusă niciunei căi de atac.

Art.50. Conflictul de competență

(1) Când două sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză ori își declină competența reciproc, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.

(2) Instanța ierarhic superioară comună este sesizată, în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urmă competența.

(3) Sesizarea instanței ierarhic superioare comune se poate face și de procuror sau de părți.

(4) Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență judecata se suspendă.

(5) Instanța care și-a declinat competența ori care s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.

(6) Instanța ierarhic superioară comună se pronunță asupra conflictului de competență, de urgență, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

(7) Când instanța sesizată cu soluționarea conflictului de competență constată că aceea cauză este de competența altei instanțe decât cele între care a intervenit conflictul și față de care nu este instanță superioară comună trimite dosarul instanței superioare comune.

(8) Instanța căreia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenței nu se mai poate declara necompetentă, cu excepția situațiilor în care apar elemente noi care atrag competența altor instanțe.

(9) Instanța căreia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 49 alin.(2) și (3) .

Art.51. Chestiuni prealabile

(1) Instanța penală este competentă să judece orice chestiune prealabilă de care depinde soluționarea cauzei, chiar dacă prin natura ei aceea chestiune este de

competența altei instanțe, cu excepția situațiilor în care competența de soluționare nu aparține organelor judiciare.

(2) Chestiunea prealabilă se judecă de către instanța penală, potrivit regulilor și mijloacelor de probă privitoare la materia căreia îi aparține acea chestiune.

(3) Hotărârile definitive ale altor instanțe decât cele penale, asupra unei chestiuni prealabile în procesul penal, au autoritate de lucru judecat în fața instanței penale, cu excepția împrejurărilor care privesc existența infracțiunii.

SECȚIUNEA a 4-a

Competența judecătorului de drepturi și libertăți

Art.52. Competența judecătorului de drepturi și libertăți

Judecătorul de drepturi și libertăți este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia, soluționează cererile, propunerile, plângerile, contestațiile sau orice alte sesizări privind:

- a) măsurile preventive;
- b) măsurile asigurătorii;
- c) măsurile de siguranță cu caracter provizoriu;
- c) actele procurorului, în cazurile prevăzute de lege;
- d) încuviințarea perchezițiilor, tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii;
- e) administrarea anticipată a probelor;
- f) orice alte cazuri prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 5-a

Competența judecătorului de cameră preliminară

Art.53. Competența judecătorului de cameră preliminară

Judecătorul de cameră preliminară este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia:

- a) verifică legalitatea trimiterii în judecată precum și a administrării probelor ori a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală;
- b) soluționează plângerile împotriva soluțiilor de netrimitere în judecată;
- c) soluționează orice alte cauze prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 6-a

Organele de urmărire penală și competența acestora

Art.54. Organele de urmărire penală

(1) Organele de urmărire penală sunt:

- a) procurorul;
- b) organele de cercetare penală ale poliției judiciare;
- c) organele de cercetare penală speciale;

(2) Procurorii sunt constituiți în parchete care funcționează pe lângă instanțele judecătorești și își exercită atribuțiile în cadrul Ministerului Public.

(3) În cadrul procesului penal procurorul are următoarele atribuții:

- a) supraveghează sau efectuează urmărirea penală;
- b) sesizează instanța de judecată, judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară;
- c) exercită acțiunea penală;
- d) exercită acțiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege;
- e) încheie acordul de recunoaștere a vinovăției, în condițiile legii;
- f) formulează și exercită contestațiile și căile de atac prevăzute de lege împotriva hotărârilor judecătorești;
- g) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege.

(4) Ca organe de cercetare penală ale poliției judiciare funcționează lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor anume desemnați în condițiile legii speciale, numai dacă au primit avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ori avizul procurorului prevăzut de lege.

(5) Ca organe de cercetare penală speciale funcționează ofițeri anume desemnați în condițiile legii, numai dacă au primit avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(6) Organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale își desfășoară activitatea sub conducerea și supravegherea procurorului.

Art.55. Competența procurorului

(1) Procurorul conduce și supraveghează activitatea organelor de cercetare penală ale poliției judiciare și ale organelor de cercetare penală speciale.

(2) Procurorul poate să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le conduce și le supraveghează.

(3) Procurorul efectuează urmărirea penală în cazul infracțiunilor pentru care competența de judecată în primă instanță aparține curții de apel sau Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Urmărirea penală în cazul infracțiunilor săvârșite de militari se efectuează de procurorul militar.

(5) Procurorii militari din cadrul secțiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, față de toți participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari, urmând a fi sesizată instanța competentă potrivit art. 43.

Art.56. Competența organelor de cercetare penală

(1) Organele de cercetare penală ale poliției judiciare efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată, prin lege, în

competența organelor de cercetare penală speciale sau procurorului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Organele de cercetare penală speciale efectuează acte de urmărire penală, numai în condițiile art.54 alin.(5) și (6), corespunzător specializării structurii din care fac parte, în cazul săvârșirii infracțiunilor de către militari sau în cazul săvârșirii infracțiunilor de corupție și de serviciu prevăzute de Codul penal, săvârșite de personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranța navei sau navigației ori a personalului.

Art.57. Verificarea competenței

(1) Organul de urmărire penală este dator să-și verifice competența imediat după sesizare.

(2) Dacă procurorul constată că nu este competent să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală, dispune de îndată, prin ordonanță, declinarea de competență și trimite cauza procurorului competent.

(3) Dacă organul de cercetare penală constată că nu este competent să efectueze cercetarea penală, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.

Art.58. Extinderea competenței teritoriale

(1) Când anumite acte de urmărire penală trebuie să fie efectuate în afara razei teritoriale în care se face urmărirea, procurorul sau, după caz, organul de cercetare penală poate să le efectueze el însuși ori procurorul poate dispune efectuarea lor prin comisie rogatorie sau prin delegare.

(2) În cuprinsul aceleiași localități, procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, efectuează toate actele de urmărire, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale.

Art.59. Cazuri urgente

Procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, este obligat să efectueze actele de urmărire penală care nu suferă amânare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competența acestuia. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, procurorului competent.

Art.60. Actele încheiate de unele organe de constatare

(1) Ori de câte ori există suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, sunt obligate să întocmească un proces-verbal despre împrejurările constatate:

a) organele inspecțiilor de stat, ale altor organe de stat, precum și ale autorităților publice, instituțiilor publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infracțiunile care constituie încălcări ale dispozițiilor și obligațiilor a căror respectare o controlează, potrivit legii;

b) organele de control și cele de conducere ale autorităților administrației publice, ale altor autorități publice, instituții publice sau ale altor persoane

juridice de drept public, pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu serviciul de către cei aflați în subordinea ori sub controlul lor;

c) organele de ordine publică și siguranță națională pentru infracțiunile constatate în timpul exercitării atribuțiilor prevăzute de lege.

(2) Organele prevăzute în alin.(1) au obligația să ia măsuri de conservare a locului săvârșirii infracțiunii și de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de probă. În cazul infracțiunilor flagrante, aceleași organe au dreptul de a face percheziții corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor și de a-l prezenta de îndată organelor de urmărire penală.

(3) Când făptuitorul sau persoanele prezente la locul constatării au de făcut obiecții ori precizări sau au de dat explicații cu privire la cele consemnate în procesul-verbal, organul de constatare are obligația de a le consemna în procesul-verbal.

(4) Actele încheiate împreună cu mijloacele materiale de probă se înaintează, de îndată, organelor de urmărire penală.

(5) Procesele-verbale astfel încheiate constituie acte de sesizare ale organelor de urmărire penală și nu pot fi supuse controlului pe calea contenciosului administrativ.

Art.61. Actele încheiate de comandanții de nave și aeronave

(1) Obligațiile și drepturile prevăzute în art.60 le au și comandanții de nave și aeronave pentru infracțiunile săvârșite pe acestea, pe timpul cât navele și aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor sau aeroporturilor.

(2) Când infracțiunea a fost săvârșită pe o navă sau aeronavă, actele efectuate de comandanții de nave sau aeronave se înaintează organului de urmărire penală competent în termen de 3 zile de la ancorarea navei ori de la aterizarea aeronavei pe teritoriul român.

(3) În cazul infracțiunilor flagrante, comandanții de nave și aeronave au dreptul de a face percheziții corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor și de a-l prezenta organelor de urmărire penală.

(4) Procesele-verbale astfel încheiate constituie acte de sesizare a organelor de urmărire penală și nu pot fi supuse controlului pe calea contenciosului administrativ.

Art.62. Dispoziții comune

(1) Dispozițiile prevăzute în art.40 - 45 și 47 se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale.

(2) Prevederile art.43 alin.(2) nu se aplică în faza de urmărire penală

(3) Urmărirea penală a infracțiunilor săvârșite în condițiile prevăzute în art.40 se efectuează de către organul de cercetare penală din circumscripția instanței competente să judece cauza în primă instanță.

(4) Conflictul de competență între doi sau mai mulți procurori se rezolvă de către procurorul superior comun acestora. Când conflictul se ivește între două sau mai multe organe de cercetare penală, competența se stabilește de către procurorul care exercită supravegherea activității de cercetare penală a acestor

organe. În cazul în care procurorul nu exercită supravegherea activității tuturor organelor de cercetare penală între care s-a ivit conflictul, competența se stabilește de către prim-procurorul parchetului în circumscripția căruia se află organele de cercetare penală.

Secțiunea a 7-a **Incompatibilitatea și strămutarea**

Art.63. Incompatibilitatea judecătorului

(1) Orice judecător este incompatibil, dacă în cauza respectivă:

a) a fost reprezentant sau avocat al vreuneia dintre părți sau al unui subiect procesual principal;

b) este rudă sau afin, până la gradul al IV-lea inclusiv ori se află într-o altă situație dintre cele prevăzute în art.176 din Codul penal cu una dintre părți, cu un subiect procesual principal, cu avocatul ori cu reprezentantul acestora;

c) a fost expert sau martor;

d) este tutore sau curator al uneia dintre părți sau al unui subiect procesual principal;

e) a efectuat orice acte de urmărire penală sau a participat, în calitate de procuror, la orice procedură desfășurată în fața unui judecător sau a unei instanțe de judecată;

f) există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorului este afectată

(2) Nu pot face parte din același complet de judecată judecătorii care sunt soți, rude sau afini între ei, până la gradul al patrulea inclusiv ori se află într-o altă situație dintre cele prevăzute în art.176 din Codul penal.

(3) Judecătorul care a participat la judecarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiași cauze într-o cale de atac sau la rejudecarea cauzei după desființarea sau casarea hotărârii.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară nu pot participa, în aceeași cauză, la judecata în fond sau în căile de atac.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți nu poate fi, în aceeași cauză, judecător de cameră preliminară.

Art.64. Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală și a magistratului-asistent

(1) Dispozițiile art.63 alin.(1) lit.a) - d) și f) se aplică procurorului și organului de cercetare penală.

(2) Dispozițiile art.63 alin.(1) se aplică magistratului - asistent.

(3) Dispozițiile art.63 alin.(2) se aplică procurorului și magistratului-asistent când cauza de incompatibilitate există între ei sau între vreunul dintre ei și judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau unul dintre membrii completului de judecată.

(4) Procurorul care a participat ca judecător de drepturi și libertăți sau ca judecător de cameră preliminară nu poate, în aceeași cauză, să supravegheze urmărirea penală sau să efectueze acte de urmărire penală și nici să pună concluzii la judecarea acelei cauze în primă instanță și în căile de atac. Procurorul care a participat ca judecător la judecarea cauzei în primă instanță nu poate pune concluzii la judecarea ei în căile de atac.

Art.65. Abținerea

(1) Persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, președintelui instanței, procurorului care supraveghează urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior, că se abține de a participa la procesul penal, cu arătarea cazului de incompatibilitate și a temeiurilor de fapt care constituie motivul abținerii.

(2) Declarația de abținere se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoștință de existența cazului de incompatibilitate.

Art.66. Recuzarea

(1) În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declarație de abținere, părțile, subiecții procesuali principali sau procurorul pot face cerere de recuzare, de îndată ce au aflat despre existența cazului de incompatibilitate.

(2) Cererea de recuzare se formulează doar împotriva persoanei din cadrul organului de cercetare penală, a procurorului sau a judecătorului care efectuează activități judiciare în cauză. Este inadmisibilă recuzarea judecătorului sau procurorului chemat să decidă asupra recuzării.

(3) Cererea de recuzare se formulează oral sau în scris, cu arătarea, pentru fiecare persoană în parte, a cazului de incompatibilitate invocat și a tuturor temeiurilor de fapt cunoscute la momentul formulării cererii. Cererea de recuzare formulată oral se consemnează într-un proces-verbal sau, după caz, în încheierea de ședință.

(4) Nerespectarea condițiilor prevăzute în alin.(2) și (3) sau formularea unei cereri de recuzare împotriva aceleiași persoane pentru același caz de incompatibilitate și pentru aceleași temeiuri de fapt invocate într-o cerere anterioară de recuzare, care a fost respinsă, atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. Inadmisibilitatea se constată de procurorul sau de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, se pronunță asupra măsurilor preventive.

Art.67. Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării

(1) Abținerea sau recuzarea judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară se soluționează de către un alt judecător de la aceeași instanță.

(2) Abținerea sau recuzarea judecătorului care face parte din completul de judecată se soluționează de către un alt complet de judecată.

(3) Abținerea sau recuzarea magistratului-asistent se soluționează de completul de judecată.

(4) Examinarea abținerii sau recuzării se face de îndată, în camera de consiliu. Dacă apreciază necesar pentru soluționarea cererii, judecătorul sau completul de judecată, după caz, poate efectua orice verificări și poate asculta procurorul, subiecții procesuali principali, părțile, și persoana care se abține sau a cărei recuzare se cere.

(5) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

(6) Încheierea prin care se soluționează abținerea ori recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac.

(7) Când pentru soluționarea abținerii sau a recuzării nu poate fi desemnat un alt judecător din cadrul aceleiași instanțe, cererea se soluționează de un judecător de la instanța ierarhic superioară.

(8) În cazul în care se admite abținerea sau recuzarea și nu se poate desemna un alt judecător de la instanța competentă pentru soluționarea cauzei, judecătorul de la instanța ierarhic superioară desemnează o altă instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat declarația de abținere sau cererea de recuzare, din circumscripția aceleiași curți de apel sau din circumscripția unei curți de apel învecinate.

(9) Dispozițiile alin.(7) și (8) se aplică în mod corespunzător și în cazul soluționării abținerii sau recuzării judecătorului care face parte din completul de judecată.

Art.68. Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării persoanei care efectuează cercetarea penală

(1) Asupra abținerii sau recuzării persoanei care efectuează cercetarea penală se pronunță procurorul care supraveghează cercetarea penală.

(2) Cererea de recuzare se adresează fie persoanei recuzate, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează cercetarea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul cercetării penale.

(3) Procurorul soluționează abținerea sau recuzarea în cel mult 48 de ore, prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.

(4) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

Art.69. Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării procurorului

(1) În tot cursul procesului penal, asupra abținerii sau recuzării procurorului se pronunță procurorul ierarhic superior.

(2) Declarația de abținere sau cererea de recuzare se adresează, sub sancțiunea inadmisibilității, procurorului ierarhic superior. Inadmisibilitatea se constată de procurorul, judecătorul sau de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare.

- (3) Procurorul ierarhic superior soluționează cererea de îndată.
- (4) Procurorul ierarhic superior se pronunță prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.

Art.70. Temeiul strămutării

Înalta Curte de Casație și Justiție poate strămuta judecarea unei cauze de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad, atunci când există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea tuturor judecătorilor este afectată datorită împrejurărilor cauzei sau calității părților, ori atunci când există pericolul de tulburare a ordinii publice.

Art.71. Cererea de strămutare și efectele acesteia

- (1) Strămutarea poate fi cerută de părți sau de către procuror.
- (2) Cererea se depune la instanța de la care este solicitată strămutarea și trebuie să cuprindă indicarea temeiului de strămutare, precum și motivarea în fapt și în drept.
- (3) La cerere se anexează înscrisurile pe care aceasta se întemeiază.
- (4) În cerere se face mențiune dacă inculpatul este supus unei măsuri privative sau restrictive de libertate.
- (5) Cererea se înaintează de îndată Înaltei Curți de Casație și Justiție împreună cu înscrisurile anexate. Conducerea instanței de la care este solicitată strămutarea trimite informații cu privire la temeiurile de strămutare invocate.
- (6) În cazul respingerii cererii de strămutare formulate, în aceeași cauză nu mai poate fi formulată o nouă cerere pentru aceleași motive.
- (7) Introducerea unei cereri de strămutare nu suspendă judecarea cauzei.

Art.72. Procedura de soluționare a cererii de strămutare

- (1) Soluționarea cererii de strămutare se face în ședință publică cu participarea procurorului, în cel mult 30 de zile de la data înregistrării cererii.
- (2) Neprezentarea părților nu împiedică soluționarea cererii.
- (3) Înalta Curte de Casație și Justiție acordă cuvântul părții care a formulat cererea de strămutare, celorlalte părți prezente, precum și procurorului. Dacă procurorul a formulat cererea, acestuia i se acordă primul cuvântul

Art. 73 Soluționarea cererii

- (1) Înalta Curte de Casație și Justiție dispune prin sentință admiterea sau respingerea cererii de strămutare.
- (2) În cazul în care găsește cererea întemeiată, Înalta Curte de Casație și Justiție dispune strămutarea judecării cauzei, la una dintre instanțele din circumscripția aceleiași curții de apel sau din circumscripția unei curți de apel învecinate acesteia. Strămutarea judecării cauzei de la o curte de apel se face la una dintre curțile de apel dintr-o circumscripție învecinată.
- (3) Înalta Curte de Casație și Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite în fața instanței, precum și cele îndeplinite de judecătorul de cameră preliminară de la care s-a strămutat cauza.

(4) Instanța de la care a fost strămutată cauza precum și instanța la care s-a strămutat cauza vor fi înștiințate de îndată despre admiterea cererii de strămutare.

(5) Dacă instanța de la care a fost strămutată cauza a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunțată este desființată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(6) Sentința prevăzută la alin.(1) nu este supusă niciunei căi de atac.

Art.74. Alte dispoziții

(1) După strămutarea cauzei, contestațiile și celelalte căi de atac se judecă de instanțele corespunzătoare din circumscripția instanței la care s-a strămutat cauza.

(2) Dispozițiile art.70 - 73 se aplică în mod corespunzător și în procedura de cameră preliminară.

(3) În cazul în care se dispune strămutarea în cursul procedurii de cameră preliminară, judecarea cauzei se efectuează de către instanța la care s-a strămutat cauza.

CAPITOLUL III

Subiecții procesuali principali și drepturile acestora

Art.75. Suspectul

(1) Persoana cu privire la care, din datele și probele existente în cauză, rezultă suspiciunea rezonabilă că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală se numește suspect.

(2) Are calitatea de suspect și persoana surprinsă în flagrant potrivit art. 293 alin. (4) și (5).

Art.76. Drepturile suspectului

Suspectul are drepturile prevăzute de lege pentru inculpat.

Art.77. Persoana vătămată

Persoana care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală prin fapta penală se numește persoană vătămată.

Art.78. Desemnarea unui reprezentant al persoanelor vătămate

(1) În cazul în care prin fapta penală s-au adus vătămări unui număr foarte mare de persoane, iar asigurarea individuală a respectării drepturilor acestora ar prelungi considerabil durata procesului penal, procurorul, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța poate dispune ca persoanele vătămate să-și desemneze un reprezentant, în scopul exercitării drepturilor lor.

(2) Reprezentantul persoanelor vătămate exercită toate drepturile recunoscute de lege acestora.

Art.79. Drepturile persoanei vătămate

În cadrul procesului penal, persoana vătămată are următoarele drepturi:

- a) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;
- b) dreptul de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepții și de a pune concluzii;
- c) dreptul de a fi informată, într-un termen rezonabil, cu privire la stadiul urmăririi penale, la cererea sa expresă, cu condiția de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poștă electronică sau mesagerie electronică, la care aceste informații să-i fie comunicate;
- d) dreptul de a solicita consultarea dosarului;
- e) dreptul de a fi ascultată;
- f) dreptul de a adresa întrebări inculpatului, martorilor și experților;
- g) dreptul de a fi asistată sau reprezentată de avocat;
- h) dreptul de a fi informată cu privire la drepturile sale;
- i) alte drepturi prevăzute de lege.

CAPITOLUL IV

Inculpatul și drepturile acestuia

Art.80. Inculpatul

Persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală este parte în procesul penal și se numește inculpat.

Art.81. Drepturile inculpatului

În cursul procesului penal, inculpatul are următoarele drepturi:

- a) dreptul de a nu da nicio declarație pe parcursul procesului penal, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa;
- b) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;
- c) dreptul de a avea un avocat ales, iar dacă nu își desemnează unul, în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
- d) dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege de a ridica excepții și de a pune concluzii;
- e) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege sau nu poate vorbi limba română ori dacă este o persoană surdă, mută sau surdo-mută ;
- f) dreptul de a solicita consultarea dosarului;
- g) alte drepturi prevăzute de lege.

CAPITOLUL V

Partea civilă și drepturile acesteia

Art.82. Partea civilă

(1) Persoana vătămată care exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal este parte în procesul penal și se numește parte civilă.

(2) Au calitatea de parte civilă și succesorii persoanei prejudiciate, dacă exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal.

Art.83. Drepturile părții civile

(1) În cursul procesului penal, partea civilă are drepturile prevăzute de art.79.

(2) Drepturile părții civile se exercită în scopul și în limitele necesare soluționării acțiunii civile.

CAPITOLUL VI

Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia

Art.84. Partea responsabilă civilmente

Persoana care, potrivit legii civile, are obligația legală sau convențională de a repara prejudiciul cauzat prin infracțiune și care este chemată să răspundă în proces, este parte în procesul penal și se numește parte responsabilă civilmente.

Art.85. Drepturile părții responsabile civilmente

(1) În cursul procesului penal, partea responsabilă civilmente are drepturile prevăzute de art. 79.

(2) Drepturile părții responsabile civilmente se exercită în scopul și în limitele necesare soluționării acțiunii civile.

CAPITOLUL VII

Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea

Art.86. Avocatul

(1) Avocatul asistă sau reprezintă, în procesul penal, părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii.

(2) Nu poate fi avocat al uneia dintre părți sau al unui subiect procesual principal o altă parte sau un alt subiect procesual principal, soțul ori ruda până la gradul al IV-lea inclusiv al acestora, al procurorului sau al judecătorului, precum și martorul citat în cauză sau cel care a participat în aceeași cauză în calitate de judecător sau de procuror.

(3) Avocatul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a părților sau a subiecților procesuali principali. Pentru nerespectarea

acestei obligații, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocați, spre a se lua măsuri disciplinare.

Art.87. Asistența juridică a suspectului sau a inculpatului

(1) Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de unul sau de mai mulți avocați în tot cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoștință acest drept. Asistența juridică este asigurată atunci când cel puțin unul dintre avocați este prezent.

(2) Persoana reținută sau arestată are dreptul să ia contact cu avocatul, asigurându-i-se confidențialitatea comunicărilor, cu respectarea măsurilor necesare de pază și securitate.

Art.88. Asistența juridică obligatorie a suspectului sau a inculpatului

Asistența juridică este obligatorie:

a) când suspectul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de detenție sau într-un centru educativ, când este reținut sau arestat, chiar în altă cauză, când față de acesta a fost dispusă măsura de siguranță a internării medicale, chiar în altă cauză, precum și în alte cazuri prevăzute de lege;

b) în cazul în care organul judiciar apreciază că suspectul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea;

c) în cursul judecării în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani.

Art.89. Avocatul din oficiu

(1) În cazurile prevăzute în art.88, dacă suspectul sau inculpatul nu și-a ales un avocat, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(2) În tot cursul procesului penal, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat, nu asigură substituirea sau refuză să efectueze apărarea, organul judiciar îi aplică sancțiunea prevăzută de art. 283 alin. (3) și ia măsuri pentru solicitarea sau, după caz, desemnarea unui avocat din oficiu care să-l înlocuiască, acordându-i acestuia un termen rezonabil și înlesnirile necesare pentru pregătirea unei apărări efective, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal ori, după caz, în încheierea de ședință. În cursul judecării, după începerea dezbaterilor, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat la termenul de judecată și nu asigură substituirea, instanța ia măsuri pentru solicitarea sau, după caz, desemnarea unui avocat din oficiu care să-l înlocuiască, acordând un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

(3) Avocatul din oficiu se consideră desemnat în condițiile alin.(1) și (2) pe toată durata urmăririi penale sau, după caz, a judecării, în fond ori în căile de atac, până la desemnarea, dacă este cazul, de către organul judiciar, a unui nou avocat din oficiu. Avocatul din oficiu desemnat este obligat să se prezinte ori de

câte ori este solicitat de organul judiciar, asigurând o apărare concretă și efectivă în cauză.

(4) Dacă la judecarea cauzei avocatul lipsește și nu poate fi înlocuit în condițiile alin.(2), cauza se amână.

Art.90. Drepturile avocatului suspectului sau inculpatului

(1) În cursul urmăririi penale, avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală, cu excepția tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare, a percheziției informatice și a percheziției corporale sau a vehiculelor în cazul infracțiunilor flagrante, precum și cu excepția situației în care prin prezența avocatului s-ar aduce atingere dreptului la apărare al celorlalte părți sau subiecți procesuali principali, caz în care întrebările acestuia pot fi formulate de către organul de urmărire penală.

(2) Avocatul suspectului sau inculpatului poate solicita să fie încunoștințat de data și ora efectuării actului de urmărire penală sau a audierii realizate de judecătorul de drepturi și libertăți. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, e-mail sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(3) Lipsa avocatului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală sau a audierii, dacă există dovada că acesta a fost încunoștințat în condițiile alin.(2).

(4) Avocatul suspectului sau inculpatului are de asemenea dreptul să participe la audierea oricărei persoane de către judecătorul de drepturi și libertăți, să formuleze plângeri, cereri și memorii.

(5) În cazul efectuării percheziției domiciliare, încunoștințarea prevăzută în alin.(2) se poate face și după prezentarea organului de urmărire penală la domiciliul persoanei ce urmează să fie percheziționată.

(6) În cazul în care avocatul suspectului sau al inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiune despre aceasta, iar actul este semnat și de avocat.

(7) În cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, avocatul are dreptul să consulte actele dosarului, să asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, să formuleze plângeri, cereri și memorii.

Art.91. Asistența juridică a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente

(1) Avocatul persoanei vătămate, al părții civile sau al părții responsabile civilmente are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală în condițiile art. 90, dreptul de a consulta actele dosarului și de a formula cereri și depune memorii. Dispozițiile art. 87 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(2) Avocatul persoanei vătămate, al părții civile sau al părții responsabile civilmente are dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pentru pregătirea unei apărări efective.

(3) În cursul judecării, avocatul persoanei vătămate, al părții civile sau al părții responsabile civilmente are dreptul de a exercita drepturile persoanei asistate, cu excepția celor pe care aceasta le exercită personal, și dreptul de a consulta actele dosarului.

(4) Asistența juridică este obligatorie când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă.

(5) Când organul judiciar apreciază că din anumite motive persoana vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu și-ar putea face singură apărarea, dispune luarea măsurilor pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

Art.92. Consultarea dosarului

(1) Avocatul are dreptul de a solicita consultarea dosarului pe tot parcursul procesului penal. Acest drept nu poate fi exercitat în mod abuziv.

(2) Consultarea dosarului presupune dreptul de a studia actele dosarului, precum și dreptul de a nota date sau informații din dosar.

(3) În cursul urmăririi penale, procurorul stabilește data și durata consultării într-un termen rezonabil.

(4) În cursul urmăririi penale, procurorul poate restricționa motivat consultarea dosarului de suspect sau de avocatul său, iar pe o perioadă de cel mult 15 zile de inculpat sau de avocatul acestuia, dacă prin aceasta s-ar putea aduce atingere bunei desfășurări a urmăririi penale.

(5) În cursul urmăririi penale, avocatul are obligația de a păstra confidențialitatea sau secretul datelor și actelor de care a luat cunoștință cu ocazia consultării dosarului.

(6) În toate cazurile, avocatului nu-i poate fi restricționat dreptul de a consulta declarațiile părții sau ale subiectului procesual principal pe care îl asistă sau îl reprezintă.

7) În vederea pregătirii apărării, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunoștință de întreg materialul dosarului de urmărire penală în procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți privind măsurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participă.

Art.93. Dreptul de a formula plângere

(1) Avocatul are dreptul de a formula plângere, potrivit art. 335 - 338.

(2) În situațiile prevăzute în art. 87 alin. (2), art.90 alin.(2) și art.92, procurorul ierarhic superior este obligat să rezolve plângerea și să comunice soluția în cel mult 48 de ore. Împotriva soluției dispuse de procuror, se poate face plângere la judecătorul de drepturi și libertăți, în termen de trei zile de la primirea comunicării. Procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți actele procesuale necesare soluționării plângerii.

(3) Plângerea se soluționează în camera de consiliu fără citarea părților, iar participarea procurorului este obligatorie.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță prin încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

Art.94. Reprezentarea

(1) În cursul judecății, inculpatul, celelalte părți, precum și persoana vătămată pot fi reprezentați, cu excepția cazurilor în care prezența inculpatului este obligatorie.

(2) În cazurile în care legea admite reprezentarea suspectului sau inculpatului, instanța de judecată, când apreciază necesară prezența suspectului sau a inculpatului, dispune aducerea acestuia.

TITLUL IV PROBELE, MIJLOACELE DE PROBĂ ȘI PROCEDEE PROBATORII

CAPITOLUL I Reguli generale

Art.95. Proba și mijloacele de probă

(1) Constituie probă orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal.

(2) Proba se obține în procesul penal prin următoarele mijloace:

- a) declarațiile suspectului și ale inculpatului;
- b) declarațiile persoanei vătămate;
- c) declarațiile părții civile și ale părții responsabile civilmente;
- d) declarațiile martorilor;
- e) înscrisuri, rapoarte de expertiză, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;
- f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.

Art.96. Obiectul probațiunii

Constituie obiect al probei:

- a) existența infracțiunii și săvârșirea ei de către inculpat;
- b) faptele privitoare la răspunderea civilă, atunci când există constituire de parte civilă;
- c) faptele și împrejurările de fapt de care depinde aplicarea normelor de procedură;
- d) orice împrejurare necesară pentru justa soluționare a cauzei.

Art.97. Sarcina probei

(1) În acțiunea penală sarcina probei aparține procurorului, iar în acțiunea civilă, părții civile ori, după caz, procurorului care exercită acțiunea civilă în

cazul în care persoana vătămată este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă.

(2) Suspectul sau inculpatul nu este obligat să-și dovedească nevinovăția și are dreptul de a nu contribui la propria acuzare.

Art.98. Administrarea probelor

(1) În cursul urmăririi penale, organul de urmărire penală strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu sau la cerere.

(2) În cursul judecății, instanța administrează probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților și, în mod subsidiar, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale.

(3) Cererea privitoare la administrarea unor probe formulată în cursul urmăririi penale sau în cursul judecății de către persoanele îndreptățite se admite sau se respinge motivat de către organele judiciare.

(4) Organele judiciare pot respinge o cerere privitoare la administrarea unor probe atunci când:

- a) proba nu este relevantă în raport cu obiectul probațiunii din cauză;
- b) se apreciază că pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de probă;
- c) proba nu este necesară întrucât faptul este notoriu;
- d) proba este imposibil de obținut;
- e) cererea a fost formulată în scopul vădit al tergiversării procesului;
- f) cererea a fost formulată de o persoană neîndreptățită;
- g) cererea este contrară legii.

Art.99. Principiul loialității administrării probelor

(1) În scopul obținerii de probe este oprit a se întrebuița violența, promisiunea unui avantaj nepermis de lege, amenințarea cu un rău injust sau orice alt mijloc de constrângere interzis prin lege.

(2) Nu pot fi folosite metode sau tehnici de ascultare care afectează capacitatea persoanei de a-și aminti și de a relata în mod conștient și voluntar faptele care constituie obiectul probei. Interdicția se aplică chiar dacă persoana ascultată își dă consimțământul la utilizarea unei asemenea metode sau tehnici de ascultare.

(3) Organele judiciare penale sau o altă persoană care acționează pentru acestea nu pot provoca o persoană să săvârșească o infracțiune în vederea obținerii de probe.

Art.100. Excluderea probelor obținute în mod nelegal

(1) Probele obținute în mod nelegal nu pot fi folosite în cadrul procesului penal.

(2) În mod excepțional, probele obținute în mod nelegal pot fi folosite atunci când, prin aceasta nu este încălcat caracterul echitabil al procesului penal.

(3) Probele obținute prin tortură, tratamente inumane sau degradante nu pot fi folosite în cadrul procesului penal.

(4) Probele derivate din probele prevăzute în alin.(1) și (3) se exclud dacă au fost obținute în mod direct din probele obținute în mod nelegal și nu puteau fi obținute în alt mod.

(5) Probele derivate din probele prevăzute în alin.(1) și (3) nu se exclud dacă probele obținute în mod nelegal sunt folosite în condițiile alin. (2).

Art.101. Aprecierea probelor

(1) Probele nu au o valoare dinainte stabilită prin lege și sunt supuse liberei aprecieri a organelor judiciare în urma evaluării tuturor probelor administrate în cauză.

(2) În luarea deciziei asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului instanța hotărăște motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

(3) Hotărârea instanței nu se poate întemeia, în măsură determinantă, pe mărturia investigatorului sub acoperire care a fost audiat în calitate de martor, sau pe declarațiile martorilor protejați.

CAPITOLUL II

Ascultarea persoanelor

SECȚIUNEA 1

Reguli generale în materia ascultării persoanelor

Art.102. Persoane ascultate în cursul procesului penal

În cursul procesului penal, în condițiile prevăzute de lege, pot fi ascultate următoarele persoane: suspectul, inculpatul, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente, martorii și experții.

Art.103. Ascultarea prin interpret

(1) Ori de câte ori persoana ascultată nu înțelege, nu vorbește sau nu se exprimă bine în limba română, ascultarea se face prin interpret. Interpretul poate fi desemnat de organele judiciare sau ales de părți sau persoana vătămată, dintre interpreții autorizați, potrivit legii.

(2) Dacă persoana ascultată este surdă, mută sau surdo-mută, ascultarea se face cu participarea unei persoane autorizate care are capacitatea de a comunica prin limbajul special.

(3) În cazuri excepționale, dacă nu este prezentă o persoană care poate comunica prin limbajul special, persoanei ascultate care este surdă îi vor fi adresate întrebările în scris, iar dacă este mută, răspunsurile vor fi redactate de aceasta în scris.

(4) Dispozițiile art. 117 alin. (2) și art. 119 se aplică în mod corespunzător.

Art.104. Protecția sănătății persoanelor ascultate

Dacă în timpul ascultării unei persoane, aceasta acuză simptomele unei boli care îi afectează capacitatea fizică sau psihică de a participa la ascultare, organul judiciar dispune întreruperea ascultării și ia măsuri pentru ca persoana să fie consultată de un medic.

SECȚIUNEA a 2-a

Ascultarea suspectului sau a inculpatului

Art.105. Întrebări privind persoana suspectului sau a inculpatului

(1) La începutul primei ascultări, organul judiciar adresează întrebări suspectului sau inculpatului cu privire la nume, prenume, poreclă, data și locul nașterii, numele și prenumele părinților, cetățenie, naționalitate, starea civilă, situația militară, studii, profesie sau ocupație, loc de muncă, domiciliu și adresa unde locuiește efectiv și adresa la care dorește să îi fie comunicate actele de procedură, antecedente penale sau dacă împotriva sa se desfășoară un alt proces penal, precum și cu privire la orice alte date pentru stabilirea situației sale personale.

(2) Întrebările prevăzute în alin.(1) se repetă la ascultările ulterioare doar atunci când organul judiciar consideră necesar.

Art.106. Comunicarea drepturilor și a obligațiilor

(1) Organul judiciar comunică suspectului sau inculpatului calitatea în care este ascultat, fapta prevăzută de legea penală pentru săvârșirea căreia este suspectat sau pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și încadrarea juridică a acesteia.

(2) Suspectului sau inculpatului i se aduc apoi la cunoștință drepturile prevăzute în art. 81, precum și următoarele obligații:

a) obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, se poate emite mandat de aducere împotriva sa, iar în cazul sustragerii, judecătorul poate dispune arestarea sa preventivă;

b) obligația de a comunica în scris în termen de 3 zile orice schimbare a adresei, atrăgându-i-se atenția că în cazul neîndeplinirii acestei obligații citațiile și orice alte acte comunicate la prima adresă rămân valabile și se consideră că le-a luat la cunoștință.

(3) În cursul urmăririi penale, înainte de prima ascultare a suspectului sau inculpatului i se aduc la cunoștință drepturile și obligațiile prevăzute în alin. (2) și i se înmânează, sub semnătură, un formular scris care cuprinde aceste drepturi, iar în cazul în care nu poate ori refuză să semneze se va încheia un proces-verbal.

Art.107. Modul de ascultare

(1) După îndeplinirea dispozițiilor art.105 și 106, suspectul sau inculpatul este lăsat să declare tot ceea ce dorește referitor la fapta prevăzută de legea penală care i-a fost comunicată.

(2) La cererea suspectului sau inculpatului, atunci când consideră necesar, organul judiciar poate permite acestuia să utilizeze însemnări și notițe proprii.

(3) După ce suspectul sau inculpatul și-a finalizat relatarea liberă, i se pot pune întrebări.

(4) Dacă în cursul ascultării suspectul sau inculpatul își exercită dreptul de a nu face nicio declarație, ascultarea nu poate continua, încheindu-se un proces verbal.

Art.108. Consemnarea declarațiilor

(1) Declarațiile suspectului sau inculpatului se consemnează în scris. În fiecare declarație se vor consemna, totodată, ora începerii și ora încheierii ascultării suspectului sau inculpatului.

(2) Dacă este de acord cu conținutul declarației scrise, suspectul sau inculpatul o semnează. Dacă suspectul sau inculpatul are de făcut completări, rectificări sau precizări, acestea vor fi indicate în finalul declarației, fiind urmate de semnătura suspectului sau a inculpatului.

(3) Când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, organul judiciar consemnează acest lucru în declarația scrisă.

(4) Declarația scrisă este semnată și de organul de urmărire penală care a procedat la ascultarea suspectului sau inculpatului, de judecătorul de drepturi și libertăți ori de președintele completului de judecată și de greșier, de avocatul suspectului sau inculpatului când acesta a fost prezent, precum și de interpret când declarația a fost luată printr-un interpret.

(5) În cursul urmăririi penale, ascultarea suspectului sau inculpatului se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audiovideo. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația suspectului sau inculpatului, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

SECȚIUNEA a 3-a

Ascultarea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente

Art.109. Modul de ascultare a persoanei vătămate

(1) La începutul primei ascultări, organul judiciar adresează persoanei vătămate întrebările prevăzute în art.105, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Persoanei vătămate i se aduc apoi la cunoștință următoarele drepturi și obligații:

- a) dreptul de a fi asistată de avocat, iar în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
- b) dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege;

d) dreptul de a fi încunoștințată cu privire la desfășurarea procedurii;

e) obligația de a se prezenta la toate chemările organelor judiciare;

f) obligația de a comunica orice schimbare de adresă;

g) obligația de a spune adevărul.

(3) Dispozițiile art.107 alin.(1) - (3) și art.108 se aplică în mod corespunzător.

(4) În cursul urmăririi penale, ascultarea persoanei vătămate se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo atunci când organul de urmărire penală consideră necesar sau atunci când persoana vătămată a solicitat aceasta în mod expres și înregistrarea este posibilă.

Art.110. Modul de ascultare a părții civile și a părții responsabile civilmente

(1) Ascultarea părții civile și a părții responsabile civilmente se face potrivit dispozițiilor art.109 alin.(1), (3) și (4), care se aplică în mod corespunzător.

(2) Părții civile, precum și părții responsabile civilmente li se aduc la cunoștință următoarele drepturi:

a) dreptul de a fi asistată de avocat, iar în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;

b) dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe de către organul judiciar în latura civilă a cauzei, în condițiile prevăzute de lege.

Art.111. Protecția persoanei vătămate și a părții civile

Atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, organul de urmărire penală poate dispune față de persoana vătămată sau față de partea civilă măsurile de protecție prevăzute în art.124 alin.(1) lit.a) și b), iar instanța poate dispune măsurile prevăzute în art.125 lit.b), c) și d).

SECȚIUNEA a 4-a ***Ascultarea martorilor***

Art.112. Persoane ascultate ca martor

(1) Poate fi ascultată în calitate de martor orice persoană care are cunoștință despre vreo faptă sau împrejurare de fapt care constituie probă în cauza penală.

(2) Orice persoană citată în calitate de martor are următoarele obligații:

a) de a se prezenta în fața organului judiciar care a citat-o la locul, ziua și ora arătate în citație;

b) de a depune jurământ sau declarație solemnă în fața instanței;

c) de a spune adevărul.

(3) Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de expert sau de avocat de mediator, ori reprezentant al uneia dintre părți sau al unui subiect procesual principal, cu privire la faptele și împrejurările de fapt pe care persoana le-a cunoscut înainte de a dobândi această calitate.

(4) Pot fi ascultate în calitate de martor și persoanele care au întocmit procese-verbale în temeiul art. 60 și art. 61.

Art.113. Capacitatea de a fi martor

(1) Orice persoană poate fi citată și ascultată în calitate de martor, cu excepția părților și a subiecților procesuali principali.

(2) Persoanele care suferă de o boală sau care se află într-o oricare altă situație ce are ca efect punerea la îndoială, în mod rezonabil, a capacității de a fi martor pot fi ascultați ca martori doar atunci când organul judiciar constată că persoana este capabilă să relateze în mod conștient fapte și împrejurări de fapt conforme cu realitatea și înțelege obligația de a spune adevărul.

(3) Pentru a decide cu privire la capacitatea unei persoane de a fi martor, organul judiciar poate dispune, la cerere sau din oficiu, orice examinare necesară, prin mijloacele prevăzute de lege.

Art.114. Obiectul și limitele declarației martorului

(1) Martorul este ascultat asupra unor fapte sau împrejurări de fapt care constituie obiectul probațiunii în cauza în care a fost citat.

(2) Ascultarea martorului poate fi extinsă asupra tuturor împrejurărilor necesare pentru verificarea credibilității sale.

(3) Nu pot face obiectul declarației martorului acele fapte sau împrejurări al căror secret sau confidențialitate poate fi opus prin lege organelor judiciare.

(4) Faptele sau împrejurările arătate în alin. (3) pot face obiectul declarației martorului atunci când autoritatea competentă sau persoana îndreptățită își exprimă acordul în acest sens sau atunci când există o altă cauză legală de înlăturare a obligației de a păstra secretul sau confidențialitatea.

(5) Declarația dată în condițiile alin. (4) nu constituie infracțiune.

Art.115. Persoane care au dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor

(1) Au dreptul de a refuza să fie ascultate în calitate de martor următoarele persoane:

a) soțul, ascendenții și descendenții în linie directă, precum și frații și surorile suspectului sau inculpatului;

b) persoanele în privința cărora s-a demonstrat cu certitudine că au stabilit cu suspectul sau inculpatul relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii;

c) persoanele care au avut calitatea de soț al suspectului sau al inculpatului.

(2) După comunicarea drepturilor și obligațiilor potrivit art.118 organele judiciare comunică persoanelor prevăzute în alin.(1) dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor.

(3) Dacă persoanele prevăzute în alin.(1) sunt de acord să dea declarații, în privința acestora sunt aplicabile toate dispozițiile privitoare la drepturile și obligațiile martorilor.

(4) În cauzele reunite, persoana care îndeplinește una dintre calitățile prevăzute în alin.(1) în raport cu unul dintre suspecți sau inculpați este scutită de obligația de a depune mărturie și împotriva celorlalți suspecți sau inculpați, în cazul în care declarația sa nu poate fi limitată doar la aceștia din urmă.

Art.116. Dreptul martorului de a nu se acuza

(1) Martorul are dreptul de a nu face declarații cu privire la fapte și împrejurări prin care s-ar expune unei investigații penale.

(2) Atunci când constată că prin declarația sa martorul s-ar expune unei investigații penale, organul judiciar are următoarele obligații:

a) de a comunica martorului că în urma acestor declarații se pot declanșa investigații penale împotriva sa;

b) de a aduce la cunoștință martorului dreptul de a nu da nicio declarație cu privire la aspectele care l-ar putea expune unei investigații penale, precum și dreptul de a fi asistat de un avocat.

(3) Declarația martorului dată cu încălcarea dispozițiilor alin. (2) nu poate fi folosită împotriva sa.

Art.117. Întrebări privind persoana martorului

(1) Dispozițiile art.105 se aplică în mod corespunzător în cazul ascultării martorului.

(2) Martorului i se comunică obiectul cauzei și apoi este întrebat dacă este sau membru de familie sau fost soț al suspectului, inculpatului, persoanei vătămate sau al celorlalte părți din procesul penal, dacă se află în relații de prietenie sau de dușmănie cu aceste persoane, precum și dacă a suferit vreo pagubă în urma săvârșirii infracțiunii.

(3) Martorului nu i se adresează întrebările privind persoana sa, atunci când față de acesta s-a dispus o măsură de protecție a datelor de identitate.

Art.118. Comunicarea drepturilor și obligațiilor

(1) Organul judiciar comunică martorului calitatea în care este ascultat și faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor.

(2) Martorului i se aduc apoi la cunoștință următoarele drepturi și obligații:

a) dreptul de a fi supus măsurilor de protecție și de a beneficia de restituirea cheltuielilor prilejuite de chemarea în fața organelor judiciare, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege;

b) obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenția că în cazul neîndeplinirii acestei obligații, se poate emite mandat de aducere împotriva sa;

c) obligația de a comunica în scris, în termen de 5 zile, orice schimbare a locuinței, atrăgându-i-se atenția că în cazul neîndeplinirii acestei obligații se poate dispune împotriva sa sancțiunea prevăzută de art. 283 alin. (1).

d) obligația de a da declarații conforme cu realitatea, atrăgându-i-se atenția că legea pedepsește infracțiunea de mărturie mincinoasă;

e) în cursul judecării, obligația de a depune jurământ sau declarație solemnă.

Art.119. Jurământul și declarația solemnă a martorului

(1) În cursul judecării, după îndeplinirea dispozițiilor art.117 și 118, președintele completului solicită martorului depunerea jurământului sau a declarației solemne.

(2) Președintele completului îl întreabă pe martor dacă dorește să depună un jurământ religios sau o declarație solemnă.

(3) Textul jurământului este următorul: „Jur că voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”. Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă în funcție de credința religioasă a martorului.

(4) În timpul depunerii jurământului, cu excepțiile impuse de credința religioasă, martorul ține mâna dreaptă pe cruce sau pe Biblie.

(5) În cazul în care martorul alege să facă o declarație solemnă, textul acesteia este următorul: „Mă oblig că voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu”.

(6) Dispozițiile alin. (1) – (5) se aplică în mod corespunzător în procedura administrării anticipate a probelor, în fața judecătorului de drepturi și libertăți.

Art.120. Modul de ascultare a martorului

(1) Fiecare martor este ascultat separat și fără prezența altor martori.

(2) După îndeplinirea dispozițiilor art.117 - 119, martorul este lăsat să declare tot ceea ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus.

(3) După ce a terminat relatarea liberă, martorului i se pot adresa întrebări.

(4) Martorului nu i se pot adresa întrebări privind opțiunile politice, ideologice sau religioase ori alte circumstanțe strict personale și de familie, cu excepția cazului în care acestea sunt strict necesare pentru aflarea adevărului în cauză sau pentru verificarea credibilității martorului.

Art.121. Consemnarea declarațiilor

(1) Consemnarea declarațiilor se face potrivit dispozițiilor art.108, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cursul urmăririi penale, ascultarea martorului se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo dacă organul de urmărire penală

consideră necesar sau dacă martorul solicită expres aceasta, și înregistrarea este posibilă.

Art.122. Cazuri speciale de ascultare a martorului

(1) Ascultarea martorului minor în vârstă de până la 13 ani are loc în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituției căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare.

(2) Dacă persoanele arătate la alin. 1 nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente sau martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influența declarația minorului, ascultarea acestuia are loc în prezența oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu stabilite de organul judiciar.

(3) Dacă se consideră necesar, la cerere sau din oficiu, organul de urmărire penală dispune ca la audierea martorului minor să asiste un psiholog sau un consilier al serviciului de probațiune.

(4) Ascultarea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.

(5) În cauzele privind infracțiunile de violență între membrii aceleiași familii, instanța poate dispune ca martorul sub 16 ani să nu fie audiat în ședința de judecată, admitându-se prezentarea unei audieri efectuate în prealabil, prin înregistrări audiovideo.

(6) Martorului minor care la data ascultării nu a împlinit vârsta de 13 ani nu i se comunică obligațiile prevăzute în art. 118 alin.(2) lit.d) și e), dar i se atrage atenția să spună adevărul.

(7) Persoanele care au avut calitatea de suspect sau inculpat în aceeași cauză și cu privire la aceeași faptă sau cu privire la fapte diferite aflate în strânsă legătură, dacă ulterior s-a dispus disjungerea cauzelor pot fi audiate în calitate de martor dacă renunță expres la dreptul prevăzut de art. 116 alin. 2 lit. a). Organele judiciare au obligația consemnării calității lor procesuale anterioare.

(8) Dispozițiile alin. (7) se aplică în mod corespunzător și persoanelor care au calitatea de suspect sau inculpat în cauze diferite, cu privire la care nu a fost dispusă reunirea, deși sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 42.

SECȚIUNEA a 5-a

Protecția martorilor

§ 1. Protecția martorilor amenințați

Art.123. Martor amenințat

(1) În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului ar putea fi puse în pericol ca urmare a datelor pe care le furnizează organelor judiciare sau a declarațiilor sale, organul judiciar competent acordă acestuia statutul de martor amenințat și dispune una sau mai multe dintre măsurile de protecție prevăzute în art.124 sau art.125.

(2) Statutul de martor amenințat se acordă și atunci când pericolul privește un membru de familie al martorului.

Art.124. Măsuri de protecție dispuse în cursul urmăririi penale

(1) În cursul urmăririi penale, odată cu acordarea statutului de martor amenințat, procurorul dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

a) protecția datelor de identitate și acordarea unui pseudonim cu care martorul va semna declarația sa, atunci când celelalte măsuri de protecție nu sunt suficiente;

b) supravegherea și paza locuinței martorului sau asigurarea unei locuințe temporare;

c) însoțirea și asigurarea protecției martorului sau a membrilor de familie ai acestuia în cursul deplasărilor;

d) ascultarea martorului fără ca acesta să fie prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente.

(2) Procurorul dispune aplicarea unei măsuri de protecție din oficiu sau la cererea martorului, a uneia din părți sau a unui subiect procesual principal.

(3) În cazul aplicării măsurilor de protecție prevăzute în alin.(1) lit.a), d) declarația martorului nu va cuprinde adresa sa reală sau datele sale de identitate, acestea fiind consemnate într-un registru special la care vor avea acces doar organul de urmărire penală, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța, în condiții de confidențialitate.

(4) Procurorul dispune acordarea statutului de martor amenințat și aplicarea măsurilor de protecție prin ordonanță motivată, care se păstrează în condiții de confidențialitate, iar după finalizarea urmăririi penale, dacă măsurile nu se mențin, se depune la dosarul cauzei.

(5) Procurorul verifică, la intervale de timp rezonabile, dacă se mențin condițiile de dispunere a măsurilor de protecție și dispune prin ordonanță motivată asupra menținerii sau încetării acestora.

(6) În situația în care procurorul consideră că măsurile de protecție sunt necesare și în procedura camerei preliminare sau în cursul judecării și sunt îndeplinite celelalte condiții prevăzute de lege, sesizează judecătorul de drepturi și libertăți, în vederea menținerii măsurilor de protecție.

(7) Dacă starea de pericol a apărut în cursul procedurii de cameră preliminară judecătorul de cameră preliminară, din oficiu sau la sesizarea procurorului dispune măsurile de protecție prevăzute în art. 125. Dispozițiile art. 126 se aplică în mod corespunzător.

(8) Măsurile de protecție prevăzute în alin.(1) lit. b) și c) se comunică autorității desemnate cu punerea în executare a măsurii.

Art.125. Măsuri de protecție dispuse în cursul judecării

În cursul judecării, odată cu acordarea statutului de martor amenințat, instanța dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

- a) supravegherea și paza locuinței martorului sau asigurarea unei locuințe temporare;
- b) însoțirea și asigurarea protecției martorului sau a membrilor de familie ai acestuia în cursul deplasărilor ;
- c) nepublicitatea ședinței de judecată pe durata ascultării martorului;
- d) ascultarea martorului fără ca acesta să fie prezent în sala de judecată, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente;
- e) protecția datelor de identitate a martorului și acordarea unui pseudonim sub care acesta va depune mărturie.

Art.126. Dispunerea măsurii protecției martorului în cursul judecării

(1) Instanța dispune aplicarea unei măsuri de protecție din oficiu, la cererea procurorului, a martorului, a părților sau a persoanei vătămate.

(2) Propunerea formulată de procuror cuprinde:

a) numele martorului care urmează a fi ascultat în faza de judecată și față de care se dorește dispunerea măsurii de protecție;

b) motivarea concretă a gravității pericolului și a necesității măsurii.

(3) Atunci când cererea este formulată de celelalte persoane prevăzute la alin. (1), instanța poate dispune ca procurorul să efectueze de urgență verificări cu privire la temeinicia cererii de protecție.

(4) Cererea se soluționează în camera de consiliu, fără participarea persoanei care a formulat cererea.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Instanța se pronunță prin încheiere motivată, care nu este supusă niciunei căi de atac.

(7) Încheierea prin care se dispune măsura de protecție se păstrează în condiții de confidențialitate. Dacă protecția martorului este necesară și după rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile dispozițiile legii speciale.

(8) Măsurile de protecție prevăzute la art. 125 lit. a) și b) se comunică autorității desemnate de lege cu punerea în executare a măsurilor.

Art. 127. Ascultarea martorului protejat

(1) În situația prevăzută în art. 124 alin. (1) lit. d) și art. 125 alin. (1) lit. d), procurorul, judecătorul de drepturi și libertăți sau, după caz, instanța de judecată procedează la ascultarea martorului fără ca acesta să fie prezent fizic la locul unde se află procurorul ori în sala în care se desfășoară ședința de judecată, prin intermediul mijloacelor audiovideo.

(2) La solicitarea organului judiciar sau a martorului ascultat în condițiile alin. (1), la luarea declarației poate participa un consilier de probațiune, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștință în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștință martorului dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de

probațiune sau, după caz, a oricărei alte persoane a cărei prezență este considerată necesară.

(3) Subiecții procesuali principali, părțile și avocații acestora pot adresa întrebări martorului ascultat în condițiile alin. (1) și (2). Organul judiciar respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei sau care pot conduce la identificarea martorului.

(4) Declarația martorului protejat se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în formă scrisă.

(5) În cursul urmăririi penale declarația se semnează de organul de urmărire penală ori, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți și de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și se depune la dosarul cauzei. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de acesta și va fi păstrată în dosarul depus la parchet, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de siguranță.

(6) În cursul judecării, declarația martorului se semnează de președintele completului de judecată.

(7) Suportul pe care a fost înregistrată declarația martorului, în original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, după caz, al instanței de judecată în fața căreia s-a făcut declarația, se păstrează în condiții de confidențialitate. Suportul care conține înregistrările efectuate în cursul urmăririi penale este înaintat la terminarea urmăririi penale instanței competente, împreună cu dosarul cauzei, și este păstrat în aceleași condiții privind confidențialitatea.

§ 2. Protecția martorilor vulnerabili

Art.128. Martorul vulnerabil

(1) Procurorul sau, după caz, instanța poate decide acordarea statutului de martor vulnerabil următoarelor categorii de persoane:

a) martorului care a suferit o traumă fizică sau psihică ca urmare a săvârșirii infracțiunii ori ca urmare a comportamentului ulterior al suspectului sau inculpatului;

b) martorului care, din cauza unei afecțiuni de natură psihică, manifestă o sensibilitate deosebită, care îl împiedică să depună mărturie în cursul ședinței de judecată;

c) martorului minor.

(2) Odată cu acordarea statutului de martor vulnerabil, procurorul și instanța pot dispune măsurile de protecție prevăzute în art.124 lit.c) și d) sau, după caz, art. 125 lit.b) – e), care se aplică în mod corespunzător. Distorsionarea vocii și a imaginii nu este obligatorie.

(3) Dispozițiile art. 124 și 126 se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 6-a **Confruntarea**

Art. 129. Confruntarea

(1) Când se constată că există contradicții între declarațiile persoanelor ascultate în aceeași cauză, se procedează la confruntarea acelor persoane, dacă aceasta este necesară pentru lămurirea cauzei.

(2) Persoanele confruntate sunt ascultate cu privire la faptele și împrejurările în privința cărora declarațiile date anterior se contradic.

(3) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate încuviința ca persoanele confruntate să-și pună reciproc întrebări.

(4) Declarațiile date de persoanele confruntate se consemnează într-un proces-verbal.

CAPITOLUL III **Identificarea obiectelor și a persoanelor**

Art.130. Scopul și obiectul măsurii

(1) Identificarea obiectelor sau a persoanelor se poate dispune dacă este necesară în scopul clarificării tuturor împrejurărilor cauzei.

(2) Identificarea obiectelor sau persoanelor poate fi dispusă de procuror sau de organele de cercetare penală, în cursul urmăririi penale, sau de instanță, în cursul judecății.

Art.131. Audierea prealabilă a persoanei care face identificarea

(1) După dispunerea măsurii și înainte ca identificarea să fie realizată, persoana care face identificarea trebuie audiată cu privire la persoana sau obiectul pe care urmează să îl identifice.

(2) Audierea constă în descrierea tuturor caracteristicilor persoanei sau ale obiectului precum și împrejurările în care a fost văzut. Persoana care face identificarea este întrebată dacă a mai participat anterior la o altă procedură de identificare privind același obiect sau aceeași persoană, ori dacă persoana sau obiectul de identificat i-au fost indicate ori descrise anterior.

Art.132. Identificarea obiectelor

(1) Obiectele despre care se presupune că sunt în legătură cu o infracțiune, cele care sunt folosite ca probe, sau cele în privința cărora este necesar a se stabili dacă sunt recunoscute, sunt prezentate în vederea identificării, după ce persoana care face identificarea le-a descris în prealabil. Dacă aceste obiecte nu pot fi aduse pentru a fi prezentate, persoana care face identificarea poate fi condusă la locul unde se află obiectele.

(2) Desfășurarea activității de identificare a obiectelor, precum și declarațiile persoanei care face identificarea sunt consemnate într-un proces verbal ce trebuie să cuprindă mențiuni cu privire la: ordonanța sau încheierea

prin care s-a dispus măsura, locul unde a fost încheiat, data, ora la care a început și ora la care s-a terminat activitatea, cu menționarea oricărui moment de întrerupere, numele, prenumele persoanelor prezente și calitatea în care acestea participă, numele și prenumele persoanei care face identificarea, descrierea amănunțită a obiectelor identificate.

(3) În cursul urmăririi penale, în situația în care organul de urmărire consideră necesar, activitatea de identificare și declarația persoanei care face identificarea sunt înregistrate audiovideo. Dacă activitatea de identificare a obiectelor este efectuată la locul unde se află acestea, este obligatorie înregistrarea audiovideo a activității și a declarațiilor persoanei care face identificarea, cu excepția situației în care nu este posibilă efectuarea înregistrării. Înregistrarea identificării este anexată procesului-verbal, ca parte integrantă a acestuia și poate fi folosită ca mijloc de probă.

Art.133. Identificarea persoanelor

(1) Persoana care urmează să fie identificată este prezentată împreună cu alte 4 - 6 persoane necunoscute cu trăsături asemănătoare celor descrise de persoana care face identificarea.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în situația identificării persoanelor după fotografii.

(3) Identificarea se desfășoară astfel încât persoana care reprezintă subiectul identificării să nu vadă pe cel care o identifică. De asemenea, cel care identifică nu trebuie să vadă, înainte de începerea procedurii, persoana ce reprezintă subiectul identificării.

(4) Desfășurarea activității de identificare a persoanelor, precum și declarațiile persoanei care face identificarea sunt consemnate într-un proces verbal.

(5) Procesul-verbal trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute în art. 132 alin. (2) numele, prenumele și adresa persoanelor care au fost introduse în grupul de identificare sau ale căror fotografii au fost prezentate persoanei care face identificarea; numele și prenumele persoanei identificate, precum și ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus efectuarea identificării de persoane.

(6) În cursul urmăririi penale, în situația în care organul de urmărire penală consideră necesar, activitatea de identificare este înregistrată audiovideo. Înregistrarea identificării este anexată procesului-verbal ca parte integrantă a acestuia și poate fi folosită ca mijloc de probă.

Art.134. Alte identificări

Identificarea vocilor, sunetelor, sau a altor elemente ce fac obiectul percepției senzoriale, se dispune și se efectuează cu procedura prevăzută în art.133.

Art.135. Pluralitatea de identificări

(1) În cazul în care mai multe persoane sunt chemate să identifice aceeași persoană sau același obiect, organele judiciare competente iau măsuri prin care să fie evitată orice comunicare între cei care au făcut identificarea și cei care urmează să o efectueze.

(2) Dacă aceeași persoană urmează să participe la mai multe proceduri de identificare a unor persoane sau a unor obiecte, organele judiciare competente iau măsuri ca persoana supusă identificării să fie situată între persoane diferite de cele ce au participat la procedurile anterioare, respectiv obiectul supus identificării să fie plasat printre obiecte diferite de cele utilizate anterior.

CAPITOLUL IV

Tehnici speciale de supraveghere sau cercetare

Art.136. Dispoziții generale

(1) Prin tehnici speciale de supraveghere sau cercetare se înțelege:

- a) interceptarea convorbirilor și comunicărilor;
- b) supravegherea video, audio sau prin fotografiere în spații private;
- c) localizarea sau urmărirea prin GPS sau prin alte mijloace tehnice de supraveghere;
- d) obținerea listei convorbirilor telefonice;
- e) reținerea, predarea sau percheziționarea trimiterilor poștale;
- f) monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvăluirea datelor financiare;
- g) utilizarea investigatorilor sub acoperire;
- h) constatarea unei infracțiuni de corupție sau a încheierii unei convenții;
- i) livrarea supravegheată;
- j) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații sau a unui punct de acces la un computer.

(2) Prin interceptarea convorbirilor sau comunicărilor se înțelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic sau prin orice alt mijloc de comunicare, precum și înregistrarea datelor de trafic ce indică sursa, destinația, data, ora, dimensiunea, durata sau tipul comunicării efectuate prin telefon, sistem informatic sau prin orice alt mijloc de comunicare.

(3) Prin supravegherea video, audio sau prin fotografiere în spații private se înțelege fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori a altor activități ale acestora, în spații private.

(4) Prin localizarea sau urmărirea prin GPS sau prin alte mijloace tehnice de supraveghere se înțelege folosirea unor dispozitive care determină locul unde se află persoana sau obiectul la care este atașat.

(5) Prin percheziționarea trimiterilor poștale se înțelege percheziționarea, prin mijloace fizice sau tehnice, a scrisorilor, a altor trimiteri poștale sau a obiectelor transmise prin orice mijloc.

(6) Prin monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvăluirea datelor financiare se înțelege operațiunile prin care se asigură cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare efectuate prin intermediul unei bănci sau a altei instituții competente ori obținerea de la o bancă sau de la altă instituție financiară, de înregistrări sau informații aflate în posesia acestora referitoare la depuneri, conturi sau tranzacțiile unei persoane.

(7) Prin constatarea unei infracțiuni de corupție se înțelege acțiunea sau inacțiunea ce este similară unei infracțiuni de corupție, îndeplinită în scopul strângerii de probe în cadrul procesului penal.

(8) Prin constatarea încheierii unei convenții se înțelege cumpărarea de la o persoană suspectată de comiterea unei infracțiuni a unui obiect ce poate constitui mijloc de probă, prestarea unui serviciu pentru persoana suspectată de comiterea unei infracțiuni, ori cumpărarea unei persoane care se bănuiește că este victima traficului de persoane sau a unei răpiri.

(9) Prin livrarea supravegheată se înțelege tehnica de supraveghere și cercetare prin care se permite intrarea, tranzitarea sau ieșirea de pe teritoriul țării a unor bunuri în privința cărora există o suspiciune cu privire la caracterul ilicit al deținerii sau obținerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autorităților competente, în scopul investigării unei infracțiuni sau al identificării persoanelor implicate în săvârșirea unei infracțiuni.

(10) Prin supravegherea tehnică se înțelege utilizarea uneia dintre tehnicile prevăzute la alin. (1) lit. a) –c) și f).

Art.137. Supravegherea tehnică

(1) Supravegherea tehnică se dispune de judecătorul de drepturi și libertăți atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în alin. (3);

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor ori a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii;

c) probele sau localizarea și identificarea suspectului sau inculpatului nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Supravegherea tehnică se poate dispune cu privire la suspect, sau inculpat. Interceptarea convorbirilor și comunicărilor, precum și localizarea sau urmărirea prin GPS se poate dispune și cu privire la o altă persoană dacă există o suspiciune rezonabilă că aceasta primește ori transmite comunicări de la suspect sau de la inculpat ori destinate suspectului sau inculpatului, că suspectul sau inculpatul folosește telefonul sau sistemul de comunicare al persoanei respective, sau punctul de acces al acesteia la un sistem informatic. Monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvăluirea datelor financiare se poate dispune și cu privire la persoana care a participat sau participă la tranzacțiile financiare ale suspectului sau inculpatului, ori la persoana care coordonează

activitățile financiare ale suspectului sau inculpatului. Supravegherea video, audio sau prin fotografiere în spații private se poate dispune și cu privire la altă persoană decât suspectul dacă există o suspiciune rezonabilă că printr-o astfel de măsură se poate ajunge la descoperirea locului în care se află suspectul sau inculpatul.

(3) Supravegherea tehnică se poate dispune în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, falsificarea de instrumente de plată electronică șantaj, viol, lipsire de libertate, evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție, infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, al infracțiunilor care se săvârșesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, sau în cazul unor alte infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa de 5 ani închisoare sau mai mare.

(4) Este interzisă dispunerea supravegherii tehnice cu privire la raporturile legale dintre avocat și suspectul, inculpatul pe care îl apără. Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă că activitățile de supraveghere tehnică au vizat și raporturile dintre avocat și suspectul sau inculpatul pe care acesta îl apără, probele obținute nu pot fi folosite în cadrul procesului penal, urmând a fi șterse, de îndată, de către procuror. Judecătorul care a dispus măsura este informat, de îndată, de către procuror.

Art.138. Procedura de emitere a mandatului de supraveghere tehnică

(1) Supravegherea tehnică poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, pe o durată de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a formulat cererea.

(2) Cererea formulată de procuror trebuie să cuprindă: indicarea măsurii de supraveghere tehnică care se solicită a fi dispusă, numele sau alte date de identificare a persoanei împotriva căreia se dispune măsura, indicarea probelor sau a datelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni pentru care se poate dispune măsura, indicarea faptei și a încadrării juridice, iar , în cazul măsurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere în spații private, dacă se solicită și încuviințarea ca organele de urmărire penală să pătrundă în spații private indicate pentru a activa sau dezactiva mijloacele tehnice ce urmează a fi folosite pentru executarea măsurii supravegherii tehnice, motivarea caracterului proporțional și subsidiar al măsurii. Procurorul trebuie să înainteze dosarul judecătorului de drepturi și libertăți.

(3) Cererea prin care se solicită încuviințarea supravegherii tehnice se soluționează în aceeași zi, în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(4) În cazul în care apreciază că cererea este întemeiată judecătorul de drepturi și libertăți dispune, prin încheiere, admiterea cererii procurorului și emite de îndată mandatul de supraveghere tehnică. Întocmirea minutei este obligatorie.

(5) Încheierea judecătorului de drepturi și libertăți și mandatul trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanței;
b) data, ora și locul emiterii;
c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a dat încheierea și a emis mandatul;

d) indicarea măsurii concrete încuviințate;

e) perioada și scopul pentru care s-a autorizat măsura;

f) numele persoanei supuse măsurii de supraveghere tehnică ori datele de identificare ale acesteia;

g) indicarea, în cazul în care este necesar față de natura măsurii încuviințate, a elementelor de identificare a fiecărui telefon, a punctului de acces la un sistem informatic sau a numărului de cont al suspectului sau inculpatului;

h) în cazul măsurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere în spații private, mențiunea privind încuviințarea solicitării ca organele de urmărire penală să pătrundă în spații private pentru a activa sau dezactiva mijloacele tehnice ce urmează a fi folosite pentru executarea măsurii supravegherii tehnice;

i) semnătura judecătorului și ștampila instanței.

(6) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art.137 dispune, prin încheiere, respingerea cererii de încuviințare a măsurii supravegherii tehnice.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra măsurilor de supraveghere tehnică nu este supusă niciunei căi de atac.

(8) O nouă cerere de încuviințare a aceleiași măsuri poate fi formulată numai dacă au apărut ori s-au descoperit fapte sau împrejurări noi necunoscute la momentul soluționării cererii anterioare de către judecătorul de drepturi și libertăți.

Art.139. Autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror

(1) Procurorul poate autoriza, pe o durată de maximum 48 de ore, măsurile de supraveghere tehnică atunci când:

a) există urgență, iar obținerea mandatului de supraveghere tehnică în condițiile art.138 ar conduce la o întârziere substanțială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor, ori ar pune în pericol siguranța persoanei vătămate, a martorului sau membrilor familiilor acestora, și

b) sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.137 alin.(1) – (4) .

(2) Ordonanța procurorului prin care se autorizează măsura de supraveghere tehnică trebuie să cuprindă mențiunile prevăzute în art.138 alin.(5).

(3) Procurorul are obligația de a sesiza, în termen de cel mult 24 de ore de la expirarea măsurii, judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a emis ordonanța, în vederea confirmării măsurii, înaintând totodată un proces - verbal de redare rezumativă a activităților de supraveghere tehnică efectuate și dosarul cauzei.

(4) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că au fost îndeplinite condițiile prevăzute în alin.(1), confirmă măsura dispusă de procuror, prin încheiere, pronunțată în camera de consiliu, fără citirea părților.

(5) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu au fost respectate condițiile prevăzute în alin.(1), infirmă măsura luată de către procuror, și dispune distrugerea probelor obținute în temeiul acesteia. Procurorul distruge probele astfel obținute și întocmește un proces-verbal în acest sens.

(6) Odată cu cererea de confirmare a măsurii sau separat, procurorul poate solicita judecătorului de drepturi și libertăți luarea măsurii supravegherii tehnice în condițiile art.138.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra măsurilor dispuse de procuror nu este supusă niciunei căi de atac.

Art.140. Punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică

(1) Procurorul pune în executare supravegherea tehnică, sau poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală ori de alte organe specializate ale statului. Măsurile de supraveghere tehnică se pot pune în executare cu sprijinul autorității competente.

(2) Furnizorii de servicii de telecomunicații, informatice sau financiare sunt obligați să colaboreze cu organele de urmărire penală și autoritatea națională prevăzută în alin. 1, în limitele competențelor acestora, pentru punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică.

(3) Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la executarea măsurilor de supraveghere au obligația să păstreze secretul operațiunii efectuate, încălcarea acestei obligații fiind pedepsită potrivit legii penale.

(4) Procurorul are obligația de a înceta imediat supravegherea tehnică înainte de expirarea duratei mandatului dacă nu mai există temeiurile care au justificat măsura, informând de îndată despre aceasta judecătorul care a emis mandatul.

(5) Datele rezultate din măsurile de supraveghere tehnică pot fi folosite și în altă cauză penală dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau săvârșirea unei alte infracțiuni dintre cele prevăzute la art.137 alin.(3) .

(6) Datele rezultate din măsurile de supraveghere care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, dacă nu sunt folosite în alte cauze penale potrivit alin. (5), se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea

confidențialității, și pot fi transmise judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei, la solicitarea acestuia. La soluționarea definitivă a cauzei, sunt distruse de către procuror, care întocmește un proces-verbal în acest sens.

Art.141. Consemnarea activităților de supraveghere tehnică

(1) Procurorul sau organul de cercetare penală întocmește un proces-verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnică, în care sunt consemnate rezultatele activităților efectuate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum și, după caz ora la care a început activitatea de supraveghere și ora la care s-a încheiat.

(2) La procesul-verbal se atașează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică. Suportul sau o copie certificată a acestuia se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține activitățile de supraveghere tehnică și copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei.

(3) Convorbirile, comunicările sau conversațiile purtate într-o altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret, care are obligația de a păstra confidențialitatea.

(4) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate, care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redată de către procuror sau organul de cercetare penală, într-un proces-verbal în care se menționează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice, sau ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări în parte. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.

(5) După încetarea măsurii de supraveghere, procurorul informează judecătorul de drepturi și libertăți despre activitățile efectuate.

Art.142. Prelungirea mandatului de supraveghere tehnică

(1) Mandatul de supraveghere tehnică poate fi prelungit, pentru motive temeinic justificate, de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, la cererea motivată a procurorului, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art.137, fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Întocmirea minutei este obligatorie.

(3) Durata totală a măsurii de supraveghere tehnică, cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă, nu poate depăși un an, cu excepția măsurii de supravegherea video, audio sau prin fotografiere în spații private care nu poate depăși 180 de zile.

Art.143. Informarea persoanei supravegheate

(1) După încetarea măsurii de supraveghere tehnică, procurorul informează, în scris, în cel mai scurt timp, pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura de supraveghere tehnică ce a fost luată în privința sa.

(2) După momentul informării, persoana supravegheată are dreptul de a lua cunoștință, la cerere, de conținutul proceselor-verbale în care sunt consemnate activitățile de supraveghere tehnică efectuate. De asemenea, procurorul trebuie să asigure, la cerere, ascultarea convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor ori vizionarea imaginilor rezultate din activitatea de supraveghere tehnică.

(3) Termenul de formulare a cererii este de 20 de zile de la data comunicării informării scrise prevăzute în alin. (1).

(4) Procurorul poate să amâne motivat efectuarea informării sau a prezentării suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor- verbale de redare, dacă acestea ar putea conduce la:

- a) perturbarea sau periclitarea bunei desfășurări a urmăririi penale;
- b) punerea în pericol a siguranței victimei, a martorilor sau a membrilor familiilor acestora;
- c) dificultăți în supravegherea tehnică asupra altor persoane implicate în cauză.

(5) Amânarea prevăzută în alin. (2) se poate dispune cel mai târziu până la terminarea urmăririi penale sau până la clasarea cauzei.

Art.144. Conservarea sau distrugerea materialelor rezultate din supravegherea tehnică

(1) Dacă în cauză s-a dispus o soluție de clasare, împotriva căreia nu a fost formulată plângere în termenul legal prevăzut de art. 339 sau plângerea a fost respinsă, procurorul înștiințează de îndată despre aceasta pe judecătorul de drepturi și libertăți.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune conservarea suportului original sau a copiei certificate a acestuia, prin arhivare la sediul instanței în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității.

(3) Dacă în cauză instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul original sau copia acestuia se conservă prin arhivare odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității.

Art.145. Reținerea, predarea și percheziționarea trimiterilor poștale

(1) Reținerea, predarea și percheziționarea trimiterilor poștale se poate dispune de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni

competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, cu privire la scrisorile, trimiterile poștale sau obiectele trimise ori primite de suspect, inculpat, sau de orice altă persoană care este suspectată că primește sau trimite prin orice mijloc aceste bunuri de la suspect sau inculpat ori bunuri destinate acestuia dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni;

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, dată fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta, ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Este interzisă reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței sau a trimiterilor poștale, trimise ori primite în raporturile dintre avocat și suspectul, inculpatul sau orice altă persoană pe care acesta o apără, cu excepția situațiilor în care prin intermediul corespondenței sau a trimiterilor poștale este săvârșită o infracțiune.

(3) Dispozițiile art.138 se aplică în mod corespunzător.

(4) În cazurile în care există urgență, iar obținerea mandatului de reținere, predare și percheziționare a trimiterilor poștale în condițiile art.138 ar conduce la o întârziere substanțială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor, ori ar pune în pericol siguranța victimei, a martorului sau membrilor familiilor acestora și sunt îndeplinite condițiile prevăzute de alin.(1) și (2), procurorul poate dispune, pe o durată de maximum 48 de ore, măsurile prevăzute la alin.1. Dispozițiile art.139 alin.(2) - (7) se aplică în mod corespunzător.

(5) Unitățile poștale sau de transport și orice alte persoane fizice sau juridice care efectuează activități de transport sau transfer de informații sunt obligate să rețină și să predea procurorului scrisorile, trimiterile poștale sau obiectele la care se face referire în mandatul dispus de judecător sau în autorizația emisă de procuror.

(6) Corespondența, trimiterile poștale sau obiectele ridicate și percheziționate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului.

(7) După efectuarea activităților autorizate, procurorul informează, de îndată, în scris pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura ce a fost luată în privința sa. După momentul informării persoana a cărei corespondență, trimiteri poștale sau obiecte au fost ridicate și percheziționate are dreptul de a lua cunoștință de activitățile efectuate.

(8) Dispozițiile art. 143 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(9) Măsura poate fi prelungită în condițiile art.142, fără ca durata totală să poată depăși 1 an.

Art.146. Utilizarea investigatorilor sub acoperire

(1) Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire se poate dispune de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea de către suspect a unei infracțiuni contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, șantaj, lipsire de libertate, evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție, sau în cazul unor alte infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa de 5 ani închisoare sau mai mare, ori există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activități infracționale ce au legătură cu infracțiunile enumerate mai sus;

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii;

c) probele sau localizarea și identificarea suspectului ori inculpatului nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta, ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Măsura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea măsurii concrete încuviințate;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura;

c) identitatea atribuită investigatorului sub acoperire precum și activitățile pe care le va desfășura;

d) numele suspectului sau inculpatului, sau al persoanei supuse măsurii de supraveghere tehnică, sau datele de identificare ale acestora, dacă sunt cunoscute.

(3) În cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video, sesizează judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică.

(4) Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul poliției și din cadrul organelor de stat care desfășoară, potrivit legii, activități de informații în vederea asigurării securității naționale, anume desemnați în acest scop, și pot fi folosiți numai pe perioada determinată în mandatul judecătorului sau în autorizația procurorului.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date și informații în baza ordonanței emise potrivit alin.(1) - (3), pe care le pune, în totalitate, la dispoziția procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, întocmind un proces-verbal.

(6) Investigatorului sub acoperire îi este interzis să provoace comiterea de infracțiuni.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispoziția investigatorului sub acoperire orice înscrisuri ori obiecte necesare pentru desfășurarea activității autorizate. Activitatea persoanei care pune la dispoziție sau folosește înscrisurile ori obiectele nu constituie infracțiune.

(8) Investigatorii sub acoperire pot fi audiați ca martori în cadrul procesului penal. Pentru motive întemeiate, investigatorul poate fi audiat în aceleași condiții ca și martorii amenințați.

(9) Durata măsurii poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate, în cazul în care sunt satisfăcute condițiile prevăzute în alin.(1), fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile. Durata totală a măsurii, în aceeași cauză și cu privire la aceeași persoană, nu poate depăși 1 an.

Art.147. Măsurile de protecție a investigatorilor sub acoperire

(1) Identitatea reală a investigatorilor sub acoperire nu poate fi dezvăluită.

(2) Procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța au dreptul de a cunoaște adevărata identitate a investigatorului sub acoperire, cu respectarea secretului profesional.

Art.148. Constatarea unei infracțiuni de corupție sau a încheierii unei convenții

(1) Constatarea unei infracțiuni de corupție sau a încheierii unei convenții se poate dispune de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea de către suspect a unei infracțiuni de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, șantaj, lipsire de libertate, evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție, sau în cazul unor alte infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani sau dacă există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activități infracționale care au legătură cu infracțiunile enumerate mai sus;

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute ori gravitatea infracțiunii;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta, ori un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Măsura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă: date cu privire la persoana ce va pune în executare măsura, încadrarea juridică și descrierea infracțiunii, scopul și perioada în care se va executa măsura.

(3) Activitatea persoanei care participă la constatarea unei infracțiuni de corupție sau de încheiere a unei convenții nu constituie infracțiune.

(4) Persoana care pune în executare aceste măsuri întocmește un proces-verbal care conține: datele la care măsura a început și s-a încheiat, date cu

privire la persoana care a pus în aplicare măsura, descrierea dispozitivelor tehnice utilizate în cazul în care s-a autorizat de către judecătorul de drepturi și libertăți folosirea mijloacelor tehnice de supraveghere, numărul și identitatea persoanelor cu privire la care a fost pusă în aplicare măsura.

(5) Persoana care pune în executare măsura constatării unei infracțiuni de corupție sau încheierii unei convenții poate fi audiată ca martor în cadrul procesului penal, cu respectarea dispozițiilor privind audierea martorilor protejați, dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară.

(6) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispoziția persoanei care pune în executare măsura constatării unei infracțiuni de corupție sau încheierii unei convenții orice înscrisuri, sau obiecte necesare pentru desfășurarea activității autorizate. Persoana care pune la dispoziție sau folosește înscrisurile sau obiectele nu va comite o infracțiune prin desfășurarea acestor activități în cazul în care acestea sunt incriminate drept infracțiuni.

(7) Ordonanța procurorului poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de alin.(1), fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

(8) Durata totală a măsurii, cu privire la aceeași persoana și aceeași fapta, nu poate depăși un an.

(9) Constatarea unei infracțiuni de corupție sau încheierii unei convenții nu constituie provocare.

Art.149. Livrarea supravegheată

(1) Livrarea supravegheată poate fi autorizată, prin ordonanță, de către procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, la solicitarea instituțiilor sau organelor legal abilitate.

(2) Livrarea supravegheată poate fi dispusă numai în următoarele cazuri:

a) dacă descoperirea sau arestarea persoanelor implicate în transportul ilegal de droguri, arme, obiecte furate, materiale explozive, nucleare, alte materiale radioactive, sume de bani și alte obiecte care rezultă din activități ilicite sau obiecte utilizate în scopul comiterii de infracțiuni nu ar putea fi făcută în alt mod sau ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

b) dacă descoperirea sau dovedirea infracțiunilor săvârșite în legătură cu livrarea de transporturi ilegale sau suspecte ar fi imposibilă ori foarte dificilă în alt mod.

(3) Livrarea supravegheată presupune ca, în mod expres, toate statele prin care sunt tranzitate transporturile ilegale sau suspecte:

a) să fie de acord cu intrarea pe teritoriul acestora a transportului ilegal sau suspect și cu ieșirea acestuia de pe teritoriul statului;

b) să garanteze faptul că transportul ilegal sau suspect este supravegheat permanent de către autoritățile competente;

c) să garanteze faptul că procurorul, organele de poliție sau alte autorități de stat competente sunt înștiințate în ceea ce privește rezultatul urmăririi penale

împotriva persoanelor acuzate de infracțiuni care au constituit obiectul tehnicii speciale de cercetare la care se face referire la alin. (1).

(4) Dispozițiile alin. (3) nu se aplică în cazul în care o convenție internațională ratificată sau un acord internațional are dispoziții contrare.

(5) Ordonanța procurorului trebuie să cuprindă: numele suspectului sau inculpatului, dacă sunt cunoscute, dovezile din care rezultă caracterul ilicit al bunurilor ce urmează să intre, să tranziteze sau să iasă de pe teritoriul țării, modalitate în care va fi efectuată supravegherea. Procurorul trebuie să emită câte o ordonanță pentru fiecare livrare supravegheată dispusă.

(6) Livrarea supravegheată este pusă în aplicare de către poliție sau de altă autoritate competentă. Procurorul stabilește modul de punere în aplicare a livrării supravegheate.

(7) Punerea în aplicare a livrării supravegheate nu constituie infracțiune.

(8) Organele prevăzute în alin. (5) au obligația de a întocmi, la finalizarea livrării supravegheate pe teritoriul României, un proces-verbal cu privire la activitățile desfășurate, pe care îl înaintează procurorului.

Art.150. Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații ori a unui punct de acces la un sistem informatic

(1) Procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate solicita unui furnizor de servicii identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații, unui mijloc de telecomunicații ori a unui punct de acces la un sistem informatic, sau comunicarea dacă un anumit mijloc de comunicații sau punct de acces la un sistem informatic este folosit sau activ, ori a fost folosit sau activ la o anumită dată, în cazul în care există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe.

(2) Măsura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă: persoana sau furnizorul de servicii care este în posesia sau care are sub control datele, numele suspectului sau inculpatului, atunci când sunt cunoscute, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute în alin.(1), menționarea obligației persoanei sau furnizorului de servicii de a comunica imediat, în condiții de confidențialitate datele solicitate.

(3) Furnizorii de servicii sunt obligați să colaboreze cu organele de urmărire penală pentru executarea ordonanței procurorului și să pună de îndată la dispoziția acestora datele solicitate.

(4) Persoanele care sunt chemate să colaboreze cu organele de urmărire penală au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate, încălcarea acestei obligații fiind pedepsită potrivit legii penale.

Art. 151 Obținerea listei convorbirilor telefonice

(1) Procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate solicita unui furnizor de servicii de telecomunicații comunicarea listei apelurilor

telefonice efectuate și primite de la un anumit post telefonic, în cazul în care există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe .

(2) Măsura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă: furnizorul de servicii care este în posesia sau care are sub control datele, numele suspectului sau inculpatului, atunci când sunt cunoscute, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute în alin.(1), menționarea obligației persoanei sau furnizorului de servicii de a comunica imediat, în condiții de confidențialitate datele solicitate.

(3) Furnizorii de servicii sunt obligați să colaboreze cu organele de urmărire penală pentru executarea ordonanței procurorului și să pună de îndată la dispoziția acestora datele solicitate.

(4) Persoanele care sunt chemate să colaboreze cu organele de urmărire penală au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate, încălcarea acestei obligații fiind pedepsită potrivit legii penale.

CAPITOLUL V

Conservarea rapidă a datelor informatice sau provenite din sisteme de telecomunicații

Art. 152. Conservarea rapidă a datelor informatice și a datelor privind traficul informațional

(1) Dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, în scopul strângerii de probe ori identificării suspectului sau a inculpatului, procurorul poate dispune conservarea imediată a datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informațional, în cazul în care există pericolul pierderii sau modificării acestora.

(2) Conservarea se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, pe o durată de maximum 90 de zile, prin ordonanță care trebuie să cuprindă: persoana sau furnizorul de servicii în posesia căruia se află datele informatice sau care le are sub control, numele suspectului sau inculpatului dacă este cunoscut, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute în alin.(1), durata pentru care a fost emisă, menționarea obligației persoanei sau furnizorului de servicii de a conserva imediat datele informatice și de a le menține integritatea, în condiții de confidențialitate.

(3) Măsura conservării poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate, de procuror o singură dată pe o durată de maximum 90 de zile.

(4) Ordonanța procurorului se transmite, de îndată, oricărui furnizor de servicii sau oricărei persoane în posesia căreia se află datele prevăzute la alin.(1) ori care le are sub control, aceasta fiind obligată să le conserve imediat, în condiții de confidențialitate.

(5) În cazul în care datele referitoare la traficul informațional se află în posesia mai multor furnizori de servicii, furnizorul de servicii în posesia sau sub controlul căruia se află datele informatice are obligația de a pune, de îndată, la

dispoziția organului de urmărire penală informațiile necesare identificării celorlalți furnizori de servicii, în vederea cunoașterii tuturor elementelor din lanțul de comunicare folosit.

(6) În termenul prevăzut în alin. (2) și (3) procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, dispune ridicarea datelor conservate de la persoana sau furnizorul de servicii care le deține ori dispune ridicarea acestei măsuri. Dispozițiile art.168 alin.(4) și (5) ori art.169 se aplică corespunzător.

(7) Până la terminarea urmăririi penale, procurorul este obligat să încunoștințeze, în scris, persoanele față de care se efectuează urmărirea penală și ale căror date au fost conservate.

Art.153. Conservarea rapidă a datelor provenite din sisteme de telecomunicații

Dispozițiile art.152 se aplică în mod corespunzător și în cazul în care conservarea rapidă se referă la datele ce privesc la traficul din sistemele de telecomunicații.

CAPITOLUL VI **Percheziția**

Art.154. Dispoziții comune

(1) Percheziția poate fi domiciliară, corporală, informatică sau a unui vehicul.

(2) Percheziția se efectuează cu respectarea demnității și a vieții private.

SECȚIUNEA 1 **Percheziția domiciliară**

Art.155. Cazurile și condițiile în care se poate dispune percheziția domiciliară

(1) Percheziția domiciliară ori a bunurilor aflate în domiciliu poate fi dispusă dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni de către o persoană și se presupune că percheziția poate conduce la descoperirea și strângerea probelor cu privire la această infracțiune, la conservarea urmelor infracțiunii sau la prinderea suspectului ori inculpatului .

(2) Prin domiciliu se înțelege o locuință, încăpere, dependință, sediul unei persoane juridice sau al unei autorități publice sau orice alt spațiu ce aparține unei persoane fizice sau juridice.

Art.156. Procedura de emitere a mandatului de percheziție domiciliară

(1) Percheziția domiciliară poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează

urmărirea penală. În cursul judecății, percheziția se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului, de către instanța investită cu judecarea cauzei.

(2) Cererea formulată de procuror trebuie să cuprindă:

a) descrierea locului unde urmează a se efectua percheziția;
b) indicarea probelor sau a datelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni;
c) indicarea infracțiunii, indicarea probelor sau a datelor din care rezultă că în locul în care se solicită efectuarea percheziției se află suspectul ori inculpatul, ori pot fi descoperite probe cu privire la săvârșirea infracțiunii sau urme ale infracțiunii.

d) numele, prenumele și, dacă este necesar, descrierea suspectului sau inculpatului care se bănuiește că se află în locul unde se efectuează percheziția, indicarea urmelor infracțiunii ori a altor obiecte care se presupune că există în locul ce urmează a fi percheziționat.

(3) Procurorul înaintează cererea împreună cu dosarul cauzei judecătorului de drepturi și libertăți.

(4) Cererea prin care se solicită încuviințarea efectuării percheziției domiciliare se soluționează, în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Judecătorul dispune, prin încheiere, admiterea cererii, atunci când este întemeiată, și încuviințarea efectuării percheziției și emite de îndată mandatul de percheziție. Întocmirea minutei este obligatorie.

(6) Încheierea instanței și mandatul de percheziție trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanței;
b) data, ora și locul emiterii;
c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de percheziție;
d) perioada pentru care s-a emis mandatul, care nu poate depăși 15 zile;
e) scopul pentru care a fost emis;
f) descrierea locului unde urmează a se efectua percheziția;
g) numele sau denumirea persoanei la domiciliul, reședința ori sediul căreia se efectuează percheziția;
h) numele suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut;
i) descrierea suspectului sau inculpatului care se bănuiește că se află în locul unde se efectuează percheziția, indicarea urmelor infracțiunii sau a altor obiecte despre care se presupune că există în locul ce urmează a fi percheziționat;

j) mențiunea că mandatul de percheziție poate fi folosit o singură dată;

k) semnătura judecătorului și ștampila instanței.

(7) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art.155 dispune, prin încheiere, respingerea cererii de efectuare a unei percheziții domiciliare.

(8) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra cererii de încuviințare a efectuării percheziției domiciliare nu este supusă niciunei căi de atac.

(9) O nouă cerere de efectuare a unei percheziții domiciliare în același loc poate fi formulată dacă au apărut ori s-au descoperit fapte sau împrejurări noi, necunoscute la momentul soluționării cererii anterioare de către judecător.

(10) În cursul judecății, din oficiu sau la cererea procurorului, instanța de judecată poate dispune efectuarea unei percheziții în scopul prinderii inculpatului arestat preventiv, precum și în cazul în care există suspiciuni rezonabile că în locul unde se solicită efectuarea percheziției există mijloace materiale de probă ce au legătură cu infracțiunea ce face obiectul cauzei. Dispozițiile alin. (2) – (7) și dispozițiile art.155 se aplică în mod corespunzător.

Art.157. Efectuarea percheziției domiciliare

(1) Mandatul de percheziție se comunică procurorului, care ia măsuri pentru executarea acestuia.

(2) Percheziția se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoțit, după caz, de lucrători operativi.

(3) Percheziția domiciliară nu poate fi începută înainte de ora 6,00 sau după orele 20,00, cu excepția infracțiunii flagrante sau când percheziția urmează să se efectueze într-un local public.

(4) În cazul în care este necesar, organele judiciare pot restricționa libertatea de mișcare a persoanelor prezente sau accesul altor persoane în locul unde se efectuează percheziția, pe durata efectuării acesteia.

(5) Înainte de începerea percheziției, organul judiciar se legitimează și înmânează o copie a mandatului emis de judecător persoanei în al cărei domiciliu se va efectua percheziția, reprezentantului acesteia, sau unui membru al familiei, iar în lipsă, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu care cunoaște persoana în al cărei domiciliu se va efectua percheziția și, dacă este cazul, custodelui.

(6) În cazul percheziției efectuate la sediul unei persoane juridice mandatul de percheziție se înmânează reprezentantului acesteia sau, în lipsa reprezentantului, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu .

(7) Persoanelor prevăzute la alin. (5) – (6) li se solicită, înainte de începerea percheziției, predarea de bunăvoie a persoanei sau a obiectelor căutate. Dacă persoana sau obiectele căutate sunt predate, nu se mai efectuează percheziția, cu excepția cazului când se consideră util să se procedeze la aceasta, pentru căutarea altor obiecte sau urme.

(8) Persoanelor prevăzute la alin. (5) – (6) li se aduce la cunoștință că au dreptul ca la efectuarea percheziției să participe un avocat. Dacă se solicită prezența unui avocat, începerea percheziției este amânată până la sosirea acestuia, dar nu mai mult de 2 ore de la momentul la care acest drept este comunicat, luându-se măsuri de conservare a locului ce urmează a fi percheziționat. În cazuri excepționale, ce impun efectuarea percheziției de urgență sau în cazul în care avocatul nu poate fi contactat, percheziția poate începe și înainte de expirarea termenului de 2 ore.

(9) De asemenea, persoanei percheziționate i se va permite să fie asistată ori reprezentată de o persoană de încredere, dispozițiile alin. (8) aplicându-se în mod corespunzător.

(10) În mod excepțional, percheziția poate începe fără înmânarea copiei mandatului de percheziție, fără solicitarea prealabilă de predare a persoanei sau a obiectelor, precum și fără informarea prealabilă privind posibilitatea solicitării prezenței unui avocat sau a unei persoane de încredere, în următoarele cazuri:

a) când este evident faptul că se fac pregătiri pentru acoperirea urmelor sau distrugerea probelor ori a elementelor ce prezintă importanță pentru cauză;

b) dacă există suspiciunea că în spațiul în care urmează a se efectua percheziția se află o persoană a cărei viață sau integritate fizică este pusă în pericol;

c) în spațiul unde urmează a fi efectuată percheziția nu se află nicio persoană.

(11) În cazul prevăzut la alin. (10), copia mandatului de percheziție se înmânează de îndată ce este posibil.

(12) Organele judiciare care efectuează percheziția pot folosi forța, în mod adecvat și proporțional, pentru a pătrunde într-un domiciliu, dacă:

a) există motive temeinice pentru a anticipa rezistență armată sau alte tipuri de violență

b) în cazul unui refuz sau dacă nu a fost primit niciun răspuns la solicitările ale organelor judiciare de a pătrunde în domiciliu.

(13) Percheziția domiciliară se efectuează în prezența persoanei căreia i s-a înmânat mandatul de percheziție sau a unui reprezentant al acesteia.

(14) Organul judiciar care efectuează percheziția are dreptul să deschidă, prin folosirea forței, încăperile, spațiile, mobilierul și alte obiecte în care s-ar putea găsi obiectele, înscrisurile, urmele infracțiunii sau persoanele căutate, în cazul în care posesorul acestora nu este prezent sau nu dorește să le deschidă de bunăvoie. La deschiderea acestora organele judiciare ce efectuează percheziția trebuie să evite daunele nejustificate.

(15) Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor și înscrisurilor care au legătură cu fapta pentru care se efectuează urmărirea penală, indicate în mandat. Obiectele sau înscrisurile a căror circulație sau deținere este interzisă sau în privința cărora există suspiciunea că pot avea o legătură cu săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, se ridică întotdeauna.

(16) Este interzisă efectuarea în același timp cu percheziția a oricăror acte procedurale în aceeași cauză, care prin natura lor împiedică persoana la care se face percheziția să participe la percheziție.

(17) Locul în care se desfășoară percheziția, precum și persoanele sau obiectele găsite pe parcursul percheziționării pot fi fotografiate sau înregistrate audiovideo.

(18) Înregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate sunt anexate procesului - verbal de percheziție și face parte integrantă din acesta.

Art.158. Identificarea și păstrarea obiectelor

(1) După identificare, obiectele sau înscrisurile descrise în mandatul de percheziție se prezintă persoanei de la care sunt ridicate și persoanelor prezente, pentru a fi recunoscute și a fi însemnate de către acestea spre neschimbare, după care se etichetează și se sigilează.

(2) Obiectele care nu pot fi însemnate ori pe care nu se pot aplica etichete și sigilii se împachetează sau se închid, pe cât posibil împreună, după care se aplică sigilii.

(3) Obiectele care nu pot fi ridicate se lasă în păstrarea celui la care se află, sau a unui custode. Persoanei căreia i se lasă spre păstrare obiectele i se pune în vedere că are obligația de a le păstra și conserva precum și de a le pune la dispoziția organelor de urmărire penală la cererea acestora.

(4) Probele pentru analiză se iau cel puțin în dublu și se sigilează. Una din probe se lasă celui de la care se ridică, iar în lipsa acestuia, uneia din persoanele prevăzute de art.157 alin.(13).

Art.159. Procesul-verbal de percheziție

(1) Activitățile desfășurate cu ocazia efectuării percheziției sunt consemnate într-un proces - verbal.

(2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

a) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;

b) numărul și data mandatului de percheziție;

c) locul unde este încheiat;

d) data și ora la care a început și ora la care s-a terminat efectuarea percheziției, cu menționarea oricărei întreruperi intervenite;

e) numele, prenumele, ocupația și adresa martorilor, când există, sau a persoanelor ce au fost prezente la efectuarea percheziției cu menționarea calității acestora;

f) efectuarea informării persoanei în al cărei domiciliu urmează a se efectua percheziția cu privire la dreptul de a contacta un avocat care să participe la percheziție;

g) descrierea amănunțită a locului și condițiilor în care înscrisurile, obiectele sau urmele infracțiunii au fost descoperite și ridicate, enumerarea și descrierea lor amănunțită, pentru a putea fi recunoscute; mențiuni cu privire la locul și condițiile în care suspectul sau inculpatul a fost prins;

h) obiectele și explicațiile persoanelor care au participat la efectuarea percheziției;

i) mențiuni despre obiectele care nu au fost ridicate, dar au fost lăsate în păstrare;

j) mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(3) Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, de persoana la care s-a făcut percheziția, de avocatul acesteia dacă a fost prezent, precum și de persoanele arătate la alin. (2) lit.e) . Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

(4) O copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a făcut percheziția sau de la care s-au ridicat obiectele și înscrisurile, ori vreunuia dintre persoanele prevăzute la art.157 alin. (5) sau (6) care au participat la percheziție și, dacă este cazul, custodelui.

Art.160. Măsurile privind obiectele ori înscrisurile ridicate

(1) Obiectele ori înscrisurile ridicate care constituie mijloace de probă sunt atașate la dosar sau păstrate în alt mod, iar urmele infracțiunii ridicate sunt conservate.

(2) Obiectele, înscrisurile și urmele ridicate, care nu sunt atașate la dosar, pot fi fotografiate. Fotografiile se vizează de organul de urmărire penală și se atașează la dosar.

(3) Mijloacele materiale de probă se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată la care se găsește dosarul, până la soluționarea definitivă a cauzei.

(4) Obiectele care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei căreia îi aparțin, cu excepția celor care sunt supuse confiscării.

(5) Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă nu sunt supuse confiscării, pot fi restituite chiar înainte de soluționarea definitivă a procesului, persoanei căreia îi aparțin, afară de cazul când prin această restituire s-ar putea stânjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere persoanei căreia i-au fost restituite obiectele, că este obligată să le păstreze până la soluționarea definitivă a cauzei.

Art.161. Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă sunt dintre acelea arătate în art.196 și dacă nu sunt restituite, se conservă sau se valorifică potrivit dispozițiilor aceluiași articol.

Art.162. Dispoziții speciale privind perchezițiile efectuate la o autoritate publică, instituție publică sau alte persoane juridice de drept public

Dispozițiile din prezenta secțiune se aplică în mod corespunzător și atunci când actele procedurale se efectuează la o autoritate publică, instituție publică sau alte persoane juridice de drept public, dispoziții care se completează după cum urmează:

a) organul judiciar se legitimează și înmânează o copie a mandatului de percheziție reprezentantului autorității, instituției, sau persoanei juridice de drept public;

b) percheziția se efectuează în prezența reprezentantului autorității, instituției, sau persoanei juridice de drept public, ori a altei persoane cu capacitate deplină de exercițiu ;

c) o copie de pe procesul-verbal de percheziție se lasă reprezentantului autorității, instituției, sau persoanei juridice de drept public.

SECȚIUNEA a 2-a
Alte forme de percheziție

Art.163. Cazuri și condiții în care se efectuează percheziția corporală

(1) Percheziția corporală presupune examinarea corporală externă a unei persoane, ce poate include și examinarea cavității bucale, a nasului, urechilor, a părului, a îmbrăcăminte, a obiectelor pe care o persoană le are asupra sa sau sub controlul său, la momentul efectuării percheziției.

(2) În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că prin efectuarea unei percheziții corporale vor fi descoperite urme ale infracțiunii, corpuri delictive sau alte obiecte ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză, organele judiciare sau orice autoritate cu atribuții în asigurarea ordinii și securității publice procedează la efectuarea acesteia.

Art.164. Efectuarea percheziției corporale

(1) Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca percheziția să fie efectuată cu respectarea demnității și a vieții private a persoanei.

(2) Percheziția se efectuează de o persoană de același sex cu persoana percheziționată.

(3) Înainte de începerea percheziției, persoanei percheziționate i se solicită predarea de bunăvoie a obiectelor căutate. Dacă obiectele căutate sunt predate, nu se mai efectuează percheziția, cu excepția cazului când se consideră util să se procedeze la aceasta, pentru căutarea altor obiecte sau urme.

(4) Procesul-verbal de percheziție trebuie să cuprindă:

a) numele și prenumele persoanei percheziționate;

b) numele, prenumele și calitatea persoanei care a efectuat percheziția;

c) enumerarea obiectelor găsite cu ocazia percheziției;

d) locul unde este încheiat;

e) data și ora la care a început și ora la care s-a terminat efectuarea percheziției, cu menționarea oricărei întreruperi intervenite;

f) descrierea amănunțită a locului și condițiilor în care înscrisurile, obiectele sau urmele infracțiunii au fost descoperite și ridicate, enumerarea și descrierea lor amănunțită, pentru a putea fi recunoscute; mențiuni cu privire la locul și condițiile în care suspectul sau inculpatul a fost găsit.

(5) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie și de persoana percheziționată. Dacă persoana percheziționată nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

(6) O copie a procesului-verbal se lasă persoanei percheziționate.

(7) Dispozițiile art.160 se aplică în mod corespunzător.

Art.165. Percheziția unui vehicul

(1) Percheziția unui vehicul presupune examinarea exteriorului sau interiorului unui vehicul sau a altui mijloc de transport ori a componentelor acestora.

(2) Percheziția unui vehicul se efectuează în condițiile prevăzute de art. 163 alin. (2).

(3) Procesul-verbal de percheziție a unui vehicul trebuie să cuprindă mențiunile prevăzute la art. 164 alin. (4), datele de identificare ale vehiculului, precum și datele de identificare ale martorului prezent la efectuarea percheziției.

(4) Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, de persoana al cărei vehicul a fost percheziționat, dacă a fost prezentă la percheziție, precum și de martori. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

(5) Persoanei percheziționate i se înmânează o copie a procesului-verbal.

(6) Dispozițiile art.160 se aplică în mod corespunzător.

Art. 166. Percheziția informatică și accesul într-un sistem informatic

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune efectuarea unei percheziții informatice, la cererea procurorului, atunci când pentru descoperirea și strângerea probelor este necesară cercetarea unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice.

(2) Prin accesul la un sistem informatic se înțelege pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanță, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei rețele, în scopul de a identifica probe.

(3) Prin sistem informatic se înțelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în relație funcțională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

(4) Prin date informatice se înțelege orice reprezentare de fapte, informații sau concepte sub o formă adecvată prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil să determine executarea unei funcții de către un sistem informatic.

(5) Procurorul înaintează cererea prin care se solicită încuviințarea efectuării percheziției informatice sau accesul într-un sistem informatic împreună cu dosarul cauzei judecătorului de drepturi și libertăți .

(6) Cererea se soluționează în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul dispune prin încheiere admiterea cererii, atunci când aceasta este întemeiată, încuviințarea efectuării percheziției informatice sau accesului la un sistem informatic și emite de îndată mandatul de percheziție sau de acces.

(8) Încheierea instanței trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanței;

- b) data, ora și locul emiterii;
- c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul;
- d) perioada pentru care s-a emis mandatul;
- e) scopul pentru care a fost emis,
- f) numele suspectului sau inculpatului, dacă sunt cunoscute,
- g) mențiunea că mandatul poate fi folosit o singură dată,
- h) semnătura judecătorului și ștampila instanței

(9) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra cererii de încuviințare a efectuării percheziției informatice sau a accesului într-un sistem informatic nu este supusă niciunei căi de atac.

(10) În cazul în care, cu ocazia efectuării percheziției unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice, se constată că datele informatice căutate sunt cuprinse într-un alt sistem informatic sau suport de stocare a datelor informatice și sunt accesibile din sistemul sau suportul inițial, procurorul dispune de îndată conservarea, copierea datelor informatice identificate și va solicita de urgență completarea autorizației inițiale.

(11) În vederea executării percheziției dispuse, pentru asigurarea integrității datelor informatice stocate pe obiectele ridicate procurorul dispune efectuarea de copii.

(12) Dacă ridicarea obiectelor care conțin datele informatice prevăzute la alin. (1) ar afecta grav desfășurarea activității persoanelor care dețin aceste obiecte, procurorul poate dispune efectuarea de copii, care servesc ca mijloc de probă.

(13) Cu privire la datele informatice identificate prin accesul la un sistem informatic procurorul poate dispune, prin ordonanță:

a) realizarea și conservarea unei copii a acestor date informatice;

b) suprimarea accesării sau îndepărtarea acestor date informatice din sistemul informatic.

(14) Copiile prevăzute la alineatele precedente se realizează cu mijloace tehnice și proceduri adecvate de natură să asigure integritatea informațiilor conținute de acestea.

(15) Percheziția în sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se efectuează în prezența suspectului sau a inculpatului, dacă este posibil, a unui reprezentant al acestuia sau a unui martor.

(16) Procesul-verbal de percheziție informatică ori de acces la un sistem informatic trebuie să cuprindă:

a) numele persoanei de la care a fost ridicat sistemul informatic sau suporturile de stocare a datelor informatice ori numele persoanei al cărei sistem informatic a fost accesat conform alin. (2);

b) numele persoanei care a efectuat percheziția;

c) numele persoanelor prezente la efectuarea percheziției;

d) descrierea și enumerarea sistemelor informatice ori suporturilor de stocare a datelor informatice față de care s-a dispus percheziția;

e) descrierea și enumerarea activităților desfășurate;

f) descrierea și enumerarea datelor informatice descoperite cu ocazia

percheziției ori a accesului la date informatice.

(17) Organele de urmărire penală trebuie să ia măsuri ca percheziția informatică ori accesul într-un sistem informatic să fie efectuate fără ca faptele și împrejurările din viața personală a celui la care se efectuează percheziția ori accesul la un sistem informatic să devină, în mod nejustificat, publice.

(18) Datele informatice identificate cu caracter secret se păstrează în condițiile legii.

(19) În cazul accesului la un sistem informatic, dispozițiile art. 143 se aplică în mod corespunzător.

Art. 167. Ridicarea de obiecte și înscrisuri

Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să ridice obiectele și înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal.

Art.168. Predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice

(1) În cazul în care există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni și sunt temeiuri de a se crede că un obiect sau un înscris poate servi ca mijloc de probă în cauză, organele de urmărire penală sau instanța de judecată pot dispune persoanei fizice sau juridice în posesia căreia se află să le prezinte și să le predea, sub luare de dovadă.

(2) De asemenea, în condițiile alin.(1), organele de urmărire penală sau instanța de judecată pot dispune ca:

a) orice persoană fizică sau juridică de pe teritoriul României să comunice datele informatice, aflate în posesia sau sub controlul său, care sunt stocate într-un sistem informatic ori pe un suport de stocare informatic;

b) orice furnizor de servicii care oferă prestații pe teritoriul României să comunice datele din posesia sau de sub controlul său referitoare la abonați și la astfel de servicii.

(3) Prin noțiunea de date referitoare la abonați se înțelege orice informație, sub formă de date informatice sau sub orice altă formă, deținută de un furnizor de servicii, referitoare la abonații acestor servicii, altele decât datele referitoare la trafic sau conținut și care permit stabilirea:

a) tipului de serviciu de comunicații utilizat, dispozițiilor tehnice luate în această privință și perioadei serviciului;

b) identității, adresei poștale sau geografice, numărului de telefon al abonatului și oricărui alt număr de contact, precum și a datelor referitoare la facturare și plată, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii;

c) oricărei alte informații referitoare la locul în care se găsesc echipamentele de comunicație, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii.

(4) Ordonanța organelor de urmărire penală sau încheierea instanței trebuie să cuprindă: numele și semnătura persoanei care a dispus predarea, numele persoanei ce este obligată să predea obiectul, înscrisul sau datele

informatice, descrierea obiectului, înscrisului sau a datelor informatice ce trebuie predate, precum și data și locul unde trebuie să fie predate.

(5) Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază că și o copie a unui înscris sau a datelor informatice poate servi ca mijloc de probă, reține numai copia.

(6) Dacă obiectul, înscrisul sau datele informatice au caracter secret ori confidențial, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure păstrarea secretului ori a confidențialității.

Art. 169. Ridicarea silită de obiecte și înscrisuri

(1) Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală, prin ordonanță sau instanța de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea silită. În cursul judecării dispoziția de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire, prin organul de cercetare penală.

(2) Împotriva ordonanței organului de urmărire penală se poate face plângere de orice persoană interesată. Dispozițiile art. 251 alin. (1) – (6) se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL VII

Expertiza

Art.170. Dispunerea efectuării expertizei

(1) Efectuarea unei expertize se dispune când evaluarea unor fapte sau împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză, impune constatarea și opinia unui expert.

(2) Expertiza se dispune, în cursul urmăririi penale, de către organul de urmărire penală prin ordonanță motivată, la cererea părților, subiecților procesuali principali ori a avocaților acestora, sau din oficiu. În cursul judecării, expertiza se dispune de instanță prin încheiere motivată, la cererea părților, persoanei vătămate sau a avocaților acestora, a procurorului sau din oficiu.

(3) Cererea de efectuare a expertizei trebuie formulată în scris, cu indicarea faptelor și împrejurărilor supuse evaluării și a obiectivelor care trebuie lămurite de expert.

(4) Expertiza poate fi efectuată de experți oficiali sau de experți independenți autorizați din țară sau din străinătate. Specialiștii care funcționează în cadrul organelor judiciare sunt asimilați experților oficiali.

(5) Expertiza medico-legală se efectuează în cadrul instituțiilor medico-legale. La efectuarea expertizei pot participa experți independenți autorizați, numiți la solicitarea părților sau subiecților procesuali principali.

(6) Ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței prin care se dispune efectuarea expertizei trebuie să indice faptele sau împrejurările pe care expertul trebuie să le evalueze, obiectivele la care trebuie să răspundă, termenul în care trebuie efectuată expertiza precum și persoanele ce urmează a fi numite experți ori instituția desemnată.

(7) În domeniile strict specializate, dacă pentru înțelegerea probelor sunt necesare anumite cunoștințe specifice sau alte asemenea cunoștințe, instanța poate solicita opinia unei personalități sau a mai multor personalități ori specialiști din domeniul respectiv. Dispozițiile relative la audierea martorului sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art.171 Numirea expertului

(1) Expertul este numit prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța desemnează, de regulă, un singur expert, cu excepția situațiilor în care, ca urmare a complexității expertizei, sunt necesare cunoștințe specializate din discipline distincte, situație în care desemnează doi sau mai mulți experți

(3) Când expertiza urmează să fie efectuată de o instituție medico-legală, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penală ori instanța se adresează acestora pentru efectuarea expertizei. Instituția medico-legală, laboratorul de expertiză criminalistică sau institutul de specialitate desemnează unul sau mai mulți experți în vederea efectuării expertizei.

(4) Părțile și subiecții procesuali principali au dreptul să solicite ca la efectuarea expertizei să participe un expert recomandat de acestea. În cazul în care expertiza este dispusă de instanță procurorul poate solicita ca un expert recomandat de acestea să participe la efectuarea expertizei.

(5) Instituția medico-legală, ori laboratorul de expertiză criminalistică sau institutul de specialitate poate solicita, atunci când consideră necesar, participarea specialiștilor de la alte instituții sau avizul acestora.

(6) Organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei sau părțile pot solicita numele experților desemnați de instituția medico-legală, laboratorul de expertiză criminalistică sau de alte instituții.

Art.172 Incompatibilitatea expertului

(1) O persoană aflată în vreunul din cazurile de incompatibilitate prevăzute de art.63 nu poate fi desemnată ca expert, iar în cazul în care a fost desemnată, hotărârea judecătorească nu se poate întemeia pe constatările și concluziile acesteia. Motivul de incompatibilitate trebuie dovedit de cel ce îl invocă.

(2) Participarea ca expert de mai multe ori în aceeași cauză constituie motiv de incompatibilitate, cu excepția celui recomandat de parte.

(3) Dispozițiile art.65 - 67 se aplică în mod corespunzător.

Art.173. Drepturile și obligațiile expertului

(1) Expertul are dreptul de a refuza efectuarea expertizei pentru aceleași motive pentru care martorul poate refuza depunerea mărturiei.

(2) Expertul are dreptul să ia cunoștință de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(3) Expertul poate cere lămuriri organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei ce trebuie evaluate.

(4) Expertul poate cere lămuriri părților și subiecților procesuali principali, cu încuviințarea și în condițiile stabilite de organele judiciare.

(5) Expertul are dreptul la un onorariu pentru activitatea depusă în vederea efectuării expertizei, pentru cheltuielile pe care ar trebui să le suporte sau le - a suportat pentru efectuarea expertizei. Cuantumul onorariului este stabilit de către organele judiciare în funcție de natura și complexitatea cauzei și de cheltuielile suportate sau care urmează a fi suportate de către expert. Dacă expertiza este efectuată de instituția medico-legală ori laboratorul de expertiză criminalistică sau de institutul de specialitate, onorariul este stabilit în condițiile prevăzute de legea specială.

(6) Expertul poate beneficia și de măsurile de protecție prevăzute de art. 126.

(7) Expertul are obligația de a se prezenta în fața organelor de urmărire penală sau a instanței de judecată ori de câte ori este chemat și de a-și întocmi raportul de expertiză cu respectarea termenului limită stabilit în ordonanța organului de urmărire penală sau în încheierea instanței. Termenul limită din ordonanță sau încheiere poate fi prelungit, la cererea expertului, pentru motive întemeiate, fără ca prelungirea totală acordată să fie mai mare de șase luni.

(8) Întârzierea sau refuzul nejustificat de efectuare a expertizei atrage răspunderea civilă a expertului sau a instituției desemnate să o efectueze pentru prejudiciile cauzate.

Art.174. Înlocuirea expertului

(1) Expertul poate fi înlocuit dacă în mod nejustificat nu finalizează raportul de expertiză până la termenul fixat, sau dacă manifestă dezinteres față de însărcinarea ce i-a fost încredințată.

(2) Înlocuirea se dispune, cu citarea expertului, prin ordonanță de către organele de urmărire penală sau prin încheiere de către instanță, care se comunică asociației sau corpului profesional de care aparține expertul. Expertului înlocuit i se poate aplica de către procuror sau judecător o amendă judiciară de la 500 la 5000 lei. Dispozițiile art. 173 alin. (8) se aplică în mod corespunzător.

(3) Expertul este, de asemenea, înlocuit când este admisă cererea sa de abținere sau o cerere de recuzare, ori în cazul în care se află în imposibilitate obiectivă de a efectua sau finaliza expertiza.

(4) Expertul înlocuit trebuie să pună de îndată la dispoziția organului judiciar toate actele sau obiectele încredințate precum și observațiile cu privire la activitățile desfășurate până la momentul înlocuirii sale.

Art.175. Procedura expertizei

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile, subiecții procesuali principali precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat.

(2) La termenul fixat se aduce la cunoștința procurorului, a părților, a subiecților procesuali principali și a expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă, și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor. De asemenea, după caz, sunt indicate expertului obiectele pe care urmează să le analizeze.

(3) Expertul este înștiințat cu privire la faptul că are obligația de a analiza obiectul expertizei, de a indica cu exactitate orice observație sau constatare și de a expune o opinie imparțială cu privire la faptele sau împrejurările evaluate în conformitate cu regulile științei și expertizei profesionale .

(4) Părțile și subiecții procesuali principali sunt încunoștințați că au dreptul să ceară numirea a câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

(5) După examinarea obiectelor și cererilor făcute de părți, de subiecții procesuali principali și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoștințându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile sau subiecții procesuali principali.

(6) Atunci când expertiza urmează să fie efectuată de o instituție medico-legală, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, sunt aplicabile dispozițiile art. 171 alin. (3), nefiind necesară prezența expertului în fața organului judiciar.

Art.176. Efectuarea expertizei

(1) Expertiza poate fi efectuată cu privire la obiecte sau persoane.

(2) În vederea examinării acestor obiecte, experții au dreptul să procedeze la deschiderea sau redeschiderea sigiliilor, și la punerea de noi sigilii, după ce au reambalat, dacă a fost necesar, obiectele pe care au fost însărcinați să le examineze. Despre aceste activități experții fac mențiune în raportul de expertiză.

(3) În cazul în care obiectul expertizei nu se poate examina, expertiza se efectuează în baza documentației pusă la dispoziția expertului.

Art.177. Raportul de expertiză

(1) După efectuarea expertizei, constatările și opinia expertului sunt expuse într-un raport scris.

(2) Când sunt mai mulți experți se întocmește un singur raport de expertiză. Dacă există deosebiri de păreri, opiniile separate sunt consemnate în cuprinsul acestuia.

(3) Raportul de expertiză se depune la organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei.

(4) Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele și prenumele expertului, obiectivele la care expertul urmează să răspundă, data la care a fost efectuată, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată, mențiunea dacă părțile care au participat la aceasta au dat explicații în cursul expertizei, data întocmirii raportului de expertiză;

b) partea expozitivă, ce cuprinde descrierea operațiilor de efectuare a expertizei, obiecțiile sau explicațiile părților, precum și analiza acestor obiecții ori explicații în lumina celor constatate de expert;

c) concluziile, care cuprind răspunsurile la obiectivele stabilite de organele judiciare, precum și orice alte precizări și constatări rezultate din efectuarea expertizei, în legătură cu obiectivele expertizei.

(5) În situația în care expertiza a fost efectuată în lipsa părților ori a subiecților procesuali principali, aceștia sau avocatul lor sunt încunoștințați cu privire la întocmirea raportului de expertiză și cu privire la dreptul la studierea raportului.

Art.178. Audierea expertului

(1) În cursul urmăririi penale sau al judecării expertul poate fi audiat de organul de urmărire penală sau de instanță, la cererea procurorului, a părților, a subiecților procesuali principali sau din oficiu dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară pentru lămurirea constatărilor sau concluziilor expertului.

(2) Dacă expertiza a fost efectuată de o instituție medico-legală, laborator de expertiză criminalistică sau institut de specialitate, instituția va desemna un expert, dintre persoanele care au participat la efectuarea expertizei, ce urmează a fi audiat de către organul de urmărire penală sau de instanță.

(3) Audierea expertului se efectuează potrivit dispozițiilor privitoare la audierea martorilor.

Art.179. Suplimentul de expertiză

(1) Când organul de urmărire penală sau instanța constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, dispune efectuarea unui supliment de expertiză de către același expert. Când aceasta nu este posibilă se dispune efectuarea unei alte expertize de către un alt expert.

(2) Când expertiza a fost efectuată în cadrul instituției medico-legale a unui laborator de expertize criminalistice sau a unui institut de specialitate, organul de urmărire penală sau instanța se adresează instituției respective în vederea efectuării suplimentului de expertiză.

Art.180. Efectuarea unei noi expertize

(1) Organul de urmărire penală sau instanța dispune efectuarea unei noi expertize atunci când concluziile raportului de expertiză sunt neclare sau contradictorii, ori între conținutul și concluziile raportului de expertiză există contradicții, iar aceste deficiențe nu pot fi înlăturate prin audierea expertului.

(2) Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune efectuarea unei noi expertize de către o instituție medico-legală, aceasta este efectuată de o comisie.

Art.181. Lămuriri cerute la institutul de emisiune

În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă sau de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța poate cere lămuriri institutului de emisiune.

Art.182. Prezentarea scriptelor de comparație

(1) În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune să fie prezentate scripte de comparație.

(2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.

(3) Dacă scriptele se găsesc la o persoană care nu este soț sau rudă apropiată cu suspectul sau inculpatul sau care nu poate fi audiată ca martor în cauză, organul de urmărire penală ori instanța îi pune în vedere să le prezinte.

(4) Scriptele se introduc într-un plic sigilat care se vizează de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și se semnează de acela care le prezintă.

(5) Organul de urmărire penală ori instanța poate solicita suspectului sau inculpatului să prezinte o piesă scrisă cu mâna sa, ori să scrie după dictare.

(6) Dacă suspectul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul-verbal. Refuzul de a se conforma solicitării organului de urmărire penală sau instanței nu poate fi interpretat în defavoarea suspectului sau inculpatului.

Art.183. Expertiza medico-legală psihiatrică

(1) În cazul infracțiunii de omor, omor calificat sau a infracțiunilor comise de minorii cu vârsta între 13-16 ani, în cazul uciderii sau vătămării copilului nou-născut ori a fătului de către mamă, precum și atunci când organul de urmărire penală sau instanța are o îndoială asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului, raportat la momentul săvârșirii infracțiunii ce face obiectul acuzației, se dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, stabilindu-se, totodată, termenul de prezentare în vederea examinării.

(2) Expertiza se efectuează în cadrul instituției medico-legale de către o comisie, constituită potrivit legii.

(3) Expertiza medico-legală psihiatrică se efectuează după obținerea consimțământului scris al persoanei ce urmează a fi supusă expertizei, exprimat

în prezența unui avocat ales sau din oficiu, în fața organului judiciar, iar în cazul minorului și în prezența reprezentantului legal.

(4) În cazul în care suspectul sau inculpatul refuză în cursul urmăririi penale efectuarea expertizei organul de urmărire penală sesizează judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii unui mandat de aducere în scopul prezentării la comisia medico-legală psihiatrică.

(5) În cazul în care consideră că este necesară o examinare complexă, ce necesită internarea medicală a suspectului sau a inculpatului într-o instituție sanitară de specialitate, iar acesta refuză internarea, comisia medico-legală sesizează organul de urmărire penală sau instanța cu privire la necesitatea luării măsurii internării nevoluntare.

(6) În cursul urmăririi penale, procurorul dacă apreciază că solicitarea comisiei medico-legale este întemeiată poate cere judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de internare, ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, luarea măsurii internării nevoluntare în vederea efectuării expertizei psihiatrice, pe o perioadă de cel mult 60 de zile.

(7) Propunerea procurorului de luare a măsurii internării nevoluntare trebuie să cuprindă, după caz, mențiuni cu privire la: fapta pentru care se efectuează cercetarea penală, încadrarea juridică, denumirea infracțiunii ; faptele și împrejurările din care rezultă îndoiala asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului, sesizarea comisiei medico-legale psihiatrice cu privire la refuzul suspectului sau inculpatului de a se interna, motivarea necesității luării măsurii internării și a proporționalității acesteia cu scopul urmărit. Propunerea împreună cu dosarul cauzei, se prezintă judecătorului de drepturi și libertăți.

(8) Judecătorul de drepturi și libertăți fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare, în cel mult 3 zile de la data sesizării, având obligația de a-l cita pe suspect sau inculpat pentru termenul fixat. Termenul se comunică procurorului precum și avocatului suspectului sau inculpatului, căruia i se acordă, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei și propunerea formulată de procuror.

(9) Soluționarea propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare se face numai în prezența suspectului sau inculpatului, afară de cazul când acesta este dispărut, se sustrage sau când din cauza stării sănătății sau din cauză de forță majoră ori stare de necesitate, nu se poate prezenta.

(10) Participarea procurorului și a avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului sau inculpatului este obligatorie.

(11) În cazul admiterii propunerii de internare nevoluntară, încheierea judecătorului trebuie să cuprindă:

a) descrierea faptei de care este acuzat suspectul sau inculpatul, încadrarea juridică și denumirea infracțiunii ;

b) faptele și împrejurările din care rezultă îndoială asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului,

c) motivarea necesității luării măsurii internării nevoluntare în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice și a proporționalității acesteia cu scopul urmărit.

d) durata măsurii internării.

(12) După luarea măsurii, suspectului sau inculpatului i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, motivele internării, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(13) După dispunerea internării, dacă suspectul sau inculpatul se află în stare de deținere, judecătorul de drepturi și libertăți informează administrația locului de deținere despre măsura internării și dispune transferul arestatului într-o secție de psihiatrie a unui penitenciar spital.

(14) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți se poate face contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară de către suspect, inculpat sau de procuror în termen de 24 de ore de la comunicare.

(15) Contestația formulată de suspect sau inculpat împotriva încheierii prin care s-a dispus internarea nevoluntară nu este suspensivă de executare și se soluționează în termen de 3 zile de la data înregistrării acesteia.

(16) În vederea soluționării contestației, judecătorul de la instanța ierarhic superioară este obligat să îl citeze pe suspect sau inculpat. Participarea procurorului la judecarea contestației este obligatorie.

(17) În vederea soluționării contestației formulate de suspect sau de inculpat, este suficient ca judecătorul de la instanța ierarhic superioară să comunice acestuia și procurorului data stabilită pentru judecarea contestației și să le dea posibilitatea de a depune observații scrise până la acea dată, afară de cazul când apreciază că prezența suspectului sau inculpatului, participarea procurorului și formularea de concluzii orale de către aceștia sunt necesare pentru justa soluționare a contestației.

(18) În cazul admiterii contestației formulate de suspect sau inculpat, judecătorul de la instanța ierarhic superioară dispune respingerea propunerii de internare și punerea de îndată în libertate a suspectului sau inculpatului dacă acesta nu este arestat în cauză sau într-o altă cauză.

(19) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la soluționarea contestației. Dacă încheierea judecătorului de drepturi și libertăți nu este atacată cu contestație, acesta este obligat să restituie dosarul procurorului în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de contestație.

(20) În cursul judecății, dacă inculpatul refuză efectuarea expertizei ori nu se prezintă în vederea examinării la comisia medico-legală psihiatrică, instanța, din oficiu sau la cererea procurorului dispune emiterea unui mandat de aducere în condițiile art. 266.

(21) Măsura internării nevoluntare poate fi luată de instanță la sesizarea comisiei medico-legale psihiatrice. Dispozițiile alin.(6) - (19) se aplică în mod corespunzător.

(22) Imediat după luarea măsurii internării nevoluntare sau în cazul schimbării ulterioare a locului de internare, judecătorul de drepturi și libertăți,

instanța sau președintele completului de judecată de la instanța ierarhic superioară, care a dispus măsura, încunoștințează despre aceasta și despre locul internării un membru al familiei suspectului sau inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta, precum și instituția medico-legală care efectuează expertiza, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Instituția de specialitate are obligația de a informa organele judiciare despre schimbarea locului internării.

(23) Hotărârea prin care dispune internarea nevoluntară se pune în executare de procuror prin intermediul organelor de poliție.

(24) În cazul în care suspectul sau inculpatul este aflat în stare de deținere, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța ce a dispus măsura internării într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice informează, de îndată, administrația locului de deținere despre măsura dispusă.

(25) Măsura internării medicale în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice poate fi prelungită o singură dată de judecătorul de drepturi și libertăți, la propunerea motivată a procurorului sau de instanța de judecată, pe o durată de cel mult 45 de zile. Comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează procurorul sau, după caz, instanța, asupra necesității prelungirii măsurii internării cu cel puțin 7 zile înainte de expirarea acesteia. Sesizarea trebuie să conțină descrierea activităților efectuate, motivele pentru care examinarea nu a fost finalizată pe parcursul internării, examinările ce urmează a fi efectuate, precizarea perioadei pentru care este necesară prelungirea. Dispozițiile alin.(6) - (24) se aplică în mod corespunzător.

(26) În cazul în care înainte de expirarea duratei internării nevoluntare se constată că aceasta nu mai este necesară, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează de îndată organul care a dispus măsura în vederea încetării măsurii. Sesizarea se soluționează de urgență, în camera de consiliu, cu participarea procurorului, după ascultarea avocatului ales sau din oficiu al persoanei internate. Încheierea pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanță nu este supusă niciunei căi de atac.

(27) Dacă în cursul efectuării expertizei medico-legale psihiatrice se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 248, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează organele judiciare în vederea luării măsurii de siguranță a internării medicale provizorii.

(28) Perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei, în condițiile art.72 din Codul penal.

Art.184. Autopsia medico-legală

(1) Autopsia medico – legală se dispune de către organul de urmărire penală, în caz de moarte violentă ori când aceasta este suspectă de a fi violentă sau când nu se cunoaște cauza morții, existând o suspiciune rezonabilă că decesul a fost cauzat direct sau indirect printr-o infracțiune sau este în legătură

cu comiterea unei infracțiuni. În cazul în care corpul victimei a fost înhumat, este dispusă exhumarea pentru examinarea corpului și efectuarea autopsiei.

(2) Procurorul dispune de îndată efectuarea unei autopsii medico-legale dacă decesul s-a produs în perioada în care persoana se află în custodia poliției, a Administrației Naționale a Penitenciarelor, în timpul internării medicale nevoluntare sau în cazul oricărui deces care ridică suspiciunea nerespectării drepturilor omului, a aplicării torturii sau a oricărui tratament inuman.

(3) Pentru a constata dacă există motive pentru a efectua autopsia medico-legală, organul de urmărire penală poate solicita opinia medicului legist.

(4) Autopsia se efectuează în cadrul instituției medico-legale de către unul sau mai mulți medici legiști, potrivit legii speciale.

(5) La efectuarea autopsiei medico-legale pot fi cooptați și specialiști din alte domenii medicale, în vederea stabilirii cauzei decesului, la solicitarea medicului legist, cu excepția medicului care a tratat persoana decedată, care poate fi audiat ca martor.

(6) Cu ocazia efectuării autopsiei medico-legale pot fi utilizate orice metode pentru stabilirea identității inclusiv prelevarea de produse biologice în vederea stabilirii profilului ADN.

(7) Organul de urmărire penală trebuie să încunoștințeze un membru de familie despre data autopsiei și despre dreptul de a desemna un expert independent autorizat care să asiste la efectuarea autopsiei.

(8) Medicul legist care a efectuat autopsia întocmește un raport de autopsie, care cuprinde constatările și concluziile sale cu privire la:

- a) identitatea persoanei decedate, dacă este cunoscută;
- b) felul morții;
- c) cauza medicală a morții;
- d) existența leziunilor traumatiche, mecanismul de producere al acestora, natura agentului vulnerant și legătura de cauzalitate între leziunile traumatiche și deces;
- e) rezultatele investigațiilor de laborator efectuate pe produsele biologice prelevate de la cadavru;
- f) urmele biologice găsite pe corpul persoanei decedate;
- g) substanțele suspecte descoperite în corpul persoanei decedate;
- h) data probabilă a morții;
- i) orice alte elemente care pot contribui la lămurirea împrejurărilor producerii morții.

Art. 185. Exhumarea

(1) Exhumarea poate fi dispusă de către procuror sau de către instanța de judecată în vederea stabilirii felului și cauzei morții, a identificării cadavrului sau pentru stabilirea oricăror elemente necesare soluționării cauzei.

(2) Examinarea cadavrului sau a osemintelor se efectuează de medicul legist în prezența organului de urmărire penală.

(3) După efectuarea examinării medico-legale se întocmește un raport de expertiză. Dispozițiile art. 184 alin.(8) se aplică în mod corespunzător.

Art.186. Autopsia medico-legală a fetusului sau a nou -născutului

(1) Autopsia medico-legală a unui fetus se dispune pentru a se stabili vârsta intrauterină, capacitatea de supraviețuire în afara uterului, felul și cauza morții, precum și stabilirea filiației când este cazul.

(2) Autopsierea medico-legală a unui nou-născut, se dispune pentru a se stabili dacă copilul a fost născut viu, viabilitatea, durata supraviețuirii, felul și cauza medicală a morții, data morții, dacă i s-au acordat îngrijiri medicale după naștere, precum și stabilirea filiației când este cazul.

Art.187. Expertiza toxicologică

(1) În cazul în care există o suspiciune cu privire la intoxicația unei persoane se dispune efectuarea unei expertize medico-legală toxicologice.

(2) Produsele considerate suspecte că ar fi determinat intoxicația sunt trimise pentru confirmare instituției medico-legală sau unei alte instituții specializate.

(3) Concluziile expertizei medico-legală toxicologice cuprind constatări de specialitate cu privire la tipul substanței toxice, cantitate, calea de administrare, precum și consecințele posibile ale substanței descoperite cât și alte elemente care să ajute ancheta.

Art.188. Examinarea medico-legală a persoanei

(1) Examinarea medico-legală a persoanei în viață în vederea constatării urmelor și a consecințelor unei infracțiuni se efectuează în cadrul instituției de medicină legală conform legii speciale.

(2) Medicul legist care a efectuat examinarea medico-legală întocmește un certificat medico-legal sau după caz un raport de expertiză.

(3) Examinarea vătămarilor corporale este efectuată, de regulă, printr-o examinare fizică a persoanei vătămate. În cazul în care nu este posibilă sau necesară examinarea fizică, expertiza este efectuată în baza documentației medicale puse la dispoziția expertului.

(4) Raportul de expertiză sau certificatul medico-legal trebuie să cuprindă: descrierea leziunilor traumatice, precum și opinia expertului cu privire la natura și gravitatea leziunilor, mecanismul și data producerii acestora, urmările pe care acestea le-au produs.

Art. 189. Examinarea fizică

(1) Examinarea fizică a unei persoane presupune examinarea externă și internă a corpului acesteia precum și prelevarea de mostre biologice. Organul de urmărire penală trebuie să solicite, în prealabil, consimțământul scris al persoanei ce urmează a fi examinată. În cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu, consimțământul la examinarea fizică este solicitat reprezentantului legal, iar în cazul celor cu capacitate restrânsă de exercițiu, consimțământul scris al acestora trebuie exprimat în prezența ocrotitorilor legali.

(2) În lipsa consimțământului scris al persoanei ce urmează a fi examinată, a reprezentantului legal ori a încuviințării din partea ocrotitorului

legal, judecătorul de drepturi și libertăți dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului, examinarea fizică a persoanei, dacă această măsură este necesară pentru stabilirea unor fapte sau împrejurări care să asigure buna desfășurare a urmăririi penale ori pentru a se determina dacă o anumită urmă sau consecință a infracțiunii poate fi găsită pe corpul sau în interiorul corpului acesteia.

(3) Examinarea fizică a altor persoane decât suspectul sau inculpatul poate fi efectuată numai în măsura în care acestea pot fi audiate ca martori sau persoane vătămate în cadrul procesului penal.

(4) Cererea organului de urmărire penală trebuie să cuprindă: numele persoanei a cărei examinare fizică este cerută, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de alin.(2), modalitatea în care examinarea fizică urmează a fi efectuată, infracțiunea de care este acuzat suspectul sau inculpatul.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți soluționează cererea de efectuare a examinării fizice în camera de consiliu, prin încheiere ce nu este supusă niciunei căi de atac.

(6) În cazul în care persoana examinată își exprimă în scris consimțământul sau în cazul în care există un risc iminent ca probele să fie alterate sau distruse în lipsa efectuării examinării fizice de îndată și înainte de obținerea autorizării judecătorului, organul de urmărire penală poate dispune, prin ordonanță, efectuarea examinării fizice. Ordonanța organului de urmărire penală precum și procesul-verbal în care sunt consemnate activitățile desfășurate cu ocazia examinării fizice sunt înaintate de îndată judecătorului de drepturi și libertăți. În cazul în care judecătorul constată că au fost respectate condițiile din alin.(2) dispune, prin încheiere motivată, validarea examinării fizice efectuate de organele de urmărire penală. Încălcarea de către organele de urmărire penală a condițiilor din alin.(2) atrage excluderea probelor obținute prin examinarea fizică.

(7) Validarea examinării fizice efectuate de organele de urmărire penală se efectuează potrivit alin. (5).

(8) Examinarea fizică internă a corpului unei persoane sau prelevarea de mostre biologice trebuie efectuată de un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, cu respectarea vieții private și a demnității persoanei.

(9) În cazul conducerii unui vehicul de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe, prelevarea de mostre biologice se efectuează din dispoziția organelor de constatare, de îndată, și cu consimțământul celui supus examinării, de către un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, la locul constatării faptei.

(10) Activitățile efectuate cu ocazia examinării fizice sunt consemnate de organele de urmărire penală într-un proces-verbal ce trebuie să cuprindă: numele, prenumele organului de urmărire penală care îl încheie, ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus măsura, locul unde a fost încheiat, data, ora la care a început și ora la care s-a terminat activitatea, numele și prenumele

persoanei examinate, natura examinării fizice, descrierea activităților desfășurate, lista mostrelor prelevate în urma examinării fizice.

(11) Cu ocazia efectuării examinării fizice nu pot fi făcute intervenții medicale chirurgicale și nici nu pot fi administrate persoanei examinate substanțe care pot afecta conștiința și voința acesteia.

(12) Rezultatele obținute din analiza mostrelor biologice pot fi utilizate în procesul penal în cadrul căruia au fost prelevate sau în alt proces penal aflat în curs de desfășurare .

(13) Mostrele biologice care nu au fost consumate cu ocazia analizelor efectuate sunt conservate și păstrate în instituția unde au fost prelucrate pe o perioadă de cel puțin 10 ani de la epuizarea căilor ordinare de atac a hotărârii judecătorești.

Art.190. Expertiza ADN

(1) Expertiza ADN se poate dispune de către organul de urmărire penală, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale sau de instanță, prin încheiere, în cursul judecății cu privire la mostrele prelevate în cursul examinării fizice și cu privire la orice alte probe ce au fost găsite sau ridicate, când este necesară pentru a stabili identitatea unei persoane sau dacă urmele găsite provin de la suspect, inculpat sau de la persoana vătămată.

(2) Expertiza ADN se efectuează în cadrul instituțiilor medico-legale, a unui laborator de expertiză criminalistică sau a oricărei alte instituții de specialitate certificate și acreditate în acest tip de analize.

(3) Materialul biologic se pune la dispoziția expertului fără datele de identificare ale persoanei de la care au fost prelevate.

(4) Materialul biologic prelevat cu ocazia examinării corporale poate fi folosit numai la identificarea profilului ADN.

(5) Profilul ADN obținut în condițiile alin. (4) poate fi folosit și în cadrul altui proces penal în curs de desfășurare în care persoana de la care au fost prelevate are calitatea de suspect sau inculpat.

(6) Datele obținute ca urmare a expertizei ADN constituie date personale și sunt protejate conform legii.

CAPITOLUL VIII

Cercetarea locului faptei și reconstituirea

Art.191. Cercetarea locului faptei

(1) Cercetarea locului faptei se dispune în cursul urmăririi penale de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecății de către instanța de judecată, atunci când este necesară constatarea directă în scopul determinării sau clarificării unor împrejurări de fapt ce prezintă importanță în cadrul procesului penal, precum și ori de câte ori există suspiciuni cu privire la decesul unei persoane.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate interzice persoanelor care se află ori care vin la locul unde se efectuează cercetarea, să comunice între ele sau cu alte persoane.

(3) Organul de urmărire penală sau instanța efectuează cercetarea locului faptei în prezența unui martor, afară de cazul în care există o imposibilitate obiectivă de a asigura prezența acestuia.

Art.192. Reconstituirea

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, dacă găsește necesar pentru verificarea și precizarea unor date sau probe administrate ori pentru a stabili împrejurări de fapt ce prezintă importanță pentru soluționarea cauzei, poate să procedeze la reconstituirea, în întregime sau în parte, a modului și a condițiilor în care s-a comis fapta.

(2) Organele judiciare procedeză la reconstituirea activităților sau a situațiilor, având în vedere împrejurările în care fapta a avut loc, pe baza probelor administrate. În cazul în care declarațiile martorilor sau ale părților cu privire la activitățile sau situațiile ce trebuie reconstituite sunt diferite, reconstituirea trebuie efectuată separat pentru fiecare variantă a desfășurării faptei descrise de aceștia.

(3) Atunci când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să participe la reconstituire, aceasta se efectuează cu participarea altei persoane.

(4) Reconstituirea poate fi efectuată, în întregime sau în parte și prin intermediul simulărilor generate de computer.

(5) Reconstituirea trebuie să fie efectuată astfel încât să nu fie încălcată legea sau ordinea publică, să nu fie adusă atingere moralei publice, și să nu fie pusă în pericol viața sau sănătatea persoanelor.

Art.193. Participarea experților la efectuarea cercetării locului faptei sau a reconstituirii

(1) Organul judiciar care a dispus măsura poate solicita asistența unui expert, care să fie prezent la cercetarea locului faptei sau la reconstituire atunci când apreciază că participarea acestuia este necesară pentru buna desfășurare a procedurii.

(2) În situația prevăzută la alin. 1 părțile și subiecții procesuali principali pot solicita participarea unui expert parte.

(3) În cazul în care participă la o cercetare a locului faptei sau la o reconstituire, expertul poate propune ca anumite circumstanțe să fie clarificate sau ca persoanelor ce urmează a fi audiate să li se adreseze anumite întrebări.

(4) Cercetarea locului faptei în vederea stabilirii împrejurărilor în care a survenit decesul unei persoane se face în prezența medicului legist, când este necesar.

Art.194. Procesul-verbal de cercetare a locului faptei sau de reconstituire

(1) Despre efectuarea cercetării locului faptei sau a reconstituirii se încheie un proces-verbal, care trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute în art.198, următoarele:

- a) indicarea ordonanței sau a încheierii prin care s-a dispus măsura;
- b) numele, prenumele persoanelor prezente și calitatea în care acestea participă;
- c) numele și prenumele suspectului sau inculpatului, dacă este cazul;
- d) descrierea amănunțită a situației locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate și a celor ridicate, a poziției și stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redată cu precizie și pe cât posibil cu dimensiunile respective. În cazul reconstituirii se consemnează amănunțit și desfășurarea reconstituirii.

(2) În toate cazurile se pot face schițe, desene sau fotografii, ori alte asemenea lucrări, care se anexează la procesul-verbal.

(3) Activitatea desfășurată și constatările expertului se consemnează în procesul-verbal.

(4) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de către cel care îl încheie și de către persoanele care au participat la cercetare sau reconstituire. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze procesul - verbal, se face mențiune despre aceasta precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

CAPITOLUL IX

Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

Art.195. Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

(1) Organele de urmărire penală pot dispune fotografierea și luarea amprentelor persoanei reținute sau arestate, sau ale altor persoane, chiar și în lipsa consimțământului acestora.

(2) Procurorul poate autoriza ca organele de cercetare penală să dea publicității fotografia unei persoane, când această măsură este necesară pentru stabilirea identității persoanei sau în alte cazuri în care publicarea fotografiei prezintă importanță pentru buna desfășurare a urmăririi penale, cu precizarea calității pe care o are persoana în procesul penal.

(3) Dacă este necesară identificarea amprentelor ce au fost găsite pe anumite obiecte, organele de urmărire penală pot dispune luarea amprentelor persoanelor despre care se presupune că au intrat în contact cu acele obiecte.

CAPITOLUL X

Mijloace materiale de probă

Art.196. Obiectele ca mijloc de probă

(1) Obiectele care conțin sau poartă o urmă a faptei săvârșite, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului, sunt mijloace materiale de probă.

(2) Sunt corpuri delictive mijloacele materiale de probă care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni, precum și obiectele care sunt produsul infracțiunii.

CAPITOLUL XI

Înscrisurile

Art.197. Mijloacele de probă scrise

(1) Înscrisurile pot servi ca mijloace de probă, dacă în conținutul lor se arată fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

(2) Procesul-verbal încheiat de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată este mijloc de probă.

Art.198. Cuprinsul și forma procesului-verbal

(1) Procesul-verbal cuprinde:

- a) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie,
- b) locul unde este încheiat,
- c) data la care s-a încheiat procesul-verbal,
- d) data și ora la care a început și s-a sfârșit activitatea consemnată în procesul-verbal;
- e) numele, prenumele, codul numeric personal și adresa persoanelor ce au fost prezente la întocmirea procesului-verbal cu menționarea calității acestora;
- f) descrierea amănunțită a celor constatate, precum și a măsurilor luate;
- g) numele, prenumele, codul numeric personal și adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiecțiile și explicațiile acestora,
- h) mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, precum și de persoanele arătate la lit.e) și g). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

Art. 199. Comisia rogatorie

(1) Când un organ de urmărire penală sau instanța de judecată nu are posibilitatea să asculte un martor, să facă o cercetare la fața locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei alte instanțe, care are posibilitatea să le efectueze.

(2) Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviințarea de probatorii, precum și dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

(3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanțe egale în grad.

(4) Ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conțină toate lămuririle referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta și întrebările ce trebuie să i se pună.

(5) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune și alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării.

(6) Când comisia rogatorie s-a dispus de instanța de judecată, părțile pot formula în fața acesteia întrebări, care vor fi transmise instanței ce urmează a efectua comisia rogatorie.

(7) Totodată, oricare dintre părți poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.

(8) Când inculpatul este arestat, instanța care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui avocat din oficiu, care îl va reprezenta, în absența avocatului ales.

Art. 200. Delegarea

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune, în condițiile arătate în art. 199 alin. (1) – (2), efectuarea unui act de procedură și prin delegare. Delegarea poate fi dată numai unui organ sau unei instanțe de judecată ierarhic inferioare.

(2) Dispozițiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător și în caz de delegare.

TITLUL V

MĂSURILE PREVENTIVE ȘI ALTE MĂSURI PROCESUALE

CAPITOLUL I

Măsurile preventive

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 201. Scopul, condițiile generale de aplicare și categoriile măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la

urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

(2) Nicio măsură preventivă nu poate fi dispusă, confirmată, prelungită sau menținută dacă există o cauză care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale.

(3) Orice măsură preventivă trebuie să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care este luată și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia.

(4) Măsurile preventive sunt:

- a) reținerea;
- b) controlul judiciar;
- c) controlul judiciar pe cauțiune;
- d) arestul la domiciliu;
- e) arestarea preventivă.

(5) Arestarea preventivă poate fi dispusă numai în cazul în care luarea unei alte măsuri preventive dintre cele prevăzute în alin.(4) lit.b) - d) nu este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut în alin. (1).

Art. 202. Organul judiciar competent și actul prin care se dispune asupra măsurilor preventive

(1) Măsura preventivă prevăzută în art. 201 alin.(4) lit.a) poate fi luată față de suspect sau inculpat de către organul de cercetare penală sau de către procuror, numai în cursul urmăririi penale.

(2) Măsura preventivă prevăzută în art.201 alin.(4) lit.b) poate fi luată față de inculpat, în cursul urmăririi penale, de către procuror sau de către judecătorul de drepturi și libertăți, în procedura de cameră preliminară, de către judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecării, de către instanța de judecată.

(3) Măsurile preventive prevăzute în art.201 alin.(4) lit.c) - e) pot fi luate față de inculpat, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de drepturi și libertăți, în procedura de cameră preliminară, de către judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecării, de către instanța de judecată.

(4) Organul de cercetare penală și procurorul dispun asupra măsurilor preventive prin ordonanță motivată.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra tuturor cererilor, propunerilor, plângerilor, contestațiilor și oricăror alte sesizări privitoare la măsurile preventive în camera de consiliu, prin încheiere motivată.

(6) Instanța de judecată se pronunță asupra măsurilor preventive prin încheiere motivată.

(7) Încheierile pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți, de judecătorul de cameră preliminară sau de instanța de judecată se comunică inculpatului și procurorului care au lipsit de la pronunțare.

Art. 203. Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale

(1) Împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți dispune asupra măsurilor preventive inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau după caz, de la comunicare, la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară.

(2) Încheierile prin care judecătorul de drepturi și libertăți de la Înalta Curte de Casație și Justiție dispune asupra măsurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(4) Contestația formulată de inculpat se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(5) Contestația formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive, revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluționează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(6) În vederea soluționării contestației, judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară îl citează pe inculpat.

(7) Soluționarea contestației se face în prezența inculpatului, afară de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului.

(8) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenței juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) În cazul admiterii contestației formulate de procuror și dispunerii arestării preventive a inculpatului, dispozițiile art. 226 se aplică în mod corespunzător. În cazul admiterii contestației formulate de procuror și dispunerii prelungirii arestării preventive a inculpatului, dispozițiile art. 237 alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător.

(11) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute în art. 201 alin. (4) lit.b) - d) sau majorarea cuantumului cauțiunii. Dispozițiile art. 216 alin. (2) - (3) se aplică în mod corespunzător.

(12) În cazul admiterii contestației formulate de inculpat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea măsurii arestării preventive, judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară dispune, în condițiile prevăzute de lege, respingerea propunerii de luare sau de prelungire a măsurii preventive ori, după caz, înlocuirea acesteia cu o altă măsură preventivă mai ușoară și, după caz, punerea de îndată în libertate a inculpatului, dacă nu

este arestat în altă cauză. Dispozițiile art. 216 alin. (2) – (3) se aplică în mod corespunzător.

(13) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la soluționarea contestației.

(14) Dacă încheierea judecătorului de drepturi și libertăți de la prima instanță nu este atacată cu contestație, acesta restituie dosarul procurorului în termen de 48 de ore de la expirarea termenului de contestație.

Art. 204. Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare

(1) Împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau după caz, de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară.

(2) Încheierile prin care judecătorul de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție dispune asupra măsurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(4) Contestația formulată de inculpat se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(5) Contestația formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluționează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(6) În vederea soluționării contestației, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară îl citează pe inculpat.

(7) Soluționarea contestației se face în prezența inculpatului, afară de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului.

(8) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenței juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute în art. 201 alin. (4) lit.b) - d) sau majorarea cuantumului cauțiunii. Dispozițiile art. 216 alin. (2) – (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 205. Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecății

(1) Împotriva încheierilor prin care instanța dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare, la instanța ierarhic superioară.

(2) Încheierile prin care Înalta Curte de Casație și Justiție dispune asupra măsurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Contestația se soluționează în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea inculpatului.

(4) Contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(5) Contestația formulată de inculpat se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(6) Contestația formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluționează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(7) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, instanța ierarhic superioară poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute în art. 201 alin. (4) lit.b) - d) sau majorarea cuantumului cauțiunii. Dispozițiile art. 216 alin. (2) - (3) se aplică în mod corespunzător.

Art.206. Verificarea legalității și temeiniciei măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară

(1) Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului față de care s-a dispus o măsură preventivă, rechizitoriul, împreună cu dosarul cauzei, se înaintează judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(2) În termen de 3 zile de la înregistrarea dosarului, judecătorul de cameră preliminară verifică din oficiu legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(3) Dispozițiile art. 236 alin. (4) - (6) se aplică în mod corespunzător.

(4) Când constată că temeiurile care au determinat luarea măsurii se mențin sau există temeiuri noi care justifică o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere menținerea măsurii preventive față de inculpat.

(5) Când constată că au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a măsurii preventive sau că au încetat temeiurile care au determinat luarea acesteia și nu există temeiuri noi care să o justifice, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere revocarea măsurii și, după caz, punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(6) În tot cursul procedurii de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară, din oficiu, prin încheiere, verifică periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile, temeinicia arestării preventive și a măsurii arestului la domiciliu dispuse față de inculpat. Dispozițiile alin.(2) - (5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 207. Verificarea legalității și temeiniciei măsurilor preventive în cursul judecății

(1) În termen de 3 zile de la înregistrarea dosarului instanța de judecată verifică din oficiu legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(2) Procurorul înaintează dosarul cauzei, împreună cu rechizitoriul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea măsurii preventive.

(3) Dispozițiile art. 206 alin. (3) - (5) se aplică în mod corespunzător.

(4) În tot cursul judecății, instanța, din oficiu, prin încheiere, verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, temeinicia arestării preventive și a măsurii arestului la domiciliu dispuse față de inculpat.

SECȚIUNEA a 2-a

Reținerea

Art. 208. Reținerea

(1) Organul de cercetare penală sau procurorul poate dispune reținerea, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 201, indiferent de pedeapsa prevăzută de lege.

(2) Persoanei reținute i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele reținerii.

(3) Reținerea se poate dispune pentru cel mult 24 de ore. În durata reținerii se include și timpul cât suspectul sau inculpatul a fost privat de libertate prin conducere la sediul organului judiciar, conform legii.

(4) Dacă suspectul sau inculpatul a fost adus în fața procurorului, pentru a fi ascultat, în baza unui mandat de aducere legal emis, în termenul prevăzut la alin. (3) nu se include perioada cât inculpatul s-a aflat sub puterea aceluși mandat.

(5) Organul de cercetare penală sau procurorul care a dispus măsura reținerii are obligația de a întocmi o ordonanță de reținere, care va cuprinde temeiurile concrete și scopul care au determinat reținerea, precum și ziua și ora la care reținerea a început.

(6) Suspectului sau inculpatului reținut i se înmânează un exemplar original al ordonanței prevăzute în alin. (5).

(7) Organul de cercetare penală sau procurorul care a dispus luarea măsurii reținerii este obligat să aducă la cunoștința suspectului sau inculpatului reținut, în scris, că are dreptul de a fi asistat de un avocat, ales ori numit din oficiu și dreptul de a nu face nicio declarație, cu excepția furnizării de informații

referitoare la identitatea sa, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

(8) După îndeplinirea obligațiilor prevăzute în alin. (2) și (7), organul de urmărire penală procedează, de îndată, la ascultarea celui reținut, cu respectarea drepturilor prevăzute de art. 106.

(9) Suspectul sau inculpatul reținut are dreptul de a-și încunoștința personal avocatul ales sau de a solicita organului de cercetare penală ori procurorului care a dispus măsura reținerii să-l încunoștințeze pe acesta. Modul de realizare a încunoștințării se consemnează într-un proces-verbal. Persoanei reținute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

(10) Avocatul ales are obligația de a se prezenta la sediul organului judiciar în termen de cel mult 2 ore de la încunoștințare, în caz de neprezentare a acestuia organul de cercetare penală sau procurorul care a dispus măsura numind pentru suspectul sau inculpatul reținut un avocat din oficiu.

(11) Avocatul suspectului sau inculpatului reținut are dreptul de a comunica direct cu acesta, în condiții care să asigure confidențialitatea.

(12) Pe perioada reținerii suspectului sau inculpatului a cărui identitate nu poate fi stabilită, organul de cercetare penală sau procurorul care a dispus măsura are dreptul de a proceda la fotografierea și luarea amprentelor acestuia.

(13) Dacă reținerea a fost dispusă de organul de cercetare penală, acesta are obligația de a-l informa pe procuror cu privire la luarea măsurii preventive, de îndată și prin orice mijloace.

(14) Împotriva ordonanței organului de cercetare penală prin care s-a luat măsura reținerii, suspectul sau inculpatul poate face plângere la procuror, înainte de expirarea duratei acesteia. Procurorul se pronunță de îndată, prin ordonanță. În cazul când constată că au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a măsurii reținerii, procurorul dispune revocarea ei și punerea de îndată în libertate a celui reținut.

(15) Împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura reținerii, suspectul sau inculpatul poate face plângere, înainte de expirarea duratei acesteia, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior. Prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior se pronunță de îndată, prin ordonanță. În cazul când constată că au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a măsurii reținerii, prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior dispune revocarea ei și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

(16) Procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, în vederea luării măsurii arestării preventive față de inculpatul reținut, cu cel puțin 6 ore înainte de expirarea duratei reținerii acestuia.

Art. 209. Încunoștințarea despre reținere

(1) Imediat după reținere, persoana reținută are dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita organului judiciar care a dispus măsura să încunoștinteze un membru al familiei sale ori o altă persoană desemnată de aceasta despre luarea măsurii reținerii și despre locul unde este reținută.

(2) Dacă persoana reținută nu este cetățean român, aceasta are și dreptul de a încunoștința sau de a solicita încunoștințarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetățean este sau, după caz, a unei organizații internaționale umanitare, dacă nu dorește să beneficieze de asistența autorităților din țara sa de origine, ori a reprezentanței organizației internaționale competente, dacă este refugiat sau, din orice alt motiv, se află sub protecția unei astfel de organizații.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul schimbării ulterioare a locului de reținere, imediat după producerea schimbării.

(4) Organul judiciar care a dispus măsura reținerii are obligația de a aduce la cunoștința celui reținut, în scris și în limba pe care o înțelege, dispozițiile alin. (1) - (3) și de a consemna într-un proces-verbal modul în care s-a realizat încunoștințarea.

(5) Persoanei reținute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

(6) În toate cazurile, încunoștințarea poate fi întârziată pentru cel mult 4 ore, dacă această întârziere este determinată de nevoile excepționale ale urmăririi penale în cauza respectivă, ce vor fi prevăzute în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (4).

SECȚIUNEA a 3-a Controlul judiciar

Art. 210. Condiții generale

(1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă această măsură preventivă este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut în art. 201 alin. (1).

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în alin. (1).

(3) Luarea măsurii controlului judiciar nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor pedepsite numai cu amenda.

Art. 211. Luarea măsurii controlului judiciar de către procuror

(1) În mod excepțional, ținând seama de nevoile urgente ale urmăririi penale, procurorul poate dispune în mod provizoriu, prin ordonanță, luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat pentru cel mult 5 zile.

(2) Cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea termenului prevăzut în alin.(1), procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul, în vederea confirmării măsurii dispuse, înaintând judecătorului de drepturi și libertăți dosarul cauzei.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform alin. (2) fixează termen de soluționare în camera de consiliu și dispune citarea inculpatului.

(4) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi și libertăți să dispună asupra măsurii luate de procuror.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți îl ascultă pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(6) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune, prin încheiere, mai înainte de expirarea termenului prevăzut în alin. (1), asupra legalității și temeiniciei ordonanței procurorului.

(8) Judecătorul de drepturi și libertăți poate confirma măsura luată de procuror sau poate revoca măsura, dacă au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a acesteia.

(9) În cazul în care măsura este confirmată, judecătorul de drepturi și libertăți dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat și poate menține sau modifica obligațiile impuse acestuia.

(10) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la pronunțarea încheierii.

Art.212. Luarea măsurii controlului judiciar de către judecătorul de drepturi și libertăți

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune, la propunerea motivată a procurorului, luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat.

(2) Procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți propunerea prevăzută în alin. (1) împreună cu dosarul cauzei.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform alin. (1) soluționează propunerea în camera de consiliu în termen de 48 de ore de la înregistrare, cu citarea inculpatului.

(4) Dispozițiile art. 211 alin. (4) - (6) se aplică în mod corespunzător.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(6) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestației.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune, prin aceeași încheiere, luarea măsurii controlului judiciar, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege în cazul în care respinge propunerea de arestare preventivă, de arest la domiciliu sau de luare a măsurii controlului judiciar pe cauțiune a inculpatului.

Art.213. Luarea măsurii controlului judiciar de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată

(1) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată sesizat conform alin. (1) dispune citarea inculpatului. Ascultarea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Prezența avocatului inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

Art.214. Conținutul controlului judiciar

(1) Pe timpul cât se află sub control judiciar, inculpatul trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală ori, după caz, la judecătorul de drepturi și libertăți, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să informeze organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței;

c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție, sau ori de câte ori este chemat;

(2) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;

b) să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta;

c) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

d) să nu pătrundă în locuința persoanei vătămate;

e) să nu se apropie de persoana vătămată sau membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți și să nu comunice cu aceste persoane, direct sau indirect;

f) să nu se întâlnească cu alte persoane, anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea pe nici o cale;

g) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta;

h) să comunice periodic informații relevante în scopul controlului mijloacelor sale de existență;

i) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;

j) să nu participe la spectacole sportive sau culturale ori la alte adunări publice;

k) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite de organul judiciar;

l) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme;

m) să nu emită cecuri.

(3) Organul judiciar poate impune obligația prevăzută în alin. (2) lit.c) numai cu acordul inculpatului.

(4) În cuprinsul actului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar, sunt prevăzute în mod expres obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte pe durata acestuia și i se atrage atenția că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, măsura controlului judiciar se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive.

(5) Supravegherea respectării de către inculpat a obligațiilor care îi revin pe durata controlului judiciar se realizează de către organul de poliție anume desemnat de organul judiciar care a dispus măsura.

(6) Dacă, în cadrul obligației prevăzute în alin. (2) lit.a), s-a impus inculpatului interdicția de a părăsi țara sau o anumită localitate, câte o copie de pe ordonanța procurorului ori, după caz, a încheierii judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată se comunică, în ziua emiterii ordonanței sau a pronunțării încheierii, inculpatului, secției de poliție în a cărei circumscripție locuiește acesta, serviciului public comunitar de evidență a persoanelor și organelor de frontieră, în vederea asigurării respectării de către inculpat a obligației care îi revine. Organele în drept dispun darea inculpatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(7) Organul de poliție prevăzut în alin. (5) verifică periodic respectarea obligațiilor de către inculpat iar, în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății.

(8) În cazul în care pe durata măsurii controlului judiciar inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a măsurii arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 211 alin. (3) – (6) se aplică în mod corespunzător.

(9) Pe durata controlului judiciar, judecătorul de drepturi și libertăți care a luat măsura poate dispune, prin încheiere, la propunerea motivată a procurorului sau la cererea motivată a inculpatului, impunerea unor noi obligații pentru

inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă intervin motive temeinice care justifică aceasta.

(10) Dispozițiile alin. (9) se aplică în mod corespunzător și în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății, când judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu.

(11) În cazul prevăzut în alin. (9), judecătorul de drepturi și libertăți fixează termen de soluționare în camera de consiliu în termen de 5 zile de la înregistrarea propunerii sau cererii, comunicând procurorului și inculpatului termenul fixat.

(12) Procurorul înaintează dosarul cauzei către judecătorul de drepturi și libertăți în termen de cel mult 24 de ore de la solicitarea acestuia.

(13) Propunerea procurorului se comunică inculpatului, iar cererea inculpatului se comunică procurorului.

(14) Judecătorul de drepturi și libertăți soluționează propunerea sau cererea în lipsa inculpatului și a procurorului. Inculpatul și procurorul au dreptul de a depune concluzii scrise, care sunt prezentate judecătorului de drepturi și libertăți cu cel puțin 24 de ore înainte de expirarea termenului stabilit pentru soluționarea propunerii sau cererii.

(15) Dacă, în cursul urmăririi penale, s-a impus inculpatului obligația prevăzută în alin.(2) lit.a), judecătorul de drepturi și libertăți care a luat măsura verifică din oficiu, prin încheiere, la fiecare 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat stabilirea acestei obligații, dispunând, după caz, înlocuirea ori încetarea ei.

(16) În cazul prevăzut în alin. (15), judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță în camera de consiliu, prin încheiere, în lipsa inculpatului și a procurorului. Inculpatul și procurorul au dreptul de a depune concluzii scrise, care sunt prezentate judecătorului de drepturi și libertăți cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea termenului de verificare stabilit și comunicat de acesta.

SECȚIUNEA a 4-a

Controlul judiciar pe cauțiune

Art. 215. Condiții generale

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune față de inculpat, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 223 alin. (1) și (2), luarea acestei măsuri este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut în art. 201 alin. (1) iar inculpatul depune o cauțiune a cărei valoare este stabilită de către organul judiciar.

(2) Dispozițiile art. 212 – 213 se aplică în mod corespunzător.

Art. 216. Luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune față de inculpatul în privința căruia s-a formulat propunere de arestare preventivă sau de arest la domiciliu

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune față de inculpatul în privința căruia s-a formulat de către procuror, în cursul urmăririi penale, propunere de arestare preventivă sau de arest la domiciliu, la cererea inculpatului, sub condiția plății unei cauțiuni, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 215 alin. (1).

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune, prin încheiere, respingerea propunerii de arestare preventivă sau de arest la domiciliu, luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune și stabilește valoarea cauțiunii, precum și termenul de depunere a acesteia.

(3) Dacă inculpatul nu depune cauțiunea în termenul stabilit, judecătorul de drepturi și libertăți, în camera de consiliu, fără participarea procurorului și a inculpatului, printr-o nouă încheiere, dispune înlocuirea măsurii cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive.

Art. 217. Conținutul cauțiunii

(1) Consemnarea cauțiunii se face pe numele inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate, la dispoziția instanței, ori prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limita unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ judiciar.

(2) Valoarea cauțiunii este de cel puțin 1.000 lei și se determină în raport cu gravitatea acuzației aduse inculpatului, situația materială și obligațiile legale ale acestuia.

(3) Pe perioada măsurii, inculpatul trebuie să respecte obligațiile prevăzute în art. 214 alin. (1) și i se poate impune respectarea uneia ori mai multora dintre obligațiile prevăzute în art. 214 alin. (2). Dispozițiile art. 214 alin. (3) - (16) se aplică în mod corespunzător.

(4) Cauțiunea garantează:

1. participarea inculpatului la procesul penal și respectarea de către acesta a obligațiilor prevăzute în alin. (3);

2. plata în ordinea următoare:

a) a despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune;

b) a amenzii.

(5) Instanța de judecată dispune prin hotărâre confiscarea cauțiunii, dacă măsura controlului judiciar pe cauțiune a fost înlocuită cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, pentru motivele arătate în alin. (11) și nu s-a dispus plata din cauțiune a sumelor prevăzute în alin. (4) pct. 2.

(6) În celelalte cazuri, instanța de judecată, prin hotărâre, dispune restituirea cauțiunii.

(7) Cauțiunea se restituie sau se confiscă, după caz, la sesizarea procurorului sau la cererea inculpatului, de către judecătorul de drepturi și

libertăți, dacă procurorul pronunță o soluție de netrimitere în judecată. Dispozițiile alin. (5) – (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Soluționarea cererii sau a sesizării se face în camera de consiliu, fără participarea procurorului și a inculpatului.

(9) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți inculpatul și procurorul pot formula contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța superioară, în termen de 48 de ore de la comunicare.

(10) Contestația se soluționează în camera de consiliu, fără participarea procurorului și a inculpatului, cărora li se comunică data stabilită pentru soluționarea contestației, precum și dreptul de a depune concluzii scrise până la acea dată.

(11) În cazul în care pe durata măsurii controlului judiciar pe cauțiune inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea motivată a procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 5-a **Arestul la domiciliu**

Art. 218. Condițiile generale de luare a măsurii arestului la domiciliu

(1) Arestul la domiciliu se dispune de către judecătorul de drepturi și libertăți, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 223 și luarea acestei măsuri este suficientă pentru realizarea unuia dintre scopurile prevăzute în art. 201 alin.(1).

(2) Aprecierea îndeplinirii condițiilor prevăzute în alin. (1) se face ținându-se seama de scopul măsurii, gradul de pericol al infracțiunii, de sănătatea, vârsta, situația familială și alte împrejurări privind persoana față de care se ia măsura.

(3) Măsura nu poate fi dispusă cu privire la inculpatul față de care există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit o infracțiune asupra unui membru de familie și cu privire la inculpatul care a fost condamnat definitiv anterior pentru infracțiunea de evadare, afară de cazul când pentru această condamnare a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare.

Art.219. Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de drepturi și libertăți

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune, la propunerea motivată a procurorului, arestul la domiciliu al inculpatului.

(2) Procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți propunerea prevăzută în alin.(1) împreună cu dosarul cauzei.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform alin. (1) fixează termen de soluționare în camera de consiliu în termen de 24 de ore de la înregistrarea propunerii și dispune citarea inculpatului.

(4) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi și libertăți să soluționeze propunerea înaintată de procuror.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți îl ascultă pe inculpat, atunci când acesta este prezent.

(6) Asistența juridică și participarea procurorului sunt obligatorii.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestației.

(9) Judecătorul de drepturi și libertăți care respinge propunerea de arestare preventivă a inculpatului poate dispune, prin aceeași încheiere, luarea măsurii arestului la domiciliu al acestuia, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege.

Art.220. Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată

(1) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată îl ascultă pe inculpat, atunci când acesta este prezent.

(3) Asistența juridică și participarea procurorului sunt obligatorii.

Art. 221. Conținutul măsurii arestului la domiciliu

(1) Măsura arestului la domiciliu constă în obligația impusă inculpatului, pe o perioadă determinată, de a nu părăsi imobilul unde locuiește în mod statornic, fără permisiunea organului judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza și de a se supune unor restricții stabilite de acesta.

(2) Pe durata arestului la domiciliu, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată impune inculpatului respectarea următoarelor obligații:

a) să se prezinte în fața organului de urmărire penală, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să nu comunice, pe nicio cale, cu persoana vătămată sau membrii de familie ai acesteia, cu alți participanți la comiterea infracțiunii, cu martorii ori experții, precum și cu orice alte persoane care nu locuiesc în mod obișnuit împreună cu el sau nu se află în îngrijirea sa.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată poate dispune ca, pe durata arestului la domiciliu, inculpatul să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere.

(4) Obligația prevăzută în alin. (3) poate fi dispusă numai cu acordul inculpatului.

(5) În cuprinsul încheierii prin care se dispune măsura sunt prevăzute în mod expres obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte și i se atrage atenția că, în caz de încălcare cu rea-credință a măsurii sau a obligațiilor care îi revin, măsura arestului la domiciliu poate fi înlocuită cu măsura arestării preventive.

(6) Pe durata măsurii, inculpatul poate părăsi imobilul prevăzut în alin. (1) pentru prezentarea în fața organelor judiciare, la chemarea acestora.

(7) La cererea scrisă și motivată a inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere, îi poate permite acestuia părăsirea imobilului pentru prezentarea la locul de muncă, la cursuri de învățământ sau de pregătire profesională ori la alte activități similare sau pentru procurarea mijloacelor esențiale de existență, precum și în alte situații temeinic justificate, pentru o perioadă determinată de timp, dacă acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului.

(8) În cazuri urgente, pentru motive întemeiate, inculpatul poate părăsi imobilul fără permisiunea judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată, informând imediat despre aceasta, pe orice cale, organul de poliție desemnat cu supravegherea sa și organul judiciar care a luat măsura arestului la domiciliu ori în fața căruia se află cauza.

(9) Copia încheierii judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată prin care s-a luat măsura arestului la domiciliu se comunică, de îndată, inculpatului și organului de poliție desemnat cu supravegherea sa, în vederea asigurării respectării de către inculpat a măsurii dispuse și a obligațiilor care îi revin pe durata acesteia.

(10) Organul de poliție desemnat de organul judiciar care a dispus arestul la domiciliu verifică periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară sau instanța de judecată, în cursul judecății.

(11) Pentru supravegherea respectării măsurii arestului la domiciliu sau a obligațiilor impuse inculpatului pe durata acesteia, organul de poliție poate

pătrunde în imobilul unde se execută măsura, fără învoirea inculpatului sau a persoanelor care locuiesc împreună cu acesta.

(12) În cazul în care inculpatul încalcă cu rea-credință măsura arestului la domiciliu sau obligațiile care îi revin ori există suspiciune rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu, poate dispune înlocuirea arestului la domiciliu cu măsura arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 222. Durata arestului la domiciliu

(1) În cursul urmăririi penale, durata arestului la domiciliu nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit, în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea măsurii, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoțită de dosarul cauzei, cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat potrivit alin.(4) fixează termen de soluționare a propunerii procurorului, în camera de consiliu, mai înainte de expirarea duratei arestului la domiciliu și dispune citarea inculpatului.

(6) La soluționarea propunerii de prelungire a duratei arestului la domiciliu, inculpatul este asistat de avocat, ales sau numit din oficiu.

(7) Participarea procurorului este obligatorie.

(8) Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

(9) Inculpatul aflat în arest la domiciliu este considerat în stare de arest preventiv. Durata măsurii arestului la domiciliu nu se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului, avându-se însă în vedere la aprecierea termenului rezonabil al privării de libertate.

SECȚIUNEA a 6-a
Arestarea preventivă

Art. 223. Condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive

(1) Măsura arestării preventive poate fi luată de către judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, în cursul judecății, numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune și există una dintre următoarele situații:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte;

b) inculpatul încearcă să influențeze un alt participant la comiterea infracțiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament și, din acest motiv, există pericolul ca administrarea probelor să fie îngreunată;

c) inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înțelegere frauduloasă cu aceasta;

d) inculpatul pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni sau, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune.

(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și de alte legi speciale, o infracțiune de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate, evaziune fiscală, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unui pericol concret și actual pentru ordinea publică.

(3) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată numai dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 2 ani. În cazul prevăzut în alin.(1) lit. d), această condiție trebuie îndeplinită și în ceea ce privește infracțiunea a cărei săvârșire se pregătește sau noua infracțiune intenționată comisă de inculpat.

Art.224. Propunerea de arestare preventivă a inculpatului în cursul urmăririi penale

(1) Procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, întocmește o propunere motivată de luare a măsurii arestării preventive față de inculpat, în care este obligat să arate:

a) fapta de care este acuzat inculpatul, data și locul comiterii acesteia, încadrarea juridică, denumirea infracțiunii și pedeapsa prevăzută de lege;

b) probele din care rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit infracțiunea;

c) cazul concret, dintre cele prevăzute în art. 223, pentru care se solicită arestarea preventivă și probele pe care se întemeiază acesta;

d) motivarea necesității luării măsurii arestării preventive în raport cu scopul legal al acesteia.

(2) Propunerea prevăzută în alin.(1), împreună cu dosarul cauzei, se prezintă judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de reținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(3) Propunerea formulată de procuror trebuie să se refere la toate infracțiunile pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva inculpatului și nu se poate întemeia pe alte probe decât cele existente în dosarul prezentat judecătorului de drepturi și libertăți.

Art.225. Soluționarea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform art. 224 alin. (2) stabilește termenul de soluționare a propunerii de arestare preventivă, fixând data și ora la care soluționarea va avea loc.

(2) În cazul inculpatului aflat în stare de reținere, termenul de soluționare a propunerii de arestare preventivă trebuie fixat înainte de expirarea duratei reținerii. Ziua și ora se comunică procurorului, care are obligația de a asigura prezența inculpatului în fața judecătorului de drepturi și libertăți. De asemenea, ziua și ora se comunică avocatului inculpatului căruia, la cerere, i se pune la dispoziție pentru studiu, pe un timp rezonabil, dosarul cauzei și propunerea formulată de procuror.

(3) Inculpatul aflat în stare de libertate se citează pentru termenul fixat. Termenul se comunică procurorului și avocatului inculpatului, acestuia din urmă acordându-i-se, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei și propunerea formulată de procuror.

(4) Soluționarea propunerii de arestare preventivă se face numai în prezența inculpatului, afară de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului.

(5) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenței juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți îl ascultă pe inculpatul prezent asupra infracțiunii de care este acuzat și asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază propunerea de arestare preventivă formulată de procuror. Cu ocazia ascultării, inculpatului trebuie să i se acorde posibilitatea de a combate acuzația ce i se aduce și motivele de arestare preventivă invocate împotriva sa, precum și de a prezenta faptele și împrejurările care îi sunt favorabile.

(8) Înainte de a proceda la ascultarea inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți îi aduce la cunoștință infracțiunea de care este acuzat și dreptul de a nu face nici o declarație, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

Art.226. Admiterea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) În cazul admiterii propunerii de arestare preventivă, încheierea judecătorului de drepturi și libertăți cuprinde:

a) descrierea faptei de care este acuzat inculpatul, cu arătarea datei și locului comiterii acesteia, încadrarea juridică, denumirea infracțiunii și pedeapsa prevăzută de lege;

b) indicarea probelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit infracțiunea de care este acuzat;

c) arătarea cazului concret, dintre cele prevăzute în art. 223, pentru care se dispune arestarea preventivă a inculpatului și a probelor pe care acesta se întemeiază;

d) menționarea împrejurărilor pe care se întemeiază aprecierea proporționalității măsurii arestării preventive, a necesității acesteia pentru realizarea scopului prevăzut art.201 alin.(1) și a caracterului insuficient al altor măsuri preventive.

(2) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă pentru cel mult 30 de zile. În cazul în care inculpatul a fost anterior reținut, arestarea preventivă a acestuia nu se poate dispune decât cel mult pentru zilele care au mai rămas după scăderea din 30 de zile a duratei reținerii.

(3) După luarea măsurii, inculpatului i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, motivele arestării preventive.

Art. 227. Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) În cazul respingerii propunerii de arestare preventivă, judecătorul de drepturi și libertăți dispune prin încheiere punerea în libertate a inculpatului reținut.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune aplicarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute în art.201 alin.(4) lit.b) - d) .

Art. 228. Încunoștințarea despre arestarea preventivă și locul de deținere a inculpatului arestat preventiv

(1) Imediat după luarea măsurii arestării preventive, judecătorul de drepturi și libertăți de la prima instanță sau de la instanța ierarhic superioară, care a dispus măsura, încunoștințează despre aceasta un membru al familiei inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta. Dispozițiile art.209 alin.(2) se aplică în mod corespunzător. Efectuarea încunoștințării se consemnează într-un proces-verbal.

(2) Îndată după introducerea sa într-un loc de deținere, inculpatul are dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita administrației locului respectiv să încunoștințeze persoanele prevăzute în alin.(1) despre locul unde este deținut.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul schimbării ulterioare a locului de deținere, imediat după producerea schimbării.

(4) Administrația locului de deținere are obligația de a aduce la cunoștința inculpatului arestat preventiv dispozițiile alin.(2) - (3) și de a consemna într-un proces-verbal modul în care s-a realizat încunoștințarea.

(5) Inculpatului arestat preventiv nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea decât pentru motive temeinice, care se consemnează în procesul-verbal întocmit potrivit alin.(4) .

Art.229. Luarea măsurilor de ocrotire în caz de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) Când măsura arestării preventive a fost luată față de un inculpat în a cărui ocrotire se află un minor, o persoană pusă sub interdicție, o persoană căreia i s-a instituit tutela sau curatela ori o persoană care, datorită vârstei, bolii sau altei cauze, are nevoie de ajutor, autoritatea competentă este încunoștințată, de îndată, în vederea luării măsurilor legale de ocrotire pentru persoana respectivă.

(2) Obligația de încunoștințare revine judecătorului de drepturi și libertăți de la prima instanță sau de la instanța ierarhic superioară, care a luat măsura arestării preventive, modul de îndeplinire a acestei obligații fiind consemnat într-un proces-verbal.

Art. 230. Mandatul de arestare preventivă

(1) În baza încheierii prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți de la prima instanță sau, după caz, de la instanța ierarhic superioară emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

(2) Dacă, prin aceeași încheiere, s-a dispus arestarea preventivă a mai multor inculpați, se emite câte un mandat pentru fiecare dintre ei.

(3) În mandatul de arestare preventivă se arată:

a) instanța din care face parte judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus luarea măsurii arestării preventive;

b) data emiterii mandatului;

c) numele, prenumele și calitatea judecătorului de drepturi și libertăți care a emis mandatul;

d) datele de identitate ale inculpatului;

e) durata pentru care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, cu menționarea datei la care încetează;

f) arătarea faptei de care este acuzat inculpatul, cu indicarea datei și locului comiterii acesteia, încadrarea juridică, denumirea infracțiunii și pedeapsa prevăzută de lege;

g) temeiurile concrete care au determinat arestarea preventivă;

h) ordinul de a fi arestat inculpatul;

i) indicarea locului unde va fi deținut inculpatul arestat preventiv;

j) semnătura judecătorului de drepturi și libertăți;

k) semnătura inculpatului prezent. În cazul în care acesta refuză să semneze, se va face mențiune corespunzătoare în mandat.

(4) Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate și organului de poliție.

(5) Organul de poliție prevăzut în alin. (4) predă exemplarul original al mandatului de arestare preventivă la locul de deținere.

Art.231. Executarea mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului

(1) Când măsura arestării preventive a fost dispusă în lipsa inculpatului, două exemplare originale ale mandatului emis se înaintează organului de poliție, în vederea executării.

(2) Organul de poliție procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar original al acestuia, după care o conduce de îndată la judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus măsura arestării preventive.

(3) În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința oricărei persoane fizice, fără învoirea acesteia, precum și în sediul oricărei persoane juridice, fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) În cazul în care arestarea preventivă a inculpatului a fost dispusă în lipsă întrucât din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate acesta nu a putut fi adus la soluționarea propunerii de arestare preventivă, inculpatul este prezentat judecătorului de drepturi și libertăți care a luat măsura.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți procedează la ascultarea inculpatului conform art. 225 alin. (7) și (8), în prezența avocatului acestuia și, evaluând declarația inculpatului în contextul probelor administrate și al motivelor avute în vedere la luarea măsurii, dispune prin încheiere, după ascultarea concluziilor procurorului, confirmarea arestării preventive și a executării mandatului ori, după caz, în condițiile prevăzute de lege, revocarea arestării preventive sau înlocuirea acesteia cu una dintre măsurile preventive

prevăzute în art. 201 alin. (4) lit. b) - d) și punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(6) Dispozițiile alin. (2), (4) și (5) se aplică și în cazul în care inculpatul arestat preventiv în lipsă în cursul urmăririi penale a fost deja trimis în judecată, situație în care competența de a se pronunța aparține judecătorului de cameră preliminară sau instanței de judecată în fața căreia se află cauza.

Art.232. Obiecții în ceea ce privește identitatea

(1) Dacă cel arestat preventiv în lipsă ridică obiecții contra executării mandatului în ceea ce privește identitatea, acesta este condus de îndată în fața judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța locului unde a fost găsit, corespunzătoare în grad instanței din care face parte judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus măsura arestării preventive, care, dacă este necesar, solicită prin orice mijloace relații de la judecătorul de drepturi și libertăți care a emis mandatul. Relațiile comunicate sunt consemnate într-un proces-verbal.

(2) Până la rezolvarea obiecțiilor, judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că nu există pericol de dispariție, poate dispune punerea în libertate a persoanei împotriva căreia s-a executat mandatul de arestare preventivă.

(3) Dacă judecătorul de drepturi și libertăți constată că persoana adusă în fața sa nu este cea arătată în mandat, dispune punerea de îndată în libertate a acesteia, dacă nu este arestată în altă cauză.

(4) Dacă judecătorul de drepturi și libertăți constată că obiecțiile privind identitatea sunt nefondate, confirmă punerea în executare a mandatului față de persoana arestată.

(5) Dispozițiile art. 231 alin.(2) și (4) - (6) se aplică în mod corespunzător.

(6) În cazurile prevăzute în alin. (2) - (4), judecătorul de drepturi și libertăți dispune printr-o încheiere care nu poate fi contestată.

(7) O copie de pe încheierea prevăzută în alin. (6) se transmite judecătorului de drepturi și libertăți care a dispus arestarea preventivă.

Art.233. Negăsirea persoanei prevăzute în mandatul de arestare preventivă

Când persoana menționată în mandatul de arestare preventivă nu a fost găsită, organul de poliție însărcinat cu executarea mandatului încheie un proces-verbal prin care constată aceasta și înștiințează judecătorul de drepturi și libertăți care dispus măsura arestării preventive, precum și organele competente pentru darea în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Art.234. Durata arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale

(1) În cursul urmăririi penale, durata arestării preventive a inculpatului nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când este prelungită în condițiile legii.

(2) Termenul prevăzut în alin.(1) curge de la data punerii în executare a măsurii față de inculpatul arestat preventiv.

(3) Durata totală a arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de 180 de zile.

(4) Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, arestarea preventivă dispusă sau prelungită anterior rămâne valabilă. Durata arestării preventive se calculează potrivit dispozițiilor alineatelor precedente.

Art.235. Prelungirea arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi prelungită, în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă temeiurile care au determinat arestarea inițială impun în continuare privarea de libertate a inculpatului sau există temeiuri noi care justifică lipsirea acestuia de libertate.

(2) Prelungirea arestării preventive se poate dispune numai la propunerea motivată a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) În cazul prevăzut în alin.(1), prelungirea arestării preventive poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(4) Dacă arestarea preventivă a fost dispusă inițial de către un judecător de drepturi și libertăți de la o instanță inferioară celei căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, prelungirea acestei măsuri se poate dispune numai de un judecător de drepturi și libertăți de la instanța competentă în momentul soluționării propunerii de prelungire sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(5) Propunerea prevăzută în alin.(2) cuprinde:

a) arătarea împrejurărilor concrete din care rezultă menținerea temeiurilor arestării inițiale sau, după caz, apariția unor temeiuri noi de arestare preventivă;

b) indicarea probelor administrate și a actelor efectuate ulterior dispunerii arestării preventive sau, după caz, prelungirii imediat anterioare a acesteia;

c) motivarea necesității privării în continuare de libertate a inculpatului în raport cu împrejurările, probele și actele prevăzute la lit.a) și b), precum și cu cercetările ce urmează a fi efectuate pentru definitivarea urmăririi penale.

(6) Propunerea formulată de procuror nu se poate întemeia pe alte probe decât cele prezentate judecătorului de drepturi și libertăți.

(7) Când, în aceeași cauză, se găsesc mai mulți inculpați arestați pentru care durata arestării preventive expiră la date diferite, procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți cu propunerea de prelungire a arestării preventive pentru toți inculpații.

Art.236. Procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) Propunerea de prelungire a arestării preventive, împreună cu dosarul cauzei, se depun la judecătorul de drepturi și libertăți cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți fixează termen pentru soluționarea propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea măsurii. Ziua și ora stabilite se comunică procurorului, care are obligația de a asigura prezența în fața judecătorului de drepturi și libertăți a inculpatului arestat preventiv, precum și avocatului acestuia, căruia i se acordă, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei și propunerea formulată de procuror.

(3) Inculpatul este ascultat de judecătorul de drepturi și libertăți asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază propunerea de prelungire a arestării preventive, în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) În cazul în care inculpatul arestat preventiv se află internat în spital și din cauza stării sănătății nu poate fi adus în fața judecătorului de drepturi și libertăți sau când, din cauză de forță majoră ori stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, propunerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezența avocatului acestuia, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea duratei acesteia.

Art.237. Admiterea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) În cazul admiterii propunerii de prelungire a arestării preventive, încheierea judecătorului de drepturi și libertăți cuprinde:

a) constatarea menținerii suspiciunii rezonabile că inculpatul a săvârșit infracțiunea de care este acuzat, având în vedere și probele administrate ulterior dispunerii arestării preventive sau, după caz, prelungirii imediat anterioare a acesteia;

b) indicarea împrejurărilor concrete din care rezultă menținerea temeiurilor arestării inițiale sau, după caz, apariția unor temeuri noi de arestare preventivă, dintre cele prevăzute în art.223;

c) menționarea motivelor din care rezultă necesitatea privării în continuare de libertate a inculpatului, menținerea caracterului proporțional al măsurii arestării preventive în raport cu gravitatea acuzației adusă acestuia și caracterul insuficient al unei alte măsuri preventive.

(2) Prolungirea arestării preventive a inculpatului se poate dispune pentru o durată de cel mult 30 de zile.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți poate acorda în cursul urmăririi penale și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. Dispozițiile alin.(1) se aplică în mod corespunzător.

Art.238. Respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) În cazul respingerii propunerii de prelungire a arestării preventive, judecătorul de drepturi și libertăți dispune punerea în libertate a inculpatului la expirarea duratei acesteia, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune înlocuirea arestării preventive cu una dintre măsurile preventive prevăzute în art.201 alin.(4) lit.b) - d) .

Art.239. Arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecării

(1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în procedura de cameră preliminară și în cursul judecării, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, din oficiu ori la propunerea motivată a procurorului, pentru o perioadă de cel mult 30 de zile, pentru aceleași temeuri și în aceleași condiții ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale.

(2) În cursul judecării, măsura prevăzută în alin.(1) se poate dispune de către instanța de judecată, în compunerea prevăzută de lege.

(3) Față de inculpatul care a mai fost anterior arestat preventiv în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecării, se poate dispune din nou această măsură numai dacă au intervenit temeuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

Art.240. Durata maximă a arestării preventive a inculpatului în cursul judecării în primă instanță și în apel

(1) În cursul judecării în prima instanță și în apel, durata totală a arestării preventive a inculpatului nu poate depăși un termen rezonabil, și nu poate fi mai mare de 2 ani, în cazul infracțiunilor pedepsite cu închisoarea de până la 10 ani, și respectiv de 3 ani, în cazul infracțiunilor pedepsite cu detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 10 ani.

(2) Termenele prevăzute în alin.(1) curg de la data sesizării instanței de judecată, în cazul când inculpatul se află în stare de arest preventiv, sau de la data punerii în executare a măsurii după sesizarea instanței de judecată, când față de acesta s-a dispus arestarea preventivă în lipsă.

(3) Dacă la expirarea termenelor prevăzute în alin.(1) se mențin temeiurile care au determinat arestarea inițială a inculpatului sau privarea de libertate a acestuia ar fi justificată de existența unor temeuri noi de arestare preventivă, instanța de judecată poate dispune înlocuirea măsurii arestării preventive cu o altă măsură preventivă.

Art.241. Internarea sub pază permanentă a inculpatului arestat preventiv

(1) În cazul în care, pe baza expertizei medico - legale, judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza constată că inculpatul arestat preventiv suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor dispune, prin încheiere, internarea acestuia sub pază permanentă într-o unitate sanitară din rețeaua medicală a Ministerului Sănătății Publice, pe perioada necesară efectuării tratamentului.

(2) Încheierea prevăzută în alin.(1) nu poate fi contestată.

(3) Timpul în care inculpatul este internat sub pază permanentă, conform alin.(1), intră în durata arestării preventive.

SECȚIUNEA a 7-a

Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive

Art.242. Încetarea de drept a măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive încetează de drept:

a) la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare;

b) în cazurile în care procurorul dispune o soluție de netrimitere în judecată ori instanța de judecată pronunță o hotărâre de achitare, de încetare a procesului penal, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de suspendare a executării pedepsei sub supraveghere, chiar nedefinitivă;

c) la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus condamnarea inculpatului.

(2) Măsura arestării preventive încetează de drept și atunci când:

a) s-a împlinit durata maximă a arestării preventive în cursul urmăririi penale, conform art. 234 alin. (3) sau al judecății în primă instanță și în apel, potrivit art. 240 alin.(1);

b) au expirat termenele prevăzute de lege, fără ca judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată să fi procedat la verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive în acest termen;

c) mai înainte de pronunțarea unei hotărâri de condamnare în primă instanță, durata arestării preventive a atins jumătatea maximului special al pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea care face obiectul sesizării instanței de judecată;

d) în alte cazuri anume prevăzute de lege.

(3) În cazul când nu s-au produs efectele încetării de drept a măsurii preventive, organul judiciar care a dispus această măsură sau, după caz, procurorul, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată în fața căreia se află cauza constată, prin ordonanță sau

încheiere, din oficiu ori la cerere, încetarea de drept a măsurii preventive, dispunând, în cazul celui reținut sau arestat preventiv, punerea de îndată în libertate, dacă nu este reținut ori arestat în altă cauză.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată se pronunță, prin încheiere, asupra încetării de drept a măsurii preventive în lipsa inculpatului și fără participarea procurorului, aceștia având dreptul de a depune concluzii scrise.

(5) Persoanei față de care s-a dispus măsura preventivă, precum și tuturor instituțiilor cu atribuții în executarea măsurii li se comunică de îndată câte o copie de pe ordonanța sau încheierea prin care organul judiciar constată încetarea de drept a măsurii preventive.

Art.243. Revocarea măsurilor preventive și înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă

(1) Măsura preventivă se revocă, din oficiu sau la cerere, în cazul în care au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare, prelungire ori menținere a măsurii sau au încetat temeiurile care au determinat-o, dispunându-se, în cazul reținerii și arestării preventive, punerea în libertate a suspectului ori a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Măsura preventivă se înlocuiește, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai ușoară, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia și, în urma evaluării împrejurărilor concrete ale cauzei și a conduitei procesuale a inculpatului, măsura preventivă mai ușoară este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut în art.201 alin.(1) .

(3) Măsura preventivă se înlocuiește, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai grea, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia și, în urma evaluării împrejurărilor concrete ale cauzei și a conduitei procesuale a inculpatului, măsura preventivă mai grea este necesară pentru realizarea scopului prevăzut în art.201 alin.(1).

(4) Măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive dacă pe durata măsurii inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există o suspiciune rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa.

(5) Măsura arestului la domiciliu se poate înlocui cu măsura arestării preventive dacă inculpatul încalcă cu rea-credință măsura arestului la domiciliu sau obligațiile care îi revin ori există o suspiciune rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (4) și (5) înlocuirea măsurii preventive se poate dispune chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestului la domiciliu sau a arestării preventive.

(7) În cazul în care măsura preventivă a fost luată în cursul urmăririi penale de către procuror sau de către judecătorul de drepturi și libertăți, organul de cercetare penală are obligația să-l informeze de îndată, în scris, pe procuror

despre orice împrejurare care ar putea conduce la revocarea sau înlocuirea măsurii preventive. Dacă apreciază că informațiile comunicate justifică ridicarea măsurii preventive, procurorul dispune aceasta sau, după caz, sesizează judecătorul de drepturi și libertăți care a luat măsura, în termen de 24 de ore de la primirea informării. Procurorul este obligat să sesizeze și din oficiu judecătorul de drepturi și libertăți, când constată el însuși existența vreunei împrejurări care justifică revocarea sau înlocuirea măsurii preventive luate de acesta.

(8) Cererea de revocare sau înlocuire a măsurii preventive formulată de inculpat se adresează, în scris, în cursul urmăririi penale, judecătorului de drepturi și libertăți care a luat măsura, în procedura de cameră preliminară, judecătorului de cameră preliminară, iar în cursul judecății, instanței de judecată și se soluționează în termen de 3 zile de la data înregistrării acesteia.

(9) În cursul urmăririi penale, procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți dosarul cauzei sau copie certificată de pe acesta, în termen de 24 de ore de la solicitarea acestuia de către judecător.

(10) În vederea soluționării cererii de înlocuire a măsurii preventive cu o măsură preventivă mai grea, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată fixează data de soluționare a acesteia și procedează la citarea inculpatului. Dispozițiile art. 236 alin. (3) – (6) se aplică în mod corespunzător.

(11) În celelalte cazuri, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată fixează data de soluționare a cererii, pe care o comunică inculpatului și procurorului, punându-le în vedere că au dreptul de a depune concluzii scrise până la acea dată. Soluționarea cererii se face în lipsa inculpatului și a procurorului, afară de cazul când judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată apreciază că prezența acestuia și formularea de concluzii orale de către inculpat și procuror sunt necesare pentru justa soluționare a cererii.

(12) În cazul prevăzut la alin. (11), atunci când cererea se soluționează în prezența inculpatului, asistarea acestuia de către avocat și participarea procurorului sunt obligatorii.

(13) Dacă cererea are ca obiect înlocuirea măsurii arestării preventive sau a măsurii arestului la domiciliu cu măsura controlului judiciar pe cauțiune, dacă găsește cererea întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere, admite în principiu cererea și stabilește valoarea cauțiunii, acordându-i inculpatului un termen pentru depunerea ei.

(14) Dacă se depune cauțiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, în lipsa inculpatului și a procurorului, admite cererea de înlocuire a măsurii preventive cu măsura controlului judiciar pe cauțiune, stabilește obligațiile ce vor reveni inculpatului pe durata măsurii și dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(15) Dacă nu se depune cauțiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, în lipsa inculpatului și a procurorului, respinge ca neîntemeiată cererea formulată de inculpat.

(16) Termenul prevăzut în alin. (13) curge de la data rămânerii definitive a încheierii prin care se stabilește valoarea cauțiunii.

SECȚIUNEA a 8-a

Dispoziții speciale privind măsurile preventive aplicate minorilor

Art. 244. Condiții speciale de aplicare față de minori a măsurilor preventive

(1) Față de suspectul și inculpatul minor se pot dispune măsuri preventive potrivit dispozițiilor prevăzute în Secțiunile 1 - 7, cu derogările și completările din prezentul articol.

(2) Reținerea și arestarea preventivă pot fi dispuse față de un inculpat minor, în mod excepțional, numai dacă efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării acestuia nu sunt disproporționate față de scopul urmărit prin luarea măsurii.

(3) Minorul cu vârsta între 13 și 16 ani nu poate fi reținut sau arestat preventiv decât dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de care este acuzat este detențiunea pe viață ori închisoarea de 10 ani sau mai mare.

(4) Termenele aplicabile în privința inculpatului minor pentru luarea, prelungirea ori menținerea arestării preventive sunt:

a) luarea măsurii arestării preventive, în cursul urmăririi penale se poate dispune față de inculpatul minor pentru o perioadă de cel mult 20 de zile. Măsura poate fi prelungită succesiv. Fiecare prelungire nu poate depăși 20 de zile;

b) durata maximă a arestării preventive a inculpatului minor în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de 90 de zile;

c) luarea măsurii arestării preventive, în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, se poate dispune față de inculpatul minor pentru o perioadă de cel mult 30 de zile;

d) verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive a inculpatului minor, în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății în primă instanță și în apel, se efectuează periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile.

e) durata maximă a arestării preventive a inculpatului minor în cursul judecății în primă instanță și în apel nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de 9 luni, în cazul infracțiunilor pedepsite cu închisoarea de până la 10 ani, și respectiv de 18 luni, în cazul infracțiunilor pedepsite cu detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 10 ani.

(5) La stabilirea termenelor aplicabile conform alin.(4), se are în vedere vârsta inculpatului de la data când se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii măsurii arestării preventive.

(6) Când s-a dispus reținerea sau arestarea preventivă a unui minor, încunoștințarea prevăzută în art. 209 și art. 228 se face, în mod obligatoriu, și către reprezentantul legal al acestuia sau, după caz, către persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul. În cazul luării măsurii arestării preventive, despre aceasta și despre locul de deținere a minorului este încunoștințat și serviciul de probațiune de pe lângă instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță.

Art.245. Condiții speciale de executare a reținerii și arestării preventive dispuse față de minori

(1) Minorilor reținuți sau arestați preventiv li se asigură un regim special de detenție, în raport cu particularitățile vârstei, astfel încât măsurile preventive luate față de aceștia să nu prejudicieze dezvoltarea lor fizică, psihică sau morală.

(2) Minorii reținuți sau arestați preventiv execută măsura preventivă separat de majori, în locuri de deținere anume destinate acestora.

CAPITOLUL II

Aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical

SECȚIUNEA 1

Obligarea provizorie la tratament medical

Art.246. Condițiile de aplicare și conținutul măsurii

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți pe durata urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară în cursul procedurii de cameră preliminară sau instanța în cursul judecății poate dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului, dacă se află în situația prevăzută de art. 109 alin. (1) din Codul penal.

(2) Măsura prevăzută în alin. (1) constă în obligarea suspectului sau inculpatului să urmeze în mod regulat tratamentul medical prescris de un medic de specialitate, până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra măsurii prevăzute în alin. (1) în camera de consiliu, prin încheiere motivată. Instanța se pronunță asupra măsurii prin încheiere motivată.

Art.247. Procedura de aplicare și de ridicare a măsurii

(1) În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți sau judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță o propunere motivată de luare față de inculpat a măsurii obligării provizorii la tratament medical.

(2) Propunerea prevăzută în alin. (1) va fi însoțită de actele medicale sau de expertiza medico-legală din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii obligării la tratament medical.

(3) Judecătorul sesizat conform alin.(1) fixează termen de soluționare a propunerii în cel mult 5 zile de la data înregistrării acesteia și dispune citarea suspectului sau inculpatului.

(4) Soluționarea propunerii se face numai după ascultarea suspectului sau inculpatului, și în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Propunerea se soluționează și în lipsa suspectului sau inculpatului atunci când acesta nu se prezintă, deși a fost legal citat, dar numai în prezența avocatului, ales sau numit din oficiu, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la soluționarea propunerii de luare a măsurii obligării provizorii la tratament medical să fie asistat și de către un medic desemnat de acesta, care poate prezenta concluzii judecătorului de drepturi și libertăți. Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de medicul specialist desemnat de acesta și la alcătuirea planului terapeutic.

(7) Judecătorul se pronunță asupra propunerii printr-o încheiere care nu poate fi contestată.

(8) Dacă admite propunerea, judecătorul dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului.

(9) În cazul când după dispunerea măsurii s-a produs însănătoșirea suspectului sau inculpatului sau a intervenit o ameliorare a stării sale de sănătate care înlătură starea de pericol pentru siguranța publică, judecătorul de drepturi și libertăți sau judecătorul de cameră preliminară care a luat măsura dispune, la sesizarea procurorului ori a medicului de specialitate sau la cererea suspectului sau inculpatului, ridicarea măsurii luate. Dispozițiile alin. (2) - (7) se aplică în mod corespunzător.

(10) Dacă după dispunerea măsurii s-a dispus sesizarea instanței prin rechizitoriul, ridicarea acesteia, potrivit alin. (9), se dispune de către judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza.

(11) În cursul judecării în primă instanță și în apel, la propunerea procurorului ori din oficiu, inculpatul poate fi obligat provizoriu la tratament medical de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, care solicită concluziile unui medic de specialitate desemnat de aceasta sau efectuarea unei expertize medico-legale. Dispozițiile alin. (4) - (9) se aplică în mod corespunzător.

(12) Dacă suspectul sau inculpatul încalcă cu rea-credință măsura obligării provizorii la tratament medical, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța care a luat măsura ori în fața căreia se află cauza dispune, la sesizarea procurorului sau a medicului de specialitate ori din oficiu, internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului, în condițiile prevăzute în art. 248.

SECȚIUNEA a 2-a
Internarea medicală provizorie

Art.248. Condițiile de aplicare și conținutul măsurii

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, pe durata procedurii de cameră preliminară sau instanța, în cursul judecății, poate dispune internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului care este bolnav mintal ori consumator cronic de substanțe psihoactive, dacă luarea măsurii este necesară pentru înlăturarea unui pericol concret și actual pentru siguranța publică.

(2) Măsura prevăzută în alin.(1) constă în internarea medicală nevoluntară a suspectului sau inculpatului într-o unitate specializată de asistență medicală, până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

(3) Dispozițiile art.246 alin.(3) se aplică în mod corespunzător.

Art.249. Procedura de aplicare și de ridicare a măsurii

(1) În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți sau judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță o propunere motivată de luare față de suspect sau inculpat a măsurii internării medicale provizorii.

(2) Propunerea prevăzută în alin.(1) va fi însoțită de expertiza medico – legală psihiatrică.

(3) Judecătorul sesizat conform alin.(1) fixează de îndată termen de soluționare a propunerii și dispune aducerea cu mandat a suspectului sau a inculpatului.

(4) Soluționarea propunerii se face numai după ascultarea inculpatului, dacă starea sa de sănătate o permite, în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Când inculpatul se află deja internat într-o unitate de asistență medicală și deplasarea sa nu este posibilă, judecătorul de drepturi și libertăți procedează la ascultarea acestuia, în prezența avocatului, în locul unde se află.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la soluționarea propunerii de luare a măsurii internării medicale sau la alcătuirea concretă a planului terapeutic să fie asistat și de către un medic desemnat de acesta, ale cărui concluzii sunt înaintate judecătorului de drepturi și libertăți.

(7) Judecătorul se pronunță de îndată asupra propunerii, printr-o încheiere care nu poate fi contestată.

(8) Dacă admite propunerea, judecătorul dispune internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului și ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire a acesteia.

(9) Dacă judecătorul dispune internarea medicală provizorie, se iau și măsurile prevăzute în art. 229.

(10) Dacă după dispunerea măsurii s-a produs însănătoșirea suspectului sau inculpatului sau a intervenit o ameliorare a stării sale psiho-fizice care înlătură starea de pericol pentru siguranță publică, judecătorul de drepturi și libertăți sau judecătorul de cameră preliminară care a luat măsura dispune prin încheiere, la sesizarea procurorului ori a medicului curant sau la cererea suspectului sau inculpatului efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice în vederea ridicării măsurii aplicate.

(11) Dacă după dispunerea măsurii a fost sesizată instanța prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (10), se dispune de către judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza.

(12) În cursul judecării în primă instanță și în apel, față de inculpat se poate dispune internarea medicală provizorie, la propunerea procurorului ori din oficiu, de către instanța în fața căreia se află cauza, pe baza expertizei medico-legale psihiatrice. Dispozițiile alin. (4) – (10) se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL III

Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii

Art.250. Condițiile generale de luare a măsurilor asigurătorii

(1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, în procedura de cameră preliminară ori în cursul judecării, poate lua măsuri asigurătorii, prin ordonanță sau, după caz, prin încheiere motivată, atunci când există o suspiciune rezonabilă cu privire la existența unui pericol concret de ascundere, distrugere, înstrăinare sau sustragere de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune.

(2) Măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestru asupra acestora.

(3) Măsurile asigurătorii în vederea confiscării speciale și pentru garantarea executării pedepsei amenzii se pot lua numai asupra bunurilor suspectului sau inculpatului.

(4) Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune și pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a acestora.

(5) Măsurile asigurătorii prevăzute în alin.(4) se pot lua, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecării, și la cererea părții civile. Măsurile asigurătorii luate din oficiu de către organele judiciare prevăzute în alin.(1) pot folosi și părții civile.

(6) Luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie:

a) în cazul în care persoana vătămată este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori o instituție publică;

b) în cazurile expres prevăzute de lege.

(7) Nu pot fi sechestrate bunuri care aparțin unei autorități sau instituții publice sau unei alte persoane de drept public, precum și cele exceptate de lege.

(8) Luarea unei măsuri asigurătorii suspendă orice procedură ce are ca obiect înstrăinarea, partajul sau revendicarea bunurilor sechestrate, până la dispunerea de către procuror a unei soluții de netrimiteră în judecată sau pronunțarea unei hotărâri definitive de către instanță.

Art.251. Contestarea măsurilor asigurătorii

(1) Împotriva măsurii asigurătorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia, suspectul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente sau orice altă persoană interesată poate face plângere, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanței de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia, la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

(2) Plângerea nu este suspensivă de executare.

(3) Procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți dosarul cauzei, în termen de 24 de ore de la solicitarea dosarului de către acesta.

(4) Soluționarea plângerii se face în ședință publică,, prin încheiere motivată, cu citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți soluționează plângerea împotriva măsurii asigurătorii nu este supusă niciunei căi de atac.

(6) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la soluționarea plângerii.

(7) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii luate de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată, procurorul, inculpatul, partea responsabilă civilmente sau orice altă persoană interesată poate face plângere la acest judecător ori la această instanță, în termen de 3 zile de la data punerii în executare a măsurii.

(8) Plângerea nu este suspensivă de executare și se soluționează, în ședință publică, prin încheiere motivată, cu citarea părților, în termen de 5 zile de la înregistrarea acesteia. Participarea procurorului este obligatorie. Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(9) După rezolvarea definitivă a cauzei, dacă nu s-a contestat modul de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii, se poate face contestație potrivit legii civile.

(10) Întocmirea minutei este obligatorie.

Art.252. Organele care aduc la îndeplinire măsurile asigurătorii

(1) Ordonanța de luare a măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire de către organele de cercetare penală.

(2) Măsurile asigurătorii dispuse de către procuror pot fi aduse la îndeplinire și prin organele proprii de executare ale persoanei păgubite, în cazul

în care aceasta este o autoritate publică, instituție publică sau o persoană de drept public.

(3) Încheierea prin care judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată dispune luarea măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire printr-un executor judecătoresc.

Art.253. Procedura sechestrului

(1) Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge în caz de necesitate și la experți.

(2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre prețioase, mijloacele de plată străine, titlurile de valoare interne, obiectele de artă și de muzeu, colecțiile de valoare, precum și sumele de bani care fac obiectul sechestrului, vor fi ridicate în mod obligatoriu.

(3) Bunurile perisabile se predau unităților comerciale cu capital majoritar de stat, potrivit profilului activității, care sunt obligate să le primească și să le valorifice de îndată.

(4) Metalele sau pietrele prețioase ori obiectele confecționate cu acestea și mijloacele de plată străine se depun la cea mai apropiată instituție bancară competentă.

(5) Titlurile de valoare interne, obiectele de artă sau de muzeu și colecțiile de valoare se predau spre păstrare instituțiilor de specialitate.

(6) Obiectele prevăzute în alin.(4) și (5) se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmăririi penale, procedurii de cameră preliminară sau judecătii, depunerea se face ulterior, dar nu mai târziu de 48 de ore de la pronunțarea în cauză a unei soluții definitive.

(7) Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului.

(8) Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin.(3), precum și sumele de bani ridicate potrivit alin.(2) se consemnează, după caz, pe numele inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente, la dispoziția organului judiciar care a dispus instituirea sechestrului, căruia i se predă recipisa de consemnare a sumei, în termen de cel mult 3 zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

(9) Celelalte bunuri mobile sechestrate sunt puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.

Art.254. Procesul-verbal de sechestru și inscripția ipotecară

(1) Organul care aplică sechestrul încheie un proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art.253, descriind în amănunt bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată și bunurile exceptate de lege de la urmărire, potrivit dispozițiilor art.250 alin.(7), găsite la persoana căreia i s-a aplicat sechestrul. De asemenea, se consemnează obiectele inculpatului sau ale părții responsabile civilmente, precum și cele ale altor persoane interesate.

(2) Un exemplar de pe procesul-verbal prevăzut în alin.(1) se lasă persoanei asupra bunurilor căreia s-a aplicat sechestrul iar, în lipsa acesteia,

celor cu care locuiește, administratorului, portarului sau celui care în mod obișnuit îl înlocuiește ori unui vecin. În cazul când o parte din bunuri sau totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintează și organului judiciar care a dispus luarea măsurii asigurătorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.

(3) Pentru bunurile imobile sechestrate, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent luarea înscricției ipotecare asupra bunurilor sechestrate, anexând copie de pe ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus sechestrul și un exemplar al procesului-verbal de sechestr.

Art.255. Poprirea

(1) Sumele de bani datorate cu orice titlu inculpatului sau părții responsabile civilmente de către o a treia persoană ori de către cel păgubit sunt poprite în mâinile acestora, în limitele prevăzute de lege, de la data primirii ordonanței sau încheierii prin care se înființează sechestrul.

(2) Sumele de bani prevăzute în alin.(1) vor fi consemnate de către debitori, după caz, la dispoziția organului judiciar care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de 5 zile de la scadență, recipisele urmând a fi predate procurorului, judecătorului de cameră preliminară ori instanței de judecată în 24 de ore de la consemnare.

Art.256. Restituirea lucrurilor

(1) Dacă procurorul sau judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, în procedura de cameră preliminară ori în cursul judecății, constată, la cerere sau din oficiu, că lucrurile ridicate de la suspect ori inculpat sau de la orice persoană care le-a primit spre a le păstra sunt proprietatea persoanei vătămate ori au fost luate pe nedrept din posesia sau deținerea acesteia, dispune restituirea acestor lucruri către persoana vătămată.

(2) Orice altă persoană care pretinde un drept asupra lucrurilor ridicate poate cere stabilirea acestui drept și restituirea. Dispozițiile art.251 se aplică în mod corespunzător.

(3) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu sunt îngreunate stabilirea situației de fapt și justa soluționare a cauzei și cu obligația pentru cel căruia îi sunt restituite să le păstreze până la rămânerea definitivă a oricărei soluții pronunțate în procesul penal.

Art.257. Restabilirea situației anterioare

Instanța de judecată, în cursul judecății, poate lua măsuri de restabilire a situației anterioare săvârșirii infracțiunii, când schimbarea acelei situații a rezultat în mod vădit din comiterea infracțiunii, iar restabilirea este posibilă.

TITLUL VI

ACTE PROCESUALE ȘI PROCEDURALE COMUNE

CAPITOLUL I

Citarea, comunicarea actelor procedurale și mandatul de aducere

Art.258. Modul de citare

(1) Chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citație scrisă. Citarea se poate face și prin notă telefonică sau telegrafică, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(2) Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurale ai organelor judiciare, sau prin orice alt salariat al acestora, prin serviciul poștal sau prin intermediul poliției comunitare.

(3) Persoanele prevăzute în alin.(2) sunt obligate să îndeplinească procedura de citare și să comunice dovezile de îndeplinire a acesteia înainte de termenul de citare stabilit de organul judiciar.

(4) În cazul prevăzut în art. 78, persoanele vătămate și părțile civile pot fi citate prin reprezentantul legal sau printr-o publicație de circulație națională, după primul termen de judecată.

(5) Citarea se poate realiza și prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, în cazul în care organul judiciar are mijloacele tehnice pentru a dovedi că citația a fost primită.

(6) Minorul cu o vârstă mai mică de 16 ani va fi citat prin intermediul părinților sau al tutorelui, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil.

(7) Organul judiciar poate comunica și oral citația persoanei prezente, aducându-i la cunoștință consecințele neprezentării și acordându-i termen în cunoștință. În cursul urmăririi penale, citația făcută în acest mod se menționează într-un proces-verbal, care se semnează de către persoana astfel citată.

Art.259. Conținutul citației

(1) Citația este individuală și trebuie să cuprindă următoarele:

a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată care emite citația, sediul său, data emiterii și numărul dosarului;

b) numele, prenumele celui citat, calitatea în care este citat și indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat, care trebuie să cuprindă în orașe și municipii: localitatea, județul, strada, numărul și apartamentul unde locuiește, iar în comune: județul, comuna și satul, orice alte date necesare pentru stabilirea adresei celui citat;

d) ora, ziua, luna și anul, locul de înfățișare, precum și invitarea celui citat să se prezinte la data și locul indicate.

e) mențiunea că partea citată are dreptul la un avocat cu care să se prezinte la termenul fixat;

f) dacă este cazul, mențiunea că, potrivit art. 88 sau art. 91 alin. (4), apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își alege un avocat, care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un avocat din oficiu;

g) mențiunea că partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanței sau a parchetului.

h) consecințele neprezentării în fața organului judiciar.

(2) Citația transmisă suspectului sau inculpatului trebuie să cuprindă încadrarea juridică și denumirea infracțiunii de care este acuzat, atenționarea că, în caz de neprezentare, poate fi adus cu mandat de aducere, precum și mențiunea că, în cazul în care are avocat ales, după prima citare legal îndeplinită va fi citat la sediul avocatului său.

(3) Citația se semnează de cel care o emite.

Art.260. Locul de citare

(1) Suspectul sau inculpatul se citează la adresa unde locuiește, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului său de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează.

(2) Suspectul sau inculpatul are obligația de a comunica în termen de cel mult 3 zile organului judiciar intenția de schimbare a adresei unde locuiește precum și schimbarea acesteia. Suspectul sau inculpatul este informat cu privire la această obligație în cadrul audierii și cu privire la consecințele nerespectării obligației.

(3) Suspectul sau inculpatul care a indicat, printr-o declarație dată în cursul procesului penal, un alt loc pentru a fi citat, este citat la locul indicat.

(4) Suspectul sau inculpatul poate fi citat la sediul avocatului ales, dacă nu s-a prezentat după prima citare legal îndeplinită.

(5) Dacă nu se cunoaște adresa unde locuiește suspectul sau inculpatul și nici locul sau de munca, citația se afișează la sediul organului judiciar, potrivit fazei procesuale în care se află cauza.

(6) Bolnavii aflați în spital sau într-o casă de sănătate se citează prin administrația acestora.

(7) Persoanele private de libertate se citează la locul de deținere, prin administrația acestuia.

(8) Militarii se citează la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.

(9) Dacă suspectul sau inculpatul locuiește în străinătate, citarea se face, pentru primul termen, potrivit normelor de drept internațional penal aplicabile în relația cu statul solicitat, în condițiile legii. În absența unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic internațional aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandată. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia ține loc de dovadă a îndeplinirii procedurii de citare. Pentru primul termen de judecată, suspectul sau inculpatul va fi înștiințat prin citație că are obligația de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poștă electronică sau mesagerie electronică, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul. În

cazul în care nu se conformează, comunicările i se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele care se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

(10) La stabilirea termenului pentru înfățișarea suspectului sau inculpatului aflat în străinătate, se ține seama de normele internaționale aplicabile în relația cu statul pe teritoriul căruia se afla suspectul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citația în vederea înfățișării să fie primită cel mai târziu cu 40 de zile înainte de ziua stabilită pentru înfățișare.

(11) Citarea altor persoane decât suspectul sau inculpatul se face potrivit dispozițiilor din prezentul articol.

(12) Instituțiile, autoritățile publice și alte persoane juridice se citează la sediul acestora, iar în cazul neidentificării sediului, se aplică în mod corespunzător dispozițiile alin. (5).

Art.261. Înmânarea citației

(1) Citația se înmânează personal celui citat, care va semna dovada de primire.

(2) Dacă persoana citată refuză să primească citația, sau primind-o refuză sau nu poate să semneze dovada de primire, persoana însărcinată să comunice citația o lasă celui citat ori, în cazul refuzului de primire, o afișează pe ușa locuinței acestuia, încheind despre aceasta proces-verbal.

(3) În cazul în care scrisoarea recomandată prin care se citează un suspect sau inculpat care locuiește în străinătate nu poate fi înmănată, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin poștă, citația se va afișa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.

(4) Citarea se poate realiza și prin intermediul autorităților competente ale statului străin dacă:

- a) adresa celui citat este necunoscută sau inexactă;
- b) nu a fost posibilă trimiterea citației prin intermediul poștei;
- c) dacă citarea prin poștă a fost ineficientă sau necorespunzătoare.

(5) Când citarea se face potrivit art.260 alin.(6) - (8), unitățile acolo arătate sunt obligate a înmâna de îndată citația persoanei citate sub luare de dovada, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura acesteia. Dovada este predată agentului procedural, iar acesta o înaintează organului de urmărire penală sau instanței de judecată care a emis citația.

(6) Citația destinată unei instituții sau autorități publice sau altei persoane juridice se preda la registratura sau funcționarului însărcinat cu primirea corespondenței. Dispozițiile alin.(2) se aplică în mod corespunzător.

Art.262. Înmânarea citației altor persoane

(1) Dacă persoana citată nu se afla acasă, agentul înmânează citația soțului, unei rude sau oricărei persoane care locuiește cu ea, ori care în mod obișnuit îi primește corespondența. Citația nu poate fi înmănată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de discernământ.

(2) Dacă persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor arătate în alin.(1), citația se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

(3) Persoana care primește citația semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea și semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta refuză sau nu poate semna dovada de primire, agentul afișează citația pe ușa locuinței, încheind proces-verbal.

(4) În lipsa persoanelor arătate în alin.(1) și (2), agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmâna citația. Când nici pe această cale nu se poate ajunge la înmânare, agentul afișează citația pe ușa locuinței persoanei citate, încheind proces-verbal.

(5) În cazul când persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citație nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuiește, agentul este obligat să facă investigații pentru a afla aceasta. Dacă investigațiile au rămas fără rezultat, agentul afișează citația pe ușa principală a clădirii, încheind proces-verbal și făcând mențiune despre împrejurările care au făcut imposibil înmânarea citației.

(6) Când comunicarea citației nu se poate face, deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neîntrebuințat, ori destinatarul actului nu mai locuiește în imobilul respectiv, agentul întocmește un proces-verbal care menționează situațiile constatate, pe care îl trimite organului judiciar care a dispus citarea.

Art.263. Dovada de primire și procesul-verbal de predare a citației

(1) Dovada de primire a citației trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanței care a emis citația, numele, prenumele și calitatea persoanei citate, precum și data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmânării citației, numele, prenumele, calitatea și semnătura celui care înmânează citația, certificarea de către acesta a identității și semnăturii persoanei căreia i s-a înmănat citația, precum și arătarea calității acesteia.

(2) Ori de câte ori cu prilejul predării sau afișării unei citații se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător și mențiunile arătate în alin.(1).

Art.264. Incidente privind citarea

(1) Orice neregularitate cu privire la citare nu este luată în considerare în cazul în care partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea nu a invocat-o la termenul următor producerii ei, dacă la acest termen ea a fost prezentă sau legal citată.

(2) În lipsa părții nelegal citate, neregularitatea privind procedura de citare a acesteia poate fi invocată de către procuror, de către părți ori din oficiu, însă numai la termenul la care ea s-a produs.

Art.265. Comunicarea altor acte procedurale

Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

Art.266. Mandatul de aducere

(1) O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, dacă, fiind anterior citată, nu s-a prezentat, în mod nejustificat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară, sau dacă nu a fost posibilă comunicarea corespunzătoare a citației și împrejurările indică fără echivoc că persoana se sustrage de la primirea citației.

(2) Suspectul sau inculpatul poate fi adus cu mandat de aducere, chiar înainte de a fi fost chemat prin citație, dacă această măsură se impune în interesul rezolvării cauzei.

(3) În cursul urmăririi penale mandatul de aducere se emite de către procuror, iar în cursul judecății de către instanță.

(4) În cazul în care pentru executarea mandatului de aducere este necesară pătrunderea într-un domiciliu sau sediu, în cursul urmăririi penale mandatul de aducere poate fi dispus, la cererea motivată a procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(5) Cererea formulată de procuror, în cursul urmăririi penale, trebuie să cuprindă:

- a) motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute în alin.(1) și (2);
- b) indicarea infracțiunii care constituie obiectul urmăririi penale și numele suspectului sau al inculpatului;
- c) indicarea adresei unde locuiește persoana pentru care se solicită emiterea mandatului de aducere.

(6) Cererea prin care se solicită, în cursul urmăririi penale, emiterea unui mandat de aducere se soluționează în camera de consiliu, fără citarea părților.

(7) În cazul în care apreciază că cererea este întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți dispune motivat, prin încheiere definitivă, admiterea solicitării parchetului și încuviințarea aducerii persoanei solicitate, emițând de îndată mandatul de aducere.

(8) Mandatul de aducere emis de judecătorul de drepturi și libertăți trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instanței;
- b) data, ora și locul emiterii;
- c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de aducere;

- d) scopul pentru care a fost emis;
  - e) numele persoanei care urmează a fi adusă cu mandat, și adresa unde locuiește. În cazul suspectului sau inculpatului mandatul de aducere trebuie să menționeze infracțiunea care constituie obiectul urmăririi penale;
  - f) indicarea temeiului și motivarea necesității emiterii mandatului de aducere;
  - g) mențiunea că mandatul de aducere poate fi folosit o singură dată;
  - h) semnătura judecătorului și ștampila instanței.
- (9) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt satisfăcute condițiile prevăzute în alin. (1), (2) și (4) dispune, prin încheiere definitivă, respingerea cererii, ca neîntemeiată.
- (10) Mandatul de aducere emis de procuror, în cursul urmăririi penale, sau de instanță, în cursul judecății, trebuie să cuprindă, în mod corespunzător, mențiunile prevăzute în alin.(8) .
- (11) Organul judiciar ascultă, de îndată, persoana adusă cu mandat de aducere sau, după caz, efectuează de îndată actul care a necesitat prezența acesteia.
- (12) Persoanele aduse cu mandat rămân la dispoziția organului judiciar timpul strict necesar pentru audierea sau pentru audiere sau pentru îndeplinirea actului procesual care a făcut necesară prezența lor, pe o durată de cel mult 8 ore, afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.

Art.267. Executarea mandatului de aducere

- (1) Mandatul de aducere se execută prin organele de ordine publică și siguranță națională. Persoana căreia i se încredințează executarea mandatului transmite mandatul persoanei pentru care acesta a fost emis și îi solicită să îl însoțească. În cazul în care persoana indicată în mandat refuză să însoțească persoana ce execută mandatul sau încearcă să fugă, aceasta va fi adusă prin constrângere.
- (2) În vederea executării mandatului emis de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată, organele prevăzute în alin. (1) pot pătrunde în locuința sau sediul oricărei persoane, în care există indicii că se află cel căutat, în cazul în care aceasta refuză să coopereze, împiedică executarea mandatului sau pentru orice alt motiv temeinic justificat și proporțional cu scopul urmărit.
- (3) Dacă persoana arătată în mandatul de aducere nu poate fi adusă din motive de boala, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta într-un proces-verbal, care se înaintează de îndată organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată.
- (4) Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găsește persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări și, dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde mențiuni despre cercetările făcute. Procesul-verbal se înaintează, de îndată, organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată.

(5) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unității militare sau prin poliția militară.

(6) Activitățile desfășurate cu ocazia executării mandatului de aducere sunt consemnate într-un proces-verbal, care trebuie să cuprindă:

- a) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie,
- b) locul unde este încheiat,
- c) mențiuni despre activitățile desfășurate.

CAPITOLUL II

Termenele

Art.268. Consecințele nerespectării termenului

(1) Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen.

(2) Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

(3) Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispozițiile privitoare la nulități.

Art.269. Calculul termenelor procedurale

(1) La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna sau anul prevăzut în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazul când legea dispune altfel.

(2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socotește ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

(3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expiră, după caz, la sfârșitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfârșitul zilei și lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună care nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acelei luni.

(4) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Art.270. Acte considerate ca făcute în termen

(1) Actul depus înăuntrul termenului prevăzut de lege la administrația locului de deținere ori la unitatea militară sau la oficiul poștal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau atestarea făcută de către administrația locului de deținere pe actul depus, recipisa oficiului poștal, precum și înregistrarea ori atestarea făcută de unitatea militară pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului.

(2) Dacă un act care trebuia făcut într-un anumit termen a fost comunicat sau transmis, din necunoaștere sau dintr-o greșeală vădită a expeditorului, înainte de expirarea termenului, unui organ judiciar care nu are competență, se

consideră că a fost depus în termen, chiar dacă actul ajunge la organul judiciar competent după expirarea termenului fixat.

(3) Cu excepția căilor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca făcut în termen, dacă data la care a fost trecut în registrul de ieșire al parchetului este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

Art.271. Calculul termenelor în cazul măsurilor privative sau restrictive de drepturi

În calculul termenelor privind măsurile preventive sau orice măsuri restrictive de drepturi, ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia.

CAPITOLUL III Cheltuielile judiciare

Art.272. Acoperirea cheltuielilor judiciare

Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, onorariile avocaților, precum și orice alte cheltuieli ocazionate de desfășurarea procesului penal se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părți.

Art.273. Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului

(1) Martorul, expertul și interpretul chemați de organul de urmărire penală ori de instanță au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreținere, locuință și altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

(2) Martorul, expertul și interpretul care sunt salariați au dreptul la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu, pricinuită de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanță.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptățit să primească o compensare.

(4) Expertul și interpretul au dreptul la o retribuție pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile și condițiile prevăzute prin dispoziții legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin.(1), (3) și (4) se plătesc pe baza dispozițiilor luate de organul care a dispus chemarea și în fața căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat.

(6) Suma care reprezintă venitul arătat în alin.(2) se plătește de angajatorul martorului, expertului sau interpretului.

Art.274. Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea pedepsei

(1) În caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunțare la aplicarea pedepsei, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind interpretii desemnați de organele judiciare, care rămân în sarcina statului.

(2) Când sunt mai mulți inculpați, procurorul sau, după caz, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre inculpați, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Art.275. Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri

(1) Cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

1. În caz de achitare, de către:

- a) persoana vătămată, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;
- b) partea civilă căreia i s-au respins în totul pretențiile civile, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;
- c) inculpatul care a fost obligat la repararea prejudiciului.

2. În caz de încetare a procesului penal, de către:

- a) inculpat, dacă există o cauză de nepedepsire;
- b) persoana vătămată, în caz de retragere a plângerii prealabile sau în cazul în care plângerea prealabilă a fost tardiv introdusă.

3. Dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:

a) persoana vătămată, atunci când aceasta și-a retras plângerea prealabilă și s-a dispus clasarea în temeiul dispozițiilor art.15 lit.a) sau achitarea inculpatului;

b) inculpat, atunci când se dispune clasarea pentru alte situații decât cele prevăzute în dispozițiile art.15 lit.a) sau încetarea procesului penal.

4. În caz de restituire a cauzei la parchet în procedura camerei preliminare, cheltuielile judiciare sunt suportate de către stat.

(2) În cazul declarării apelului, recursului în casație ori al introducerii unei contestații sau oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori care și-a retras apelul, recursul în casație, contestația sau cererea.

(3) În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

(4) În cazul când mai multe părți sau persoane vătămăte sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

(5) Dispozițiile alin. (1) pct. 1 și 2, alin. (2) – (4) se aplică în mod corespunzător în cazul dispunerii în cursul urmăririi penale a unei soluții de clasare și în situația respingerii unei plângeri formulată împotriva actelor și măsurilor dispuse de organele de urmărire penală.

(6) Cheltuielile pentru plata interpreților desemnați de organele judiciare, potrivit legii, rămân în sarcina statului.

Art.276. Plata cheltuielilor judiciare făcute de părți

(1) În caz de condamnare, inculpatul este obligat să plătească persoanei vătămate, precum și părții civile căreia i s-a admis acțiunea civilă, cheltuielile judiciare făcute de acestea.

(2) Când acțiunea civilă este admisă numai în parte, instanța poate obliga pe inculpat la plata totală sau parțială a cheltuielilor judiciare.

(3) În caz de renunțare la pretențiile civile, precum și în caz de tranzacție ori recunoaștere a pretențiilor civile, instanța se pronunță asupra cheltuielilor la cererea părților.

(4) În situațiile prevăzute în alin.(1) și (2), când sunt mai mulți inculpați, ori dacă există și parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art.274 alin.(2) și (3).

(5) În caz de achitare, persoana vătămată sau partea civilă este obligată să plătească inculpatului și, după caz, părții responsabile civilmente cheltuielile judiciare făcute de aceștia, în măsura în care au fost provocate de persoana vătămată sau de partea civilă.

(6) În celelalte cazuri instanța stabilește obligația de restituire potrivit legii civile.

CAPITOLUL IV

Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite

Art.277. Modificări în acte procedurale

(1) Orice adăugare, corectură ori suprimare făcută în cuprinsul unui act procedural este luată în considerare, numai dacă aceste modificări sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfârșitul actului, de către cei care l-au semnat.

(2) Modificările neconfirmate, dar care nu schimbă înțelesul frazei, rămân valabile.

(3) Locurile nescrise în cuprinsul unei declarații trebuie barate, astfel încât să nu se poată face adăugări.

Art.278. Îndreptarea erorilor materiale

(1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se îndreaptă de însuși organul de urmărire penală, de judecătorul de drepturi și libertăți sau de cameră preliminară ori de instanța care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

(2) În vederea îndreptării erorii, părțile pot fi chemate spre a da lămuriri.

(3) Despre îndreptarea efectuată, organul judiciar întocmește, după caz, un proces-verbal sau o încheiere, făcându-se mențiune și la sfârșitul actului corectat.

Art.279. Înlăturarea unor omisiuni vădite

Dispozițiile art.278 se aplică și în cazul când organul judiciar, ca urmare a unei omisiuni vădite, nu s-a pronunțat asupra sumelor pretinse de martori, experți, interpreți, avocați, potrivit art.272 și 273, precum și cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea măsurilor asigurătorii.

CAPITOLUL V

Nulitățile

Art.280. Efectele nulității

(1) În condițiile prevăzute expres de prezentul Cod, încălcarea dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului.

(2) Actele îndeplinite ulterior actului care a fost declarat nul sunt la rândul lor lovite de nulitate atunci când există o legătură directă între acestea și actul declarat nul.

(3) Atunci când constată nulitatea unui act organul judiciar dispune, atunci când este necesar și dacă este posibil, refacerea acelui act cu respectarea dispozițiilor legale.

Art.281. Nulitățile absolute

(1) Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind:

a) compunerea completului de judecată;
b) competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente ;

c) publicitatea ședinței de judecată;

d) participarea procurorului atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;

e) prezența suspectului sau inculpatului atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;

f) asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie.

(2) Nulitatea absolută se constată din oficiu sau la cerere.

(3) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute în alin. (1) lit.a) – d) poate fi invocată în orice stare a procesului, iar încălcarea celor prevăzute în alin.(1) lit. e) și f) poate fi invocată cel mai târziu până la încheierea procedurii în camera

preliminară, iar în cazurile în care nu se desfășoară procedura camerei preliminare, până la citirea actului de sesizare în fața primei instanțe.

Art.282. Nulitățile relative

(1) Încălcarea oricăror dispoziții legale în afara celor prevăzute în art.281 determină nulitatea actului atunci când a fost afectată caracterul echitabil al procesului penal sau drepturile părților ori ale subiecților procesuali principali.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată de procuror, suspect, inculpat, celelalte părți sau persoana vătămată, atunci când există un interes procesual propriu în respectarea dispoziției legale încălcate.

(3) Nulitatea relativă se invocă în cursul sau imediat după efectuarea actului ori cel mai târziu în termenele prevăzute în alin.(4) și (5).

(4) Încălcarea dispozițiilor legale în cursul urmăririi penale poate fi invocată cel mai târziu până la începerea dezbaterii în procedura camerei preliminare, iar în cazurile în care nu se desfășoară procedura camerei preliminare, până la citirea actului de sesizare în fața primei instanțe.

(5) Încălcarea dispozițiilor legale în cursul judecării poate fi invocată cel mai târziu până la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită.

(6) Nulitatea relativă se acoperă atunci când:

a) persoana interesată nu a invocat-o în termenul prevăzut de lege;

b) persoana interesată a renunțat în mod expres la invocarea nulității.

CAPITOLUL VI Amenda judiciară

Art.283. Abateri judiciare

(1) Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neîndeplinirea sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrări, dacă prin acestea s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare ori de comunicare a citațiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere.

(2) Lipsa nejustificată a martorului sau părăsirea, fără permisiune ori fără un motiv valabil, a locului unde urmează a fi ascultat se sancționează cu amendă judiciară de la 250 lei la 5.000 lei.

(3) Lipsa nejustificată a avocatului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei. Baroul de avocați este informat cu privire la amendarea unui membru al baroului sau a unui avocat stagiar.

(4) Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei:

a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor care revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor;

b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;

c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor primite;

d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;

e) nerespectarea obligației de păstrare, prevăzută în art.158 alin. (3);

f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

g) nerespectarea de către părți, avocații acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art.358;

h) manifestările ireverențioase ale părților, avocaților acestora, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane, față de judecător sau organul de urmărire penală;

i) nerespectarea de către suspect sau inculpat a obligației de a încunoaștința în scris, în termen de cel mult 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal;

j) neîndeplinirea de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;

k) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali sau convenționali ai acestora ori avocații lor;

l) neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 140 alin. (2) sau a obligației prevăzute la art. 150 alin. (3) de către furnizorii de servicii de telecomunicații, informatice sau financiare;

m) neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 145 alin. (5) de către unitățile poștale sau de transport sau orice alte persoane fizice sau juridice care efectuează activități de transport sau transfer de informații;

n) neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 151 alin. (3) de către furnizorul de servicii sau de persoana în posesia căreia sau care are sub control datele prevăzute la art. 151 alin.(1).

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.

Art.284. Procedura privitoare la amenda judiciară

(1) Amenda se aplică de organul de urmărire penală, prin ordonanță, iar de instanța de judecată, prin încheiere.

(2) Persoana amendată poate cere scutirea de amendă ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii de amendare.

(3) Dacă persoana amendată justifică de ce nu a putut îndeplini obligația sa, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii.

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I URMĂRIREA PENALĂ

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.285. Obiectul urmăririi penale

(1) Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

(2) Procedura din cursul urmăririi penale este nepublică și necontradictorie.

Art.286. Actele organului de urmărire penală

(1) Procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ordonanța trebuie să cuprindă:

- a) denumirea parchetului și data emiterii;
- b) numele, prenumele și calitatea celui care o întocmește;
- c) fapta care face obiectul urmăririi penale, încadrarea juridică a acesteia și, după caz, datele privitoare la persoana suspectului sau inculpatului;
- d) obiectul actului sau măsurii procesuale ori, după caz, tipul soluției, precum și motivele de fapt și de drept ale acestora;
- e) date referitoare la măsurile asiguratorii, măsurile de siguranță cu caracter medical și măsurile preventive luate în cursul urmăririi;
- f) alte mențiuni prevăzute de lege;
- g) semnătura celui care a întocmit-o.

(3) Procurorul confirmă un act sau o măsură procesuală prin înscrierea acestei mențiuni și a temeiului de drept pe actul în cauză.

(4) Organele de cercetare penală dispun asupra măsurilor procesuale numai în condițiile și în forma prevăzute de lege. În cursul urmăririi penale formulează propuneri prin referat, care va cuprinde în mod corespunzător datele menționate la alin. (2), precum și după caz, mențiuni privind cheltuielile judiciare.

Art.287. Păstrarea unor acte de urmărire penală

(1) Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviințată, autorizată sau confirmată, un exemplar al actului rămâne la procuror.

(2) În cazurile în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori alte autorități prevăzute de lege, în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, va înainta copii numerotate și certificate de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legătură cu cererea sau propunerea formulată. Originalul actelor se păstrează la organul de cercetare penală, în vederea continuării urmăririi penale.

CAPITOLUL II

Sesizarea organelor de urmărire penală

SECȚIUNEA I

Reglementări generale

Art.288. Modurile de sesizare

(1) Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege ori se sesizează din oficiu.

(2) Când potrivit legii, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, la sesizarea formulată de persoana prevăzută de lege, la cererea de urmărire penală a autorității competente ori cu autorizarea organului prevăzut de lege, urmărirea penală nu poate începe în lipsa acestora.

Art.289. Plângerea

(1) Plângerea este încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune.

(2) Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, calitatea și domiciliul petiționarului, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, precum și indicarea făptuitorului și a mijloacelor de probă, dacă sunt cunoscute.

(3) Plângerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura rămâne atașată plângerii.

(4) Dacă este făcută în scris, plângerea trebuie semnată de persoana vătămată sau de mandatar.

(5) Plângerea în formă electronică îndeplinește condițiile de formă numai dacă este certificată prin semnătură electronică, în conformitate cu prevederile legale.

(6) Plângerea formulată oral se consemnează într-un proces-verbal de către organul care o primește.

(7) Plângerea se poate face și de către unul dintre soți pentru celălalt soț, sau de către copilul major pentru părinți. Persoana vătămată poate să declare că nu-și însușește plângerea.

(8) Pentru persoana lipsită de capacitatea de exercițiu, plângerea se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face plângere cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă.

(9) Plângerea greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite organului competent.

Art.290. Denunțul

(1) Denumțul este încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni.

(2) Denumțul se poate face numai personal, dispozițiile art. 289 alin. (2), (4) -(6) aplicându-se în mod corespunzător.

Art.291. Sesizări făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane

Orice persoană cu funcție de conducere într-o unitate publică sau cu atribuții de control, care a luat cunoștință de săvârșirea în acea unitate a unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală și să ia măsuri să nu dispară urmele infracțiunii, corpurile delictive și orice alte mijloace de probă.

Art.292 Examinarea sesizării

(1) La primirea sesizării organul de cercetare penală procedează la verificarea competenței sale, iar în cazul prevăzut de art.47 alin. (2) înaintează procurorului cauza împreună cu propunerea de trimitere a sesizării organului competent.

(2) În situația în care actul de sesizare nu îndeplinește condițiile de formă prevăzute de lege ori descrierea faptei în actul de sesizare este incompletă sau neclară organele de urmărire penală îl cheamă pe autorul sesizării și îi solicită să completeze actul de sesizare.

(3) Dacă sesizarea nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege, nu a fost completată potrivit alin. (2) sau dacă din cuprinsul acesteia rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a exercitării acțiunii penale prevăzute în art.15 alin.(1) organul de urmărire penală înaintează procurorului actele împreună cu propunerea de clasare.

Art.293. Sesizarea din oficiu și constatarea infracțiunii flagrante

(1) În cazul în care află că s-a săvârșit o infracțiune și nu există plângere, denunț care să îndeplinească condițiile prevăzute de lege și nu sunt încheiate acte de către alte organe de constatare prevăzute de lege, organul de urmărire penală se sesizează din oficiu și încheie un proces-verbal în acest sens.

(2) În cazul infracțiunii flagrante organele de ordine publică și siguranță națională înaintează de îndată procurorului procesul-verbal cu privire la toate activitățile desfășurate.

(3) Plângerile și cererile prezentate în scris, corpul delict precum și obiectele și înscrisurile ridicate cu ocazia constatării infracțiunii sunt puse la dispoziția procurorului.

(4) Este flagrantă infracțiunea descoperită în momentul săvârșirii sau imediat după săvârșire.

(5) Este de asemenea considerată flagrantă și infracțiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârșire, este urmărit de organele de ordine publică și de siguranță națională, de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigătul public, ori este găsit în posesia unor obiecte sau prezintă urme care justifică suspiciunea rezonabilă că ar fi săvârșit infracțiunea.

SECȚIUNEA a 2 a ***Plângerea prealabilă***

Art.294. Plângerea prealabilă

(1) Punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede că este necesară o astfel de plângere.

(2) Plângerea prealabilă se adresează organului de cercetare penală sau procurorului, potrivit legii.

(3) Dispozițiile art.289 alin.(1) - (6) și (8) se aplică în mod corespunzător.

Art.295. Termenul de introducere a plângerii prealabile

(1) Plângerea prealabilă trebuie să fie introdusă în termen de 2 luni din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei și a știut cine este făptuitorul.

(2) Când persoana vătămată este un minor sau un incapabil, termenul de 2 luni curge de la data când persoana îndreptățită a reclama a știut cine este făptuitorul. În cazul în care plângerea prealabilă este formulată împotriva reprezentantului legal al acestora, termenul menționat curge de la data numirii unui alt reprezentant legal.

(3) În cazul infracțiunilor continue sau continuate, termenul de 2 luni curge de la data la care persoana vătămată sau persoana îndreptățită a reclama a știut cine este făptuitorul.

(4) Plângerea prealabilă greșit îndreptată se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul judiciar necompetent.

(5) Plângerea prealabilă greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite organului competent.

Art.296. Obligațiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prealabile

(1) La primirea plângerii prealabile organul de cercetare penală verifică dacă aceasta îndeplinește condițiile de formă și dacă a fost depusă în termenul prevăzut de lege. În cazul în care constată că este tardivă, înaintează procurorului actele încheiate împreună cu propunerea de clasare.

(2) Dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de urmărire penală se constată că este necesară plângerea prealabilă, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și o întreabă dacă înțelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de urmărire penală continuă cercetarea. În caz contrar, înaintează procurorului actele încheiate și propunerea de clasare.

Art.297. Procedura în cazul infracțiunii flagrante

(1) În caz de infracțiune flagrantă, organul de cercetare penală este obligat să constate săvârșirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile.

(2) După constatarea infracțiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, continuă urmărirea penală. În caz contrar, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate și propunerea de clasare.

CAPITOLUL III

Conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror

Art.298. Obiectul supravegherii

(1) Procurorul supraveghează activitatea organelor de cercetare penală, astfel ca orice infracțiune să fie descoperită, orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie trasă la răspundere penală.

(2) De asemenea, procurorul exercită supravegherea activității organelor de cercetare penală astfel ca nici un suspect sau inculpat să nu fie reținut decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Art.299. Modalități de exercitare a supravegherii

(1) Procurorul, în exercitarea atribuției de a conduce și supraveghea activitatea organelor de cercetare penală, veghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Organele de cercetare penală sunt obligate după sesizare să-l informeze pe procuror despre activitățile pe care le efectuează sau urmează să le efectueze.

(3) În exercitarea atribuției de a conduce activitatea de urmărire penală, procurorul ia măsurile necesare sau dă dispoziții organelor de cercetare penală

care iau aceste măsuri. Procurorul poate să asiste la efectuarea oricărui act de cercetare penală sau să-l efectueze personal.

(4) În exercitarea atribuției de supraveghere a activității de urmărire penală, procurorul poate să ceară spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penală, care este obligat să-l trimită de îndată, cu toate actele, materialele și datele privitoare la fapta care formează obiectul cercetării. Procurorul poate reține orice cauză în vederea efectuării urmăririi penale.

Art.300. Trimiterea la organul competent

(1) Când procurorul constată că urmărirea penală nu se efectuează de organul de cercetare penală prevăzut de lege, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent procedând potrivit art.62.

(2) În cazul prevăzut în alin.(1), actele sau măsurile procesuale legal efectuate rămân valabile.

(3) Când procurorul constată că există vreunul din cazurile prevăzute la art.42, dispune reunirea cauzelor, trimitând ulterior cauza organului competent.

Art.301. Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul

(1) Procurorul poate să dispună, în caz de necesitate, ca într-o cauză urmărirea penală să fie efectuată de un alt organ de cercetare decât cel sesizat.

(2) Preluarea unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea acestuia, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza și după încunoștințarea procurorului care exercită supravegherea acesteia.

Art. 302. Dispozițiile date de procuror

(1) Procurorul este organul competent care poate să dispună cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală de organele de cercetare penală ale poliției judiciare sau de organele de cercetare penală speciale, după caz.

(2) Dispozițiile date de procuror în legătură cu efectuarea actelor de cercetare penală sunt obligatorii și prioritare pentru organul de cercetare precum și pentru alte organe ce au atribuții prevăzute de lege în constatarea infracțiunilor. Organele ierarhic superioare ale poliției judiciare sau ale organelor de cercetare penală speciale nu pot da îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală.

(3) În cazul neîndeplinirii sau al îndeplinirii în mod defectuos, de către organul de cercetare penală, a dispozițiilor date de procuror, acesta poate sesiza conducătorul organului de cercetare penală, care are obligația ca în termen de 3 zile de la sesizare să comunice procurorului măsurile dispuse, sau poate aplica sancțiunea amenzii judiciare pentru abaterile judiciare prevăzute de art. 283 alin.(1) lit. a) sau, după caz, alin.(4) lit. j) ori poate solicita retragerea avizului prevăzut la art. 54 alin. (4) și (5).

Art. 303. Infirmary actelor procesuale sau procedurale

(1) Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de cercetare penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale sau este vădit neîntemeiată, o infirmă motivat, din oficiu sau la plângerea persoanei interesate.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul verificării efectuate de către procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior.

CAPITOLUL IV

Efectuarea urmăririi penale

SECȚIUNEA 1

Desfășurarea urmăririi penale

Art. 304. Începerea urmăririi penale

(1) Când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege și se constată că nu există vreunul din cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prevăzute la art.15 alin.(1), organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la faptă.

(2) Începerea urmăririi penale se dispune prin ordonanță care cuprinde, în mod corespunzător, mențiunile prevăzute de art.286 alin.(2) lit. a) - c) și g).

(3) Organul de cercetare penală care a început urmărirea penală are obligația de a-l informa de îndată de procuror cu privire la măsura dispusă.

Art. 305. Obligațiile organelor de urmărire penală

(1) Pentru realizarea obiectului urmăririi penale organele de cercetare penală au obligația, ca după sesizare, să caute și să strângă datele ori informațiile necesare cu privire la existența infracțiunii și identificarea persoanelor care au săvârșit infracțiuni, să ia măsuri pentru limitarea consecințelor acestora, să obțină și să administreze probele cu respectarea prevederilor art.98 și 99.

(2) După începerea urmăririi penale organul de cercetare penală strânge și administrează probele, atât în favoarea cât și în defavoarea suspectului ori inculpatului.

(3) Procurorul se pronunță, prin ordonanță motivată, în condițiile art.98 alin. (3) și (4), asupra cererilor de administrare a probelor, în limita competenței sale.

(4) Când organul de cercetare penală apreciază că este necesară administrarea unor mijloace de probă sau folosirea unor tehnici speciale de investigare care pot fi autorizate ori dispuse, în faza de urmărire penală, numai de procuror sau, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți, formulează propuneri motivate, care trebuie să cuprindă datele și informațiile care sunt obligatorii în cadrul acelei proceduri. Referatul este trimis procurorului împreună cu dosarul cauzei.

Art. 306. Aducerea la cunoștință a calității de suspect

Când din datele și probele existente în cauză rezultă suspiciunea rezonabilă privind săvârșirea faptei prevăzute de legea penală de către o persoană determinată, organele de urmărire penală sunt obligate să îi aducă la cunoștință calitatea de suspect și drepturile procesuale.

Art. 307. Procedura administrării anticipate a probatoriului

(1) Atunci când există riscul ca unele probe să nu mai poată fi administrate în fața instanței, organul de cercetare penală, din oficiu ori la sesizarea unuia din subiecții procesuali, formulează o cerere motivată pentru administrarea anticipată a probatoriului, pe care o transmite procurorului împreună cu dosarul cauzei.

(2) Dacă procurorul apreciază că cererea este întemeiată o trimite judecătorului de drepturi și libertăți, împreună cu dosarul cauzei.

(3) Soluționarea cererii se face în camera de consiliu, prin încheiere motivată, în termen de cel mult 3 zile de la înregistrarea acesteia, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(4) Prin încheierea de admitere a cererii se stabilește totodată, data și locul administrării probei ori probelor solicitate, dispunându-se citarea părților și subiecților procesuali principali.

(5) Administrarea anticipată a probatoriului se efectuează de judecătorul de drepturi și libertăți. Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Dacă intervin împrejurări sau temeieri noi, poate fi făcută o nouă cerere pentru administrarea anticipată a probatoriului, cu aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor alin. (1) – (4).

Art. 308. Aducerea cu mandat

(1) În cursul urmăririi penale, dacă organul de cercetare penală consideră că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru aducerea cu mandat a unei persoane, face propuneri în acest sens pe care le înaintează procurorului.

(2) Dacă procurorul, după ce examinează dosarul cauzei, constată că este cazul să ia măsura aducerii cu mandat a persoanei, procedează conform art. 266.

Art. 309. Punerea în mișcare a acțiunii penale

(1) Acțiunea penală se pune în mișcare, de procuror, în cursul cercetării penale, de îndată ce se constată că există probe din care rezultă motive întemeiate de a crede că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul din cazurile de împiedicare prevăzute de art.15 alin. (1).

(2) Punerea în mișcare a acțiunii penale este comunicată inculpatului de către organul de cercetare penală, care îl cheamă pentru a-l asculta, dispozițiile art. 106 aplicându-se în mod corespunzător.

(3) Atunci când consideră necesar, procurorul poate proceda personal la audierea inculpatului și la comunicarea prevăzute la alin.(2).

(4) Organul de urmărire penală continuă urmărirea și fără a-l asculta pe inculpat, când acesta este dispărut sau se sustrage de la cercetare.

Art. 310. Dispoziții privind luarea unor măsuri față de făptuitor, suspect sau inculpat

(1) În cazul infracțiunii flagrante, orice persoană are dreptul să prindă pe făptuitor.

(2) Dacă făptuitorul a fost prins în condițiile alin. (1), persoana care l-a reținut trebuie să-l predea de îndată, împreună cu corpurile delictive precum și cu obiectele și înscrisurile ridicate, organelor de cercetare penală care întocmesc un proces-verbal.

(3) Organele de urmărire penală pot dispune reținerea suspectului. Dispozițiile art.208 se aplică în mod corespunzător.

(4) În cazul în care apreciază că sunt întrunite condițiile pentru luarea față de inculpat a uneia din măsurile preventive, prevăzute la art.201 alin.(4) lit. b) - e) organul de cercetare penală face propuneri procurorului în acest sens, prezentând totodată dosarul cauzei.

(5) Când judecătorul de drepturi și libertăți a dispus luarea uneia din măsurile preventive, organul de cercetare penală are obligația de a informa procurorul cu privire la schimbarea temeiurilor acesteia, la necesitatea prelungirii ori la intervenirea oricăror temeiuri noi de natură a modifica măsurile luate, în termenele prevăzute de lege.

(6) Cererile privind măsurile preventive depuse la organul de cercetare penală vor fi transmise, de îndată, procurorului pentru a proceda conform legii.

Art. 311. Extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice

(1) Organul de urmărire penală dispune prin ordonanță extinderea urmăririi penale atunci când se descoperă fapte noi în sarcina suspectului sau inculpatului sau date cu privire la participarea și a unei alte persoane la săvârșirea faptei pentru care s-a început urmărirea penală.

(2) Atunci când extinderea urmăririi penale se dispune de către organul de cercetare penală aceasta este supusă confirmării procurorului.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în caz de schimbare a încadrării juridice.

SECȚIUNEA a 2-a
Suspendarea urmăririi penale

Art. 312. Cazuri de suspendare

(1) În cazul când se constată printr-o expertiză medico-legală că suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

(2) Suspendarea urmăririi penale se dispune și în situația în care există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană.

(3) Suspendarea urmăririi penale se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii.

Art. 313. Sarcina organului de urmărire pe timpul suspendării

(1) După suspendarea urmăririi penale procurorul restituie dosarul cauzei organului de cercetare penală ori poate dispune preluarea sa.

(2) Ordonanța de suspendare a urmăririi penale se comunică părților și subiecților procesuali principali.

(3) În timpul cât urmărirea este suspendată, organul de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situația suspectului sau inculpatului, cu respectarea dreptului la apărare al părților sau subiecților procesuali. La reluarea urmăririi penale, actele efectuate în timpul suspendării pot fi refăcute, dacă e posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

(4) Organul de cercetare penală este obligat să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni de la data dispunerii suspendării, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

SECȚIUNEA a 3-a

Clasarea și renunțarea la urmărire penală

Art. 314. Soluții de neurmărire și netrimiteră în judecată

(1) După examinarea sesizării și când constată că au fost strânse probele necesare potrivit dispozițiilor art. 285 procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, soluționează cauza prin:

a) clasare, când nu exercită acțiunea penală ori, după caz, stinge acțiunea penală exercitată, întrucât există unul din cazurile prevăzute de art. 15 alin. 1;

b) renunțare la urmărirea penală, când nu există interes public în urmărirea penală a inculpatului.

(2) Procurorul întocmește o singură ordonanță chiar dacă lucrările dosarului privesc mai multe fapte ori mai mulți suspecți sau inculpați și chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite conform alin.(1).

(3) Împotriva soluției de renunțare la urmărirea penală poate face plângere inculpatul cu privire la care se referă aceasta, persoana vătămată sau partea civilă.

Secțiunea a 4-a

Clasarea și renunțarea la urmărire penală

Art. 315. Clasarea

(1) Clasarea se dispune când:

a) nu se poate începe urmărirea penală întrucât nu sunt întrunite condițiile de fond și formă esențiale ale sesizării ori există unul din cazurile prevăzute la art.15 alin.(1);

b) nu se poate pune în mișcare acțiunea penală sau aceasta nu mai poate fi exercitată întrucât există unul din cazurile prevăzute de lege care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale, prevăzute de art.15 alin.(1);

(2) Ordonanța de clasare cuprinde mențiunile prevăzute de art. 286 alin. (2), precum și dispoziții privind:

- a) ridicarea sau menținerea măsurilor asigurătorii;
- b) confiscarea sau restituirea lucrurilor ridicate;
- c) sesizarea instanței civile competente cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris;
- d) cheltuielile judiciare;
- e) sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea confiscării sau restituirii cauțiunii, după caz;

(3) Dacă în cursul urmăririi penale s-a luat vreuna din măsurile de siguranță prevăzute de lege, se va face mențiune despre aceasta.

(4) În ordonanță se va face mențiune și cu privire la încetarea de drept a măsurii preventive dispuse în cauză.

(5) Dacă ulterior se constată că nu a existat sau a dispărut împrejurarea pe care se întemeiază clasarea, procurorul infirmă ordonanța și restituie actele organului de cercetare penală, dispozițiile art. 317 aplicându-se corespunzător.

Art.316. Înștiințarea despre clasare

(1) Ordonanța de clasare se comunică în copie persoanei care a făcut sesizarea, suspectului sau inculpatului și, după caz, altor persoane interesate, care au solicitat comunicarea soluției.

(2) În cazul în care inculpatul este arestat preventiv, procurorul înștiințează prin adresă administrația locului de deținere cu privire la încetarea de drept a măsurii arestării preventive în vederea punerii de îndată în libertate a inculpatului.

Art.317. Restituirea dosarului organului de cercetare penală

Procurorul sesizat cu propunerea de clasare de către organul de cercetare penală, atunci când constată că nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru a dispune clasarea sau când dispune clasarea parțial și disjunge cauza conform art.45, restituie dosarul organului de cercetare penală, cu dispoziții corespunzătoare privind efectuarea urmăririi penale.

Art. 318. Renunțarea la urmărire penală

(1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 5 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când, în raport de persoana inculpatului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de conținutul faptei, de modul și mijloacele de săvârșire, de scopul urmărit și de împrejurările concrete de săvârșire, de eforturile depuse de inculpat pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, constată că nu există un interes public în urmărirea acestuia.

(2) Renunțarea la urmărirea penală poate avea loc numai după punerea în mișcare a acțiunii penale și înainte de sesizarea camerei preliminare.

(3) Procurorul poate dispune ca inculpatul să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să înlăture consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;

b) să ceară public scuze persoanei vătămate;

c) să-și îndeplinească obligațiile de întreținere scadente;

d) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, cu acordul inculpatului, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;

e) să frecventeze un program de consiliere derulat sau monitorizat de serviciul de probațiune.

(4) În cazul în care procurorul dispune ca inculpatul să îndeplinească obligațiile prevăzute în alin. (3), prin ordonanță stabilește termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni.

(5) Ordonanța de renunțare la urmărire cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art.286 alin.(2), precum și dispoziții privind măsurile dispuse conform alin.(3) și art. 315 alin. (2) – (4), termenul până la care trebuie îndeplinite obligațiile prevăzute de alin. (3) și sancțiunea nedeunerii dovezilor la procuror, precum și cheltuielile judiciare.

(6) Dacă inculpatul nu dovedește îndeplinirea obligațiilor în termen de 6 luni de la comunicarea ordonanței, procurorul revocă ordonanța. O nouă renunțare la urmărirea penală nu mai este posibilă în aceeași cauză.

(7) Inculpatului și celorlalte persoane interesate, care au solicitat comunicarea soluției, li se comunică o copie a ordonanței prin care procurorul a dispus renunțarea la urmărirea penală.

Art.319. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului

(1) În caz de clasare ca urmare a constatării că a intervenit amnistia, prescripția, retragerea plângerii prealabile sau al existenței unei cauze de nepedepsire, precum și în cazul renunțării procurorului la urmărirea penală, suspectul sau inculpatul poate cere, în termen de 20 zile de la primirea copiei de pe ordonanța de soluționare a cauzei, continuarea urmăririi penale.

(2) După introducerea cererii în termenul legal, urmărirea penală va continua și, dacă se constată un alt caz de netrimiteră în judecată decât cele prevăzute în alin.(1), procurorul va dispune clasarea cauzei în raport de acel caz.

(3) Dacă nu se constată situația prevăzută în alin.(2), se va adopta prima soluție de netrimiteră în judecată.

Art.320. Modul de sesizare a procurorului pentru soluționarea cauzei

(1) Organul de urmărire penală, oricând pe parcursul desfășurării urmăririi penale, poate propune clasarea cauzei dacă apreciază că din probele administrate

rezultă unul din cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale și exercitare a acțiunii penale prevăzut de art.15 alin. 1.

(2) Organul de cercetare penală trimite dosarul la procuror cu propunerea de a verifica materialul de urmărire penală, în cazurile în care apreciază că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 318.

SECȚIUNEA a 5-a **Terminarea urmăririi penale**

Art.321. Înaintarea dosarului privind pe inculpat

(1) De îndată ce urmărirea penală este terminată, organul de cercetare înaintează dosarul procurorului, însoțit de un referat.

(2) Referatul întocmit de organul de cercetare penală consemnează rezultatul urmăririi penale și trebuie să se limiteze la fapta care a format obiectul punerii în mișcare a acțiunii penale, la persoana inculpatului și la ultima încadrare juridică dată faptei.

(3) Referatul trebuie să cuprindă mențiunile prevăzute la art.286 alin.(4), precum și date suplimentare privitoare la mijloacele materiale de probă și măsurile luate cu privire la ele în cursul cercetării penale, precum și locul unde se află.

(4) Când urmărirea penală privește mai multe fapte sau mai mulți inculpați, referatul trebuie să cuprindă mențiunile arătate în alin.(2) - (3) cu privire la toate faptele și la toți inculpații și, dacă este cazul, trebuie să se arate pentru care fapte ori făptuitori se propune clasarea sau renunțarea la urmărire.

Art. 322. Verificarea lucrărilor urmăririi penale

(1) În termen de cel mult 15 de zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penală potrivit art. 320 și art. 321, alin.(1), procurorul procedează la verificarea lucrărilor urmăririi penale și se pronunță asupra acestora.

(2) Rezolvarea cauzelor în care sunt arestați se face de urgență și cu precădere.

Art. 323. Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire

(1) În situația în care procurorul constată că urmărirea penală nu este completă sau că nu a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor legale, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală în vederea completării sau refacerii urmăririi penale sau trimite cauza la alt organ de cercetare penală potrivit dispozițiilor art.301.

(2) Atunci când completarea sau refacerea urmăririi penale este necesară numai cu privire la unele fapte sau la unii inculpați, iar disjungerea nu este posibilă, procurorul dispune restituirea sau trimiterea întregii cauze la alt organ de cercetare penală.

(3) Ordonanța de restituire sau de trimitere cuprinde, pe lângă mențiunile arătate în art.286 alin.(2), indicarea actelor de urmărire penală ce trebuie

efectuate ori refăcute, a faptelor sau împrejurărilor ce urmează a fi constatate și a mijloacelor de probă ce urmează a fi administrate.

SECȚIUNEA a 6-a

Dispoziții privind efectuarea urmăririi penale de către procuror

Art.324. Efectuarea urmăririi penale de către procuror

(1) Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror în cazurile prevăzute de art. 55.

(2) Procurorul poate dispune preluarea oricărei cauze în care exercită supravegherea, indiferent de stadiul acesteia, pentru a efectua urmărirea penală.

(3) În cazurile în care procurorul efectuează urmărirea penală, prin ordonanță, poate delega organelor de cercetare penală ale poliției judiciare ori, după caz, organelor de cercetare penală speciale efectuarea unor acte de urmărire penală.

(4) Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea sau propunerea măsurilor restrictive de drepturi și libertăți, încuviințarea de probatorii ori dispunerea celorlalte acte sau măsuri procesuale, precum și ascultarea suspectului sau a inculpatului nu pot forma obiectul delegării prevăzute la alin.(3).

(5) Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din cauza împrejurărilor cauzei sau calității părților, ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părților, a unui subiect procesual principal sau din oficiu poate trimite cauza la un parchet egal în grad, dispozițiile de la art.72 și art. 73 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Art. 325. Preluarea cauzelor de la alte parchete

(1) Procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior pot prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția motivată a conducătorului parchetului ierarhic superior.

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică în mod corespunzător și când legea prevede o altă subordonare ierarhică.

(3) Dispozițiile art.324 alin.(4) se aplică în mod corespunzător în cazurile de preluare a efectuării urmăririi penale prevăzute la alin. (1) și (2).

CAPITOLUL V

Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței

Art.326. Rezolvarea cauzelor

Atunci când constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate, procurorul:

1. emite rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de inculpat și că acesta răspunde penal;

2. emite ordonanță prin care clasează sau renunță la urmărire, potrivit dispozițiilor legale.

Art. 327. Cuprinsul rechizitoriului

(1) Rechizitoriul se limitează la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și cuprinde în mod corespunzător mențiunile prevăzute în art.286 alin.(2), datele privitoare la fapta reținută în sarcina inculpatului și încadrarea juridică a acesteia, probele și mijloacele de probă, cheltuielile judiciare, mențiunile prevăzute de art. 329 și art. 330, dispoziția de trimitere în judecată și cererea de începere a judecării.

(2) În rechizitoriu se arată numele și prenumele persoanelor care trebuie citate în instanță, cu indicarea calității lor în proces și locul unde urmează a fi citate.

(3) Procurorul întocmește un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările urmăririi penale privesc mai multe fapte ori mai mulți suspecti și inculpați și chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite, potrivit art.326.

Art. 328. Actul de sesizare a instanței

(1) Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanței de judecată.

(2) Rechizitoriul însoțit de dosarul cauzei și de un număr necesar de copii certificate ale rechizitoriului, pentru a fi comunicate inculpaților, se trimit instanței competente să judece cauza în fond.

(3) În situația în care inculpatul nu cunoaște limba română se vor lua măsuri pentru traducerea autorizată a rechizitoriului, care va fi atașată actelor menționate la alin.(2).

Art. 329. Dispozițiile privitoare la măsurile preventive sau asiguratorii

(1) Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului față de care este luată una din măsurile preventive, rechizitoriul poate să cuprindă și propunerea de menținere, revocare sau de înlocuire a măsurii preventive cu o altă măsură preventivă, formulată de procuror.

(2) În cazul în care apreciază că este necesară luarea față de inculpat a unei măsuri preventive sau asiguratorii, procurorul formulează, prin rechizitoriu, și propunerea de luare a acestei măsuri.

Art. 330. Dispozițiile privitoare la măsurile de siguranță

Dacă procurorul apreciază că față de inculpat este necesară luarea unei măsuri de siguranță cu caracter medical, procurorul formulează prin rechizitoriu și propunerea de luare a acestei măsuri.

CAPITOLUL VI

Reluarea urmăririi penale

Art. 331. Cazurile de reluare

(1) Urmărirea penală este reluată în caz de:

- a) încetare a cauzei de suspendare;
- b) restituire a cauzei de către judecătorul de cameră preliminară;
- c) redeschidere a urmăririi penale.

(2) Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

Art. 332. Reluarea după suspendare

Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată de procuror ori de organul de cercetare penală, după caz, că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării.

Art. 333. Reluarea în caz de restituire

(1) Urmărirea penală este reluată atunci când judecătorul de cameră preliminară a dispus restituirea cauzei la parchet în temeiul art.345 alin.(2) lit.b).

(2) În cazul în care hotărârea se întemeiază pe dispozițiile art.345 alin.(2) lit.a) reluarea se dispune de către conducătorul parchetului ori procurorul ierarhic superior prevăzut de lege, numai atunci când constată că pentru completarea omisiunilor este necesară efectuarea unor acte de urmărire penală. Prin ordonanța de reluare a urmăririi penale se vor menționa și actele ce urmează a fi efectuate.

(3) În cazurile de restituire prevăzute la alin.(1) și (2) procurorul efectuează urmărirea penală ori, după caz, trimite cauza la organul de cercetare dispunând prin ordonanță actele de urmărire penală ce urmează a fi efectuate.

Art. 334. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi

(1) Procurorul dispune redeschiderea urmăririi penale în cazul în care s-a dispus clasarea în baza art. 315 lit.b) dacă ulterior constată că nu a existat cazul de clasare sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia soluția.

(2) În cazul în care s-a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, reluarea urmăririi penale are loc atunci când judecătorul de cameră preliminară a admis plângerea împotriva soluției. Dispozițiile judecătorului de cameră preliminară sunt obligatorii pentru organul de urmărire penală.

CAPITOLUL VII

Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală

Art. 335. Dreptul de a face plângere

(1) Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

(2) Plângerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

(3) Introducerea plângerii nu suspendă aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plângerii.

Art. 336. Obligația de înaintare a plângerii

Când plângerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

Art. 337. Termenul de rezolvare

Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire și să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea un exemplar al ordonanței prin care aceasta a fost rezolvată.

Art. 338. Plângerea împotriva actelor procurorului

(1) Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul șef de secție al parchetului.

(2) În cazul când măsurile și actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel, ale procurorului șef de secție al parchetului ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozițiilor date de către aceștia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.

(3) Dispozițiile alin.(1) și (2) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.

(4) În cazul soluțiilor de clasare ori de renunțare la urmărire, inclusiv când acestea au fost dispuse prin rechizitoriu, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului, prin care s-a dispus soluția.

(5) Ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva soluțiilor menționate la alin.(4) nu mai pot fi atacate cu plângere la procurorul ierarhic superior și se comunică persoanei care a făcut plângerea și celorlalte persoane interesate.

(6) Dispozițiile art.335-337 se aplică în mod corespunzător, dacă legea nu dispune altfel.

Art. 339. Plângerea în fața judecătorului de cameră preliminară împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimite în judecată

(1) Persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare sau renunțare la urmărirea penală, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art.338 poate face plângere, în termen de 20 de zile de la data comunicării modului de rezolvare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

(2) Dacă plângerea nu a fost rezolvată în termenul prevăzut la art.337, dreptul de a face plângere poate fi exercitat oricând după împlinirea termenului de 20 de zile în care trebuia soluționată plângerea, dar nu mai târziu de 20 de zile de la data comunicării modului de rezolvare.

Art.340. Soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară

(1) După înregistrarea plângerii la instanța competentă aceasta se trimite în aceeași zi judecătorului de cameră preliminară.

(2) Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare, care este comunicat petentului, procurorului și părților, în vederea depunerii de către aceștia, de note scrise.

(3) Procurorul în termen de cel mult 3 zile de la primirea comunicării prevăzute la alin. (2) transmite judecătorului de cameră preliminară dosarul cauzei.

(4) În situația în care plângerea a fost depusă la procuror, acesta o va înainta împreună cu dosarul cauzei instanței competente.

(5) Judecătorul de cameră preliminară hotărâște asupra plângerii prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea petentului, a procurorului și a părților, putând dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge plângerea, ca tardivă sau inadmisibilă, ori, după caz, ca nefondată, menținând soluția atacată;

b) admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite motivat cauza la procuror pentru a începe ori, după caz, completa urmărirea penală;

c) admite plângerea, desființează soluția atacată și dispune începerea judecării când probele existente la dosar sunt suficiente și legal administrate

d) admite plângerea și schimbă temeiul de drept al soluției de clasare atacate.

(6) Împotriva încheierii prevăzută în alin.(5) pot formula contestație procurorul, persoana care a formulat plângerea, persoana față de care s-a dispus soluția de clasare, precum și orice alte persoane ale căror interese sunt vătămate. Dispozițiile art. 346 se aplică în mod corespunzător.

(7) Încheierea definitivă prin care judecătorul de cameră preliminară admite plângerea potrivit alin. (5) lit.c) constituie atât actul de sesizare al instanței cât și actul prin care se pune în mișcare acțiunea penală.

(8) Plângerea greșit îndreptată se trimite organului competent.

TITLUL II CAMERA PRELIMINARĂ

Art.341. Obiectul procedurii camerei preliminare

Procedura camerei preliminare are ca obiect verificarea legalității trimiterii în judecată, precum și verificarea legalității administrării probelor ori efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală.

Art.342. Durata procedurii camerei preliminare

Durata procedurii camerei preliminare este de cel mult 30 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță, dar nu poate fi mai mică de 10 zile de la aceeași dată.

Art.343. Măsuri premergătoare

(1) După înregistrarea dosarului la instanța competentă, acesta se trimite în aceeași zi judecătorului de cameră preliminară.

(2) Judecătorul de cameră preliminară stabilește, în funcție de complexitatea cauzei, data la care se va pronunța.

(3) Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică de îndată inculpatului, în plic sigilat, la locul de deținere sau prin agentul procedural al instanței sesizate, al instanței în circumscripția căreia locuiește sau al instanței locului indicat de inculpat pentru a fi citat.

(4) Inculpatului i se aduce la cunoștință prin adresa de trimitere a rechizitoriului că până la data stabilită potrivit alin.(2) poate formula cereri și ridica excepții, iar în cazul în care asistența juridică este obligatorie, că își poate angaja un avocat pentru a depune note scrise. În cazul în care inculpatul își angajează un avocat, acesta trimite notele scrise judecătorului de cameră preliminară cu cel puțin 10 zile înainte de data prevăzută în alin. (2). În caz contrar, judecătorul de cameră preliminară desemnează în cauză un avocat din oficiu, care este obligat să depună note scrise cu cel puțin 3 zile înainte de data prevăzută în alin. (2).

(5) Dacă rechizitoriului îi lipsește vreuna dintre mențiunile obligatorii sau dacă nu au fost respectate condițiile prevăzute la art. 328 judecătorul de cameră preliminară dispune acoperirea omisiunilor în cel mult 5 zile și sesizează în acest sens conducătorul parchetului care a emis rechizitoriul.

Art.344. Procedura de judecată în camera preliminară

(1) Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea inculpatului și a procurorului.

(2) La termenul stabilit potrivit art. 343 alin.(2) judecătorul de cameră preliminară verifică competența instanței sesizate și se pronunță asupra cererilor formulate și excepțiilor ridicate.

(3) Dacă apreciază că instanța sesizată nu este competentă, judecătorul de cameră preliminară procedează potrivit art. 49 și 50, care se aplică în mod corespunzător.

(4) Probele administrate cu încălcarea prevederilor legale sunt excluse în condițiile art. 100.

(5) Probele excluse nu pot fi avute în vedere la judecata în fond a cauzei.

Art.345. Soluții

(1) Judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere începerea judecării dacă în cursul urmăririi penale probele au fost administrate în mod legal și sesizarea instanței este legală. Legalitatea sesizării nu mai poate fi contestată pe parcursul soluționării cauzei.

(2) Judecătorul de cameră preliminară dispune restituirea cauzei la parchet prin încheiere dacă:

a) în urma sesizării conducătorului parchetului care a emis rechizitoriul, în condițiile art. 343 alin.(5), nu s-au luat măsuri pentru acoperirea omisiunilor;

b) toate probele din cursul urmăririi penale au fost administrate cu încălcarea prevederilor legale;

c) sesizarea instanței este nelegală.

(3) În cazul în care rechizitoriul privește mai multe fapte sau persoane, dispoziția de începere a judecării se limitează numai la faptele și persoanele pentru care judecătorul de cameră preliminară a constatat îndeplinirea condițiilor prevăzute în alin.(1).

(4) În cazul în care judecătorul de cameră preliminară exclude una sau mai multe probe administrate cu încălcarea dispozițiilor legale, dispune informarea conducătorului parchetului care a emis rechizitoriul. În termen de 24 de ore de la informare, conducătorul parchetului comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține cererea de începere a judecării.

(5) În cazul în care conducătorul parchetului menține cererea de începerea judecării, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere începerea judecării.

(6) În cazul în care conducătorul parchetului nu răspunde în termenul prevăzut la alin. (4) ori arată că nu menține cererea de începere a judecării, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere restituirea cauzei la parchet.

(7) Întocmirea minutei este obligatorie.

Art.346. Contestația

(1) Împotriva încheierii pronunțate în temeiul art. 345 procurorul și inculpatul pot face contestație în termen de 3 zile de la comunicare.

(2) Contestația se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate. Când instanța sesizată este Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se judecă de către completul competent, potrivit legii.

(3) Dispozițiile art. 342 - 344 se aplică în mod corespunzător.

Art. 347. Măsurile preventive în camera preliminară

(1) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, menținerea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 206.

TITLUL III JUDECATA

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.348. Rolul instanței de judecată

Instanța de judecată soluționează cauza dedusă judecății cu garantarea respectării drepturilor părților în cursul judecății și asigurarea administrării probelor în scopul lămuririi complete a împrejurărilor cauzei, cu respectarea deplină a legii.

Art.349. Locul unde se desfășoară judecata

(1) Judecata se desfășoară la sediul instanței.

(2) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc.

Art. 350. Oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea

(1) Judecata cauzei se face în fața instanței constituită potrivit legii și se desfășoară în ședință, oral, nemijlocit și în contradictoriu.

(2) Instanța este obligată să pună în discuție cererile procurorului, ale persoanei vătămate sau ale părților și excepțiile ridicate de acestea sau din oficiu și să se pronunțe asupra lor prin încheiere motivată.

(3) Instanța se pronunță prin încheiere motivată și asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecății.

Art.351. Publicitatea ședinței de judecată

(1) Ședința de judecată este publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Ședința desfășurată în camera de consiliu nu este publică.

(2) Nu pot asista la ședința de judecată minorii sub 18 ani, cu excepția situației în care aceștia au calitatea de părți sau martori, precum și persoanele înarmate, cu excepția personalului care asigură paza și ordinea.

(3) Dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justiției, instanța, la cererea procurorului, a părților ori din

oficiu, poate declara ședință nepublică pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

(4) Instanța poate de asemenea să declare ședință nepublică la cererea unui martor, dacă prin ascultarea sa în ședință publică s-ar aduce atingere siguranței sau vieții intime a acestuia sau a membrilor familiei sale ori la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților, în cazul în care o audiere în public ar pune în pericol confidențialitatea unor informații.

(5) Declararea ședinței nepublice se face în ședință publică, după ascultarea părților prezente, a persoanei vătămate și a procurorului. Dispoziția instanței este executorie.

(6) În timpul cât ședința este nepublică, nu sunt admiși în sala de ședință decât părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și celelalte persoane a căror prezență este autorizată de instanță.

(7) În tot timpul cât judecata se desfășoară în ședință nepublică, dosarul cauzei nu este public. Părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și experții desemnați în cauză au dreptul de a lua cunoștință de actele dosarului.

(8) Președintele completului are îndatorirea de a aduce la cunoștința persoanelor ce participă la judecata desfășurată în ședință nepublică obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor obținute pe parcursul procesului.

(9) Pe durata judecării, instanța poate interzice publicarea și difuzarea, prin mijloace scrise sau audio-vizuale, de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea persoanei vătămate, a părții civile, a părții responsabile civilmente sau a martorilor, în condițiile prevăzute în alin. (3) sau în alin. (4).

(10) Toate actele dosarului sunt publice.

Art.352. Citarea părților la judecată

(1) Judecata poate avea loc numai dacă părțile sunt legal citate și procedura este îndeplinită. Inculpatul, partea civilă, partea responsabilă civilmente, avocații și, după caz, reprezentanții legali ai acestora, precum și interpreții se citează din oficiu, de către instanță.

(2) Pentru primul termen de judecată, persoana vătămată se citează cu mențiunea că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești.

(3) Neprezentarea părților citate nu împiedică judecarea cauzei. Când instanța consideră că este necesară prezența uneia dintre părțile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

(4) Partea prezentă la un termen nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene. Militarii și deținuții sunt citați din oficiu la fiecare termen.

(5) Pe tot parcursul judecării, părțile pot solicita, oral sau în scris, ca judecata să se desfășoare în lipsă, în acest caz, nemaifiind citate pentru termenele următoare.

(6) Martorii și experții se citează de instanța de judecată, potrivit dispozițiilor legale.

(7) Când judecata se amână, părțile și celelalte persoane care participă la proces iau în cunoștință noul termen de judecată. Părțile care au solicitat ca judecata să se desfășoare în lipsă, precum și părțile care au primit personal citația și au lipsit de la judecată în mod nejustificat nu se mai citează pentru termenele următoare.

(8) La cererea persoanelor care iau termenul în cunoștință, instanța le înmânează citații, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

Art.353. Compunerea instanței

(1) Instanța judecă în complet de judecată, a cărei compunere este cea prevăzută de lege.

(2) Completul de judecată trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. Când acest lucru nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

(3) După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea dezbaterilor.

Art.354. Judecata de urgență în cauzele cu arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu

Dacă în cauză sunt inculpați arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu, judecata se face de urgență și cu precădere.

Art.355. Asigurarea apărării

(1) Persoana vătămată, inculpatul, celelalte părți și avocații acestora au dreptul să ia cunoștință de actele dosarului în tot cursul judecării.

(2) Când vreuna din părți se află în stare de deținere, președintele completului ia măsuri ca acesta să-și poată exercita dreptul prevăzut în alin. (1) și să poată lua contact cu avocatul său.

(3) În cursul judecării, părțile au dreptul la un singur termen pentru angajarea unui avocat și pentru pregătirea apărării.

(4) În mod excepțional, în situația în care una dintre părți arată că înțelege să renunțe la asistența juridică acordată de avocatul său ales, instanța va acorda un alt termen pentru angajarea unui alt avocat și pregătirea apărării.

(5) În situațiile prevăzute în alin. (1) – (4), acordarea înlesnirilor necesare pregătirii apărării efective trebuie să fie conformă respectării termenului rezonabil al procesului penal .

Art.356. Atribuțiile președintelui completului

(1) Președintele completului conduce ședința, îndeplinind toate îndatoririle prevăzute de lege și decide asupra cererilor formulate de procuror, persoana vătămată și de părți, dacă rezolvarea acestora nu este dată în căderea completului.

(2) În cursul judecării, președintele, după consultarea celorlalți membri ai completului, poate respinge întrebările formulate de părți, persoana vătămată și de procuror, dacă acestea nu sunt concludente și utile judecării cauzei.

(3) Dispozițiile președintelui completului sunt obligatorii pentru toate persoanele prezente în sala de ședință.

Art.357. Strigarea cauzei și apelul celor citați

(1) Președintele completului anunță, potrivit ordinii de pe lista de ședință, cauza a cărei judecare este la rând, dispune a se face apelul părților și al celorlalte persoane citate și constată care din ele s-au prezentat. În cazul participanților care lipsesc verifică dacă le-a fost înmănată citația în condițiile art.261 și dacă și-au justificat în vreun fel absența.

(2) Părțile și persoana vătămată se pot prezenta și participa la judecată chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citația, președintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora.

Art.358. Asigurarea ordinii și solemnității ședinței

(1) Președintele veghează asupra menținerii ordinii și solemnității ședinței, putând lua măsurile necesare în acest scop.

(2) Președintele poate limita accesul publicului la ședința de judecată, ținând seama de mărimea sălii de ședință.

(3) Părțile și persoanele care asistă la ședința de judecată sunt obligate să păstreze disciplina ședinței.

(4) Când o parte sau oricare altă persoană tulbură ședința ori nesocotește măsurile luate, președintele îi atrage atenția să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.

(5) Partea îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor. Președintele îi aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsă și îi citește declarațiile celor ascultați. Dacă partea continuă să tulbure ședința, președintele poate dispune din nou îndepărtarea ei din sală, dezbaterile urmând a avea loc în lipsa acesteia.

(6) Dacă partea continuă să tulbure ședința și cu ocazia pronunțării hotărârii, președintele completului poate dispune îndepărtarea ei din sală, în acest caz hotărârea urmând a-i fi comunicată.

(7) Completul de judecată poate interzice avocatului dreptul de a asigura apărarea unei părți în proces sau a persoanei vătămate dacă, după ce a fost avertizat să respecte disciplina și sancționat potrivit prevederilor art.283, alin.(4), lit.g, continuă să tulbure ședința. În acest caz, părții în cauză i se va cere să angajeze un alt avocat, judecata fiind amânată în acest scop. Președintele completului informează baroul de avocați asupra acestei măsuri.

(8) Dacă inculpatul, persoana vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente refuză să angajeze alt avocat și asistența juridică este obligatorie, completul procedează la desemnarea unui avocat din oficiu, căruia îi acordă înlesnirile și timpul necesar pregătirii apărării. În cazul în care asistența juridică nu este obligatorie judecata se va desfășura în continuare.

Art.359. Constatarea infracțiunilor de audiență

(1) Dacă în cursul ședinței se săvârșește o faptă prevăzută de legea penală, procurorul de ședință constată acea faptă și îl identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului competent.

(2) Procurorul care participă la judecată poate declara că pune în mișcare acțiunea penală, îl poate reține pe inculpat și poate solicita completului de judecată arestarea preventivă a acestuia. Soluționarea propunerii de arestare preventivă se face de către instanță cu respectarea dispozițiilor art.239 și 240.

(3) Dacă propunerea este admisă, președintele completului emite un mandat de arestare a inculpatului. Despre luarea acestei măsuri se face mențiune în încheierea de ședință. Inculpatul este trimis de îndată procurorului competent împreună cu procesul-verbal și cu mandatul de arestare.

Art.360. Pregătirea ședinței de judecată

(1) În vederea repartizării pe complete și a stabilirii primului termen de judecată, după rămânerea definitivă a hotărârii pronunțate în camera preliminară, dosarele nou formate vor fi transmise, după înregistrare în registratura instanței, persoanei desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor.

(2) Președintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare, pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amânare.

(3) În acest scop, dosarele repartizate pe complete în mod aleatoriu vor fi preluate de președintele completului, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecării, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzei.

(4) În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, președintele completului va lua măsuri pentru desemnarea avocatului din oficiu.

(5) În situația în care în aceeași cauză au calitatea de inculpat atât persoana juridică, cât și reprezentanții legali ai acesteia, președintele verifică dacă inculpatul persoană juridică și-a desemnat un reprezentant, iar, în caz contrar, procedează la desemnarea unui reprezentant, din rândul practicienilor în insolvență.

(6) De asemenea, președintele verifică îndeplinirea dispozițiilor privind citarea și, după caz, procedează la completarea acestora.

(7) Președintele completului se îngrijește ca lista cauzelor fixate pentru judecată să fie întocmită și afișată la instanță, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

(8) La întocmirea listei se ține seama de data intrării cauzelor la instanță, dându-se întâietate cauzelor în care sunt deținuți sau arestați la domiciliu și celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgență.

Art.361. Măsurile preventive în cursul judecării

(1) Instanța se pronunță, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, instanța este datoare să verifice, în cursul judecării, în ședință publică, legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 207.

Art.362. Participarea procurorului la judecată și drepturile acestuia

(1) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(2) În cursul judecării, procurorul exercită rol activ, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale.

(3) În cursul judecării, procurorul poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii. Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

(4) Când în cursul judecării se constată că a intervenit vreuna din cauzele care împiedică exercitarea acțiunii penale, procurorul poate pune, după caz, concluzii de achitare sau de încetare a procesului penal.

Art. 363. Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia

(1) Judecata cauzei are loc în prezența inculpatului. Aducerea inculpatului aflat în stare de deținere la judecată este obligatorie.

(2) Judecata poate avea loc în lipsa inculpatului dacă acesta este dispărut, se sustrage de la judecată ori și-a schimbat adresa fără a o aduce la cunoștința organelor judiciare și nu i se cunoaște noua adresă.

(3) Judecata poate de asemenea avea loc în lipsa inculpatului dacă, deși legal citat, acesta lipsește în mod nejustificat de la judecarea cauzei.

(4) Pe tot parcursul judecării, inculpatul, inclusiv în cazul în care este privat de libertate, poate cere, în scris, să fie judecat în lipsă, fiind reprezentat de avocatul său ales sau din oficiu.

(5) Dacă apreciază necesară prezența inculpatului, instanța poate dispune aducerea acestuia cu mandat de aducere.

Art.364. Participarea celorlalte părți la judecată și drepturile acestora

(1) Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot fi reprezentate de avocat.

(2) Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii.

Art.365. Participarea persoanei vătămate la judecată și drepturile acesteia

(1) Persoana vătămată poate fi reprezentată de avocat.

(2) Persoana vătămată poate formula cereri de administrare de probe de către instanță, poate ridica excepții și pune concluzii pe latura penală a cauzei.

Art.366. Suspendarea judecării

(1) Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea procesului penal până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

(2) Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

(3) Suspendarea judecării se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii.

(4) Încheierea dată în primă instanță prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu contestație la instanța ierarhic superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Contestația nu suspendă executarea și se judecă în termen de 3 zile de la primirea dosarului.

(5) Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată sau la încheierea procedurii de mediere, potrivit legii.

(6) Instanța de judecată este obligată să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea judecării.

(7) Dacă inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv, se aplică în mod corespunzător prevederile art.207.

(8) În cazul în care a fost ridicată o excepție de neconstituționalitate, instanța nu poate suspenda judecarea cauzei.

Art.367. Suspendarea judecării în caz de extrădare activă

(1) În cazul în care, potrivit legii, se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală, instanța pe rolul căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecării până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extrădare. Încheierea instanței este supusă contestației în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă, la instanța ierarhic superioară. Contestația se judecă în termen de 5 zile de la primirea dosarului, fără participarea procurorului și a părților.

(2) Dacă se solicită extrădarea unui inculpat judecat într-o cauză cu mai mulți inculpați, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecări, disjungerea cauzei.

Art.368. Note privind desfășurarea ședinței de judecată

(1) Desfășurarea ședinței de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice audio.

(2) În cursul ședinței de judecată grefierul ia note cu privire la desfășurarea procesului. Procurorul și părțile pot cere citirea notelor și vizarea lor de către președinte.

(3) După terminarea ședinței de judecată, participanții la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(4) Notele grefierului pot fi contestate până la termenul următor.

(5) În caz de contestare, de către participanții la proces, a notelor grefierului, acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.

Art.369. Felul hotărârilor

(1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță de judecată sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință. Instanța se pronunță prin sentință și în alte situații prevăzute de lege.

(2) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului în casație, recursului în interesul legii se numește decizie. Instanța se pronunță prin decizie și în alte situații prevăzute de lege.

(3) Toate celelalte hotărâri pronunțate de instanțe în cursul judecății se numesc încheieri.

(4) Desfășurarea procesului în ședința de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

a) ziua, luna, anul și denumirea instanței;

b) mențiunea dacă ședința a fost sau nu publică;

c) numele și prenumele judecătorilor, procurorului și grefierului;

d) numele și prenumele părților, avocaților și ale celorlalte persoane care participă în proces și care au fost prezente la judecată, precum și ale celor care au lipsit, cu arătarea calității lor procesuale și cu mențiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;

e) enunțarea faptei pentru care inculpatul a fost trimis în judecată și textele de lege în care a fost încadrată fapta;

f) mijloacele de probă care au fost supuse dezbaterii contradictorii;

g) cererile de orice natură formulate de procuror, de părți și de ceilalți participanți la proces;

h) concluziile procurorului și ale părților;

i) măsurile luate în cursul ședinței.

(5) Încheierea se întocmește de grefier în termen de 72 de ore de la terminarea ședinței și se semnează de președintele completului de judecată și de grefier.

(6) Când hotărârea se pronunță în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmește o încheiere separată.

CAPITOLUL II

Judecata în primă instanță

SECȚIUNEA 1

Desfășurarea judecării cauzelor

Art.370. Obiectul judecării

Judecata se mărginește la fapta și la persoana arătate în actul de sesizare a instanței.

Art.371. Verificări privitoare la inculpat

(1) La termenul de judecată, după strigarea cauzei și apelul părților, președintele verifică identitatea inculpatului.

(2) În cazul inculpatului persoană juridică, președintele face verificări cu privire la denumire, sediul social și sediile secundare, codul unic de identificare, identitatea și calitatea persoanelor abilitate să îl reprezinte.

Art. 372. Măsuri premergătoare privind martorii, experții și interpreții

(1) După apelul martorilor, experților și interpreților, președintele cere martorilor prezenți să părăsească sala de ședință și le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviințarea sa.

(2) Experții rămân în sala de ședință, afară de cazul în care instanța dispune altfel.

(3) Martorii, experții și interpreții prezenți pot fi ascultați, chiar dacă nu au fost citați sau nu au primit citație, însă numai după ce s-a stabilit identitatea lor, ținându-se seama de dispozițiile art.120.

Art.373. Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală

(1) Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal sau prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata nu poate avea loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decât dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare a instanței și nu solicită administrarea de probe.

(3) La termenul de judecată, când cauza se află în stare de judecată, instanța întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală și acordă cuvântul procurorului, celorlalte părți și persoanei vătămate asupra cererii formulate.

(4) Instanța de judecată admite cererea atunci când, din probele administrate, rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la ascultarea inculpatului, potrivit art. 377.

(5) După admiterea cererii, instanța poate dispune, din oficiu, administrarea de probe, dacă se consideră necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(6) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă și întreabă pe partea civilă și pe partea responsabilă civilmente dacă propun administrarea de probe. Instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile, potrivit art. 25, dacă pentru soluționarea acesteia este necesară administrarea de probe, prin care s-ar prelungi în mod nejustificat soluționarea acțiunii penale.

(7) În caz de admitere a cererii, dispozițiile art. 385 și 391-395 se aplică în mod corespunzător.

(8) Inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.

(9) În caz de respingere a cererii, instanța procedează potrivit art. 375 – 407.

Art. 374. Lămuriri, excepții și cereri

(1) Dacă inculpatul nu solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală sau dacă cererea sa a fost respinsă, președintele pune în vedere persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești.

(2) Președintele întreabă procurorul, părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe.

(3) Probele administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți nu se readministrează în cursul cercetării judecătorești. Acestea sunt puse în dezbateră contradictorie a părților și sunt avute în vedere de instanță la deliberare.

(4) Probele prevăzute în alin. (3) pot fi administrate din oficiu de instanță, dacă se consideră necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(5) În cazul când se propun probe, trebuie să se arate faptele și împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, iar în ce privește martorii și experții, identitatea și adresa acestora.

(6) Procurorul, persoana vătămată și părțile pot cere administrarea de probe noi și în cursul cercetării judecătorești.

(7) Instanța poate dispune din oficiu administrarea de probe necesare pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Art. 375. Ordinea cercetării judecătorești

(1) Instanța începe efectuarea cercetării judecătorești, când cauza se află în stare de judecată.

(2) Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecătorească este cea prevăzută în dispozițiile cuprinse în prezenta secțiune.

(3) După ascultarea inculpatului, a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente se procedează la administrarea probelor încuviințate procurorului, precum și persoanei vătămate și părților anterior menționate, potrivit art. 374.

(4) Administrarea de probe din oficiu poate fi făcută oricând pe parcursul cercetării judecătorești.

(5) Instanța poate dispune unele schimbări ale ordinii, când aceasta este necesară pentru buna desfășurare a cercetării judecătorești.

Art. 376. Începerea cercetării judecătorești

Președintele dispune ca procurorul să dea citire sau să facă o prezentare succintă a actului de sesizare a instanței, după care explică inculpatului în ce constă învinuirea ce i se aduce. Totodată, înștiințează pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nici o declarație, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa, precum și cu privire la dreptul de a pune întrebări coinculpaților, persoanei vătămate, celorlalte părți, martorilor, experților și de a da explicații în tot cursul cercetării judecătorești, când socotește că este necesar.

Art. 377. Ascultarea inculpatului

(1) Inculpatul este lăsat să arate tot ce știe despre fapta pentru care a fost trimis în judecată, apoi i se pot pune întrebări de către procuror, de persoana vătămată, de partea civilă, de partea responsabilă civilmente, de ceilalți inculpați și de avocatul inculpatului a cărui ascultare se face. Președintele și ceilalți membri ai completului pot de asemenea pune întrebări, dacă apreciază necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(2) Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de ședință.

(3) Procurorul are obligația de a întreba inculpatul dacă își manifestă acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, în cazul în care va fi găsit vinovat.

(4) Când inculpatul nu-și mai amintește anumite fapte sau împrejurări sau când există contradicții între declarațiile făcute de inculpat în instanță și cele date anterior, la cerere, președintele cere acestuia explicații și poate da citire, în întregime sau în parte, declarațiilor anterioare date în prezența avocatului său.

(5) Când inculpatul refuză să dea declarații, instanța dispune citirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior, în prezența avocatului său.

(6) Inculpatul poate fi reascultat ori de câte ori este necesar.

Art. 378. Ascultarea coinculpaților

(1) Dacă sunt mai mulți inculpați, ascultarea fiecăruia dintre ei se face în prezența celorlalți inculpați.

(2) Când interesul aflării adevărului o cere, instanța poate dispune ascultarea vreunuia dintre inculpați, fără ca ceilalți să fie de față.

(3) Declarațiile luate separat sunt citite în mod obligatoriu celorlalți inculpați, după ascultarea lor.

(4) Inculpatul poate fi din nou ascultat în prezența celorlalți inculpați sau a unora dintre ei.

Art.379. Ascultarea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente

(1) Instanța procedează la ascultarea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente potrivit dispozițiilor art.109 – 110, după ascultarea inculpatului și, după caz, a coinculpaților

(2) Persoanele menționate sunt lăsate să arate tot ce știu despre fapta care face obiectul judecății, apoi li se pot pune întrebări de către procuror, inculpat, avocatul inculpatului, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente și avocații acestora. Președintele și ceilalți membri ai completului pot de asemenea pune întrebări, dacă apreciază necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(3) Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de ședință.

(4) Persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot fi reascultate ori de câte ori este necesar.

Art. 380. Ascultarea martorului și a expertului

(1) Ascultarea martorului se face potrivit dispozițiilor art.117 - 122, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă martorul a fost propus de către procuror, acestuia i se pot pune întrebări de către procuror, inculpat, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente. Dacă martorul sau expertul a fost propus de către una din părți, i se pot pune întrebări de către aceasta, de către procuror, persoana vătămată și de către celelalte părți.

(3) Președintele și ceilalți membri ai completului pot adresa întrebări martorului sau expertului ori de câte ori consideră necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(4) Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de ședință.

(5) Martorul care posedă un înscris în legătură cu depoziția făcută poate să-l citească în instanță. Procurorul și părțile au dreptul să examineze înscrisul, iar instanța poate dispune reținerea înscrisului la dosar, în original sau în copie.

(6) Dacă ascultarea vreunuia dintre martori nu mai este posibilă, iar în faza de urmărire penală inculpatul sau avocatul acestuia a asistat la ascultarea sa sau acesta a fost ascultat de către judecătorul de drepturi și libertăți în condițiile art. 307, instanța dispune citirea depoziției date de acesta în cursul urmăririi penale și ține seama de ea la judecarea cauzei.

(7) Dacă unul sau mai mulți martori lipsesc, instanța poate dispune motivat fie continuarea judecății, fie amânarea cauzei. Martorul a cărui lipsă nu este justificată poate fi adus silit cu mandat de aducere.

(8) Martorii ascultați rămân în sală, la dispoziția instanței, până la terminarea actelor de cercetare judecătorească care se efectuează în ședința respectivă. Dacă instanța găsește necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei, din sala de ședință, în vederea reaudierii ori a confruntării lor.

(9) Instanța, după ascultarea concluziilor procurorului, persoanei vătămate și ale părților, poate încuviința plecarea martorilor după ascultarea lor.

(10) Dispozițiile alin.(1) - (9) se aplică în mod corespunzător și în caz de ascultare a expertului sau interpretului.

(11) Dispozițiile art.128 - 133 se aplică în mod corespunzător, atunci când este cazul.

Art. 381. Consemnarea declarațiilor

Declarațiile inculpaților, ale martorilor ori ale altor persoane audiate în cauză, inclusiv întrebările adresate acestora de oricare dintre părți sau de instanța de judecată, se consemnează întocmai în condițiile prevăzute de art. 108 alin. (1) – (4), întrebările respinse urmând a fi consemnate în încheierea de ședință potrivit art. 377 – 379.

Art. 382. Renunțarea la probe și imposibilitatea administrării probelor

(1) Procurorul, persoana vătămată și părțile pot renunța la probele pe care le-au propus.

(2) După punerea în discuție a renunțării, instanța poate dispune ca proba să nu mai fie administrată, dacă nu mai este necesară.

(3) Dacă în cursul cercetării judecătorești administrarea unei probe anterior admise apare inutilă sau nu mai este posibilă, instanța, după ce ascultă procurorul, persoana vătămată și părțile, poate dispune ca acea probă să nu mai fie administrată.

(4) Dacă imposibilitatea de administrare se referă la o probă administrată în faza de urmărire penală și încuviințată de instanță, aceasta este pusă în discuția părților, a persoanei vătămate și a procurorului și se ține seama de ea la judecarea cauzei.

Art. 383. Prezentarea mijloacelor materiale de probă

Când în cauza supusă judecării există mijloace materiale de probă, instanța, la cerere sau din oficiu, dispune aducerea și prezentarea acestora.

Art. 384. Amânarea pentru probe noi

Dacă din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lămurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea unor probe noi, instanța dispune fie judecarea cauzei în continuare, fie amânarea ei.

Art. 385. Schimbarea încadrării juridice

Dacă în cursul judecării se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară

lăsarea cauzei mai la urmă sau eventual amânarea judecării, pentru a-și pregăti apărarea.

Art. 386. Extinderea acțiunii penale

(1) Dacă în cursul judecării se descoperă în sarcina inculpatului date cu privire și la alte acte materiale care intră în conținutul infracțiunii pentru care a fost trimis în judecată sau cu privire la săvârșirea unei alte fapte prevăzute de legea penală, procurorul poate declara că extinde acțiunea penală și cu privire la aceste acte, respectiv în ce privește această faptă.

(2) În cursul judecării, când se descoperă date cu privire la participarea și a unei alte persoane la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală puse în sarcina inculpatului sau date cu privire la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală de către o altă persoană, procurorul poate declara că extinde acțiunea penală și cu privire la această persoană.

(3) Instanța dispune trimiterea cauzei la procuror, în limitele extinderii declarate de acesta, potrivit alin. (1) și (2).

Art. 387. Terminarea cercetării judecătorești

(1) Înainte de a declara terminată cercetarea judecătorească, președintele întreabă pe procuror, persoana vătămată și pe părți dacă mai au de dat explicații ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetării judecătorești.

(2) Dacă nu s-au formulat cereri sau dacă cererile formulate au fost respinse, ori dacă s-au efectuat completările cerute, președintele declară terminată cercetarea judecătorească.

Art. 388. Dezbaterile și ordinea în care se dă cuvântul

(1) După terminarea cercetării judecătorești se trece la dezbateri, dându-se cuvântul în următoarea ordine: procurorului, persoanei vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente și inculpatului.

(2) Președintele poate da cuvântul și în replică, respectându-se aceeași ordine.

(3) Durata concluziilor procurorului, ale părților ale persoanei vătămate și ale avocaților acestora poate fi limitată. Președintele completului poate hotărî că acestea trebuie să aibă o durată în timp similară.

(4) Președintele are dreptul să întrerupă pe cei care au cuvântul, dacă în susținerile lor depășesc limitele cauzei ce se judecă.

(5) Când vreuna din părți are mai mulți avocați, doar unul dintre aceștia, la alegerea părții, are dreptul de a pune concluzii.

(6) Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi întrerupte. Întreruperea nu poate fi mai mare de 5 zile.

Art. 389. Ultimul cuvânt al inculpatului

(1) Înainte de a încheia dezbaterile, președintele dă ultimul cuvânt inculpatului personal.

(2) În timpul în care inculpatul are ultimul cuvânt, nu i se pot pune întrebări. Dacă inculpatul relevă fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța dispune reluarea cercetării judecătorești.

Art. 390. Concluzii scrise

(1) Instanța, când socotește necesar, poate cere părților, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise.

(2) Procurorul, persoana vătămată și părțile pot depune concluzii scrise, chiar dacă nu au fost cerute de instanță.

SECȚIUNEA a 2-a *Deliberarea și hotărârea instanței*

Art. 391. Soluționarea cauzei

(1) Deliberarea și pronunțarea hotărârii se fac în ședința în care au avut loc dezbaterile sau la o dată ulterioară, dar nu mai târziu de 15 zile de la închiderea dezbaterilor.

(2) În situații excepționale, când raportat la complexitatea cauzei deliberarea și pronunțarea nu pot avea loc în termenul prevăzut la alin. (1) instanța poate amâna pronunțarea o singură dată pentru cel mult 15 zile.

(3) Președintele completului informează părțile prezente asupra datei la care se va pronunța hotărârea.

Art. 392. Deliberarea

(1) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața căruia a avut loc dezbaterile.

(2) Completul de judecată deliberează în secret.

Art. 393. Obiectul deliberării

(1) Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept.

(2) Deliberarea poartă asupra existenței faptei și vinovăției inculpatului, asupra stabilirii pedepsei, asupra stabilirii măsurii educative ori măsurii de siguranță, dacă este cazul să fie luată, precum și asupra deducerii duratei măsurilor preventive privative de libertate și a internării medicale.

(3) Completul de judecată deliberează și asupra reparării pagubei produse prin infracțiune, asupra măsurilor preventive și asigurătorii, a mijloacelor materiale de probă, a cheltuielilor judiciare, precum și asupra oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

(4) Toți membrii completului de judecată au îndatorirea să-și spună părerea asupra fiecărei chestiuni.

(5) Președintele își spune părerea cel din urmă.

Art. 394. Luarea hotărârii

(1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluțiilor date chestiunilor supuse deliberării.

(2) Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

(3) Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluția cea mai severă trebuie să se alătore celei mai apropiate de părerea sa.

(4) Motivarea opiniei separate este obligatorie.

(5) În situația în care în cadrul completului de judecată nu se poate întruni majoritatea ori unanimitatea, judecarea cauzei se reia în complet de divergență.

Art. 395. Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor

(1) Dacă în cursul deliberării instanța apreciază că o anumită împrejurare trebuie lămurită și că este necesară reluarea cercetării judecătorești, repune cauza pe rol.

(2) Dacă lămurirea acelei împrejurări se poate face numai prin reluarea dezbaterilor, instanța o va pune în discuție în aceeași ședință, dacă este posibil, sau în altă ședință în continuare.

Art. 396. Rezolvarea acțiunii penale

(1) Instanța hotărăște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal.

(2) Condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

(3) Renunțarea la aplicarea pedepsei se pronunță în condițiile art.80 - 82 din Codul penal.

(4) Amânarea aplicării pedepsei se pronunță în condițiile art.83 - 90 din Codul penal.

(5) Achitarea inculpatului se pronunță în cazul prevăzut la art.15 alin.(1) lit.a) și b).

(6) Încetarea procesului penal se pronunță în cazurile prevăzute la art.15 alin.(1) lit.c) - i).

(7) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art .17 și se constată că sunt incidente cazurile prevăzute la art.15 lit. a) și b), instanța de judecată pronunță achitarea.

(8) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art.17 și se constată că nu sunt incidente cazurile prevăzute la art.15 lit.a) și b), instanța de judecată pronunță încetarea procesului penal.

(9) În cazul în care în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecării, față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune și inculpatul

este condamnat la pedeapsa amenzii, instanța dispune plata acesteia din cauțiune, potrivit dispozițiilor art. 217.

Art. 397. Rezolvarea acțiunii civile

(1) Instanța se pronunță prin aceeași hotărâre și asupra acțiunii civile.

(2) În cazul când admite acțiunea civilă, instanța examinează, potrivit art.250 - 255 necesitatea luării măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

(3) De asemenea, instanța se pronunță prin hotărâre și asupra restituirii lucrurilor și restabilirii situației anterioare, potrivit dispozițiilor art.256 și 257.

(4) Dispozițiile din hotărâre privind luarea măsurilor asigurătorii sunt executorii.

(5) În cazul în care, potrivit dispozițiilor art.24 alin.(5), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă, măsurile asigurătorii se mențin. Aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(6) În cazul în care în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecării, față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune și este admisă acțiunea civilă, instanța dispune plata din cauțiune a despăgubirilor acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune, potrivit dispozițiilor art. 217.

Art. 398. Cheltuieli judiciare

Instanța se pronunță prin hotărâre și asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispozițiilor prevăzute în art. 272 - 276.

Art. 399. Dispoziții cu privire la măsurile preventive

(1) Instanța are obligația ca, prin hotărâre, să se pronunțe asupra menținerii sau revocării ori încetării de drept a măsurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat.

(2) În caz de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei, de achitare sau de încetare a procesului penal, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv, atunci când pronunță:

a) o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reținerii și arestării preventive;

b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea executării sub supraveghere;

c) o pedeapsă cu amenda, care nu însoțește pedeapsa închisorii;

d) o măsură educativă.

(3) Hotărârea pronunțată în condițiile alin.(1) și (2) cu privire la măsurile preventive este executorie.

(4) Când potrivit dispozițiilor prevăzute în alin.(1),(2) și(3) inculpatul este pus în libertate, instanța comunică aceasta administrației locului de deținere.

(5) Inculpatul condamnat de prima instanță și aflat în stare de arest preventiv este liberat de îndată ce durata reținerii și a arestării devin egale cu durata pedepsei pronunțate, deși hotărârea nu este definitivă. Liberarea se dispune de administrația locului de deținere, căreia i se comunică, îndată după pronunțarea hotărârii, o copie de pe dispozitiv sau extras.

(6) În caz de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei, achitare sau de încetare a procesului penal, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății, față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune, instanța va dispune restituirea sumei depuse drept cauțiune, dacă nu s-a dispus plata din aceasta a despăgubirilor acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune sau a amenzii, potrivit art. 396 și 397.

(7) Instanța dispune confiscarea cauțiunii dacă măsura controlului judiciar pe cauțiune a fost înlocuită cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, pentru motivele arătate în art. 217 alin. (11) și nu s-a dispus plata din cauțiune a sumelor prevăzute în alin. 217 alin. (4) pct. 2.

(8) Durata măsurii arestului la domiciliu se deduce din pedeapsa aplicată prin echivalarea a trei zile de arest preventiv la domiciliu cu o zi din pedeapsă.

Art. 400. Minuta

(1) Rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, care trebuie să aibă conținutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii. Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

(2) Întocmirea minutei este obligatorie și în cazurile în care judecătorul sau instanța dispune asupra măsurilor preventive.

(3) Minuta se întocmește în două exemplare originale, din care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instanței.

Art. 401. Cuprinsul hotărârii

Hotărârea prin care instanța penală soluționează fondul cauzei trebuie să conțină o parte introductivă, o expunere și dispozitivul.

Art. 402. Conținutul părții introductive

(1) Partea introductivă cuprinde mențiunile prevăzute în art.369 alin. (4).

(2) Când s-a redactat o încheiere de ședință, potrivit dispozițiilor din art.369, partea introductivă se limitează numai la următoarele mențiuni: denumirea instanței care a judecat cauza, data pronunțării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum și numele și prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului și ale grefierului, făcându-se mențiune că celelalte date au fost trecute în încheierea de ședință.

(3) În hotărârile instanțelor militare trebuie să se indice și gradul militar al membrilor completului de judecată și al procurorului. Când inculpatul este militar, se menționează și gradul acestuia.

Art. 403. Conținutul expunerii

(1) Expunerea trebuie să cuprindă:

- a) datele privind identitatea părților;
- b) descrierea faptei ce face obiectul trimiterii în judecată, cu arătarea timpului și locului unde a fost săvârșită, precum și încadrarea juridică dată acesteia prin actul de sesizare;
- c) analiza probelor care au servit ca temei pentru soluționarea laturii penale a cauzei, cât și a celor care au fost înlăturate, motivarea soluției cu privire la latura civilă a cauzei, precum și analiza oricăror elemente de fapt pe care se sprijină soluția dată în cauză.
- d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluțiile date în cauză.

(2) În caz de condamnare, expunerea trebuie să mai cuprindă fapta sau fiecare faptă reținută de instanță în sarcina inculpatului, forma și gradul de vinovăție, circumstanțele agravante sau atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunțată și actele din care rezultă perioada ce urmează a fi dedusă.

(3) Dacă instanța reține în sarcina inculpatului numai o parte din faptele ce formează obiectul trimiterii în judecată, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunțat condamnarea și pentru care încetarea procesului penal sau achitarea.

Art. 404. Conținutul dispozitivului

(1) Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute în art.105 privitoare la persoana inculpatului, soluția dată de instanță cu privire la infracțiune, indicându-se, în caz de condamnare, denumirea acesteia și textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, cauza pe care se întemeiază potrivit art.15, precum și soluția dată cu privire la soluționarea acțiunii civile.

(2) Când instanța dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, în dispozitiv se face mențiune despre aplicarea avertismentului, potrivit art.81 din Codul penal.

(3) Când instanța dispune amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, în dispozitiv se menționează măsurile de supraveghere și obligațiile, prevăzute în art.85 alin.(1) și (2) din Codul penal, respectiv în art.93 alin.(1) - (3) din Codul penal, pe care trebuie să le respecte inculpatul.

(4) Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanță cu privire la:

- a) deducerea duratei măsurii preventive privative de libertate și a internării medicale, indicându-se partea din pedeapsă executată în acest mod;
- b) măsurile preventive;
- c) măsurile asigurătorii;
- d) măsurile de siguranță;
- e) cheltuielile judiciare;
- f) restituirea lucrurilor;

g) restabilirea situației anterioare;

h) cauțiune;

i) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

(5) Când instanța pronunță pedeapsa închisorii, în dispozitiv se face mențiune că persoana condamnată este lipsită de drepturile sau, după caz, unele dintre drepturile prevăzute în art.65 din Codul penal, pe durata prevăzută în același articol.

(6) Dispozitivul trebuie să cuprindă totdeauna mențiunea că hotărârea este supusă apelului, cu arătarea termenului în care poate fi exercitat și menționarea datei când hotărârea a fost pronunțată și că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

Art. 405. Pronunțarea hotărârii

(1) Hotărârea se pronunță în ședință publică de către președintele completului de judecată, asistat de grefier.

(2) La pronunțarea hotărârii părțile nu se citează.

(3) Președintele completului pronunță dispozitivul hotărârii.

(4) În caz de amânare a aplicării pedepsei sau de condamnare la pedeapsa închisorii cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, președintele atrage atenția inculpatului, respectiv celui condamnat asupra dispozițiilor a căror nerespectare are ca urmare revocarea amânării aplicării pedepsei sau a suspendării executării pedepsei sub supraveghere. De asemenea, președintele face cunoscute acestuia măsurile de supraveghere la care este supus și obligațiile pe care trebuie să le respecte.

(5) După pronunțare, președintele explică părților prezente că pot declara apel.

(6) Hotărârea se redactează în cel mult 30 de zile de la pronunțare.

Art. 406. Redactarea și semnarea hotărârii

(1) Hotărârea se redactează de unul din judecătorii care au participat la soluționarea cauzei și se semnează de toți membrii completului și de grefier.

(2) Hotărârea redactată trebuie să fie conformă cu cea pronunțată în ședință publică.

(3) În caz de împiedicare a vreunuia dintre membrii completului de judecată de a semna, hotărârea se semnează în locul acestuia de președintele completului. Dacă și președintele completului este împiedicat a semna, hotărârea se semnează de președintele instanței. Când împiedicarea îl privește pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

Art. 407. Comunicarea hotărârii

(1) Hotărârea se comunică procurorului, părților, persoanei vătămate și administrației locului de deținere.

(2) În cazul în care instanța a dispus amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, hotărârea se comunică serviciului de probațiune.

(3) Dacă în cauză sunt inculpați arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu, procurorului, părților, persoanei vătămate și administrației locului de deținere li se comunică, după pronunțare, o copie de pe dispozitivul hotărârii, în vederea exercitării dreptului de apel. După redactarea hotărârii, acestora li se comunică hotărârea în întregul său.

CAPITOLUL III APELUL

Art. 408. Hotărârile supuse apelului

(1) Sentințele pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Încheierile pot fi atacate cu apel numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu apel.

(3) Apelul declarat împotriva sentinței se socotește făcut și împotriva încheierilor.

Art. 409. Persoanele care pot face apel

(1) Pot face apel :

a) procurorul, referitor la latura penală și latura civilă;

b) inculpatul, în ceea ce privește latura penală și latura civilă;

c) partea civilă și partea responsabilă civilmente, în ceea ce privește latura civilă, iar referitor la latura penală în măsura în care soluția din această latură a influențat soluția în latura civilă;

d) persoana vătămată, în ceea ce privește latura penală;

e) martorul, expertul, interpretul și avocatul, în ceea ce privește cheltuielile judiciare, indemnizațiile cuvenite acestora și amenzile judiciare aplicate;

f) orice persoană fizică ori juridică ale cărei drepturi legitime au fost vătămate nemijlocit printr-o măsură sau printr-un act al instanței în ceea ce privește dispozițiile care au provocat asemenea vătămare.

(2) Împotriva sentinței de achitare sau de încetare a procesului penal, inculpatul poate declara apel și în ceea ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;

(3) Pentru persoanele prevăzute la alin. (1) lit. b) – f) apelul poate fi declarat și de către reprezentantul legal ori de către avocat, iar pentru inculpat și de către soțul acestuia.

Art. 410. Termenul de declarare a apelului

(1) Pentru procuror, persoana vătămată și părți, termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel, și curge de la comunicarea hotărârii.

(2) Termenul de apel curge de la comunicarea copiei de pe dispozitivul hotărârii în cazul prevăzut la art. 407 alin. (3).

(3) În cazul prevăzut de art. 409 lit. e), apelul poate fi exercitat de îndată după pronunțarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare, indemnizațiilor și amenzilor judiciare și cel mai târziu în 10 zile de la pronunțarea sentinței prin care s-a soluționat cauza. Judecarea apelului se face numai după soluționarea cauzei, afară de cazul când procesul a fost suspendat.

Art. 411. Repunerea în termen

(1) Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la încetarea acesteia.

(2) Până la soluționarea repunerii în termen, instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

(3) Hotărârea este definitivă până la momentul în care instanța de apel admite cererea de repunere în termen.

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) nu se aplică în situația redeschiderii procesului penal cerută de persoana condamnată în lipsă.

Art. 412. Forma și conținutul apelului

(1) Apelul se declară prin cerere scrisă care trebuie să conțină următoarele:

- a) numărul dosarului, sentinței sau încheierii atacate;
- b) denumirea instanței care a pronunțat hotărârea atacată;
- c) motivele de nelegalitate sau de netemeinicie invocate;
- d) un scurt rezumat al cauzei;

e) faptele și împrejurările care nu au fost elucidate și probele pe care se întemeiază criticile hotărârii apelate și care urmează a fi prezentate ori solicitate instanței de control la primul termen fixat pentru judecarea apelului;

f) formularea exactă a cererilor pentru îndreptarea pretinselor nelegalități ori netemeinicii ale hotărârii atacate și reparația solicitată;

g) semnătura persoanei care declară apelul.

(2) Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un grefier de la instanța a cărei hotărâre se atacă sau de avocat.

(3) Cererea poate fi atestată și de primarul sau secretarul Consiliului local ori de funcționarul desemnat de aceștia din localitatea unde domiciliază apelantul.

(4) Motivele de apel, precizate în scris, se depun la instanța de apel până cel mai târziu cu 3 zile înainte de primul termen de judecată, în cazul în care termenul de apel curge de la data comunicării dispozitivului hotărârii.

(5) Cererea de apel nesemnată ori neatestată poate fi confirmată în instanță de parte ori de reprezentantul ei la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită.

(6) Cererea de apel se va depune într-un număr de exemplare corespunzător cu cel al părților interesate sau al reprezentanților acestora.

Art. 413. Instanța la care se depune apelul

(1) Cererea de apel întocmită în condițiile prevăzute în art. 412 se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) Persoana care se află în stare de deținere poate depune cererea de apel și la administrația locului de deținere.

(3) Cererea de apel înregistrată sau atestată în condițiile alineatului precedent ori procesul-verbal întocmit de administrația locului de deținere se înaintează de îndată instanței a cărei hotărâre este atacată.

Art. 414. Renunțarea la apel

(1) După pronunțarea hotărârii și până la expirarea termenului de declarare a apelului, părțile și persoana vătămată pot renunța în mod expres la această cale de atac.

(2) Asupra renunțării, cu excepția apelului care privește latura civilă a cauzei, se poate reveni înăuntrul termenului pentru declararea apelului.

(3) Renunțarea sau revenirea asupra renunțării poate să fie făcută personal sau prin mandatar special.

Art. 415. Retragera apelului

(1) Până la închiderea dezbaterilor la instanța de apel, persoana vătămată și oricare dintre părți își poate retrage apelului declarat. Retragera trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deținere, printr-o declarație atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către administrația locului de deținere. Declarația de retragere se poate face fie la instanța a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanța de apel.

(2) Reprezentanții legali pot retrage apelul cu respectarea, în ceea ce privește latura civilă, a condițiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul său legal.

(3) Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(4) Apelul declarat de procuror și retras poate fi însușit de partea în favoarea căreia a fost declarat.

Art. 416. Efectul suspensiv al apelului

Apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ceea ce privește latura penală, cât și latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 417. Efectul devolutiv al apelului și limitele sale

(1) Instanța judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

(2) În cadrul limitelor arătate în alineatul precedent, instanța este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept.

Art. 418. Neagravarea situației în propriul apel

(1) Instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat apel.

(2) De asemenea, în apelul declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de apel nu poate agrava situația acesteia.

Art. 419. Efectul extensiv al apelului

Instanța de apel examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

Art. 420. Judecarea apelului

(1) Judecarea apelului se face cu citarea părților.

(2) Judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

(3) Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie.

(4) Instanța de apel procedează la ascultarea inculpatului, când aceasta este posibilă, potrivit regulilor de la judecata în fond.

(5) Instanța de apel poate readministra probele administrate la prima instanță și poate administra probe noi, în condițiile art. 98.

(6) Când apelul este în stare de judecată, președintele completului dă cuvântul apelantului, apoi intimatului și pe urmă procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(7) Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor. Inculpatului i se acordă ultimul cuvânt.

(8) Instanța verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei, precum și a oricăror probe administrate în fața instanței de apel.

(9) În vederea soluționării apelului, instanța poate da o nouă apreciere probelor.

(10) Instanța se pronunță asupra tuturor motivelor de apel invocate.

(11) La judecarea apelului se aplică regulile de la judecata în fond, în măsura în care în prezentul titlu nu există dispoziții contrare.

(12) Apelul împotriva încheierilor, care potrivit legii, pot fi atacate separat, se judecă în camera de consiliu fără prezența părților și a procurorului, care pot depune concluzii scrise, cu excepția cazurilor în care legea dispune

altfel, ori atunci când instanța apreciază că este necesară judecata în ședință publică.

Art. 421. Soluțiile la judecata în apel

Instanța, judecând apelul, pronunță una din următoarele soluții:

1. respinge apelul, menținând hotărârea atacată:

a) dacă apelul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă apelul este nefondat.

2. admite apelul și :

a) desființează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre procedând potrivit regulilor referitoare la soluționarea acțiunii penale și a acțiunii civile la judecata în fond;

b) desființează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanță a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de înștiința instanța despre această imposibilitate, invocată de acea parte. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată se dispune și atunci când există vreunul dintre cazurile de nulitate absolută, cu excepția cazului de necompetență, când se dispune rejudecarea de către instanța competentă.

Art. 422. Chestiuni complementare

Instanța, deliberând asupra apelului, face, atunci când este cazul, aplicarea dispozițiilor privitoare la reluarea dezbaterilor și a celor privind rezolvarea acțiunii civile, măsurile asigurătorii, cheltuielile judiciare și orice alte aspecte de care depinde soluționarea completă a apelului. De asemenea, instanța de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanță a dispozițiilor privitoare la deducerea duratei reținerii, arestării preventive și a arestului la domiciliu, și adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunțarea hotărârii atacate cu apel.

Art. 423. Desființarea hotărârii

(1) În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desființează în limitele dispozițiilor privind efectul devolutiv și extensiv al apelului.

(2) Hotărârea poate fi desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce privește latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluționare a cauzei.

(3) În caz de desființare a hotărârii, instanța de apel poate menține măsura arestării preventive.

Art. 424. Conținutul deciziei instanței de apel și comunicarea acesteia

(1) Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă mențiunile prevăzute în art. 402, iar în expunere temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz la respingerea sau admiterea apelului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluțiile prevăzute în art. 421.

Dispozitivul cuprinde soluția dată de instanța de apel, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

(2) Instanța de apel se pronunță asupra măsurilor preventive potrivit dispozițiilor referitoare la conținutul sentinței.

(3) În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau de arest la domiciliu, în expunere și dispozitiv se arată timpul care se deduce din pedeapsă.

(4) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să-și reia cursul, în caz contrar toate actele procedurale fiind desființate de drept.

(5) Decizia instanței de apel se comunică procurorului, părților, persoanei vătămate și administrației locului de deținere.

Art. 425. Limitele rejudecării

(1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de apel, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea apelului.

(2) Dacă hotărârea a fost desființată în apelul procurorului, declarat în defavoarea inculpatului sau în apelul persoanei vătămate, instanța care rejudecă poate agrava soluția dată de prima instanță.

(3) Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost desființată.

CAPITOLUL IV

Căile extraordinare de atac

SECȚIUNEA 1

Recursul în casație

Art.426. Scopul recursului în casație și instanța competentă

Recursul urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție judecarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

Art.427. Hotărâri supuse recursului în casație

(1) Pot fi atacate cu recurs în casație deciziile pronunțate de curțile de apel, ca instanțe de apel, cu excepția deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.

(2) Nu pot fi atacate cu recurs în casație:

a) sentințele în privința cărora persoanele prevăzute în art.409 nu au folosit calea de atac a apelului ori când apelul a fost retras, dacă legea prevede această cale de atac. Persoanele prevăzute în art.409 pot declara recurs în casație împotriva deciziei pronunțate în apel, chiar dacă nu au folosit apelul, dacă prin decizia pronunțată în apel a fost modificată soluția din sentință și numai cu privire la această modificare;

b) deciziile pronunțate în apel de Înalta Curte de Casație și Justiție;

c) încheierile pronunțate în materia măsurilor preventive și a altor măsuri procesuale;

d) hotărârile definitive pronunțate în materia plângerilor împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată, precum și în materia executării pedepselor sau a reabilitării;

(3) Procurorul nu poate exercita recurs în casație împotriva hotărârilor prin care s-a dispus achitarea inculpatului, în scopul obținerii condamnării acestuia de către instanța de recurs în casație.

Art.428. Termenul de declarare a recursului în casație

(1) Recursul în casație poate fi introdus de către părți sau procuror în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel.

(2) Inculpatul care a lipsit la toate termenele de judecată în apel și la pronunțarea deciziei poate declara recurs în casație în termen de 30 de zile de la data începerii executării.

Art.429. Declararea recursului în casație

(1) Pot formula cerere de recurs în casație:

a) procurorul, în ceea ce privește latura penală și latura civilă;

b) inculpatul, în ceea ce privește latura penală cât și latura civilă, împotriva hotărârilor prin care s-a dispus condamnarea sa sau încetarea procesului penal;

c) partea civilă și partea responsabilă civilmente în ceea ce privește latura civilă, iar referitor la latura penală în măsura în care soluția din această latură a influențat soluția în latura civilă.

(2) Pentru inculpat pot formula cerere de recurs în casație membrii de familie ai acestuia și avocatul, cu încuviințarea scrisă a inculpatului.

(3) Până la închiderea dezbaterilor la instanța de recurs, părțile și procurorul își pot retrage recursul în casație declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deținere, printr-o declarație atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deținere. Declarația de retragere se poate face fie la instanța a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanța de recurs.

(4) Reprezentanții legali pot retrage recursul în casație cu respectarea, în ceea ce privește latura civilă, a condițiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage recursul în casație declarat personal sau de reprezentantul sau legal.

(5) Recursul în casație declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(6) Decizia instanței de apel, prin care a fost respins apelul, nu poate fi atacată cu recurs în casație de persoanele care nu au exercitat calea de atac a apelului ori când apelul acestora a fost retras.

Art.430. Motivarea recursului în casație

(1) Cererea de recurs în casație se formulează în scris, și va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părții sau, după caz numele, prenumele procurorului care exercită recursul în casație, precum și organul judiciar din care acesta face parte. În cazul în care cererea este formulată de avocat sau de un membru de familie al inculpatului, cererea trebuie să cuprindă și numele, prenumele și domiciliul profesional al avocatului, respectiv numele și prenumele, domiciliul sau reședința membrului de familie care formulează calea de atac;

b) indicarea hotărârii care se atacă;

c) indicarea cazurilor de recurs în casație pe care se întemeiază cererea și motivarea acestora;

d) semnătura persoanei care exercită recursul în casație.

(2) Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un grefier de la instanța a cărei hotărâre se atacă sau de avocat.

(3) La cerere se anexează toate înscrisurile invocate în motivarea acesteia.

Art.431. Cazurile în care se poate face recurs în casație

(1) Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1. în cursul judecății nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei;

2. completul stabilit aleatoriu pentru soluționarea cauzei a fost schimbat, cu încălcarea legii, pe parcursul judecății ori dacă hotărârea a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului;

3. instanța nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate;

4. judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;

5. judecata a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie potrivit legii;

6. ședința de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;

7. judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți, sau care deși legal citată a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;

8. inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;

9. inculpatul a fost condamnat deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal;

10. în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal;
  11. hotărârea cuprinde motive contradictorii ori motive străine de natura cauzei sau există o contradicție între considerentele și dispozitivul hotărârii;
  12. instanța nu a procedat la ascultarea inculpatului prezent, dacă ascultarea era posibilă;
  13. instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești;
  14. nu s-a constatat grațierea sau, în mod greșit, s-a constatat că pedeapsa aplicată inculpatului a fost grațiată;
  15. s-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege;
  16. instanța și-a întemeiat hotărârea pe probe pentru care a fost aplicată sancțiunea excluderii sau în mod greșit s-a aplicat sancțiunea excluderii cu privire la probe legal administrate;
  17. instanța nu s-a pronunțat asupra unuia sau mai multor motive de apel.
- (2) Cazurile prevăzute în alin.(1) pot constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor.
- (3) În cazul în care cererea de recurs în casație a fost respinsă, partea sau procurorul care a declarat recursul în casație nu mai poate formula o nouă cerere împotriva aceleiași hotărâri, indiferent de motivul invocat.

Art.432. Procedura de comunicare

- (1) Cererea de recurs în casație, împreună cu înscrisurile anexate, se depune într-un număr suficient de exemplare la instanța a cărei hotărâre se atacă, pentru a fi comunicată celorlalte părți sau procurorului.
- (2) Cererea de recurs în casație împreună cu înscrisurile anexate se poate depune de către persoana aflată în stare de deținere și la administrația locului de deținere, care le înaintează de îndată la instanța a cărei hotărâre de atacă.
- (3) Președintele instanței a cărei hotărâre se atacă, ori judecătorul delegat de către acesta, va proceda la efectuarea comunicărilor prevăzute de alin.(1) către procuror și părți, cu mențiunea că se pot depune concluziile scrise în termen de 10 zile de la primirea comunicărilor, la aceeași instanță.
- (4) Nedepunerea de către părți și procuror de concluzii scrise nu împiedică judecarea recursului în casație.
- (5) În termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise sau de la expirarea termenului de depunere a acestora, președintele instanței sau judecătorul delegat de către acesta, va înainta Înaltei Curți de Casație și Justiție cererea formulată, împreună cu înscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum și concluziile scrise depuse în dosarul cauzei.
- (6) În cazul în care nu este îndeplinită procedura de comunicare prevăzută în alin.(3) și (5), ori dacă aceasta nu este completă, magistratul asistent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, desemnat cu verificarea îndeplinirii procedurii de comunicare și de întocmire a raportului referitor la cererea de recurs în casație, restituie cauza instanței a cărei hotărâre se atacă în vederea îndeplinirii acesteia.

Art.433. Admiterea în principiu

(1) Admisibilitatea cererii de recurs în casație se examinează în camera de consiliu, după depunerea raportului magistratului asistent și atunci când procedura de comunicare este legal îndeplinită.

(2) Dacă cererea de recurs în casație nu este făcută în termenul prevăzut de lege sau dacă nu s-au respectat dispozițiile art.427, 430 și 431, ori dacă cererea este vădit nefondată, instanța respinge, prin încheiere, cererea de recurs în casație, după caz, ca tardivă, inadmisibilă, sau nefondată, cu indicarea expresă a condițiilor încălcate.

(3) Dacă cererea de recurs în casație a fost retrasă instanța ia act de retragere, prin încheiere.

(4) În cazul în care instanța constată că cererea îndeplinește condițiile prevăzute la art. 427 - 431, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de recurs în casație și trimite cauza în vederea judecării recursului în casație.

Art.434. Suspendarea executării

(1) Instanța care admite în principiu cererea de recurs în casație sau completul care judecă recursul în casație poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii, putând impune respectarea de către condamnat a uneia dintre obligațiile prevăzute de art.214 alin.(1) și (2) .

2) În cazul în care persoana condamnată nu respectă obligațiile impuse prin încheiere, completul care va judeca recursul, din oficiu sau la cererea procurorului poate dispune revocarea măsurii suspendării și reluarea executării pedepsei.

(3) Aducerea la îndeplinire a dispozițiilor de suspendare a executării hotărârii se face prin instanța de executare.

Art. 435. Efectul devolutiv și limitele sale

(1) Instanța judecă recursul în casație numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de recurs în casație și numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

(2) Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute în art.431 invocate în cererea de recurs în casație.

Art. 436. Efectul extensiv și limitele sale

(1) Instanța examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat recurs în casație sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

(2) Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs în casație, poate cere extinderea recursului declarat de el în termen și față de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situație mai grea.

Art. 437. Neagravarea situației în propriul recurs în casație

(1) Instanța, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat recursul în casație.

(2) În recursul în casație declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de recurs nu poate agrava situația acesteia.

Art. 438. Prezența părților și a procurorului

(1) Judecarea recursului în casație admis în principiu se face cu citarea părților, asistate de avocați aleși sau desemnați din oficiu.

(2) Participarea procurorului la judecarea recursului în casație este obligatorie.

Art. 439. Judecarea recursului în casație

(1) Președintele completului dă cuvântul recurentului, apoi intimatului și la final procurorului. Dacă între recursurile în casație declarate se află și recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(2) Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

Art. 440. Verificarea hotărârii

(1) Instanța, judecând recursul în casație, verifică legalitatea hotărârii atacate.

(2) Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cazurilor de recurs în casație invocate prin cerere de procuror sau de părți.

Art. 441. Soluțiile la judecata recursului în casație

(1) Instanța, judecând recursul în casație, pronunță una din următoarele soluții:

1. respinge recursul în casație, menținând hotărârea atacată, dacă recursul în casație este nefondat.

2. admite recursul în casație, casând hotărârea atacată și :

a) achită pe inculpat sau dispune încetarea procesului penal, ori înlătură greșita aplicare a legii;

b) dispune rejudecarea de către instanța de apel sau de instanța competentă material sau după calitatea persoanei, dacă sunt incidente celelate cazuri de casare prevăzute de art. 431.

(2) Dacă recursul în casație vizează greșita soluționare a laturii civile, instanța după admiterea recursului înlătură nelegalitatea constatată sau dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost casată în condițiile alin.(1) pct.2 lit.b) .

(3) În cazul prevăzut la alin. (1) pct. 2 lit. a) instanța de recurs în casație desființează și hotărârea primei instanțe, dacă se constată aceleași încălcări de lege ca în decizia recurată.

(4) În cazul în care condamnatul se găsește în cursul executării pedepsei, instanța, admitând recursul în casație și pronunțând casarea cu trimitere, dispune asupra stării de libertate a acestuia, putând lua o măsură preventivă.

Art. 442. Desființarea hotărârii și conținutul deciziei

(1) În caz de admitere a recursului în casație, hotărârea atacată se casează în limitele prevăzute de art.435 și 436.

(2) Hotărârea poate fi desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluționare a cauzei.

(3) Decizia instanței de recurs în casație trebuie să cuprindă, în partea introductivă, mențiunile prevăzute în art.402, iar în expunere, temeiurile de drept care au dus la respingerea sau admiterea recursului în casație. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția pronunțată de instanța de recurs în casație, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

(4) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să-și reia cursul, în caz contrar toate actele procedurale fiind desființate de drept.

Art. 443. Limitele judecării

(1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de recurs în casație, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la admiterea recursului în casație.

(2) Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, instanța se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.

Art. 444. Procedura de rejudecare

Rejudecarea cauzei după casarea hotărârii atacate se desfășoară potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, Titlul III, Capitolul II sau III, care se aplică în mod corespunzător.

SECȚIUNEA a 2-a

Revizuirea

Art. 445. Hotărârile supuse revizuirii

(1) Hotărârile judecătorești definitive pot fi supuse revizuirii atât cu privire la latura penală cât și cu privire la latura civilă.

(2) Când o hotărâre privește mai multe infracțiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre făptuitori.

Art. 446. Cazurile de revizuire

(1) Revizuirea hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când:

a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei, și care singure sau prin coroborare cu alte probe dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză;

b) hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declarația unui martor, opinia unui expert sau pe situațiile învederate de un interpret, care au săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată;

c) un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecății sau după pronunțarea hotărârii, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză;

d) un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză;

e) când două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia;

f) hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală ce a fost declarată neconstituțională după ce hotărârea a devenit definitivă, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(2) Revizuirea hotărârilor judecătorești penale definitive, cu privire la latura civilă, poate fi cerută numai în fața instanței civile, potrivit Codului de procedură civilă.

(3) Cazurile prevăzute la lit.a) și f) pot fi invocate ca motive de revizuire, numai în favoarea persoanei condamnate.

(4) Cazul prevăzut la lit.a) constituie motiv de revizuire dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de condamnare ori de încetare a procesului penal, iar în cazurile prevăzute la lit.b), c) d), și f) constituie motive de revizuire, dacă au dus la pronunțarea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

(5) În cazul prevăzut la lit.e) toate hotărârile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

Art. 447. Dovedirea unor cazuri de revizuire

(1) Situațiile care constituie cazurile de revizuire prevăzute în art.446 alin. 1 lit.b), c) și d) se dovedesc prin hotărâre judecătorească definitivă prin care instanța s-a pronunțat asupra fondului cauzei constatând existența falsului sau existența faptelor și săvârșirea lor de respectivele persoane.

(2) În cazurile în care dovada nu poate fi făcută potrivit alin.(1) datorită existenței unei cauze care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale, proba cazurilor de revizuire prevăzute în art.446 alin. 1 lit.b), c) și d) se poate face în procedura de revizuire, prin orice mijloc de probă.

Art. 448. Persoanele care pot cere revizuirea

(1) Pot cere revizuirea:

a) Părțile din proces, în limitele calității lor procesuale;

b) un membru de familie al condamnatului, chiar și după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului.

(2) Procurorul poate din oficiu cere revizuirea laturii penale a hotărârii.

Art. 449. Cererea de revizuire

(1) Cererea de revizuire se adresează instanței care a judecat cauza în prima instanță.

(2) Cererea se formulează în scris și trebuie motivată, cu arătarea cazului de revizuire pe care se întemeiază și a mijloacelor de probă în dovedirea acestuia.

(3) La cerere se vor alătura copii de pe înscrisurile de care cel ce a formulat cererea de revizuire înțelege a se folosi în proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se vor alătura în traducere efectuată de un traducător autorizat.

(4) În cazul în care cererea nu îndeplinește condițiile prevăzute în alin.(2) și (3) instanța pune în vedere celui ce a formulat cererea să o completeze până la primul termen de judecată sau după caz, într-un termen stabilit de instanță, sub sancțiunea prevăzută în art.453 alin.(3).

Art. 450. Termenul de introducere a cererii

(1) Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după ce pedeapsa a fost executată sau considerată executată ori după moartea condamnatului, cu excepția cazului prevăzut în art.446 alin.(1) lit.f) când cererea de revizuire poate fi formulată în termen de 1 an de la data publicării deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui față de care s-a încetat procesul penal, se poate face în termen de 3 luni, care curge:

a) în cazurile prevăzute la art.446 alin.(1) lit.b), c) și d) când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă pronunțată de instanța penală, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea sau de la data când aceasta a luat cunoștință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de trei ani de la data producerii acestora;

b) în cazurile prevăzute în art.446 alin.(1) lit.b), c) și d), dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă pronunțată de instanța penală, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale.

c) în cazul prevăzut în art.446 alin.(1) lit.e) de la data când hotărârile ce nu se conciliază au fost cunoscute de persoana care face cererea.

(3) Dispozițiile alin.(2) se aplică și în cazul când procurorul se sesizează din oficiu.

(4) Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

Art. 451. Instanța competentă

Competentă să judece cererea de revizuire este instanța care a judecat cauza în prima instanță. Când temeiul cererii de revizuire constă în existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, competența se determină potrivit dispozițiilor art.43.

Art. 452. Măsuri premergătoare

(1) La primirea cererii de revizuire, președintele instanței fixează termen de judecată pentru examinarea cererii de revizuire, în vederea admiterii în principiu, dispunând atașarea dosarului cauzei și citarea părților interesate.

(2) Când persoana în favoarea sau defavoarea căreia s-a cerut revizuirea se află în stare de deținere, chiar într-o altă cauză, președintele dispune încunoștințarea acestei persoane despre termen și ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(3) Persoana privată de liberate este adusă la judecată.

Art. 453. Admiterea în principiu

(1) Instanța, ascultând concluziile procurorului și ale părților, examinează dacă:

a) cererea a fost formulată în termen și de o persoană dintre cele prevăzute de art.448;

b) cererea a fost întocmită cu respectarea prevederilor art.449 alin.(2) - (3);

c) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procedurilor penale;

d) faptele și mijloacele de probă în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de revizuire care a fost judecată definitiv;

e) faptele și mijloacele de probă în baza cărora este formulată cererea conduc, în mod evident, la stabilirea existenței unor temeiuri legale ce permit revizuirea;

f) persoana care a formulat cererea s-a conformat cerințelor instanței dispuse potrivit art.449 alin.(4).

(2) În cazul în care instanța constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute în alin.(1) dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de revizuire.

(3) În cazul în care instanța constată neîndeplinirea condițiilor prevăzute în alin.(1), dispune prin sentință, respingerea cererii de revizuire, ca inadmisibilă.

(4) Când cererea de revizuire a fost făcută pentru un condamnat decedat, sau când condamnatul care a făcut cererea ori în favoarea căruia s-a făcut revizuirea a decedat după introducerea cererii, prin derogare de la dispozițiile art.15 alin.(1) lit.e) procedura de revizuire își va urma cursul, iar în cazul rejudecării cauzei, după admiterea în principiu, instanța va hotărî potrivit dispozițiilor din art.15 care se aplică în mod corespunzător.

(5) Încheierea prin care este admisă în principiu cererea de revizuire este supusă căii de atac odată cu fondul. Sentința prin care este respinsă cererea de revizuire, după analiza admisibilității în principiu, este supusă aceleiași căi de atac ca și hotărârea la care se referă revizuirea.

Art. 454. Măsurile care pot fi luate odată cu sau ulterior admiterii în principiu

(1) Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire sau ulterior acesteia, instanța poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii, și poate dispune respectarea de către condamnat a uneia dintre obligațiile prevăzute de art.214 alin.(1) și (2) .

(2) Împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea hotărârii supuse revizuirii, prevăzute în alin. (1) procurorul sau persoana interesată poate formula contestație în termen de 24 de ore de la de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă. Contestația formulată de procuror este suspensivă de executare. Dispozițiile art. 591 alin. (2) – (5) se aplică în mod corespunzător.

(3) În cazul în care persoana condamnată nu respectă obligațiile stabilite prin încheiere, instanța din oficiu sau la cererea procurorului poate dispune revocarea măsurii suspendării și reluarea executării pedepsei.

(4) În cazul admiterii în principiu a cererii de revizuire pentru existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, cauzele în care aceste hotărâri au fost pronunțate se reunesc în vederea rejudecării.

Art. 455. Rejudecarea

(1) Rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedura privind judecarea în prima instanță.

(2) Instanța, dacă găsește necesar, administrează din nou probele care au fost efectuate în cursul primei judecăți.

(3) În cazul în care instanța constată că situația de fapt nu poate fi stabilită în mod nemijlocit sau aceasta nu s-ar putea face decât cu mare întârziere, dispune efectuarea cercetărilor necesare de către procuror.

(4) Cercetarea efectuată de procuror direct sau prin intermediul organelor de poliție, nu poate depăși 3 luni.

(5) După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material instanței competente.

(6) Persoanele prevăzute în art.446 alin.(1) lit.b) și d) nu pot fi ascultate ca martori în cauza supusă revizuirii, dacă dovada acestor cazuri de revizuire s-a făcut prin hotărâre judecătorească.

Art. 456. Soluțiile după rejudecare

(1) Dacă se constată că cererea de revizuire este întemeiată instanța anulează hotărârea în măsura în care a fost admisă revizuirea sau hotărârile care nu se pot concilia și pronunță o nouă hotărâre potrivit dispozițiilor art.395 - 399, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Instanța rejudecă cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au formulat cerere de revizuire, putând hotărî și în privința lor, fără să le poată crea acestora o situație mai grea.

(3) Instanța ia măsuri pentru restabilirea situației anterioare dispunând, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite și a bunurilor confiscate, a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ținut să le suporte sau alte asemenea măsuri.

(4) Dacă instanța constată ca cererea de revizuire este neîntemeiată, o respinge și dispune obligarea revizuientului la plata cheltuielilor judiciare către stat precum și reluarea executării pedepsei, în cazul în care aceasta a fost suspendată.

Art. 457. Calea de atac

Sentința prin care instanța se pronunță asupra cererii de revizuire, după rejudecarea cauzei, este supusă aceleiași căi de atac ca și hotărârea la care se referă revizuirea.

Art. 458. Efectele respingerii cererii de revizuire

În cazul respingerii cererii de revizuire ca inadmisibilă sau ca neîntemeiată, nu va putea fi formulată o nouă cerere pentru aceleași motive.

Art. 459. Revizuirea în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului

(1) Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale sau a dispus scoaterea cauzei de pe rol, ca urmare a soluționării amiabile a litigiului între stat și reclamanți, pot fi supuse revizuirii, dacă vreuna dintre consecințele grave ale încălcării Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a Protocoloalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(2) Pot cere revizuirea:

- a) persoana al cărei drept a fost încălcat;
- b) membrii de familie ai condamnatului, chiar și după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului;
- c) procurorul.

(3) Cererea de revizuire se introduce la Înalta Curte de Casație și Justiție, care judecă cererea în complet de 9 judecători.

(4) Cererea de revizuire se poate face cel mai târziu în termen de un an de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii definitive pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

(5) După sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate. Dispozițiile art.454 alin.(1) și (3) se aplică în mod corespunzător.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) La judecarea cererii de revizuire, părțile se citează. Partea aflată în stare de deținere este adusă la judecată.

(8) Atunci când părțile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, instanța ascultă și concluziile acestora.

(9) Instanța examinează cererea în baza actelor dosarului și se pronunță prin decizie.

(10) Instanța respinge cererea în cazul în care constată că este tardivă, inadmisibilă sau nefondată.

(11) Atunci când instanța constată că cererea este fondată:

a) desființează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și, rejudecând cauza, cu aplicarea dispozițiilor din Titlul III, Capitolul IV, Secțiunea 1, înlătură consecințele încălcării dreptului;

b) desființează hotărârea și, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța în fata căreia s-a produs încălcarea dreptului, aplicându-se dispozițiile din Titlul III, Capitolul IV Secțiunea 1.

(12) Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție nu este supusă niciunei căi de atac.

SECȚIUNEA a 3-a

Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

Art.460. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

(1) Persoana condamnată definitiv care a fost judecată în lipsă poate solicita deschiderea procesului penal în termen de șase luni din ziua în care a luat cunoștință că s-a desfășurat un proces penal împotriva sa, dacă între timp nu s-a împlinit termenul de prescripție al răspunderii penale.

(2) Este considerat persoană judecată în lipsă, inculpatul care:

a) nu a avut cunoștință de proces;

b) deși a avut cunoștință de proces în orice mod a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei;

(3) Procesul penal în care o persoană judecată în lipsă a fost condamnată se redeschide, cu respectarea condițiilor prevăzute în alin. (1) și (2), și în cazul în care un stat străin a dispus extrădarea sau predarea condamnatului în baza mandatului european de arestare și condamnatul a formulat cerere de deschidere a procesului în termen de 6 luni de la predarea sa către autoritățile române.

(4) Procesul penal nu poate fi deschis în cazul în care persoana condamnată a solicitat să fie judecată în lipsă.

Art. 461. Cererea de redeschidere a procesului penal

(1) Cererea de redeschidere a procesului penal poate fi formulată de către persoana judecată în lipsă, și se adresează instanței care a judecat cauza în lipsă, fie în primă instanță, fie în apel.

(2) Când persoana judecată în lipsă este privată de libertate, cererea poate fi depusă la administrația locului de deținere, care o va trimite de îndată instanței competente.

(3) Cererea se formulează în scris și trebuie motivată cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 460.

(4) Cererea poate fi însoțită de copii de pe înscrisurile de care persoana judecată în lipsă înțelege a se folosi în proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele vor fi însoțite de traducere, efectuată de un traducător autorizat.

(5) În cazul în care cererea nu îndeplinește condițiile prevăzute în alin.(3) și (4) instanța pune în vedere celui ce a formulat cererea să o completeze până la primul termen de judecată sau după caz, într-un termen scurt, stabilit de instanță.

Art. 462. Măsuri premergătoare

(1) La primirea cererii de redeschidere a procesului penal, președintele instanței fixează un termen pentru examinarea admisibilității în principiu, dispunând atașarea dosarului cauzei precum și citarea părților interesate.

(2) Când persoana care a solicitat redeschiderea procesului penal este privată de libertate, chiar într-o altă cauză, președintele dispune încunoștințarea acesteia despre termen și ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(3) Persoana privată de libertate este adusă la judecată.

Art. 463. Admiterea în principiu

(1) Instanța, ascultând concluziile procurorului și ale părților, examinează dacă:

a) cererea a fost formulată în termen și de către o persoană dintre cele prevăzute în art.460;

b) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procesului penal;

c) motivele în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de redeschidere a procesului penal, care a fost judecată definitiv.

(2) De asemenea, instanța supune dezbaterii necesitatea luării față de persoana ce a formulat cererea de redeschidere a vreuneia dintre măsurile preventive prevăzute de art.201 alin.(4) lit. b) - e), în cazul admiterii în principiu a cererii.

(3) Dacă instanța constată îndeplinirea condițiilor prevăzute în alin.(1) dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal.

(4) Dacă instanța constată neîndeplinirea condițiilor prevăzute în art.460, dispune, prin sentință, respingerea cererii de redeschidere a procesului penal.

(5) Încheierea prin care este admisă în principiu cererea de redeschidere a procesului penal poate fi atacată odată cu fondul.

(6) Hotărârea prin care este respinsă cererea de redeschidere a procesului penal, este supusă aceleiași căi de atac ca și hotărârea pronunțată în lipsa persoanei condamnate.

(7) Admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal atrage desființarea de drept a hotărârii pronunțate în lipsa persoanei condamnate.

(8) Instanța redeschide procesul penal prin extindere și cu privire la părțile care nu au formulat cerere, putând hotărî și în privința lor, fără să le poată crea acestora o situație mai grea.

(9) Odată cu admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal, instanța, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune luarea față de inculpat a uneia dintre măsurile preventive prevăzute în art.201 alin.(4) lit.b - e). Dispozițiile titlului V al Părții generale se aplică în mod corespunzător.

Art. 464. Rejudecarea cauzei

(1) Rejudecarea cauzei se face potrivit regulilor de procedură aplicabile etapei procesuale pentru care s-a dispus redeschiderea procesului penal.

(2) În cazul în care rejudecarea cauzei se face de către prima instanță, aceasta ia măsuri pentru comunicarea către inculpat a rechizitoriului.

Capitolul VI

Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare

Secțiunea I

Recursul în interesul legii

Art. 465. Cererea de recurs în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii este calea extraordinară de atac prin care se asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii penale și de procedură penală pe întreg teritoriul țării.

(2) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu ori la cererea ministrului justiției, sau colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curților de apel ori al parchetelor de pe lângă curțile de apel poate să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

(3) Cererea trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora, jurisprudența Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție a Comunităților Europene, opiniile exprimate în doctrină, relevante în domeniu, precum și soluția ce se propune a fi pronunțată în recursul în interesul legii.

(4) Cererea de recurs în interesul legii trebuie să fie însoțită, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, de copii ale hotărârilor judecătorești

definitive din care rezultă că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit de instanțele judecătorești.

Art. 466. Condiții de admisibilitate

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

Art. 467. Judecarea recursului în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii se judecă de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) La primirea cererii, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează trei judecători, din cadrul Secției penale a instanței, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii.

(3) În vederea întocmirii raportului, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, la solicitarea judecătorilor desemnați cu întocmirea raportului, poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra problemelor de drept soluționate diferit.

(4) Raportul cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea pe care acestea se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție a Comunităților Europene, opiniile exprimate în doctrină, relevante în domeniu, precum și opinia specialiștilor consultați. Totodată, judecătorii raportori întocmesc și motivează proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(5) Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție fixează termenul de judecată. Ședința Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție se convoacă de președintele instanței, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător primește o copie a raportului și a proiectului soluției propuse.

(6) La ședință participă toți judecătorii în funcție ai instanței, cu excepția celor care din motive obiective nu pot participa. Ședința are loc în prezența a cel puțin 2/3 din numărul judecătorilor în funcție.

(7) Recursul în interesul legii se susține în fața Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau procurorul desemnat de acesta, de către judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al curții de apel sau de către procurorul desemnat de colegiul de conducere parchetului de pe lângă curtea de apel.

(8) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu votul majorității judecătorilor prezenți. Abținerea de la vot este interzisă.

Art. 468. Conținutul hotărârii și efectele ei

(1) Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție se pronunță asupra cererii de recurs în interesul legii prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Secțiunea a 2-a

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept

Art. 469. Obiectul sesizării

Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o problemă de drept de care depinde soluționarea cauzei respective a fost dezlegată diferit în practica instanțelor, va putea solicita secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prealabilă prin care să dea rezolvare problemei de drept cu care a fost sesizată.

Art. 470. Procedura de judecată

(1) Sesizarea secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție se face, din oficiu sau la cererea părților, după dezbateri contradictorii și dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 469, prin încheiere, care nu este supusă nici unei căi de atac. Cererea părților trebuie să fie însoțită sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă de prezentarea dezlegărilor diferite în practica instanțelor a problemei de drept sesizate.

(2) Prin aceeași încheiere se poate suspenda judecarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea problemei de drept. În cazul în care inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 207 pe toată durata suspendării.

(3) La primirea sesizării, președintele secției va desemna un judecător, pentru a întocmi un raport asupra problemei de drept supuse judecății. Dispozițiile art. 467 alin. (3)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(4) Raportul va fi comunicat părților, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat, concluzii privind problema de drept supusă judecății.

(5) Sesizarea se judecă fără citarea părților în cel mult trei luni de la data investirii secției, iar soluția se adoptă cu jumătate plus unu din numărul judecătorilor prezenți. Nu se admit abțineri de la vot.

Art. 471. Conținutul și efectele hotărârii

(1) Asupra sesizării secția se pronunță prin decizie, numai cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

(2) Dispozițiile art. 468 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie pentru instanțe, inclusiv în cauza în legătură cu care s-a ridicat problema de drept, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

**TITLUL IV
PROCEDURI SPECIALE**

**CAPITOLUL I
Acordul de recunoaștere a vinovăției**

Art. 472. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției și limitele acestuia

(1) În cursul urmăririi penale, după punerea în mișcare a acțiunii penale, inculpatul și procurorul pot încheia un acord de recunoaștere a vinovăției.

(2) Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi inițiat atât de către procuror, cât și de către inculpat.

(3) Limitele încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se stabilesc prin avizul prealabil și scris al procurorului ierarhic superior.

(4) Dacă acțiunea penală s-a pus în mișcare față de mai mulți inculpați, se poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției distinct cu fiecare dintre aceștia.

(5) Inculpații minori nu pot încheia acorduri de recunoaștere a vinovăției .

Art. 473. Obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției

Acordul de recunoaștere a vinovăției are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și quantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia.

Art. 474. Condițiile încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției

(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 5 ani.

(2) Acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie atunci când, din probele administrate, rezultă suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului.

(3) Inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii.

(4) După încheierea acordului, procurorul și inculpatul nu pot reveni asupra acestuia.

Art. 475. Forma acordului de recunoaștere a vinovăției

(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie în formă scrisă.

(2) În situația în care se încheie acord de recunoaștere a vinovăției procurorul nu mai întocmește rechizitoriu.

Art. 476. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției

Acordul de recunoaștere a vinovăției cuprinde:

- a) data și locul încheierii;
- b) numele, prenumele și calitatea celor între care se încheie;
- c) date privitoare la persoana inculpatului, prevăzute în art.105 alin.(1);
- d) descrierea faptei ce formează obiectul acordului;
- e) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;
- f) probele și mijloacele de probă;
- g) declarația expresă a inculpatului recunoaștere comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală;
- h) cererile procurorului;
- i) semnăturile procurorului și ale inculpatului.

Art. 477. Sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției

(1) După încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției procurorul sesizează instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond și trimite acesteia acordul de recunoaștere a vinovăției, însoțit de dosarul de urmărire penală.

(2) În situația în care se încheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii dintre inculpați, iar pentru celelalte fapte sau inculpați se dispune trimiterea în judecată, sesizarea instanței se face separat. Procurorul înaintează instanței numai actele de urmărire penală care se referă la faptele și persoanele care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției

(3) În cazul în care sunt incidente dispozițiile art. 22 alin. (1) procurorul înaintează instanței acordul de recunoaștere a vinovăției însoțit de tranzacție sau de acordul de mediere.

Art. 478. Procedura în fața instanței

Instanța se pronunță asupra acordului de recunoaștere a vinovăției prin sentință, în urma unei proceduri necontradictorii, în ședință publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului și avocatului acestuia, precum și a părții civile, dacă este prezentă.

Art. 479. Soluțiile instanței

(1) Instanța, analizând acordul, pronunță una din următoarele soluții:

(a) admite acordul de recunoaștere a vinovăției și dispune condamnarea inculpatului la o pedeapsă ce nu poate fi mai mare decât cea solicitată de procuror, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 474 – 476 cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului.

(b) respinge acordul de recunoaștere a vinovăției și trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 474 - 476.

(2) Instanța poate admite acordul de recunoaștere a vinovăției numai cu privire la unii dintre inculpați.

(3) În situația prevăzută în alin.(1) lit. b) , instanța se pronunță din oficiu cu privire la starea de arest a inculpaților.

Art. 480. Soluționarea acțiunii civile

(1) În cazul în care între părți s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța ia act de aceasta prin sentință.

(2) În celelalte cazuri instanța dispune disjungerea acțiunii civile și trimiterea ei la instanța competentă potrivit legii civile.

Art. 481. Cuprinsul sentinței

Sentința cuprinde în mod obligatoriu:

a) mențiunile din art. 369 alin.(4), 403 și art. 404;

b) fapta pentru care s-a încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției și încadrarea juridică a acesteia.

Art. 482. Calea de atac

(1) Sentința pronunțată potrivit art. 479 poate fi atacată cu apel în termen de 10 zile de la de la comunicare. (2) Dispozițiile art. 474 alin. (3) sunt aplicabile și în calea de atac a apelului.

CAPITOLUL II

Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice

Art. 483. Dispoziții generale

(1) În cazul infracțiunilor săvârșite de persoanele juridice prevăzute în art. 136 alin.(1) din Codul penal în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice, dispozițiile Codului de procedură penală se aplică în mod corespunzător, cu derogările și completările prevăzute în prezentul capitol.

(2) Sunt aplicabile în procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice și dispozițiile procedurii de cameră preliminară, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 484. Obiectul acțiunii penale

Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspunderea penală a persoanelor juridice care au săvârșit infracțiuni.

Art. 485. Reprezentarea persoanei juridice

(1) Persoana juridică este reprezentată la îndeplinirea actelor procesuale și procedurale de reprezentantul său legal.

(2) Dacă pentru aceeași faptă sau pentru fapte conexe s-a pus în mișcare acțiunea penală și împotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, acesta își numește un mandatar pentru a o reprezenta.

(3) În cazul prevăzut la alin.(2), dacă persoana juridică nu și-a numit un mandatar, acesta este desemnat de judecătorul de drepturi și libertăți din rândul practicienilor în insolvență, autorizați potrivit legii. Practicienilor în insolvență desemnați potrivit alin.(3) li se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile art. 273 alin.(1), (2) și (4) - (6) .

Art. 486. Locul de citare a persoanei juridice

Persoana juridică se citează la sediul acesteia. Dacă sediul este fictiv ori persoana juridică nu mai funcționează la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, citația se afișează la sediul organului judiciar, potrivit fazei procesuale în care se află cauza.

Art. 487. Măsuri preventive

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, la propunerea procurorului, poate dispune, dacă există motive temeinice care justifică suspiciunea rezonabilă că persoana juridică a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și numai pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal, una sau mai multe din următoarele măsuri:

a) suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, începută anterior sau în cursul urmăririi penale;

b) suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice, începută anterior sau în cursul urmăririi penale;

c) interzicerea unor operațiuni patrimoniale, susceptibile de a antrena diminuarea activului patrimonial sau insolvența persoanei juridice ;

d) interzicerea încheierii anumitor acte juridice, stabilite de organul judiciar;

e) interzicerea desfășurării activităților de natura celor cu ocazia cărora a fost comisă infracțiunea.

(2) În vederea asigurării respectării măsurilor prevăzute în alin.(1) lit.a) - e), judecătorul de drepturi și libertăți poate obliga persoana juridică la depunerea unei cauțiuni constând într-o sumă de bani care nu poate fi mai mică de 10.000 lei. Cauțiunea se restituie la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare pronunțată în cauză, dacă persoana juridică a respectat măsura sau măsurile preventive, precum și în cazul în care, prin hotărâre definitivă, s-a dispus achitarea persoanei juridice.

(3) Cauțiunea nu se restituie în cazul nerespectării de către persoana juridică a măsurii sau măsurilor preventive luate, făcându-se venit la bugetul statului la data rămânerii definitive a hotărârii pronunțate în cauză.

(4) Măsurile preventive prevăzute în alin.(1) pot fi dispuse pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

(5) Măsurile preventive se dispun de judecătorul de drepturi și libertăți prin încheiere motivată dată în camera de consiliu, cu citarea persoanei juridice.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți de la prima instanță se poate face contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară de către persoana juridică și procuror, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți și de la comunicare, pentru persoana juridică lipsă.

(8) Persoana juridică poate face contestație numai împotriva încheierii prin care judecătorul de drepturi și libertăți a dispus luarea uneia sau mai multor măsuri preventive. Procurorul poate face contestație numai împotriva încheierii prin care judecătorul de drepturi și libertăți a respins propunerea de luare a uneia sau mai multor măsuri preventive.

(9) Măsurile preventive se revocă la cererea procurorului sau persoanei juridice, numai când se constată că nu mai există temeiurile care au justificat luarea sau menținerea acestora. Dispozițiile alin.(5)-(7) se aplică în mod corespunzător.

(10) Împotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate măsurile prevăzute de art. 266 și art. 283 alin.(2), iar față de practicianul de insolvență, măsura prevăzută de art. 283 alin.(2) .

(11) Luarea măsurilor preventive nu împiedică luarea măsurilor asigurătorii conform art. 250-257.

Art. 488. Măsurile asigurătorii

Față de persoana juridică se pot lua, la cererea procurorului, măsuri asigurătorii în vederea confiscării speciale, reparării pagubei, produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

Art. 489. Procedura de informare

(1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, comunică organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a persoanei juridice, la data dispunerii acestor măsuri, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

(2) Organele prevăzute în alin.(1) sunt obligate să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore de la data înregistrării, în copie certificată, orice mențiune înregistrată de acestea cu privire la persoana juridică.

(3) Persoana juridică este obligată să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore, intenția de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

(4) Dispozițiile alin.(1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul luării măsurilor preventive față de persoana juridică.

(5) După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanța de executare comunică o copie de pe dispozitivul hotărârii organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

(6) Neîndeplinirea, de îndată sau până la împlinirea termenelor prevăzute, a obligațiilor prevăzute în alin.(2)-(4) constituie abatere judiciară și se sancționează cu amenda judiciară prevăzută în art. 283 alin.(4).

Art. 490. Interzicerea fuziunii, a divizării, a reducerii capitalului social, a dizolvării sau lichidării

După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare a persoanei juridice și până la executarea pedepselor aplicate, nu se poate iniția fuziunea, divizarea, dizolvarea, lichidarea sau reducerea capitalului social al acesteia.

Art. 491. Punerea în executare a pedepsei amenzii

(1) Persoana juridică condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(2) Când persoana juridică condamnată se găsește în imposibilitatea de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alin.(1), instanța de executare, la cererea persoanei juridice, poate dispune eșalonarea plății amenzii pe cel mult un an, în rate lunare.

(3) În cazul neîndeplinirii obligației de plată a amenzii în termenul arătat în alin.(1) sau de neplată a unei rate potrivit eșalonării, instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea sau eșalonarea amenzii organelor competente, în vederea executării acesteia potrivit procedurii de executare silită a creanțelor fiscale.

Art. 492. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice

(1) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa dizolvării persoanei juridice se comunică, la data rămânerii definitive, instanței civile competente, care deschide procedura de lichidare și desemnează lichidatorul din rândul practicienilor în insolvență autorizați potrivit legii. Remunerarea lichidatorului se face din averea persoanei juridice sau, în cazul lipsei acesteia, din fondul de lichidare constituit potrivit legii.

(2) Copia dispozitivului hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 493. Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității persoanei juridice

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 494. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru a persoanei juridice

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa închiderii unor puncte de lucru se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 495. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice

(1) O copie de pe dispozitivul hotărârii prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice se comunică, la data rămânerii definitive:

a) Oficiului registrului comerțului, în vederea efectuării formalităților de publicitate în registrul comerțului;

b) Ministerului Justiției, în vederea efectuării formalităților de publicitate în registrul național al persoanelor juridice fără scop patrimonial;

c) oricărei autorități care ține evidența persoanelor juridice, în vederea efectuării formalităților de publicitate.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 496. Punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare

(1) Un extras al hotărârii de condamnare care privește aplicarea pedepsei complementare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afișa în forma, locul și pentru perioada stabilite de instanța de judecată.

(2) Un extras al hotărârii de condamnare care privește aplicarea pedepsei complementare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a publica hotărârea în forma stabilită de instanță, pe cheltuiulă proprie, prin intermediul presei scrise sau audio-vizuale ori prin alte mijloace de comunicare audio-vizuale, desemnate de instanță.

(3) Persoana juridică condamnată înaintează instanței de executare dovada începerii executării afișării sau, după caz, dovada executării publicării hotărârii

de condamnare, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dar nu mai târziu de 10 zile de la începerea executării ori, după caz, de la executarea pedepsei principale.

(4) O copie de pe hotărârea de condamnare, în întregime, sau un extras al acesteia se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 497. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice

(1) În caz de neexecutare cu rea credință a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanța de executare aplică dispozițiile art.140 alin.(2) sau, după caz, art. 141 alin.(2) ori (3) din Codul penal.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu, de către judecătorul delegat al instanței de executare ori de către organele cărora li s-a comunicat hotărârea definitivă de condamnare a persoanei juridice, potrivit art. 493 - 496.

(3) Persoana juridică este citată la judecată.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) După concluziile procurorului și ascultarea persoanei juridice condamnate, instanța se pronunță prin sentință.

CAPITOLUL III

Procedura în cauzele cu infractori minori

Art. 498. Dispoziții generale

Urmărirea și judecarea infracțiunilor săvârșite de minori, precum și punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceștia se fac potrivit procedurii obișnuite, cu completările și derogările din prezentul capitol și din Secțiunea a 8-a a Capitolului I din Titlul V al Părții generale.

Art. 499. Persoanele chemate la organul de urmărire penală

(1) Când suspectul sau inculpatul este un minor care nu a împlinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, organul de urmărire penală citează părinții acestuia, ori după caz, pe tutore, curator sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află temporar minorul, serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în circumscripția căruia se află instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță precum și direcția generală de asistență socială și protecție a copilului din localitatea unde se desfășoară audierea.

(2) Când suspectul sau inculpatul este un minor care a împlinit 16 ani, citarea persoanelor prevăzute în alin.(1) se dispune numai dacă organul de urmărire penală consideră necesar.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate la ascultarea sau confruntarea minorului nu împiedică efectuarea acestor acte.

Art. 500. Referatul de evaluare a minorului

(1) În cauzele cu inculpați minori, organele de urmărire penală pot să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție teritorială își are locuința minorul, potrivit legii.

(2) În cauzele cu inculpați minori, instanța de judecată are obligația să dispună efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție își are locuința minorul, potrivit legii. În situația în care efectuarea referatului de evaluare a fost solicitată în cursul urmăririi penale, potrivit dispozițiilor alin.(1), dispunerea referatului de către instanță este facultativă.

(3) Referatul de evaluare are rolul de a furniza organului judiciar date privind persoana minorului din perspectivă psiho-comportamentală.

(4) Referatul de evaluare se realizează în conformitate cu structura și conținutul prevăzute de legislația specială ce reglementează activitatea serviciilor de probațiune.

(5) Prin referatul de evaluare, serviciul de probațiune solicitat poate face propuneri motivate cu privire la măsurile educative ce pot fi luate față de minor.

Art. 501. Compunerea instanței

(1) Cauzele în care inculpatul este minor se judecă potrivit regulilor de competență obișnuite, de către judecători anume desemnați potrivit legii.

(2) Instanța compusă potrivit dispozițiilor alin.(1) rămâne competentă să judece potrivit dispozițiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar dacă între timp inculpatul a împlinit vârsta de 18 ani.

(3) Inculpatul care a săvârșit infracțiunea în timpul când era minor este judecat potrivit procedurii aplicabile în cauzele cu infractori minori, dacă la data sesizării instanței nu a împlinit 18 ani.

Art. 502. Persoane chemate la judecarea minorilor

(1) La judecarea cauzei se citează serviciul de probațiune, părinții minorului, sau după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

(2) Persoanele arătate în alin.(1) au dreptul și îndatorirea să dea lămuriri, să formuleze cereri și să prezinte propuneri în privința măsurilor ce ar urma să fie luate.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică judecarea cauzei .

Art. 503. Desfășurarea judecății

(1) Cauzele cu inculpați minori se judecă de urgență și cu precădere.

(2) Ședința de judecată este nepublică. Cu încuviințarea instanței, la desfășurarea judecății pot asista, în afară de persoanele arătate în art. 502, și alte persoane.

(3) Când inculpatul este minor cu vârsta mai mică de 16 ani, instanța, dacă apreciază că administrarea anumitor probe poate avea o influență negativă

asupra sa, poate dispune îndepărtarea lui din ședință. În aceleași condiții pot fi îndepărtate temporar din sala de judecată și părinții sau persoanele cu drept de reprezentare.

(4) La rechemarea în sală a persoanelor prevăzute la alin. (3) președintele completului le aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsa lor.

(5) Ascultarea minorului va avea loc o singură dată iar reascultarea sa va fi admisă de judecător doar în cazuri temeinic justificate.

Art. 504. Inculpați minori cu majori

(1) Când în aceeași cauză sunt mai mulți inculpați, dintre care unii minori și alții majori, și nu este posibilă disjungerea, judecata are loc potrivit dispozițiilor art. 501 alin. (1) și după procedura obișnuită.

(2) Cu privire la inculpații minori din aceste cauze, se aplică dispozițiile referitoare la procedura în cauzele cu infractori minori.

Art. 505. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate

În cazul în care s-a luat față de minor vreuna din măsurile educative neprivative de libertate, după rămânerea definitivă a hotărârii se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului și chemarea reprezentantului serviciului de probațiune pentru punerea în executare a măsurii luate.

Art. 506. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate

(1) Prelungirea măsurii educative neprivative de libertate în cazul în care minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare și obligațiile impuse se dispune de instanța care a pronunțat această măsură.

(2) Înlocuirea măsurii luată inițial cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă ori înlocuirea măsurii luată inițial cu o măsură educativă privativă de libertate pentru vreuna din cauzele prevăzute în art. 124 din Codul penal, se dispune de instanța care a pronunțat această măsură.

Art. 507. Punerea în executare a internării într-un centru educativ

(1) În cazul în care s-a luat față de minor măsura educativă a internării într-un centru educativ, punerea în executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre organului de poliție de la locul unde se află minorul, după rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Organul de poliție ia măsuri pentru internarea minorului.

(3) Cu ocazia punerii în executare a măsurii educative a internării într-un centru educativ, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Dacă minorul față de care s-a luat măsura educativă a internării într-un centru educativ nu este găsit, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și sesizează de îndată organele competente pentru darea în

urmărire precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se înaintează centrului educativ în care se va face internarea.

(5) Copia de pe hotărâre se predă cu ocazia executării măsurii, centrului educativ în care minorul este internat.

(6) Conducătorul centrului educativ comunică de îndată instanței care a dispus măsura, despre efectuarea internării.

Art. 508. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție

(1) Măsura educativă a internării minorului într-un centru de detenție se pune în executare prin trimiterea unei copii a hotărârii definitive prin care s-a luat această măsură organului de poliție de la locul unde se află minorul, când acesta este liber, ori comandantului locului de deținere când acesta este arestat preventiv.

(2) Odată cu punerea în executare a măsurii educative a internării minorului într-un centru de detenție, judecătorul delegat va emite și ordinul prin care interzice minorului să părăsească țara. Dispozițiile privind întocmirea și conținutul ordinului în cazul punerii în executare a pedepsei închisorii se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă executarea măsurii revine organului de poliție, dispozițiile art. 507 alin.(2), (3) și (4) se aplică în mod corespunzător.

(4) Copia de pe hotărâre se predă cu ocazia executării măsurii, centrului de detenție în care minorul este internat.

(5) Conducătorul centrului de detenție comunică de îndată instanței care a dispus măsura, despre efectuarea internării.

Art. 509. Schimbări privind măsura educativă a internării într-un centru educativ

(1) Menținerea măsurii internării minorului într-un centru educativ, prelungirea ori înlocuirea acesteia cu internarea într-un centru de detenție în cazurile prevăzute de art. 125 alin.(3) din Codul penal se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune sau infracțiunea concurrentă săvârșită anterior.

(2) Înlocuirea internării minorului cu măsura educativă a asistării zilnice, liberarea din centrul educativ la împlinirea vârstei de 18 ani se dispune, potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul educativ, corespunzătoare în grad instanței de executare. Revenirea asupra înlocuirii sau liberării în cazul în care acesta nu respectă cu rea-credință condițiile de executare a măsurii educative ori obligațiile impuse, se dispune din oficiu sau la sesizarea serviciului de probațiune, de instanța care a judecat cauza în primă instanță.

(3) În cazul prevăzut de art. 125 alin.(7) din Codul penal revenirea asupra înlocuirii se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune săvârșită de minor.

Art. 510. Schimbări privind măsura educativă a internării într-un centru de detenție

(1) Prelungirea măsurii internării minorului în centrul de detenție în cazurile prevăzute de art. 126 alin.(3) din Codul penal se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune sau infracțiunea concurentă săvârșită anterior.

(2) Înlocuirea internării minorului cu măsura educativă a asistării zilnice, liberarea din centrul de detenție la împlinirea vârstei de 18 ani se dispun, potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul de detenție, corespunzătoare în grad instanței de executare. Revenirea asupra înlocuirii sau liberării în cazul în care acesta nu respectă cu rea-credință condițiile de executare a măsurii educative ori obligațiile impuse, se dispune din oficiu sau la sesizarea serviciului de probațiune, de instanța care a judecat în primă instanță pe minor.

(3) În cazul prevăzut de art. 126 alin.(7) din Codul penal revenirea asupra înlocuirii și prelungirea duratei internării se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune săvârșită de minor.

Art. 511. Schimbarea regimului de executare

În cazurile prevăzute de art. 127 din Codul penal continuarea executării măsurii educative privative de libertate într-un penitenciar de către persoana internată care a împlinit vârsta de 18 ani se poate dispune potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul educativ sau centrul de detenție, corespunzătoare în grad instanței de executare.

Art. 512. Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate

Executarea măsurii educative a internării într-un centru educativ sau a măsurii educative a internării într-un centru de detenție, poate fi amânată sau întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Art. 513 .Dispoziții privind apelul

Dispozițiile referitoare la judecata în primă instanță în cauzele privitoare la infracțiuni săvârșite de minori se aplică în mod corespunzător și la judecata în apel.

CAPITOLUL IV

Procedura dării în urmărire

Art. 514. Darea în urmărire

(1) Darea în urmărire se solicită și se dispune pentru identificarea, căutarea, localizarea și prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în fața organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătorești.

(2) Darea în urmărire se solicită și se dispune în următoarele cazuri:

a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventivă, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, o măsură educativă privativă de libertate, măsura internării medicale sau măsura expulzării, întrucât persoana față de care s-a luat una dintre aceste măsuri nu a fost găsită;

b) persoana a evadat din starea legală de reținere sau deținere ori a fugit dintr-un centru educativ, centru de detenție sau din unitatea în care executa măsura internării medicale;

c) în vederea depistării unei persoane urmărite internațional despre care există date că se află în România.

(3) Darea în urmărire se solicită de:

a) organul de poliție care a constatat imposibilitatea executării măsurii prevăzute la alin.(2) lit.a);

b) administrația locului de deținere, centrul educativ sau unitatea medicală prevăzută în alin.(2) lit.b);

c) organul judiciar competent potrivit legii speciale, în cazul prevăzut în alin.(2) lit.c);

(4) Darea în urmărire se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliției Române.

(5) Ordinul de dare în urmărire se comunică în cel mai scurt timp organelor competente să elibereze pașaportul, care au obligația să refuze eliberarea pașaportului sau, după caz, să ridice provizoriu pașaportul pe durata măsurii, precum și organelor de frontieră pentru darea în consemn.

(6) De asemenea, ordinul de dare în urmărire se comunică în copie:

a) celui în fața căruia urmează să fie adusă persoana urmărită în momentul prinderii;

b) organului judiciar competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire.

Art. 515. Urmărirea

(1) Ordinul de dare în urmărire se pune în executare de îndată de către structurile competente ale Ministerului Administrației și Internelor care vor desfășura, la nivel național, activități de identificare, căutare, localizare și prindere a persoanei urmărite.

(2) Instituțiile publice sunt obligate să sprijine, în condițiile legii și conform competențelor legale, organele de poliție care efectuează urmărirea unei persoane date în urmărire.

(3) Activitatea de urmărire a unei persoane arestate preventiv, desfășurată de organele de poliție, este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripție se află sediul instanței competente care a soluționat în fond propunerea de arestare preventivă. Când mandatul de arestare preventivă a fost emis într-o cauză de competența parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, supravegherea activității de urmărire revine procurorului care efectuează sau a efectuat urmărirea penală în cauză.

(4) În celelalte cazuri activitatea de urmărire a persoanelor date în urmărire este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripție se află sediul instanței de executare ori al altei instanțe competente potrivit legii speciale.

Art. 516. Activități ce pot fi efectuate în procedura urmăririi

(1) În vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire pot fi efectuate, în condițiile prevăzute de lege, următoarele activități:

- a) supravegherea tehnică;
- b) reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței și a obiectelor;
- c) percheziția;
- d) ridicarea de obiecte sau înscrisuri;
- e) monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvăluirea datelor financiare.

(2) Activități prevăzute în alin.(1) lit.a), b), c) și e) pot fi efectuate numai:

a) în baza mandatului emis de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța de executare și cu respectarea procedurii prevăzute în art. 137, respectiv art. 145;

b) numai în baza mandatului emis de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă potrivit legii speciale, cu respectarea procedurii prevăzute de art.155 - 158, în cazurile prevăzute în art. 514 alin.(2) lit.c).

(3) Activitățile prevăzute în alin.(1) lit. d) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire.

Art. 517. Supravegherea tehnică în procedura dării în urmărire

(1) Supravegherea tehnică poate fi dispusă pe o durată de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, dacă acesta apreciază că identificarea, căutarea, localizarea și prinderea persoanelor date în urmărire nu pot fi făcute prin alte mijloace ori ar fi mult întârziate.

(2) Dispozițiile art. 137 - 141 se aplică în mod corespunzător.

(3) Prelungirea mandatului de supraveghere tehnică în procedura dării în urmărire se face potrivit dispozițiilor art. 142, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 518. Monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvăluirea datelor financiare

(1) Monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvăluirea datelor financiare, în vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire, poate fi dispusă pe o durată de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă.

(2) Dispozițiile art. 137 se aplică în mod corespunzător.

(3) Măsura poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile. Durata totală a monitorizării, cu privire la aceeași persoană, pentru prinderea unei persoane urmărite nu poate depăși 120 de zile în aceeași cauză.

(4) Procurorul solicită judecătorului de drepturi și libertăți încetarea imediată a activității de supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora, dacă nu mai există motivele care au justificat-o.

Art. 519. Revocarea urmăririi

(1) Urmărirea se revocă în momentul prinderii persoanei urmărite sau atunci când au dispărut temeiurile care au justificat darea în urmărire.

(2) Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliției Române, care se transmite în copie, de îndată:

a) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire;

b) organele competente să elibereze pașaportul și organelor de frontieră.

(3) Procurorul care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire solicită de îndată judecătorului de drepturi și libertăți, încetarea activităților de supraveghere luate conform art. 517 și 518.

CAPITOLUL V Procedura reabilitării

Art. 520. Reabilitarea

Reabilitarea are loc fie de drept, în cazurile prevăzute de art. 151 sau 165 din Codul Penal, fie la cerere, acordată de instanța de judecată, în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

Art. 521. Reabilitarea de drept

(1) La împlinirea termenului de 3 ani prevăzut de art. 165 din Codul penal, dacă persoana condamnată nu a mai săvârșit o altă infracțiune, autoritatea care ține evidența cazierului judiciar va șterge din oficiu mențiunile privind pedeapsa aplicată condamnatului.

(2) La împlinirea termenului de 3 ani prevăzut de art. 151 din Codul penal, organul care a autorizat înființarea persoanei juridice și organul care a înregistrat persoana juridică va șterge din oficiu mențiunile privind pedeapsa aplicată persoanei juridice.

Art. 522. Reabilitarea judecătorească

Competență să se pronunțe asupra reabilitării judecătorești este fie instanța care a judecat în primă instanță cauza în care s-a pronunțat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție domiciliază condamnatul, sau în care a avut ultimul domiciliu, dacă la data introducerii cererii domiciliază în străinătate.

Art. 523. Cererea de reabilitare

(1) Cererea de reabilitare judecătorească se formulează de către condamnat, iar după moartea acestuia, de soț sau de rudele apropiate. Soțul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornită anterior decesului.

(2) Reabilitarea judecătorească se dispune în cazurile și condițiile prevăzute de art. 166 și 168 din Codul penal.

(3) În cerere trebuie să se menționeze :

a) adresa condamnatului, iar când cererea este făcută de altă persoană, adresa acesteia;

b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea și fapta pentru care a fost pronunțată acea condamnare;

c) localitățile unde condamnatul a locuit și locurile de muncă din tot intervalul de timp de la executarea pedepsei și până la introducerea cererii, iar în cazul când executarea pedepsei a fost prescrisă, de la data rămânerii definitive a hotărârii și până la introducerea cererii;

d) temeiurile cererii;

e) indicații utile pentru identificarea dosarului și orice alte date pentru soluționarea cererii.

(4) La cerere se anexează actele din care reiese că sunt îndeplinite condițiile reabilitării.

Art. 524. Măsuri premergătoare

După fixarea termenului de soluționare a cererii de reabilitare se dispune citarea persoanei care a solicitat reabilitarea și a persoanelor a căror ascultare instanța o consideră necesară, se iau măsuri pentru aducerea dosarului în care s-a pronunțat condamnarea și se solicită copia fișei cazierului judiciar al condamnatului.

Art. 525. Respingerea cererii pentru lipsa condițiilor de formă și fond

(1) Cererea de reabilitare se respinge pentru neîndeplinirea condițiilor de formă și fond în următoarele cazuri:

a) a fost introdusă înainte de termenul legal;

b) lipsește mențiunea prevăzută în art. 523 alin.(3) lit.a) și petiționarul nu s-a prezentat la termenul de înfățișare;

c) lipsește vreuna din mențiunile prevăzute în art. 523 alin.(3) lit.b) - e) și petiționarul nu a completat cererea la termenul de înfățișare și nici la termenul ce i s-a acordat în vederea completării.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit.a), cererea poate fi repetată după împlinirea termenului legal, iar în cazurile prevăzute la lit.b) și c), oricând.

(3) În cazul prescripției executării pedepsei, nu poate depune cerere de reabilitare persoana prevăzută în art. 523 alin.(1) dacă lipsa executării este imputabilă persoanei condamnate.

Art. 526. Soluționarea cererii

(1) La termenul fixat, în ședință nepublică, instanța ascultă persoanele citate prezente, concluziile procurorului și ale petiționarului și verifică dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de lege pentru admiterea reabilitării.

(2) Dacă înainte de soluționarea cererii de reabilitare, față de condamnat a fost pusă în mișcare acțiunea penală pentru altă infracțiune, examinarea cererii se suspendă până la soluționarea definitivă a acelei cauze.

Art. 527. Situații privind despăgubirile civile

(1) Când condamnatul sau persoana care a făcut cererea de reabilitare dovedește că nu i-a fost cu putință să achite despăgubirile civile și cheltuielile judiciare, instanța, apreciind împrejurările, poate dispune reabilitarea sau poate să acorde un termen pentru achitarea în întregime sau în parte suma datorată.

(2) Termenul prevăzut în alin.(1) nu poate depăși 6 luni.

(3) În caz de obligație solidară, instanța fixează suma ce trebuie achitată, în vederea reabilitării, de condamnat sau de urmașii săi.

(4) Drepturile acordate părții civile prin hotărârea de condamnare nu se modifică prin hotărârea dată asupra reabilitării.

Art. 528. Contestația

Hotărârea prin care instanța rezolvă cererea de reabilitare este supusă contestației în termen de 10 zile de la comunicare, care se soluționează de instanța ierarhic superioară. Judecarea contestației la hotărârea primei instanțe se face în ședință nepublică, cu citarea petentului. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instanței prin care se soluționează contestația este definitivă.

Art. 529. Anularea reabilitării

(1) În cazurile prevăzute la art. 171 din Codul penal instanța prevăzută în art. 522 dispune anularea reabilitării, din oficiu sau la cererea procurorului.

(2) Dispozițiile art. 526 se aplică în mod corespunzător.

Art. 530. Mențiuni despre reabilitare

După rămânerea definitivă a hotărârii de reabilitare sau de anulare a acesteia, instanța dispune să se facă mențiune despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunțat condamnarea.

CAPITOLUL VI

Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri

Art. 531. Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară

(1) Persoana care a fost condamnată definitiv, indiferent dacă pedeapsa aplicată sau măsura educativă privativă de libertate a fost sau nu pusă în executare, are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite, în cazul în care în urma rejudecării cauzei, după anularea sau desființarea hotărârii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedește că s-a produs o eroare judiciară, s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică și în cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat în lipsă dacă după rejudecare s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(3) Persoana prevăzută în alin.(1) și persoana prevăzută în alin.(2) nu va fi îndreptățită să ceară repararea de către stat a pagubei suferite dacă, prin declarații mincinoase ori în orice alt fel, a determinat condamnarea, în afara cazurilor în care a fost obligată să procedeze astfel.

(4) Nu este îndreptățită la repararea pagubei nici persoana condamnată căreia îi este imputabilă în tot, sau în parte nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.

Art. 532. Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate

(1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanța a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.

Art. 533. Felul și întinderea reparației

(1) La stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării nelegale de libertate, precum și de consecințele produse, asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate, ori asupra celui aflat în situația prevăzută de art. 531.

(2) Reparația constă în plata unei sume de bani sau în constituirea unei rente viagere ori în obligația ca, pe cheltuiala statului, cel reținut sau arestat nelegal să fie încredințat unui institut de asistență socială și medicală.

(3) La alegerea felului reparației și la întinderea acesteia se va ține seama de situația celui îndreptățit la repararea pagubei și de natura daunei produse.

(4) Persoanelor îndreptățite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate ori de încarcerare ca urmare a punerii în executare a unei pedepse ori măsuri educative privative de libertate erau încadrate în muncă, li se calculează, la vechimea în muncă stabilită potrivit legii, și timpul cât au fost private de libertate.

(5) Reparația este în toate cazurile, suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor Publice.

Art. 534. Acțiunea pentru repararea pagubei

(1) Acțiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptățită, potrivit art. 531–532, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se aflau în întreținerea sa la data decesului.

(2) Acțiunea poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată, precum și a ordonanței sau încheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciară, respectiv privarea nelegală de libertate.

(3) Pentru obținerea reparării pagubei, persoana îndreptățită se poate adresa tribunalului în a cărei circumscripție domiciliază, chemând în judecată civilă statul, care este citat prin Ministerul Finanțelor Publice.

(4) Acțiunea este scutită de taxa judiciară de timbru.

Art. 535. Acțiunea în regres

(1) În cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 534, cât și în situația în care statul român a fost condamnat de către o instanță internațională pentru vreunul din cazurile prevăzute în art. 531 - 532, acțiunea în regres pentru recuperarea sumei achitate poate fi îndreptată împotriva persoanei care, cu rea - credință sau din culpă gravă a provocat situația generatoare de daune sau împotriva instituției la care aceasta este asigurată pentru despăgubiri în caz de prejudicii provocate în exercițiul profesiei.

(2) Statul trebuie să dovedească în cadrul acțiunii în regres, prin ordonanța procurorului sau hotărâre penală definitivă, că cel asigurat în condițiile alin.(1) a produs cu rea-credință sau culpă gravă profesională, eroarea judiciară sau privarea nelegală de libertate cauzatoare de prejudicii.

CAPITOLUL VII

Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare

Art. 536. Constatarea dispariției dosarului sau înscrisului

(1) În cazul dispariției unui dosar judiciar sau a unui înscris care aparține unui astfel de dosar, organul de urmărire penală sau președintele instanței la care se găsea dosarul sau înscrisul întocmește un proces verbal prin care constată dispariția și arată măsurile care s-au luat pentru găsirea lui.

(2) În baza procesului-verbal se procedează potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

Art. 537. Obiectul procedurii speciale

(1) Când dosarul sau înscrisul dispărut este reclamat de un interes justificat și nu poate fi refăcut potrivit procedurii obișnuite, procurorul prin ordonanță sau instanța de judecată prin încheiere dispune, după caz, înlocuirea sau reconstituirea dosarului sau înscrisului cu privire la care s-a constatat dispariția.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere, fără citarea părților, afară de cazul când instanța consideră necesară chemarea acestora.

(3) Încheierea nu este supusă nici unei căi de atac.

Art. 538. Competența în cazul înlocuirii sau reconstituirii

(1) Înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de organul de urmărire penală ori de instanța de judecată înaintea căreia cauza se găsește pendinte, iar în cauzele definitiv soluționate, de instanța la care dosarul se găsește în conservare.

(2) Când constatarea dispariției s-a făcut de un organ de urmărire penală sau de o instanță de judecată, altele decât cele arătate în alin.(1), organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a constatat dispariția trimite organului de urmărire penală sau instanței de judecată competente toate materialele necesare efectuării înlocuirii ori reconstituirii înscrisului dispărut.

(3) În cazul dispariției unui dosar judiciar în cursul procedurii de cameră preliminară, înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de instanța în cadrul căreia funcționează camera preliminară.

Art. 539. Înlocuirea înscrisului

(1) Înlocuirea înscrisului dispărut are loc atunci când există copii oficiale de pe acel înscris. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată ia măsuri pentru obținerea copiei.

(2) Copia obținută ține locul înscrisului original până la găsirea acestuia.

(3) Persoanei sau autorității care a predat copia oficială i se eliberează o copie certificată de pe aceasta.

Art. 540. Reconstituirea înscrisului sau dosarului

(1) Când nu există o copie oficială de pe înscrisul dispărut, se procedează la reconstituirea acestuia.

(2) Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea înscrisurilor pe care le conținea .

(3) În vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de probă prevăzute de lege.

(4) Rezultatul reconstituirii se constată, după caz, prin ordonanța procurorului sau prin hotărârea instanței dată cu citarea părților, după ascultarea acestora și a procurorului.

(5) Neprezentarea părților legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

(6) Hotărârea de reconstituire este supusă apelului.

(7) Împotriva ordonanței procurorului privind rezultatul reconstituirii, orice persoană care justifică un interes legitim poate face plângere, dispozițiile art. 335-338 aplicându-se în mod corespunzător.

CAPITOLUL VIII

Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 541. Dispoziții privind asistența judiciară internațională

Cooperarea judiciară internațională va fi solicitată sau acordată în conformitate cu dispozițiile tratatelor internaționale interesând cooperarea judiciară internațională în materie penală la care România este parte precum și cu dispozițiile cuprinse în legea specială și în prezentul capitol, dacă în tratatele internaționale nu se prevede altfel.

SECȚIUNEA a 2-a

Recunoașterea unor acte judiciare străine

Art. 542. Executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină

Executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină se face potrivit regulilor prevăzute pentru executarea hotărârilor civile străine.

TITLUL V

EXECUTAREA HOTĂRĂRILOR PENALE

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 543. Hotărâri executorii

(1) Hotărârile instanțelor penale devin executorii la data când au rămas definitive.

(2) Hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta.

Art. 544. Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe

Hotărârile primei instanțe rămân definitive:

1. la data pronunțării, când hotărârea nu este supusă contestației sau apelului;

2. la data expirării termenului de apel sau de introducere a contestației:

- a) când nu s-a declarat apel sau contestație în termen;
- b) când apelul sau, după caz, contestația declarată a fost retrasă înăuntrul termenului.

3. la data retragerii apelului sau, după caz, a contestației, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel sau de introducere a contestației.

4. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins apelul sau, după caz, a contestației.

Art. 545. Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel și a hotărârii pronunțate în calea de atac a contestației

(1) Hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când apelul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de apel.

(2) Hotărârea pronunțată în calea de atac a contestației rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când contestația a fost admisă și procesul a luat sfârșit în fața instanței care o judecă.

Art. 546. Instanța de executare

(1) Hotărârea instanței penale, rămasă definitivă la prima instanță de judecată sau la instanța ierarhic superioară ori la instanța de apel, se pune în executare de către prima instanță de judecată.

(2) Hotărârile pronunțate în primă instanță de către Înalta Curte de Casație și Justiție se pun în executare, după caz, de Tribunalul Municipiului București sau de tribunalul militar.

(3) Când hotărârea rămâne definitivă în fața instanței de apel sau în fața instanței ierarhic superioare, aceasta trimite instanței de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunțării hotărârii de către instanța de apel sau, după caz, de către instanța ierarhic superioară.

(4) Dispozițiile alin.(1) - (3) sunt aplicabile și în cazul hotărârilor nedefinitive, dar executorii, cu excepția celor privind măsurile de siguranță, măsurile asiguratorii și măsurile preventive, care se pun în executare, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau de instanța care le-a dispus.

(5) Când hotărârea instanței de apel a fost modificată prin hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în recurs în casație, Înalta Curte de Casație și Justiție procedează potrivit alin.(3).

Art. 547. Judecătorul delegat cu executarea

(1) Instanța de executare delegă pe unul sau mai mulți din judecătorii săi, pentru efectuarea punerii în executare.

(2) Dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării se ivește vreo nelămurire sau împiedicare la executare, judecătorul delegat cu executarea poate sesiza instanța de executare, care va proceda potrivit dispozițiilor art.589 și 590.

CAPITOLUL II

Punerea în executare a hotărârilor

SECȚIUNEA I

Punerea în executare a pedepselor principale

Art. 548. Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață și a pedepsei accesorii

(1) Pedeapsa închisorii și pedeapsa detențiunii pe viață se pun în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecătorul delegat cu executarea în ziua rămânerii definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut în art.546 alin.(3), se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicată, timpul reținerii și arestării preventive ori a arestului la domiciliu sau al internării medicale, care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, ordinul de arestare și de deținere, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

(2) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, odată cu emiterea mandatului de executare a pedepsei închisorii sau a pedepsei detențiunii pe viață, judecătorul delegat cu executarea emite și un ordin prin care interzice condamnatului să părăsească țara. Ordinul se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, pedeapsa pronunțată împotriva acestuia, numărul și data hotărârii de condamnare, denumirea instanței care a pronunțat-o, numărul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispoziția de interzicere a părăsirii țării, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

Art. 549. Trimiterea spre executare a mandatului

(1) Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare, se trimit două exemplare, după caz, organului de poliție, când condamnatul este liber, sau, după caz, comandantului locului de deținere, când condamnatul este arestat.

(2) Pentru aducerea la îndeplinire a ordinului de interzicere a părăsirii țării, se trimite de îndată câte un exemplar organului competent să elibereze pașaportul și Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

(3) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, organele de executare prevăzute în alin.(1) și (2) au obligația de a lua măsurile prevăzute de lege în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a părăsirii țării, în ziua primirii acestora.

Art. 550. Executarea mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interdicere a părăsirii țării

(1) Pe baza mandatului de executare organul de poliție procedează la arestarea condamnatului. Celui arestat i se înmânează un exemplar al mandatului și este dus la locul de deținere cel mai apropiat, unde organul de poliție predă celălalt exemplar al mandatului de executare.

(2) În vederea punerii în executare a mandatului emis în executarea unei hotărâri definitive de condamnare, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dispozițiile art.229 privind luarea măsurilor de ocrotire sunt aplicabile în mod corespunzător, obligația de încunoștințare revenind organului de poliție.

(4) Dacă persoana împotriva căreia s-a emis mandatul nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instanței care a emis mandatul.

(5) Dacă persoana condamnată refuză să se supună mandatului sau încearcă să fugă, va fi constrânsă la aceasta.

(6) Când condamnatul se află în stare de deținere, un exemplar al mandatului de executare i se înmânează de către comandantul locului de deținere.

(7) Comandantul locului de deținere consemnează într-un proces-verbal data de la care condamnatul a început executarea pedepsei.

(8) O copie de pe procesul-verbal se trimite de îndată instanței de executare.

(9) Pe baza ordinului de interdicere a părăsirii țării, organele în drept refuză celui condamnat eliberarea pașaportului sau, după caz, procedează la ridicarea acestuia și iau măsuri pentru darea condamnatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Art. 551. Obiecții privind identitatea

Dacă persoana față de care se efectuează executarea mandatului ridică obiecții în ce privește identitatea, este condusă la judecătorul delegat cu executarea de la instanța locului unde a fost găsit, care procedează potrivit dispozițiilor art.232 alin.(1) - (4), (6) și (7), care se aplică în mod corespunzător.

Art. 552. Încunoștințarea despre arestare în vederea executării mandatului

(1) Imediat după arestarea în vederea executării mandatului, condamnatul are dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita administrației locului de deținere să încunoștințeze un membru al familiei sale ori o altă persoană desemnată de aceasta despre arestare și despre locul unde este deținută.

(2) Dacă persoana condamnată nu este cetățean român, aceasta are și dreptul de a încunoștința sau de a solicita încunoștințarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetățean este sau, după caz, a unei organizații internaționale umanitare, dacă nu dorește să beneficieze de asistența autorităților din țara sa de origine, ori a reprezentanței organizației internaționale competente, dacă este refugiat sau, din orice alt motiv, se află sub protecția unei astfel de organizații.

Art. 553. Punerea în executare a amenzii penale

(1) Persoana condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Când cel condamnat se află în imposibilitate de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alin. (1), instanța de executare, la cererea condamnatului, poate dispune eșalonarea plății amenzii, pe o perioadă de cel mult 2 ani în rate lunare.

(3) În caz de neîndeplinire a obligației în termenul arătat în alin.(1) instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii organelor competente, în vederea executării amenzii potrivit dispozițiilor legale privind executarea silită a creanțelor fiscale și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

Art. 554. Înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității

(1) Instanța competentă să dispună înlocuirea obligației de plată a amenzii neexecutate cu obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității potrivit art.64 alin.(1) din Codul penal este instanța de executare.

(2) Obligația de a presta o muncă în folosul comunității se pune în executare prin trimiterea unei copii de pe hotărâre serviciului de probațiune.

Art. 555. Înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoarea

(1) Instanța competentă să dispună înlocuirea muncii în folosul comunității cu închisoarea este instanța de executare, iar în cazul prevăzut la art.64 alin.(5) lit.b) din Codul penal instanța care judecă în primă instanță infracțiunea săvârșită înainte de executarea integrală a muncii în folosul comunității.

(2) Punerea în executare a hotărârii se face potrivit art.548 – 550.

Secțiunea a 2-a
Punerea în executare a pedepselor complementare

Art. 556. Interzicerea exercițiului unor drepturi

Pedeapsa interzicerii exercițiului unor drepturi se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe dispozitivul hotărârii consiliului local în a cărui circumscripție își are domiciliul condamnatul, precum și organului care supraveghează exercitarea acestor drepturi.

Art. 557. Interzicerea străinului de a se afla pe teritoriul României

(1) Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a aplicat pedeapsa complementară a interzicerii dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României, se face mențiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii ca la data liberării, condamnatul să fie predat organului de poliție, care va proceda la îndepărtarea sa de pe teritoriul României.

(2) Dacă pedeapsa complementară nu însoțește pedeapsa închisorii, comunicarea se face organului de poliție, imediat ce hotărârea a rămas definitivă.

(3) În vederea punerii în executare a pedepsei interzicerii străinului de a se afla pe teritoriul României, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice, fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Dacă persoana față de care s-a luat pedeapsa complementară a interzicerii de a se afla pe teritoriul României nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instanței de executare.

Art. 558. Degradarea militară

Pedeapsa degradării militare se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe hotărâre comandantului unității militare din care a făcut parte persoana condamnată.

Art. 559. Afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare

Pedeapsa afișării sau publicării hotărârii de condamnare se pune în executare prin trimiterea extrasului, în forma stabilită de instanță, unui cotidian național, în vederea publicării, pe cheltuiala persoanei condamnate sau, după caz, consiliului local în circumscripția căruia s-a săvârșit infracțiunea sau locuiește persoana condamnată, în vederea afișării.

SECȚIUNEA a 3-a
Punerea în executare a măsurilor de siguranță

Art. 560. Obligarea la tratament medical

(1) Măsura de siguranță a obligării la tratament medical luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a copiei de pe raportul de expertiză medico-legală, autorității de sănătate publică din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură. Autoritatea de sănătate publică va comunica de îndată persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, unitatea sanitară la care urmează să efectueze tratamentul.

(2) Instanța de executare comunică persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical că este obligată să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să i se efectueze tratamentul, atrăgându-i-se atenția că în caz de nerespectare a măsurii luate se va dispune internarea medicală.

(3) În cazul în care obligarea la tratament medical însoțește pedeapsa închisorii ori a detențiunii pe viață sau privește o persoană aflată în stare de deținere, comunicarea prevăzută în alin.(1) se face administrației locului de deținere.

Art. 561. Obligații în legătură cu tratamentul medical

(1) Unitatea sanitară la care făptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligată să comunice instanței:

a) dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;

b) dacă persoana obligată la tratament se sustrage de la efectuarea tratamentului după prezentare;

c) dacă pentru efectuarea tratamentului medical este necesară internarea medicală.

(2) În cazul când unitatea sanitară nu se află în circumscripția instanței care a dispus executarea, comunicarea prevăzută la lit.b) - c) se face judecătoriei în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară.

(3) Dispozițiile alin.(1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul arătat în art.560 alin.(3) .

Art. 562. Înlocuirea sau încetarea obligării la tratament medical

(1) Primind comunicarea, instanța de executare sau instanța prevăzută în art. 561 alin.(2) dispune efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care este luată măsura de siguranță.

(2) Persoana obligată la tratament medical are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic de specialitate desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței prevăzute în alin.(1) .

(3) Dacă persoana obligată la tratament medical refuză să se prezinte la examinare în vederea efectuării expertizei, se vor aplica dispozițiile art. 183 alin. (4).

(4) După primirea raportului de expertiză medico-legală și a concluziilor medicului de specialitate prevăzut în alin.(2), instanța, în ședință publică, ascultă concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura de siguranță și ale avocatului acesteia, precum și ale expertului și medicului desemnat de aceasta, atunci când consideră necesar, și dispune fie încetarea măsurii obligării la tratament medical, fie internarea medicală.

(5) Dacă persoana față de care s-a luat măsura de siguranță nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(6) O copie de pe hotărârea definitivă a instanței prevăzute în art. 561 alin.(2) se comunică instanței de executare.

Art. 563. Internarea medicală

(1) Măsura de siguranță a internării medicale luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a unei copii de pe raportul de expertiză medico-legală autorității de sănătate publică din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură.

(2) Judecătorul delegat cu executarea care funcționează la instanța de executare comunică judecătoriei în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară la care s-a făcut internarea data la care aceasta s-a efectuat, în vederea luării în supraveghere.

(3) După primirea comunicării, judecătorul delegat cu executarea de la judecătoria în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară verifică periodic, dar nu mai târziu de 12 luni, dacă internarea medicală mai este necesară. În acest scop, judecătorul delegat cu executarea dispune efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care s-a luat măsura internării medicale și, după primirea acesteia, sesizează judecătoria în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară pentru a dispune asupra menținerii, înlocuirii sau încetării măsurii.

Art. 564. Obligații în legătură cu internarea medicală

(1) Autoritatea de sănătate publică este obligată să asigure internarea, încunoștințând despre aceasta instanța de executare.

(2) În cazul în care persoana față de care s-a luat măsura internării medicale refuză să se supună internării, executarea acestei măsuri se va face cu sprijinul organelor de poliție. În vederea executării măsurii internării medicale, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dacă persoana față de care s-a luat măsura internării medicale nu este găsită, autoritatea de sănătate publică sesizează organele de poliție pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a

frontierei. Un exemplar al sesizării adresate organelor de poliție se trimite instanței de executare.

(4) Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligația, în cazul când consideră că internarea nu mai este necesară, să încunoștințeze judecătoria în a cărei circumscripție se găsește unitatea sanitară.

Art. 565. Menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale

(1) Judecătoria, după primirea încunoștințării prevăzute în art.564 alin.(4) dispune efectuarea unei expertize medico – legale.

(2) Instanța se pronunță asupra sesizării prevăzute în art. 563 alin. (3) sau încunoștințării prevăzute în art. 564 alin. (4), după ascultarea concluziilor procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura internării, atunci când aducerea acesteia în fața instanței este posibilă, ale avocatului său, precum și ale expertului care a întocmit expertiza medico-legală, atunci când consideră necesar, și dispune, după caz, menținerea internării medicale, încetarea acesteia sau înlocuirea cu măsura obligării la tratament medical.

(3) Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută și de persoana internată sau de procuror. În acest caz, judecătoria dispune efectuarea expertizei medico-legale. Dispozițiile art.562 alin.(4) se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă persoana internată nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(5) O copie de pe hotărârea definitivă prin care s-a dispus menținerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanței de executare.

Art. 566. Măsuri de siguranță provizorii

(1) În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau al judecării, punerea în executare se face de către judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată care a luat această măsură.

(2) Dispozițiile prevăzute în art.560 - 565 se aplică în mod corespunzător.

Art. 567. Interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie ori o altă activitate

(1) Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții, profesii sau activități se pune în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aducă la îndeplinire aceste măsuri și să supravegheze respectarea lor.

(2) Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranță.

(3) Persoana cu privire la care s-a luat măsura prevăzută în art.111 alin. 1 din Codul penal poate cere instanței de executare revocarea măsurii, în condițiile art. 111 alin. (2) din Codul penal.

(4) Soluționarea cererii se face cu citarea persoanei față de care este luată măsura, după ascultarea concluziilor avocatului acesteia și ale procurorului.

Art. 568. Executarea confiscării speciale și a confiscării extinse

Măsura de siguranță a confiscării speciale și măsura de siguranță a confiscării extinse, luate prin hotărârea instanței de judecată, se execută după cum urmează:

a) dacă lucrurile confiscate se află în păstrarea organelor de poliție sau a altor instituții, instanța de executare trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii organului la care se află. După primirea copiei de pe dispozitiv lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii;

b) atunci când confiscarea privește sume de bani ce nu au fost consemnate la unități bancare, instanța de executare trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii organelor fiscale, în vederea executării confiscării potrivit dispozițiilor privind creanțele bugetare;

c) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezența judecătorului delegat cu executarea, întocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

SECȚIUNEA a 4-a

Punerea în executare a altor dispoziții

Art. 569. Avertismentul

(1) Executarea avertismentului are loc de îndată, în ședința în care s-a pronunțat hotărârea.

(2) Dacă avertismentul nu poate fi executat îndată după pronunțare, se fixează un termen pentru când se dispune citarea persoanei căreia i se aplică.

Art. 570. Măsurile și obligațiile impuse de instanță

(1) Punerea în executare a măsurilor și obligațiilor prevăzute la art.85 alin.(1) și (2), a dispozițiilor art.87 alin.(1) și (2), a dispozițiilor art. 93 și art. 95, precum și a dispozițiilor art. 101 alin.(1) și (2) și art. 103 din Codul penal se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre serviciului de probațiune competent.

(2) În cazul obligațiilor prevăzute în art. 85 alin. (2) lit. g) – j) și în art. 101 alin. (2) lit. d) – h) din Codul penal, un extras de pe dispozitivul hotărârii se trimite organului sau autorității competente să verifice respectarea acestora.

SECȚIUNEA a 5- a

Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Art. 571. Amenzile judiciare

(1) Amenda judiciară se pune în executare de către organul judiciar care a aplicat-o.

(2) Punerea în executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

(3) Executarea amenzilor judiciare se face de organul arătat în alin.(2).

Art. 572. Cheltuieli judiciare avansate de stat

(1) Dispoziția din hotărârea penală sau din ordonanța procurorului privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune în executare prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea cheltuielilor judiciare, organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

(2) În situația în care persoana obligată la plata cheltuielilor judiciare către stat nu depune recipisa de plată integrală a acestora la instanța de executare sau la unitatea de parchet, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii sau a ordonanței procurorului, executarea cheltuielilor judiciare se face de organul arătat în alin.(1).

SECȚIUNEA a 6-a

Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre

Art. 573. Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate

(1) Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se află în păstrarea sau la dispoziția instanței de executare, restituirea se face de către judecătorul delegat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor în drept. În acest scop, sunt încunoștințate persoanele cărora urmează să li se restituie lucrurile.

(2) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării, persoanele chemate nu se prezintă pentru a le primi, lucrurile trec în proprietatea statului. Judecătorul delegat cu executarea constată aceasta prin încheiere și dispune predarea lucrurilor organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii.

(3) Dacă restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele cărora ar trebui să le fie restituite și nimeni nu le-a reclamat în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile în mod corespunzător dispozițiile alineatului precedent.

(4) Când restituirea lucrurilor a fost dispusă de către procuror sau de către organul de cercetare penală, acesta procedează potrivit prevederilor alin.(1) - (3).

(5) Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se

află în păstrarea organelor de cercetare penală, restituirea se face de către acestea, după primirea extrasului de pe hotărârea penală prin care s-a dispus restituirea lucrurilor, procedând potrivit alin.(2).

(6) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării, persoanele chemate nu se prezintă pentru a le primi, lucrurile trec în proprietatea statului. Organul de cercetare constată aceasta prin proces - verbal și procedează potrivit alin.(2). Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 574. Înscrisurile declarate false

(1) Dispoziția hotărârii penale care declară un înscris ca fiind fals în totul sau în parte se execută sau se pune în executare de către judecătorul delegat cu executarea.

(2) Când înscrisul declarat fals a fost anulat în totalitatea lui, se face mențiune despre aceasta pe fiecare pagină, iar în caz de anulare parțială, numai pe paginile care conțin falsul.

(3) Înscrisul declarat fals rămâne la dosarul cauzei.

(4) În cazul în care este necesar ca despre înscrisul declarat fals să se facă mențiune în scriptele unei instituții publice, i se trimite acesteia o copie de pe hotărâre.

(5) În situația în care, din orice motive, înscrisul falsificat nu se află, în original, la dosar, instanța va trimite o copie de pe hotărâre instituțiilor publice care dețin o copie a acestuia sau care dețin înregistrarea unor mențiuni cu privire la acesta.

(6) Instanța poate dispune, când constată existența unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu mențiunile arătate în alin.(2), de pe înscrisul sub semnătură privată falsificat. În aceleași condiții, instanța poate dispune restituirea înscrisului oficial parțial falsificat.

Art. 575. Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare

Dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare convenite părților se execută potrivit legii civile.

CAPITOLUL III

Alte dispoziții privind executarea

SECȚIUNEA 1

Schimbări în executarea unor hotărâri

Art. 576. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei

(1) Asupra revocării sau anulării suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzută în art.96 ori în art.97 din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă până la expirarea termenului prevăzut de art.93 alin.(5) din Codul penal condamnatul nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută și de procuror sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.

Art. 577. Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei

(1) Asupra revocării sau anulării amânării aplicării pedepsei prevăzută în art.88 ori în art.89 din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă până la expirarea termenului prevăzut de art.86 alin.(4) lit.c) din Codul penal persoana cu privire la care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță amânarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută și de procuror sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.

Art. 578. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață

(1) Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii se dispune, la cererea procurorului ori a persoanei condamnate, de către instanța de executare, iar dacă persoana condamnată se află în stare de deținere, de către instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(2) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art.548 - 550.

Art. 579. Alte modificări de pedepse

(1) Pedeapsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existența vreuneia dintre următoarele situații:

- a) concursul de infracțiuni;
- b) recidiva;
- c) acte care intră în conținutul aceleiași infracțiuni.

(2) Instanța competentă să dispună asupra modificării pedepsei este instanța de executare a ultimei hotărâri sau, în cazul când persoana condamnată se află în stare de deținere, instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(3) Sesizarea instanței se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

(4) La primirea cererii, președintele completului de judecată dispune atașarea la dosar a înscrisurilor și luarea tuturor măsurilor necesare soluționării cauzei.

Art. 580. Înlocuirea pedepsei amenzii cu închisoarea

(1) Înlocuirea pedepsei amenzii cu închisoarea, în cazurile prevăzute în art.63 și art.64 alin. (5) și (6) din Codul penal se dispune de instanța de executare.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda ori de către serviciul de probațiune competent în cazul prevăzut la art. 64 alin. (5) lit a) din Codul penal.

(3) Condamnatul este citat la judecarea sesizării, iar dacă nu are avocat instanța numește unul din oficiu.

(4) Condamnatul privat de libertate va fi adus la judecată.

(5) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art.548 - 550. În situația în care amenda a însoțit pedeapsa închisorii, se va emite un nou mandat de executare pentru pedeapsa rezultată potrivit art.63 alin.(2) din Codul penal.

(6) Dacă persoana condamnată achită amenda pe parcursul soluționării cauzei, sesizarea va fi respinsă ca neîntemeiată.

Art. 581. Liberarea condiționată

(1) Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(2) Când instanța constată că nu sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberării condiționate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(3) Hotărârea judecătoriei poate fi atacată cu contestație la tribunalul în a cărei circumscripție se află locul de deținere, în termen de 3 zile de la comunicare. Contestația formulată de de procuror este suspensivă de executare.

(4) O copie de pe hotărârea rămasă definitivă se comunică serviciului de probațiune competent, precum și poliției de proximitate.

Art. 582. Anularea și revocarea liberării condiționate

(1) Asupra anulării liberării condiționate prevăzută în art.105 alin. (1) din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea care atrage anularea.

(2) Instanța prevăzută în alin.(1) se pronunță și asupra revocării liberării condiționate, în situația prevăzută în art. 104 alin. (2) din Codul penal.

(3) Instanța prevăzută în art. 581 alin.(1) se pronunță și asupra revocării liberării condiționate, în situația prevăzută în art. 104 alin. (1) din Codul penal, precum și în cazul când instanța care a judecat pe condamnat pentru o altă infracțiune nu s-a pronunțat în această privință.

(4) Instanța în fața căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice locului de deținere copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberării condiționate.

SECȚIUNEA a 2-a

Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Art. 583. Cazurile de amânare

(1) Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi amânată în următoarele cazuri:

a) când se constată pe baza unei expertize medico-legale că persoana condamnată suferă de o boală ce nu poate fi tratată în rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor și face imposibilă executarea imediată a pedepsei, iar instanța constată, pe baza probelor, că specificul bolii nu permite tratarea acesteia cu asigurarea pazei permanente în rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății și apreciază că amânarea executării și lăsarea în libertate nu prezintă un pericol pentru ordinea publică. În această situație executarea pedepsei se amână pentru o durată determinată.

b) când o condamnată este gravidă sau are un copil mai mic de un an. În aceste cazuri, executarea pedepsei se amână până la încetarea cauzei care a determinat amânarea.

(2) În cazul prevăzut la alin.(1) lit.a) amânarea executării pedepsei nu poate fi dispusă dacă cel condamnat și-a provocat singur starea de boală prin refuzul tratamentului medical, al intervenției chirurgicale, prin acțiuni de autoagresiune sau prin alte acțiuni vătămătoare, sau în situația în care se sustrage efectuării expertizei medico - legale.

(3) Cererea de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi făcută de procuror, de condamnat, de persoanele arătate în art.409 alin.(1).

(4) Cererea poate fi retrasă de persoana care a formulat-o.

(5) Hotărârile prin care se dispune amânarea executării pedepsei sunt executorii de la data pronunțării.

(6) În cazul în care în timpul amânării executării pedepsei pe numele condamnatului este emis un alt mandat de executare a pedepsei închisorii, acesta nu poate fi executat până la expirarea termenului de amânare stabilit de instanță sau, după caz, până la încetarea cauzei care a determinat amânarea.

(7) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra cererii de amânare a executării pedepsei poate fi atacată cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare..

Art. 584. Obligațiile condamnatului în cazul amânării executării

(1) Pe durata amânării executării pedepsei, condamnatul trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să nu depășească limita teritorială fixată decât în condițiile stabilite de instanță;

b) să ia legătura, în termenul stabilit de instanță, cu organul de poliție desemnat de aceasta în cuprinsul hotărârii de amânare a executării pedepsei închisorii pentru a fi luat în evidență și a stabili mijlocul de comunicare

permanentă cu organul de supraveghere, precum și să se prezinte la instanță ori de câte ori este chemat;

c) să nu își schimbe locuința fără informarea prealabilă a instanței care a dispus amânarea;

d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme;

e) pentru cazul prevăzut de art. 583 alin.(1) lit.a) să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să facă tratamentul, iar pentru cazul prevăzut de art. 583 alin.(1) lit.b) să îngrijească copilul mai mic de 1 an.

(2) Pe durata amânării executării pedepsei, instanța poate impune condamnatului să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;

b) să nu comunice cu persoana vătămată sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infracțiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori să nu se apropie de acestea;

c) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

(3) Obligațiile prevăzute în alin.(2) lit.a) - c) pot fi impuse în măsura în care au fost aplicate în conținutul pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi.

Art. 585. Instanța competentă

(1) Instanța competentă să se pronunțe asupra acordării amânării executării pedepsei este instanța de executare.

(2) În cazul prevăzut în art. 583 alin. (1) lit. a) cererea de amânare a executării pedepsei se depune la judecătorul delegat cu executarea, însoțită de înscrisuri medicale. Judecătorul delegat cu executarea verifică competența instanței și dispune, după caz, prin încheiere, declinarea competenței de soluționare a cauzei sau efectuarea expertizei medico – legale. După primirea raportului de expertiză medico – legală cauza se soluționează de instanța de executare, potrivit dispozițiilor din prezentul capitol.

(3) Instanța de executare comunică hotărârea prin care s-a dispus amânarea executării pedepsei, în ziua pronunțării, organului de poliție desemnat în cuprinsul hotărârii de amânare a executării pedepsei închisorii pentru a lua în evidență persoana, jandarmeriei, poliției de proximitate, organelor competente să elibereze pașaportul, organelor de frontieră, precum și altor instituții, în vederea asigurării respectării obligațiilor impuse. Organele în drept refuză eliberarea pașaportului sau, după caz, ridică provizoriu pașaportul pe durata amânării.

(4) În caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor stabilite potrivit art.584, instanța de executare revocă amânarea și dispune punerea în executare a pedepsei privative de libertate. Organul de poliție desemnat de instanță în cuprinsul hotărârii cu supravegherea celui față de care s-a dispus amânarea executării pedepsei verifică periodic respectarea obligațiilor de către condamnat și întocmește lunar un raport în acest sens către instanța de executare.

(5) În cazul în care constată încălcări ale obligațiilor stabilite potrivit art.584 organul de poliție sesizează, de îndată, instanța de executare.

(6) Instanța de executare ține evidența amânărilor acordate și, la expirarea termenului, ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire. Dacă nu s-a stabilit un termen de amânare, judecătorul delegat cu executarea al instanței de executare este obligat să sesizeze instanța de executare în vederea verificării subzistenței temeiurilor amânării, iar când se constată că acestea au încetat, să ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, ori pentru aducerea lui la îndeplinire.

SECȚIUNEA a 3-a

Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Art. 586. Cazurile de întrerupere

(1) Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute în art.583, la cererea persoanelor arătate în alin.(3) al aceluiași articol, iar în cazul prevăzut de art.583, alin.(1) lit.a) și de către administrația penitenciarului.

(2) Contestația formulată de procuror este suspensivă de executare.

(3) Dispozițiile art.584 și art.585 alin.(2) - (5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 587. Instanța competentă

(1) Instanța competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanța în a cărei circumscripție se află locul de deținere, corespunzătoare în grad instanței de executare.

(2) Cererea de prelungire a întreruperii anterior acordate se soluționează de instanța care a dispus întreruperea executării pedepsei.

(3) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra cererii de întrerupere a executării pedepsei poate fi atacată cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

Art. 588. Evidența întreruperii executării pedepsei

(1) Instanța care a dispus întreruperea executării pedepsei comunică de îndată această măsură instanței de executare, locului de deținere și organului de poliție.

(2) Instanța de executare și administrația locului de deținere țin evidența întreruperilor acordate. Dacă la expirarea termenului de întrerupere persoana condamnată la pedeapsa închisorii nu se prezintă la locul de deținere, administrația trimite de îndată o copie de pe mandatul de executare organului de poliție, în vederea executării. Pe copia mandatului de executare se menționează și cât a mai rămas de executat din durata pedepsei.

(3) Dispozițiile art.585 alin.(3) teza a II-a se aplică în mod corespunzător.

(4) Administrația locului de deținere comunică instanței de executare data la care a reînceput executarea pedepsei.

(5) Timpul cât executarea a fost întreruptă nu se socotește în executarea pedepsei.

(6) Pedeapsa accesorie se execută și pe durata întreruperii executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.

SECȚIUNEA a 4-a **Înlăturarea sau modificarea pedepsei**

Art. 589. Intervenirea unei legi penale noi

(1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea, ori o lege care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 4 și 6 din Codul penal.

(2) Aplicarea dispozițiilor din alin.(1) se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a persoanei condamnate, de către instanța de executare, iar dacă persoana condamnată se află în executarea pedepsei, de către instanța corespunzătoare în grad în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau, după caz, centrul educativ.

Art. 590. Amnistia și grațierea

(1) Aplicarea amnistiei și a grațierii, atunci când intervin după rămânerea definitivă a hotărârii, se face de către judecătorul delegat cu executarea de la instanța de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către judecătorul delegat cu executarea de la instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(2) Judecătorul se pronunță prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu, cu participarea procurorului.

(3) Împotriva încheierii pronunțată potrivit alin.(2) se poate declara contestație de către procuror, în termen de 3 zile de la pronunțare. Contestația este suspensivă de executare.

CAPITOLUL IV Dispoziții comune

Art. 591. Procedura la instanța de executare

(1) Când rezolvarea situațiilor reglementate în prezentul titlu este dată în competența instanței de executare, președintele completului de judecată dispune citarea părților interesate și, în cazurile prevăzute în art.88, ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu. La judecarea cazurilor de întrerupere a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață se citează și administrația penitenciarului în care execută pedeapsa condamnatul.

(2) Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ este adus la judecată.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) După ascultarea concluziilor procurorului și a părților, instanța se pronunță prin sentință.

(5) Dispozițiile cuprinse în partea specială, titlul III privind judecata, care nu sunt contrare dispozițiilor din acest capitol, se aplică în mod corespunzător.

(6) Dispozițiile alin.(1) – (5) se aplică și în cazul în care rezolvarea uneia din situațiile reglementate în prezentul titlu este dată în competența instanței în a cărei circumscripție se află locul de deținere. În acest caz, soluția se comunică instanței de executare.

(7) Hotărârile pronunțate în primă instanță în materia executării potrivit prezentului titlu, pot fi atacate cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

(8) Judecarea contestației la hotărârea primei instanțe se face în ședință publică, cu citarea persoanei condamnate. Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ este adus la judecată. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instanței prin care se soluționează contestația este definitivă. Prevederile alin. 5 se aplică în mod corespunzător.

Art. 592. Contestația la executare

(1) Contestația împotriva executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

a) când s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă;

b) când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare;

c) când se ivește vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;

d) când se invocă amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere ori de micșorare a pedepsei.

(2) În cazurile prevăzute la alin. 1 lit.a), b) și d) contestația se face, după caz, la instanța prevăzută în art.591 alin.(1) sau (6), iar în cazul prevăzut la lit.c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută. În cazul în care nelămurirea privește o dispoziție dintr-o hotărâre pronunțată în apel sau în recurs în casație,

competența revine, după caz, instanței de apel sau Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Art. 593. Rezolvarea contestației la executare

(1) Procedura de rezolvare a contestației la executare este cea prevăzută în art. 591.

(2) În cazul arătat în art.592 alin.(1) lit.d), dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele și situațiile de existența cărora depinde soluționarea contestației, constatarea acestora se face de către instanța competentă să judece contestația.

(3) Cererea poate fi retrasă de condamnat sau de procuror, când este formulată de acesta.

(4) După pronunțarea soluției definitive ca urmare a admiterii contestației la executare se face o nouă punere în executare conform procedurii prevăzute de prezentul titlu.

Art. 594. Contestația privind executarea dispozițiilor civile

(1) Contestația privind executarea dispozițiilor civile ale hotărârii se face, în cazurile prevăzute în art.592 alin.(1) lit.a) și b), la instanța de executare prevăzută în art.591, iar în cazul prevăzut în art.592 alin.(1) lit.c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută. Dispozițiile art.592 alin.(2) teza a II-a se aplică corespunzător.

(2) Dispozițiile art.591 alin.(1) – (5) se aplică în mod corespunzător.

(3) Contestația împotriva actelor de executare se soluționează de către instanța civilă potrivit legii civile.

Art. 595. Contestația privitoare la amenzile judiciare

(1) Contestația împotriva executării amenzilor judiciare se soluționează de către instanța care le-a pus în executare.

(2) Dispozițiile art.591 alin.(1) – (5) se aplică în mod corespunzător.

TITLUL VI DISPOZIȚII FINALE

Art. 596. Termenii explicați în Codul penal

Termenii sau expresiile al căror înțeles este anume explicat în Codul penal au același înțeles și în Codul de procedură penală.

Art. 597. Intrarea în vigoare

Prezentul cod intră în vigoare în termen de un an de la data publicării în Monitorul Oficial.

Acest proiect de lege se consideră adoptat de Senat în forma inițială, în condițiile articolului 75 alineatul (2) teza a III-a din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE SENATULUI

Mircea Geoană

